

Vsebina

I *Resolucije, priporočila in mnenja*

PRIPOROČILA

Svet

2018/C 320/01	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Belgije za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Belgije za leto 2018	1
2018/C 320/02	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Bolgarije za leto 2018 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Bolgarije za leto 2018	7
2018/C 320/03	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Češke republike za leto 2018 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Češke republike za leto 2018	12
2018/C 320/04	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Danske za leto 2018 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Danske za leto 2018	16
2018/C 320/05	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Nemčije za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Nemčije za leto 2018	19
2018/C 320/06	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Estonije za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Estonije za leto 2018	24
2018/C 320/07	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Irske za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Irske za leto 2018	27
2018/C 320/08	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Španije za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Španije za leto 2018	33

2018/C 320/09	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Francije za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Francije za leto 2018	39
2018/C 320/10	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Hrvaške za leto 2018 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Hrvaške za leto 2018	44
2018/C 320/11	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Italije za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Italije za leto 2018	48
2018/C 320/12	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Cipra za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Cipra za leto 2018	55
2018/C 320/13	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Latvije za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Latvije za leto 2018	60
2018/C 320/14	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Litve za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Litve za leto 2018	64
2018/C 320/15	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Luksemburga za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Luksemburga za leto 2018	68
2018/C 320/16	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Madžarske za leto 2018 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Madžarske za leto 2018	72
2018/C 320/17	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Malte za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Malte za leto 2018	76
2018/C 320/18	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Nizozemske za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Nizozemske za leto 2018	80
2018/C 320/19	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Avstrije za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Avstrije za leto 2018	84
2018/C 320/20	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Poljske za leto 2018 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Poljske za leto 2018	88
2018/C 320/21	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Portugalske za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Portugalske za leto 2018	92
2018/C 320/22	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Romunije za leto 2018 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Romunije za leto 2018	98
2018/C 320/23	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovenije za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovenije za leto 2018	103

2018/C 320/24	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Slovaške za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovaške za leto 2018 107
2018/C 320/25	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Finske za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Finske za leto 2018 112
2018/C 320/26	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Švedske za leto 2018 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Švedske za leto 2018 116
2018/C 320/27	Priporočilo Sveta z dne 13. julija 2018 v zvezi z nacionalnim programom reform Združenega kraljestva za leto 2018 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Združenega kraljestva za leto 2018 119

I

(Rezolucije, priporočila in mnenja)

PRIPOROČILA

SVET

PRIPOROČILO SVETA

z dne 13. julija 2018

v zvezi z nacionalnim programom reform Belgije za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Belgije za leto 2018

(2018/C 320/01)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Belgije ni opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 22. marca 2018. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja sprejel 14. maja 2018 ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje).

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

⁽³⁾ UL C 179, 25.5.2018, str. 1.

- (2) Belgija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje, ki je izraženo v priporočilih 1 do 3 spodaj.
- (3) Poročilo o državi za Belgijo za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Belgije pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽¹⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Belgije pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (4) Belgija je 27. aprila 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in program stabilnosti za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Belgijo trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter pravilo glede dolga. Vlada v programu stabilnosti za leto 2018 načrtuje postopno izboljšanje nominalnega salda s primanjkljaja v višini 1,0 % BDP v letu 2017 na presežek v višini 0,1 % BDP v letu 2021. Srednjeročni proračunski cilj, določen kot strukturno uravnotežen proračunski položaj, naj bi bil dosežen do leta 2020. Vendar preračunani strukturni saldo ⁽³⁾ še vedno kaže, da bo imela država v letu 2020 primanjkljaj v višini 0,2 %. Potem ko je dolg sektorja država kot odstotek BDP v letu 2014 dosegel najvišjo vrednost pri približno 107 % BDP in se nato v letu 2017 zmanjšal na približno 103 % BDP, naj bi se v skladu s programom stabilnosti za leto 2018 do leta 2021 zmanjšal na 94,6 %. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Vendar ukrepi, potrebni za doseganje ciljev glede primanjkljaja od leta 2019 naprej, niso bili opredeljeni, kar v skladu s pomladansko napovedjo Komisije iz leta 2018 in ob nespremenjenih politikah prispeva k predvidenemu poslabšanju strukturnega salda v letu 2019.
- (7) Komisija je 23. maja 2018 izdala poročilo v skladu s členom 126(3) PDEU, ker Belgija v letu 2017 ni dosegla zadostnega napredka pri izpolnjevanju referenčnega merila glede zmanjšanja dolga. Po oceni vseh relevantnih dejavnikov v poročilu zaradi pomanjkanja dovolj zanesljivih dokazov za sklep o obstoju znatnega odklona v Belgiji v letu 2017 ter v letih 2016 in 2017 skupaj ni bilo mogoče dokončno skleniti, ali je merilo glede dolga, kot je opredeljeno v Pogodbi in Uredbi Sveta (ES) št. 1467/97 ⁽⁴⁾, izpolnjeno. Komisija bo ponovno ocenila izpolnjevanje referenčnega merila glede zmanjšanja dolga na podlagi naknadnih podatkov za leto 2018, ki bodo sporočeni spomladi 2019.
- (8) Program stabilnosti za leto 2018 kaže, da je učinek varnostnih ukrepov v letu 2017 na proračun znaten, ter vsebuje ustrezne podatke o obsegu in naravi teh dodatnih proračunskih stroškov. Po mnenju Komisije so upravičeni dodatni odhodki za varnostne ukrepe v letu 2017 znašali 0,02 % BDP. Določbe členov 5(1) in 6(3)

⁽¹⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽³⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

⁽⁴⁾ Uredba Sveta (ES) št. 1467/97 z dne 7. julija 1997 o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem (UL L 209, 2.8.1997, str. 6).

Uredbe (ES) št. 1466/97 upoštevajo te dodatne odhodke, saj je resnost teroristične grožnje izreden dogodek, njegov učinek na belgijske javne finance pa znaten, in njihova vzdržnost ne bo ogrožena, če se dovoli začasen odklon od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja. Zato je bila zaradi teh dodatnih stroškov zahtevana prilagoditev za doseg srednjeročnega proračunskega cilja za leto 2017 znižana.

- (9) Svet je 11. julija 2017 Belgiji priporočil, naj zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽¹⁾ v letu 2018 ne bo presegla 1,6 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP. Hkrati je bilo navedeno, da bo treba pri oceni osnutka proračunskega načrta za leto 2018 in poznejši oceni proračunskih rezultatov za leto 2018 ustrezno upoštevati cilj doseganja fiskalne naravnosti, ki prispeva tako h krepitvi trenutnega okrevanja kot k zagotavljanju vzdržnosti belgijskih javnih financ. Na podlagi ocene Komisije glede moči okrevanja v Belgiji, pri kateri so bili ustrezno upoštevani izzivi države glede vzdržnosti in ki je bila izvedena v okviru mnenja Komisije o osnutku proračunskega načrta Belgije za leto 2018, ni treba upoštevati nobenih dodatnih elementov v zvezi s tem. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2018 obstaja v letu 2018 ter v letih 2017 in 2018 skupaj tveganje znatnega odklona od priporočene prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja.
- (10) V letu 2019, ko naj bi bil delež javnega dolga Belgije nad 60 % BDP, proizvodna vrzel pa naj bi znašala 0,4 %, nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ne bi smela preseči 1,8 %, kar je v skladu s strukturno prilagoditvijo v višini 0,6 % BDP, kot izhaja iz skupno dogovorjene prilagoditvene matrike v okviru Pakta za stabilnost in rast. Ob nespremenjenih politikah obstaja v letu 2019 ter v letih 2018 in 2019 skupaj tveganje znatnega odklona od te zahteve. Po napovedi Belgija v letih 2018 in 2019 na prvi pogled ne bo izpolnjevala pravila glede dolga. Na splošno Svet meni, da bi bilo treba z letom 2018 sprejeti potrebne ukrepe, da se zagotovi skladnost z določbami Pakta za stabilnost in rast. Uporaba morebitnih nepričakovanih koristi za nadaljnje zmanjševanje dolga sektorja država bi bila preudarna.
- (11) Vzdržnost javnih financ je še naprej izziv. Pokojninske reforme, ki so bile izvedene leta 2015, so bile pomemben korak k obravnavanju tveganj, povezanih z dolgoročnim staranjem prebivalstva, vendar poročilo o staranju prebivalstva za leto 2018 kaže na povečanje s staranjem povezanih dolgoročnih odhodkov za pokojnine in dolgotrajno oskrbo, ki je znatnejše, kot je bilo pričakovano. Odhodki za pokojnine naj bi se povečali za 2,9 odstotne točke BDP v letu 2070, medtem ko naj bi se po predhodni posodobitvi povečali za 1,3 odstotne točke v letu 2060 (in zmanjšali za povprečno 0,1 odstotne točke BDP za Unijo). V zvezi s tem bi lahko celovito izvajanje vladnega reformnega načrta prispevalo k obravnavanju teh tveganj. Do leta 2070 naj bi se povečali tudi odhodki za dolgotrajno oskrbo, in sicer z 2,3 % BDP, kar je že nad povprečjem Unije, na 4,0 % BDP. Z zmanjšanjem razdrobljenosti pri organizaciji dolgotrajne oskrbe, ki je posledica porazdelitve pristojnosti med različnimi upravnimi ravni, se lahko poveča učinkovitost porabe na tem področju.
- (12) V zvezni državi članici, kot je Belgija, kjer je bil velik del pristojnosti za odhodke prenesen na podnacionalne vlade, je učinkovito usklajevanje proračuna bistvenega pomena. Za izboljšanje notranjega usklajevanja ter prenos fiskalnega dela Pogodbe o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji („fiskalni pakt“) so zvezna vlada ter regionalne in občinske vlade leta 2013 sklenile sporazum o sodelovanju, da bi opredelile skupne in posamezne večletne fiskalne poti, ki naj bi jih spremljal visoki svet za finance. Dosežen je bil dogovor o posameznih fiskalnih ciljih, ki jih je treba doseči do leta 2020, kar je pozitiven korak. Vendar še vedno ni formalnega dogovora o letnih fiskalnih ciljih na vseh ravneh države. Napredek je bil dosežen pri vzpostavitvi zadostnih zaščitnih ukrepov v zvezi z neodvisnostjo visokega sveta za finance.
- (13) Obstajajo možnosti, da se omejitvi porabe pripiše večja vloga pri konsolidaciji javnih financ. Skupni javnofinančni odhodki kot delež BDP so nad povprečjem euroobmočja. Kljub potencialu za dolgoročno spodbujanje rasti so javne naložbe glede na evropske standarde nizke, zlasti v razmerju do skupnih javnofinančnih odhodkov. Javni kapital je nizek, poslabšala pa se je tudi kakovost javne infrastrukture. Pregledi odhodkov lahko prispevajo

⁽¹⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so zgajene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

k pametnejši razporeditvi odhodkov in podprejo rasti prijazno konsolidacijo. Na regionalni ravni le Flandrija namerava v svoj proračunski postopek uvesti pristop s pregledom porabe. Poleg tega trenutno za nobeno raven države ne veljajo pravila o domačih odhodkih, razen zgornje meje porabe za zdravstvo. To je v nasprotju z vse pogostejšim sprejetjem takih pravil po vsej Uniji in preprečuje konsolidacijo javnih financ na podlagi porabe. Poleg tega se prispevki v belgijski sistem zajamčenih vlog ne vlagajo v ločenem portfelju sredstev z nizkim tveganjem.

- (14) Iz porazdelitve zadolženosti in sredstev belgijskih gospodinjstev so kljub njihovem na splošno ugodnem finančnem položaju razvidne nekatere ranljivosti. Zaradi daljšega obdobja hitreje rasti cen stanovanj v primerjavi z rastjo razpoložljivega dohodka gospodinjstev skupaj z vztrajno rastjo njihove zadolženosti je njihov finančni položaj ranljivejši. Makrobonitetni ukrep s poudarkom na odpornosti bančnega sektorja je bil izveden aprila 2018 zaradi povečanja sistemskih tveganj, povezanih s sektorjem stanovanjskih nepremičnin. V prihodnosti bi lahko okrepili nacionalni okvir za makrobonitetno odločanje in tako povečali zmožnost makrobonitetnega organa za pravočasno uporabo makrobonitetnih instrumentov. Cene stanovanj se trenutno zdijo nekoliko previsoko ocenjene.
- (15) Kot je navedeno v priporočilu za euroobmočje, je boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju ključen za preprečevanje izkrivljanja konkurence med podjetji, zagotavljanje poštene obravnave davkoplačevalcev in zaščito javnih financ. Učinki prelivanja strategij davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje med državami članicami zahtevajo usklajeno delovanje nacionalnih politik za dopolnitev zakonodaje Unije. Predhodni sistem odbitkov nominalnih obresti, ki je temeljil na stanju lastniškega kapitala, je bil nadomeščen s prirastnim sistemom. Novi sistem, ki ima enako prirastno osnovo kot ugodnost za rast in naložbe, ki je predlagana v okviru skupne osnove za davek od dohodkov pravnih oseb, bo omejen na prirastni lastniški kapital, izračunan na podlagi petletnega povprečja. Ta sprememba naj bi prispevala k proračunski nevtralnosti reforme davka od dohodkov pravnih oseb, hkrati pa naj bi obravnavala morebitno uporabo sistema pri agresivnem davčnem načrtovanju in vprašanje davčnih spodbud za zadolževanje. Odsotnost nekaterih posebnih pravil za preprečevanje zlorab je bila sicer zaskrbljujoča, vendar se zdaj pripravlja reforma okvira za preprečevanje zlorab, kar je pozitiven korak. To bo treba pozorno spremljati, da se zagotovi, da nova pravila obravnavajo vse relevantne oblike zlorabe. Komisija bo na podlagi nedavne izmenjave stališč nadaljevala konstruktivni dialog za boj proti strategijam davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje.
- (16) Nedavna gospodarska rast je vključevala številna nova delovna mesta. Rast zaposlovanja je bila leta 2017 močna, stopnja brezposelnosti pa je zdaj blizu ravni pred krizo. Vendar Belgija v smislu stopnje zaposlenosti oseb, starih od 20 do 64 let (68,5 % leta 2017), ni na dobri poti, da bi dosegla svoj cilj iz strategije Evropa 2020, ki znaša 73,2 %. Pri udeležbi prikrajšanih skupin na trgu dela je bil dosežen omejen napredek, pri čemer sta neaktivnost in brezposelnost značilni predvsem za nizko usposobljene delavce, osebe z migrantskim ozadjem in starejše delavce, kar kaže na to, da vključitev na trg dela ovirajo tako strukturni dejavniki kot tudi dejavniki, specifični za posamezne skupine. Udeležba na trgu dela je še naprej slaba zlasti med osebami z migrantskim ozadjem, ki predstavljajo velik delež delovno sposobnega prebivalstva in posledično velik neizkoriščen potencial trga dela. Leta 2016 je stopnja zaposlenosti oseb, ki se niso rodile v EU, znašala 49,1 %, kar je več kot 20 odstotnih točk nižje kot pri osebah, rojenih v Belgiji (razlika je bila še večja pri ženskah). Aktivacijski ukrepi bi lahko pomagali ljudem iz prikrajšanih okolij, obstajajo pa nekateri dokazi, da ti aktivacijski ukrepi niso enako učinkoviti za vse skupine prebivalstva. Čeprav so bili sprejeti nekateri ukrepi za pomoč pri vključevanju novih priseljencev in boj proti diskriminaciji, je še vedno premalo usklajevanja na političnih področjih in ravneh, da bi se obravnaval izziv v zvezi z vključevanjem oseb z migrantskim ozadjem na trg dela. Poleg tega še vedno obstajajo velike regionalne razlike v uspešnosti na trgu dela.
- (17) Kljub prizadevanjem za zmanjšanje davčnega primeža stroškov dela so negativne spodbude za delo za nekatere skupine, kot so enočlanska gospodinjstva s povprečno plačo in prejemniki drugega dohodka v gospodinjstvu, še vedno visoke. Kljub predhodnim ukrepom je bil davčni primež za enočlanska gospodinjstva s povprečno plačo leta 2016 med najvišjimi v Uniji. Med najvišjimi v Uniji je tudi past brezposelnosti za osebe z nizkimi dohodki (67 % povprečne plače za enočlanska gospodinjstva). Poleg tega še vedno obstajajo visoki odvrtačilni davčni ukrepi za prejemnike drugega dohodka v gospodinjstvu, zlasti ženske.
- (18) Stopnja prostih delovnih mest je med najvišjimi v Uniji, kar kaže na velika neskladja med ponudbo znanj in spretnosti ter povpraševanjem po njih, ki so med drugim povezana z dejavniki, kot sta nizka mobilnost in, zlasti v dvojezični bruseljski regiji, nezadostno znanje jezikov. Udeležba v vseživljenjskem učenju ostaja nizka. Da bi se ljudje lažje soočali s prehodi, bi se morali posamezniki in delodajalci bolj zavezati stalnemu vseživljenjskemu učenju.

- (19) Določen napredek je bil dosežen na področju enakih možnosti za sodelovanje v kakovostnem izobraževanju in poklicnem usposabljanju, saj flamska in francosko govoreča skupnost postopno uvajata šolske reforme. Vendar kljub dobrim povprečnim rezultatom na mednarodni ravni še vedno obstajajo dolgotrajne velike razlike v izobraževanju. Učni rezultati 15-letnih učencev kažejo znatne razlike, ki so povezane s socialno-ekonomskim ozadjem in migrantskim statusom. Razlike v uspešnosti med flamsko in francosko govorečo skupnostjo ter premajhna zastopnost prikrajšanih skupin med najuspešnejšimi na področju znanosti, bralne pismenosti in matematike so zaskrbljujoče. Velike razlike v uspešnosti med šolami spremljajo neenake možnosti za izobraževanje. Delež diplomantov s terciarno izobrazbo je visok, vendar je mogoče opaziti neenakosti pri dostopu do kakovostnega izobraževanja, pomanjkanje strokovno usposobljene delovne sile in regionalne razlike. Delež diplomantov na področju znanosti, tehnologije in matematike je med najnižjimi v Uniji, pomanjkanje strokovno usposobljene delovne sile na teh področjih pa bi lahko znatno oviralo rast in inovacije. Pomanjkanje učiteljev je zaskrbljujoče, vendar reforme na področju usposabljanja učiteljev napredujejo le počasi. Prilagoditi bi bilo treba stalni poklicni razvoj učiteljev. Tako flamska kot tudi francosko govoreča skupnost sta se lotili pomembnih reform izobraževalnega sistema. Izvajanje teh reform se načrtuje v naslednjem desetletju in pozneje. Vendar je Flandrija ob koncu leta 2017 sprejela odločitev, da začetek veljavnosti ključnih ukrepov teh reform preloži za eno leto. Učinek reform in ukrepov bo v veliki meri odvisen od njihovega učinkovitega izvajanja in spremljanja.
- (20) Za odpravo omejevalnega regulativnega okvira na področju storitev so bile izvedene zgolj omejene reforme. Flandrija je ukinila zakon o ustanovitvi določenih obrtnih poklicev. Kljub temu je stopnja regulacije pri nekaterih poklicnih storitvah še vedno visoka. Zaradi tega je konkurenca v teh sektorjih umirjena, stopnja vstopa novih podjetij na trg pa nizka. V gradbenem sektorju so uvedeni horizontalni sistemi dovoljenj za dostop do gradbenega trga, gradbena dovoljenja pa so kljub ukrepom, sprejetim v zadnjih letih, še vedno zapletena. Stopnje odhodov v belgijskem gradbenem sektorju so znatno pod povprečjem Unije, kar lahko kaže na nezadostno konkurenco v sektorju. To vpliva tudi na izvajanje pomembnih infrastrukturnih projektov. Obstajajo tudi pomembne omejitve pri storitvah železniškega in cestnega prometa. Nizka rast produktivnosti belgijskega gospodarstva je v veliki meri posledica nizke rasti produktivnosti v storitvenem sektorju. Poleg tega regulativne omejitve negativno vplivajo na uporabnike teh storitev, zlasti v proizvodnem sektorju. Temeljitejše strukturne reforme ključnih storitvenih sektorjev bi spodbudile rast produktivnosti, ki je bistvenega pomena za zagotovitev prihodnje rasti in dolgoročne vzdržnosti javnih financ.
- (21) Omejen napredek je bil dosežen tudi pri izboljšanju delovanja maloprodajnega sektorja. Kljub nedavnim reformam regulativne omejitve še vedno vplivajo na uspešnost sektorja in odvrčajo od naložb. Cene za številne kategorije izdelkov so še vedno višje kot v sosednjih državah. Bolj bi si bilo treba prizadevati za konkurenčno in naložbam prijazno poslovno okolje, da bi lahko imeli potrošniki večjo izbiro izdelkov po nižjih cenah. Komisija je aprila 2018 predlagala dobre prakse, da bi usmerila reforme držav članic v maloprodajnem sektorju.
- (22) Uspešnost podjetništva v Belgiji je še vedno nizka kljub nekaterim reformam v zadnjih letih in nedavnim ukrepom, katerih učinek je treba še oceniti. Poslovna dinamika je nizka, saj je stopnja ustanavljanja podjetij še naprej med najnižjimi v Evropi in precej nižja od povprečja Unije, nizka pa je tudi stopnja izstopa podjetij s trga. Poleg tega je upravno breme za podjetja še vedno veliko, zanj pa so značilni zapleteni postopki in nizka regulativna varnost.
- (23) Belgija dosega povprečne rezultate na področju digitalnih javnih storitev. V primerjavi z njenim na splošno dobrim položajem pri razvoju digitalnega gospodarstva pri digitalnih javnih storitvah dosega povprečne rezultate. Zvezna ureditev Belgije predstavlja posebne izzive pri vzpostavitvi usklajenih storitev e-uprave po vsej državi. Različni sistemi, ki niso nujno interoperabilni, povzročajo izgube zaradi neskladnosti. Še vedno obstajajo resni pomisleki o pravosodnem sistemu, zlasti glede zapoznelih ukrepov, digitalizacije ter zanesljivosti, primerljivosti in enotnosti podatkov o sodiščih. Uvedba pobud za digitalizacijo nekaterih sodnih storitev, kot je e-box ali e-deposit, na vseh sodiščih je v zaostanku. Dokler se ta enotni kodni sistem ne uporablja na vseh sodiščih, podatki o učinkovitosti sodnih postopkov ne bodo dovolj zanesljivi in primerljivi.
- (24) Belgijski davčni sistem kljub nedavnim reformam ostaja zapleten. Reforma davka od dohodkov pravnih oseb bo prispevala k znižanju zakonsko določenih stopenj in poenostavitvi sistema. Kljub temu je še vedno veliko izjem in izkrivljajočih spodbud, kot je razvidno iz naraščajočega skupnega zneska davčnih olajšav. Možnost preusmeritve davkov na osnove, ki so ugodnejše za rast, bi lahko bila bolj izkoriščena. Prihodki od okoljskih

davkov so še vedno med najnižjimi v Uniji. Dejansko obstaja velik potencial za resnično „zeleno“ preusmeritev davkov, med drugim z odpravo ugodne obravnave za službena vozila, ki prispevajo k onesnaženju zraka, prometnim zastojem in izpustom toplogrednih plinov.

- (25) Pri obravnavi prometnih zastojev je bil dosežen omejen napredek. Mobilnost trpi zaradi nezadostnih javnih naložb v infrastrukturo, izkrivljajočih davčnih spodbud in pomanjkanja konkurence na področju prometnih storitev, kar povzroča velike zastoje in preprečuje rast produktivnosti. Prometni zastoji so vsako leto večji, kar odvrta tuje naložbe ter povzroča visoke socialne, ekonomske in okoljske stroške. Najnujnejši izzivi vključujejo dokončanje in nadgradnjo železniške in cestne prometne infrastrukture, zlasti v Antwerpnu in Bruslju ter njuni okolici. Obstajajo tudi velike omejitve pri storitvah železniškega in cestnega prometa. Organi bi lahko spodbujali učinkovitejšo uporabo obstoječe infrastrukture ter prehod z zasebnega na skupni in nizkoemisijski prevoz.
- (26) V okviru evropskega semestra 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Belgije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2018, nacionalni reformni program za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Belgija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko v Belgiji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (27) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2018, njegovo mnenje ⁽¹⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj –

PRIPOROČA, da Belgija v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2019 ne bo presegla 1,8 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP. Uporabi nepričakovane prihodke za hitrejše zmanjševanje deleža dolga sektorja država. Izvede predvidene pokojninske reforme in omeji predvideno povečanje odhodkov za dolgotrajno oskrbo. Si prizadeva za celovito izvajanje sporazuma o sodelovanju iz leta 2013, da bi uskladila fiskalne politike na vseh ravneh države. Izboljša učinkovitost in sestavo javne porabe na vseh ravneh države, da se zagotovijo večje možnosti za javne naložbe, zlasti z izvedbo pregledov porabe.
2. Odpravi negativne spodbude za delo in poveča učinkovitost aktivnih politik zaposlovanja, zlasti za nizko usposobljene delavce, osebe z migrantskim ozadjem in starejše delavce. Nadaljuje reforme izobraževanja in usposabljanja, vključno s spodbujanjem enakosti ter povečanjem deleža diplomantov na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike.
3. Zmanjša regulativno in upravno breme, da bi spodbudila podjetništvo ter povečala konkurenco na področju storitev, zlasti maloprodajnih, gradbenih in poklicnih storitev. Obravnava vse večje izzive glede mobilnosti, zlasti z naložbami v novo ali obstoječo prometno infrastrukturo ter okrepitvijo spodbud za uporabo skupnega in nizkoemisijskega prevoza.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

⁽¹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Bolgarije za leto 2018 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Bolgarije za leto 2018**

(2018/C 320/02)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ ter zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Bolgarijo opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled.
- (2) Poročilo o državi za Bolgarijo za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Bolgarije pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽³⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Bolgarije pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 7. marca 2018. Na podlagi opravljene analize je Komisija ugotovila, da v Bolgariji obstajajo makroekonomska neravnotežja. Slabosti v finančnem sektorju spremljajo visoka zadolženost in velik obseg slabih posojil v podjetniškem sektorju ter nepopolna prilagoditev trga dela.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

⁽³⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

- (3) Bolgarija je 19. aprila 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in konvergenčni program za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost. Bolgarski nacionalni program reform za leto 2018 vključuje kratko- in srednjeročne zaveze ter zajema izzive, opredeljene v poročilu o državi za leto 2018. V njem so zlasti napovedani ukrepi za okrepitev bančnega in nebančnega nadzora, izboljšanje insolvenčnega okvira in zmanjšanje preostalih ranljivosti, opredeljenih med obremenitvenimi testi leta 2016. Napovedani so tudi ukrepi za izboljšanje pobiranja davkov in boj proti sivi ekonomiji, izboljšanje usmerjenosti aktivnih politik zaposlovanja, povečanje socialne zaščite ter obravnavanje različnih izzivov v zdravstvenem in izobraževalnem sektorju. Na splošno bi učinkovito izvajanje nacionalnega programa reform za leto 2018 pripomoglo k odpravi neravnotežij.
- (4) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Za Bolgarijo trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. V skladu s konvergenčnim programom za leto 2018 si vlada na podlagi nominalnega presežka v višini 0,9 % BDP v letu 2017 prizadeva za uravnotežen proračun v letu 2018 in presežek v višini 0,3 % BDP v letu 2019, 0,5 % v letu 2020 in 0,2 % v letu 2021. Srednjeročni proračunski cilj, tj. strukturni primanjkljaj v višini 1 % BDP, naj bi bil še naprej izpolnjen z nekaj rezerve v celotnem programskem obdobju. V skladu s konvergenčnim programom za leto 2018 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP postopno zmanjšal s 25,4 % BDP v letu 2017 na 19,4 % v letu 2021. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2018 naj bi strukturni saldo ostal v presežku, vendar naj bi se zmanjšal z 0,9 % BDP v letu 2017 na 0,5 % v letu 2018 in ostal na isti ravni v letu 2019. Strukturni saldo naj bi torej v obeh letih ostal nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Na splošno Svet meni, da bo Bolgarija v letih 2018 in 2019 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (6) Povečanje učinkovitosti fiskalne politike je ključnega pomena. Prihodki od davkov in izpolnjevanje davčnih obveznosti se izboljšujejo, vendar bolj zaradi boljših gospodarskih obetov kot zaradi izboljšane davčne uprave in pobiranja davkov. Učinkovitost javnofinančnih odhodkov v nekaterih sektorjih je zelo nizka. V zvezi s tem so pomembne reforme na področju upravljanja javnih financ, trenutne gospodarske in fiskalne razmere pa so za take reforme še posebej ugodne. Gospodarska uspešnost podjetij v državni lasti je šibka v primerjavi z drugimi državami v regiji in zasebnim sektorjem, poleg tega pa predstavlja vir negotovosti in tveganja za javne finance, saj zaostala plačila teh podjetij predstavljajo pogojne obveznosti. Korporativno upravljanje podjetij v državni lasti je na splošno še vedno izziv in ne izpolnjuje mednarodnih standardov. Poleg tega so reforme na tem področju zelo pomembne za poslovno okolje.
- (7) Trdnost finančnega sektorja se je še naprej izboljševala kljub preostalim pomanjkljivostim. Raven slabih posojil podjetij je kljub znižanju še vedno visoka. Kapitalske rezerve so v povprečju dobre in omogočajo čiščenje bilanc stanja. Dosežen je bil znaten napredek pri izboljšanju nadzora finančnega sektorja, vendar nekateri pomembni ukrepi še vedno niso bili v celoti izvedeni. Ubлаžitev preostalih tveganj, povezanih z razkrivanjem povezanih strank, in izboljšanje vrednotenja sredstev sta ključnega pomena za nadaljnjo krepitev bilanc stanja ter večjo odpornost bank in zavarovalnic.
- (8) Neučinkovitost insolvenčnega okvira upočasnjuje zmanjšanje zadolženosti v zasebnem sektorju in reševanje slabih posojil. Postopki so predolgi, stopnja izterjave pa je nizka. Še vedno ni nekaterih elementov delujočega

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

okvira, zlasti pravil za odpust dolga in drugo možnost za podjetnike v razumnem času po stečaju. Pomanjkanje orodij za zbiranje podatkov in ustrezno spremljanje preprečuje oceno učinkovitosti starejših ali novih postopkov, med drugim tudi za prestrukturiranje podjetij.

- (9) Ravni dela na črno so še vedno visoke, kar znatno vpliva na davčne prihodke, delovne pogoje in ustreznost dohodka po upokojitvi. Bolgarija je nedavno sprejela številne ukrepe za izboljšanje stanja, vključno z enodnevnimi pogodbami v kmetijstvu, boljšim sodelovanjem med davčnimi organi in organi za delo ter okrepljenimi prizadevanji za ozaveščanje o negativnih posledicah za zaposlene. Njihova učinkovitost bo odvisna od učinkovitega izvajanja. Pospeševanje prehoda na formalno gospodarstvo je bistvenega pomena za doseganje vključujoče rasti in zagotavljanje poštenih delovnih pogojev za vse.
- (10) Trg dela se je izboljšal, vendar izzivi ostajajo. Stopnja zaposlenosti je dosegla ravni pred krizo, stopnja brezposelnosti pa je pod povprečjem Unije. Vendar pozitiven razvoj na trgu dela ne prinaša enakih koristi celotnemu delovno sposobnemu prebivalstvu. Dolgotrajno brezposelnost, neaktivni mladi, Romi in ljudje, ki živijo v revnejših regijah in na podeželju, imajo še naprej precejšnje težave pri zaposlovanju ali ponovnem zaposlovanju. Staranje in zmanjševanje prebivalstva ter stopnja delovne aktivnosti, ki je pod povprečjem v Unije, vodijo do pomanjkanja strokovno usposobljene delovne sile, kar negativno vpliva na dolgoročne gospodarske obete. Zato bi bil potreben večji poudarek na izpopolnjevanju in usposabljanju. Udeležbo na trgu dela in zaposljivost bi bilo mogoče spodbujati s kombinacijo učinkovitih ukrepov za obveščanje, aktivnih politik zaposlovanja in socialnih storitev.
- (11) Razlike v dohodku in dostopu do storitev (izobraževanje, zdravstvo in stanovanja) ter tveganje revščine ali socialne izključenosti so še naprej med najvišjimi v Uniji. Leta 2016 je dvema petinama prebivalstva grozila revščina ali socialna izključenost, dohodek najbogatejših 20 % gospodinjstev pa je bil skoraj osemkrat več kot pri najrevnejših 20 %. Odhodki za socialno zaščito so nizki, med drugim tudi za splošno shemo minimalnega dohodka, katere kritje, ustreznost, ter učinek na zmanjšanje revščine in neenakosti so omejeni. Ni nobenega objektivnega mehanizma za spremembo ravni ugodnosti. Kljub nedavnemu izboljšanju ustreznosti prejemkov socialne pomoči in minimalnih pokojnin sistem socialne zaščite ne zagotavlja zadostne podpore najranljivejšim ali prikrajšanim skupinam, kot so Romi, otroci, starejši, invalidi in ljudje, ki živijo na podeželju. Socialne storitve se še naprej slabo zagotavljajo ter niso v celoti povezane s trgom dela in drugimi storitvami.
- (12) Minimalna plača je določena brez jasnega in preglednega mehanizma, delež delavcev z minimalno plačo pa se je v zadnjih šestih letih več kot podvojil. Odsotnost takega mehanizma bi lahko ogrozila vzpostavitev ustreznega ravnovesja med cilji glede podpore zaposlovanju in konkurenčnosti ter varovanja prihodkov od dela. Poleg tega to ustvarja negotovost, ki lahko negativno vpliva na predvidljivost poslovnih razmer. Da bi vlada odpravila to pomanjkljivost, je predstavila predloge o mehanizmu za določitev minimalne plače. Vendar o tem vprašanju še ni bil dosežen dogovor med socialnimi partnerji. Poleg tega je vlada v proračunski napovedi vključila povečanje minimalne plače do leta 2020. Bolgarija je leta 2018 ratificirala Konvencijo Mednarodne organizacije dela o določanju minimalne plače. To bi lahko bila dobra podlaga za določitev objektivnega mehanizma.
- (13) Omejen dostop do zdravstva zaradi nizkih javnofinančnih odhodkov, neenakomerna porazdelitev omejenih virov in nizko kritje zdravstvenega zavarovanja so še naprej pomembni izzivi. Nizke javnofinančne odhodke je treba izravnati z visokimi odhodki v zasebnem sektorju, predvsem v obliki neposrednih plačil. Delež Bolgarov brez zdravstvenega zavarovanja je visok v primerjavi z deležem v večini držav članic. Regionalne razlike pri porazdelitvi zdravnikov in nizko število medicinskih sester so še vedno problematični. Pozitivno pa je to, da je število zdravnikov, ki zapustijo Bolgarijo, nedavno upadlo. Za odpravo teh pomanjkljivosti bi bilo treba uporabiti ukrepe, kot je nacionalna zdravstvena strategija.
- (14) Kljub nedavnim ukrepom za posodobitev izobraževalnega sistema so rezultati izobraževanja nizki in pod velikim vplivom socialno-ekonomskega statusa. Otroci iz prikrajšanih družin, zlasti romski, nimajo enakih možnosti. Visoke ravni zgodnjega opuščanja šolanja negativno vplivajo na prihodnjo zaposljivost in uspešnost trga dela. Organizacija etnično mešanih vrtcev, šol in pouka je še naprej izziv za zagotavljanje kakovostnega in vključujočega rednega izobraževanja. Reforme učnih načrtov so namenjene izboljšanju rezultatov izobraževanja ter

digitalnih spretnosti in znanj. Vendar je raven digitalnih spretnosti in znanj še vedno med najnižjimi v Uniji in se razlikuje med različnimi socialno-ekonomskimi skupinami. Kljub nedavnim ukrepom je ustreznost poklicnega izobraževanja in usposabljanja za trg dela še vedno nezadostna. Trenutno poteka reforma visokega šolstva, vendar je odprava pomanjkanja strokovno usposobljene delovne sile izziv zaradi neuravnoteženih profilov diplomantov v posameznih sektorjih. Udeležba odraslih v izobraževanju je zelo nizka kljub potrebi po izpopolnjevanju. Glede na izrazito staranje učiteljev so se začeli izvajati ukrepi za odpravo prihodnjih primanjkljajev. Ne glede na nedavno izboljšanje je treba dodatno okrepiti programe za izobraževanje učiteljev.

- (15) Sprejeti so bili številni ukrepi iz nacionalne strategije za javna naročila. Vendar bi si morali nacionalni organi bolj prizadevati za zagotovitev njihovega učinkovitega izvajanja. Po navedbah poslovnih in nevladnih organizacijam so se splošne razmere na področju javnih naročil že začele izboljševati. Vendar sta preglednost in korupcija še vedno zaskrbljujoči. Povečana uporaba neposredne oddaje naročil in visoko število posameznih ponudb bi lahko znatno ovirala preglednost in učinkovitost sistema. Trenutno se izvaja prva neodvisna ocena novih nadzornih funkcij agencije za javno naročanje. Za zagotovitev nadaljnje optimizacije njenih nadzornih funkcij bi bile potrebne redne posodobitve. Preostale težave v zvezi z upravno zmogljivostjo, med drugim tudi na občinski ravni, zahtevajo nadaljnja prizadevanja za profesionalizacijo, standardizacijo in temeljito proučitev možnosti, ki jih ponujajo osrednji nabavni organi. Združevanje povpraševanja bi lahko izboljšalo tudi učinkovitost in omogočilo ekonomičnost sistema javnega naročanja na področju zdravstva. Za rešitev za preprečevanje zamud pri pomembnih javnih projektih je še vedno potreben nadaljnji razmislek.
- (16) Strukturne pomanjkljivosti in visoka razdrobljenost sistema raziskav, razvoja in inovacija omejujejo njegov prispevek k produktivnosti in rasti. V proizvodnji še vedno prevladujejo segmenti nižje tehnologije in inovacije so na zelo nizki ravni. Še posebej nizki so javnofinančni in zasebni odhodki za raziskave in inovacije. Počasne reforme ovirajo prehod na sisteme, ki so usmerjeni v inovacije. Veliko je univerz in raziskovalnih inštitutov, vendar le redki dosegajo kakovostne znanstvene rezultate. Komercializacija ostaja ena od glavnih pomanjkljivosti. Sistem financiranja raziskav se sooča s pomanjkanjem konkurenčnih razpisov, mednarodne ocene in financiranja raziskovalnih ustanov na podlagi uspešnosti. Sodelovanje na področju raziskav in razvoja med javnim in zasebnim sektorjem je šibko. Vodilni projekt „Sofia Tech Park“ se še vedno sooča s številnimi izzivi, vključno z neučinkovitim upravljanjem, nestabilnim vodstvom, premalo izkoriščeno znanstveno infrastrukturo in pomanjkanjem dolgoročnih finančnih zavez države. Strukturne spremembe bi lahko skupaj z učinkovitim upravljanjem ter stabilno ravno javnih sredstev za raziskave in inovacije povečale učinek na produktivnost in rast ter podprle prehod gospodarstva na dejavnostjo z višjo dodano vrednostjo v skladu s strategijo pametne specializacije.
- (17) Poslovno okolje je treba še izboljšati. Sprejete so bile številne reforme, vendar njihovo praktično izvajanje zaostaja. Podjetja so še vedno zaskrbljena zaradi korupcije, institucionalnih pomanjkljivosti in nezadostne ponudbe delovne sile. Napredek pri reformi javne uprave in e-uprave je počasen. Upravljanje v javnem sektorju bi lahko imelo koristi od večje preglednosti, jasnejših pravil in dolgoročnega vidika. Poleg tega bi se lahko nadalje razvila vloga socialnega dialoga, po potrebi tudi prek javnih organov. Pomanjkljivosti v infrastrukturi se odražajo v nizki učinkovitosti in uspešnosti prometnega sektorja. Trg železniškega potniškega prometa se sooča s pomanjkanjem učinkovite konkurence. Poleg tega še vedno niso bili uvedeni ustrezno usmerjeni in učinkoviti ukrepi za zmanjšanje onesnaženosti zraka.
- (18) Bolgarija si je leta 2017 še naprej prizadevala za reformo sodstva ter odpravo pomanjkljivosti v boju proti korupciji in organiziranemu kriminalu. Nove volitve v vrhovni sodni svet so potrdile pozitiven učinek ustavnih in zakonodajnih reform v letih 2015 in 2016. Sprejete so bile tudi reforme kazenskega zakonika, da bi se izboljšal sistem pregona v primerih korupcije na visoki ravni, proučujejo pa se tudi nadaljnje reforme. Na začetku leta 2018 je bil sprejet zakon o ustanovitvi novega enotnega protikorupcijskega organa, ki naj bi okrepil ukrepe za preprečevanje in odvratanje od korupcije na visoki ravni. Komisija v okviru mehanizma za sodelovanje in preverjanje še naprej spremlja reforme pravosodja ter boj proti korupciji in organiziranemu kriminalu v Bolgariji. Ta področja zato niso zajeta v priporočilih za posamezno državo za Bolgarijo, vendar so pomembna za razvoj pozitivnega poslovnega okolja v državi.

- (19) V okviru evropskega semestra za leto 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Bolgarije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila program za stabilnost za leto 2018, nacionalni program reform za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Bolgarija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko v Bolgariji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (20) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil konvergenčni program za leto 2018 in meni ⁽¹⁾, da bo Bolgarija po pričakovanjih izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (21) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni program reform za leto 2018 in konvergenčni program za leto 2018. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih (2) in (3) –

PRIPOROČA, da Bolgarija v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Izboljša pobiranje davkov in učinkovitost javnofinančnih odhodkov, med drugim z okrepljenim izvrševanjem ukrepov za zmanjšanje obsega neformalne ekonomije. Posodobi okvir za korporativno upravljanje podjetij v državni lasti v skladu z mednarodnimi dobrimi praksami.
2. Sprejme nadaljnje ukrepe na podlagi pregledov finančnega sektorja in izvede nadzorne akcijske načrte, da bi okrepila nadzor nad sektorjem in njegovo stabilnost. Zagotovi ustrezno oceno sredstev, vključno z bančnimi zavarovanji, z okrepitevijo ocenjevalnih in revizijskih postopkov. Izvede reformo insolvenčnega okvira in spodbuja delovanje sekundarnega trga za slaba posojila.
3. Poveča zaposljivost prikrajšanih skupin z izpopolnjevanjem in okrepitevijo aktivacijskih ukrepov. Izboljša zagotavljanje kakovostnega, vključujočega in rednega izobraževanja, zlasti za Rome in druge prikrajšane skupine. V skladu z nacionalno zdravstveno strategijo in njenim akcijskim načrtom izboljša dostop do zdravstvenih storitev, med drugim tudi z zmanjšanjem neposrednih plačil in obravnavanjem pomanjkanja zdravstvenih delavcev. Uvede shemo za redno in pregledno revizijo minimalnega dohodka ter izboljša njeno kritje in ustreznost.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

⁽¹⁾ V skladu s členom 9(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Češke republike za leto 2018 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Češke republike za leto 2018**

(2018/C 320/03)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Češke ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled.
- (2) Poročilo o državi za Češko za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Češke pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽³⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Češke pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (3) Češka je 30. aprila 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in konvergenčni program za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).⁽³⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

- (4) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Za Česko trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. V konvergenčnem programu za leto 2018 vlada načrtuje proračunski presežek v nominalnem smislu v obdobju 2018–2021. Srednjeročni proračunski cilj, in sicer strukturni primanjkljaj v višini 1,0 % BDP, bo še naprej izpolnjen z nekaj rezerve v celotnem programskem obdobju. Glede na konvergenčni program za leto 2018 se pričakuje, da bo delež dolga sektorja država v BDP postopno upadal in leta 2021 znašal 29,9 % BDP. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Tveganja za izpolnjevanje proračunskih ciljev se na splošno zdijo uravnotežena, s pričakovanim ponovnim povečanjem javnih naložb in nadaljnjo rastjo plač v javnem sektorju. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2018 naj bi se strukturni saldo znižal na okoli 0,9 % BDP v letu 2018 in na 0,2 % BDP v letu 2019 ter tako ostal nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Svet na splošno pričakuje, da bo Češka v letih 2018 in 2019 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (6) Češka še naprej kaže srednja tveganja za dolgoročno fiskalno vzdržnost. Medtem ko stroški zaradi staranja prebivalstva pomenijo izziv za zdravstveno varstvo in dolgotrajno oskrbo, zaslužijo posebno pozornost spremembe pokojninskega sistema. Posodobljene napovedi odhodkov zaradi staranja prebivalstva kažejo na večje povečanje, kot je bilo navedeno v poročilu o staranju prebivalstva iz leta 2015. Odhodki za pokojnine naj bi se povečali z 8,2 % BDP v letu 2016 na 10,9 % BDP v letu 2070. To pričakovano večje povečanje odhodkov za pokojnine odraža predvsem omejitev zakonsko določene upokojitvene starosti na 65 let. Dejansko usklajevanje zakonsko določene upokojitvene starosti s pričakovano življenjsko dobo ni samodejno, ampak mora od leta 2019 to omejitev vsakih pet let pregledovati vlada. Ker je to diskrecijska pravica vlade, sedanje napovedi odhodkov za pokojnine ne upoštevajo teh pregledov upokojitvene starosti. Poleg tega je usklajevanje pokojnin z inflacijo sedaj ugodnejše, saj upošteva rast realnih plač v višini 50 %, namesto prej uporabljene rasti realnih plač v višini 33 %. V letu 2070 znaša vpliv teh sprememb na odhodke 2 odstotni točki BDP. Tudi dodatne spremembe, o katerih se trenutno razpravlja, kot so povečanje zneska osnovne pokojnine in višje pokojnine za starejše upokojence, negativno vplivajo na kazalnike vzdržnosti. Kar zadeva javne izdatke za zdravstveno varstvo, naj bi se ti dolgoročno povečali za 1,1 odstotne točke BDP, kar je nad ocenjenim povprečnim povečanjem za Unijo v višini 0,9 odstotne točke. V zvezi s tem obstajajo znaki neučinkovite rabe virov za ambulantno in bolnišnično oskrbo.
- (7) Z novim zakonom o fiskalni odgovornosti, ki velja od začetka leta 2017, se je znatno okreпил češki fiskalni okvir, ustanovljen pa je bil tudi neodvisen fiskalni svet. Predlog zakona o neodvisnih revizijah je trenutno v medsektorskem postopku za predložitev pripomb, namenjen pa je še neizvedenemu prenosu Direktive Sveta 2011/85/EU ⁽²⁾.
- (8) Češka nacionalna banka lahko določi priporočilne meje za makrobonitetne hipotekarne kredite, vendar so njena pooblastila za sankcioniranje omejena, saj nima pristojnosti za njihovo izvrševanje. Češke banke sicer upoštevajo določene omejitve na skupni ravni, vendar ne upoštevajo v celoti smernic češke nacionalne banke iz leta 2016. Z zavezujočimi zakonodajnimi omejitvami bi se verjetno povečala raven skladnosti med češkimi bankami, kar bi zagotovilo finančno stabilnost in znižana tveganja za posojilojemalce. Parlament naj bi leta 2018 razpravljal o zakonodajnem predlogu o spremembi zakona o češki nacionalni banki.
- (9) Češka se še naprej sooča z izzivi, kako izboljšati preglednost in učinkovitost javnega naročanja ter preprečevati korupcijo. Kljub nekaterim ukrepom, ki so bili sprejeti za izboljšanje okvira za javna naročila, ostaja raven konkurence zaskrbljujoča, saj na skoraj polovico vseh javnih razpisov prispe ena sama ponudba. Istočasno bi lahko sprejetje obvezne uporabe elektronskih postopkov povečalo preglednost in učinkovitost. Češki organi so vlagali v nacionalno elektronsko orodje – platformo za e-javno naročanje v državni lasti –, ki naj bi postalo vse bolj uporabniku prijazno in zanesljivo, poleg zasebnih platform, ki že obstajajo na češkem trgu. Kar zadeva odpravo upravnih ovir in izkoriščanje potenciala skupnih in strateških javnih naročil zaradi stroškovno učinkovitejših porabe javnega denarja, obstaja še veliko možnosti za izboljšave. Centralni in lokalni organi so začeli

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽²⁾ Direktiva Sveta 2011/85/EU z dne 8. novembra 2011 o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic (UL L 306, 23.11.2011, str. 41).

izvajati ciljno usmerjene pobude za usposabljanje osebja, ki je vključeno v postopke javnega naročanja. Vseeno pa vzpostavljane skupnih ukrepov na področju javnih naročil in pridobivanje strokovnega znanja na nekaterih področjih še vedno ostajata velik izziv. Poleg tega sta pereči vprašanji za javnost in podjetja korupcija in podkupovanje. Kljub temu da je bilo sprejetih več pomembnih reform protikorupcijske strategije, nekatera področja še niso bila zajeta.

- (10) Čeprav uspešnost e-uprave ostaja pod povprečjem v Uniji, so bili sprejeti ustrezni zakonodajni ukrepi, da se zagotovi povečanje dostopnosti in razpoložljivosti teh storitev. Leta 2018 naj bi bile uvedene določene obsežne pobude, vendar bo njihov uspeh odvisen od sposobnosti organov za ozaveščanje in zagotavljanje uporabniku prijaznih rešitev.
- (11) Naložbe ovirajo določena upravna in regulativna bremena. Ta bremena se nanašajo predvsem na gradbena dovoljenja in zapletenost obdavčitve. Ugotavlja pa se, da so organi sprejeli spremembo zakona o graditvi objektov, ki poenostavlja postopek za izdajo gradbenih dovoljenj, tako da se v odločitvi o določitvi območja ali v skupno odločitvi o določitvi območja in izdaji gradbenega dovoljenja vključi presoja vplivov na okolje. Vendar še vedno ni jasno, ali bi to lahko tudi poenostavilo postopke za velike infrastrukturne projekte, saj v ta sistem skupnega dovoljenja niso bila vključena različna druga dovoljenja. V parlamentu je v obravnavi zakon o spremembi obstoječe zakonodaje, ki ureja gradnjo prometne infrastrukture. Kljub temu, da je bil davčni sistem spremenjen, da bi se izboljšalo pobiranje davkov, so davčni predpisi in stopnje obdavčitve povzročali še večjo zaskrbljenost kot problematični področji za poslovanje. Nova vlada je navedla možne spremembe, da bi povečala preglednost davčnega sistema in ga poenostavila, vključno s tekočim delom za posodobitev zakonodaje o davku na dohodek. Stroški izpolnjevanja davčnih obveznosti so se nekoliko povečali in ostajajo nad povprečjem v Uniji. Izjava o nadzoru DDV sicer prinaša dodatne davčne prihodke, vendar je podaljšala čas, ki je potreben za izpolnjevanje davčnih zahtev. Kljub temu, da se je število ur, potrebnih za spoštovanje obveznosti iz davčnega zakonika, v primerjavi s prejšnjimi leti znatno zmanjšalo, je Češka še vedno med državami, kjer se za to porabi največ časa. Poleg tega bi lahko uvedba novih znižanih stopenj davka na dodano vrednost povečala zapletenost sistema davka na dodano vrednost, zlasti za mala in srednja podjetja.
- (12) Čeprav se češko gospodarstvo razvija v smeri dejavnosti, ki bolj temeljijo na znanju, nekaj ozkih grl še vedno ovira razvoj dobro delujočega sistema raziskav in inovacij. Naložbe gospodarskih družb v raziskave in razvoj se povečujejo predvsem zaradi neposrednih tujih naložb. Odhodki domačih podjetij za raziskave in razvoj so se v zadnjih dveh letih zmanjšali. Češka kljub znatnim javnim naložbam v raziskave in razvoj ni dovolj uspešna v smislu kakovosti svoje javne znanstvene baze. Sprejeti so bili ukrepi politike za vzpostavitev povezav med akademskim svetom in podjetji ter za izboljšanje uspešnosti javne znanstvene baze, vendar so bili rezultati do zdaj omejeni, reforme pa se še ne izvajajo v celoti. Poleg tega ostaja upravljanje sistema raziskav in inovacij razdrobljeno.
- (13) Kakovostno vključujoče izobraževanje in usposabljanje sta ključnega pomena glede na vse več ozkih grl na češkem trgu dela. Učni uspeh je še vedno močno odvisen od socialno-ekonomskega ozadja študentov. Ukrepi vključujočega izobraževanja se še vedno ne izvajajo v celoti, zlasti tisti za romske otroke. Pomanjkanje usposobljenih učiteljev skupaj z demografskimi napovedmi kaže na to, da bo zaposlovanje in zadržanje novih učiteljev morda postalo bolj zahtevno. Parlament ni sprejel načrtovanega novega kariernega sistema za učitelje, ki bi povezal stalen strokovni razvoj, poklicno pot in plače. Plače učiteljev so še vedno nizke v primerjavi s plačami drugih delavcev s terciarno izobrazbo, vendar so v naslednjih letih predvidena njihova nadaljnja povišanja. Učiteljski poklic zato ostaja precej neprivlačen za nadarjene mlade ljudi. In končno, uspeh reforme, s katero naj bi postalo izobraževanje bolj vključujoče (uvedene leta 2016 s podporo Evropskega socialnega sklada), bo odvisen od razpoložljivosti zadostnega in trajnega nacionalnega financiranja, nadaljnjega usposabljanja učiteljev in pomožnih učiteljev ter ozaveščanja javnosti o koristih vključujočega izobraževanja.
- (14) Na Češkem je trg dela zelo učinkovit. Zaposlenost se je v zadnjih šestih letih vztrajno povečevala, brezposelnost pa se je znatno zmanjšala. Potencial žensk, nizko usposobljenih delavcev in invalidov pa kljub temu ostaja premalo izkoriščen. Glede na pomanjkanje delovne sile obstajajo velike možnosti za povečanje njihove udeležbe na trgu dela. Razlike med spoloma glede zaposlenosti in plač ostajajo velike kljub nedavnim ukrepom, s katerimi je postal starševski dopust prožnejši in se je povečalo število ustanov za varstvo otrok. Stopnja zaposlenosti žensk je še vedno precej nižja od stopnje zaposlenosti moških. Materinstvo še vedno močno vpliva na udeležbo na trgu dela, kar je povezano z nizko razpoložljivostjo cenovno ugodnega otroškega varstva, pravicami do dolgega starševskega dopusta, slabo uporabo prožnih ureditev dela in pomanjkanjem ustanov za dolgotrajno oskrbo. Leta 2016 je bilo samo 4,7 % otrok, mlajših od treh let, v formalnem otroškem varstvu. Čeprav predstavljajo majhen delež prebivalstva, je stopnja zaposlenosti nizko usposobljenih delavcev precej nižja od stopnje zaposlenosti srednje in visoko usposobljenih delavcev. Podobno je stopnja zaposlenosti invalidov kljub

rekordno nizki stopnji splošne brezposelnosti in pomanjkanjem delovne sile pod povprečjem v Uniji. To bi lahko spodbudilo izkoriščanje neuporabljenega potenciala invalidov. Zaradi omejenih zmogljivosti javni zavodi za zaposlovanje trenutno ne dosegajo ciljev, kar zadeva zagotavljanje posameznikom prilagojene stalne podpore za iskalce zaposlitve. Povečanje zmogljivosti javnih zavodov za zaposlovanje za doseganje ranljivih skupin in njihovo aktivacijo bi skupaj z učinkovitimi in dobro ciljno usmerjenimi aktivnimi politikami zaposlovanja ter individualiziranimi storitvami prispevalo k povečanju udeležbe teh skupin. Pobude za izpopolnjevanje (vključno z digitalno pismenostjo) bi lahko izboljšale dostop do trga dela.

- (15) V okviru evropskega semestra za leto 2018 je Komisija izvedla izčrpano analizo ekonomske politike Češke in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila konvergenčni program za leto 2018, nacionalni program reform za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Češka prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko na Češkem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (16) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil konvergenčni program za leto 2018 in meni ⁽¹⁾, da bo Češka po pričakovanjih izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast –

PRIPOROČA, da Češka v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Izboljša dolgoročno vzdržnost javnih financ, zlasti pokojninskega sistema. Obravnava slabosti praks na področju javnih naročil, zlasti z omogočanjem večje konkurence, ki temelji na kakovosti, in z izvajanjem protikorupcijskih ukrepov.
2. Zmanjša upravno breme za naložbe, vključno s pospešitvijo postopkov izdaje dovoljenj za infrastrukturna dela. Odpravi ozka grla, ki ovirajo raziskave, razvoj in inovacije, vključno s povečanjem inovacijske zmogljivosti domačih podjetij. Okrepi zmogljivost izobraževalnega sistema za zagotavljanje kakovostnega vključujočega izobraževanja, vključno s spodbujanjem učiteljskega poklica. Spodbuja zaposlovanje žensk, nizko usposobljenih delavcev in invalidov, tudi z izboljšanjem učinkovitosti aktivnih politik trga dela.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet

Predsednik

H. LÖGER

⁽¹⁾ V skladu s členom 9(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Danske za leto 2018 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Danske za leto 2018**

(2018/C 320/04)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Danske ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled.
- (2) Poročilo o državi za Dansko za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Danske pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽³⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Danske pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (3) Danska je 24. aprila 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in konvergenčni program za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (4) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).⁽³⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.⁽⁴⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.

- (5) Za Dansko trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada v konvergenčnem programu za leto 2018 načrtuje, da bo dosegla nominalni primanjkljaj v višini 0,7 % BDP v letu 2018 ter da bo v celotnem obdobju programa do leta 2025 še naprej izpolnjevala srednjeročni proračunski cilj, in sicer strukturni primanjkljaj v višini 0,5 % BDP. V skladu s konvergenčnim programom za leto 2018 naj bi dolg sektorja država kot odstotek BDP v letu 2018 padel na 35,6 % in se dodatno zmanjšal na 34,2 % v letu 2020, preden bi se povečal na skoraj 40 % do leta 2025. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten v obdobju programa. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2018 naj bi strukturni saldo dosegel presežek v višini 0,3 % BDP v letu 2018 in 0,9 % BDP v letu 2019, kar je nekoliko nad ciljem iz konvergenčnega programa za leto 2018 in nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Na splošno Svet pričakuje, da bo Danska v letih 2018 in 2019 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (6) Pogoja za trajnostno rast na Danskem sta, da se v času demografskih sprememb zagotovi ponudba delovne sile in da se obravnava nastajajoče pomanjkanje delovne sile v posameznih sektorjih. Reforme, namenjene povečanju udeležbe in stopenj zaključenega šolanja v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, ter ukrepi za boljši razvoj digitalnih spretnosti in znanj, bodo verjetno povečali ponudbo usposobljenih delavcev. Poleg tega bi bili v tem pogledu koristni ukrepi za boljše vključevanje marginaliziranih in prikrajšanih skupin na trg dela. To velja za mlade z nizko stopnjo izobrazbe, osebe z zmanjšano delovno sposobnostjo in invalide ter ljudi z migrantskim ozadjem. Nedavni ukrepi za vključitev v zaposlovanje so se začeli izvajati počasi, vendar se zdi, da izboljšujejo položaj novo prispelih beguncev. Vključevanje otrok z migrantskim ozadjem v izobraževalni sistem je še vedno ključni izziv, zaradi česar je njihov učni uspeh v primerjavi z drugimi otroki v povprečju nižji.
- (7) Visoka rast produktivnosti je temeljna za podpiranje gospodarske rasti, ohranjanje razmeroma visoke ravni blaginje na Danskem in zagotavljanje konkurenčnosti države. Na Danskem je raven produktivnosti v primerjavi z drugimi državami članicami sicer visoka, vendar rast produktivnosti že dolgo upada in obstaja široka vrsta možnih ovir za to rast (kar sta ugotovila tudi danski odbor za produktivnost in organ, pristojen za konkurenco). Počasna rast produktivnosti je zaznamovala zlasti storitve, usmerjene na domači trg, glede katerih je vlada leta 2017 sprejela le omejene ukrepe za povečanje konkurence in pri katerih nekateri deli, kot so hipotekarne banke, niso izpostavljeni tuji konkurenci. Šibka konkurenca v več sektorjih storitev, usmerjenih na domači trg (npr. na področju trgovine na drobno, financ, distribucije gospodarskih javnih služb, prevoza in veleprodaje farmacevtskih izdelkov), še vedno zavira produktivnost, naložbe in ustvarjanje delovnih mest.
- (8) Po več letih znatnega povečevanja cen stanovanj se pojavljajo tveganja precenitve, zlasti na osrednjih urbanih območjih. Evropski odbor za sistemska tveganja je izdal opozorilo osmim državam Unije, vključno z Dansko, v katerem je izpostavil srednjeročne ranljivosti v sektorju stanovanjskih nepremičnin zaradi zvišanja cen nepremičnin skupaj z visoko zadolženostjo gospodinjstev. Gospodinjstva so leta 2017 še naprej zmanjševala svoj dolg, vendar ta ostaja med najvišjimi v Uniji (kot odstotek BDP) in nad tem, kar je v skladu z ocenami Evropske komisije utemeljeno z ekonomskimi dejavniki in bonitetnimi pragovi. Poleg tega se delež hipotek z zelo visokimi ravnmi razmerja med posojilom in dohodkom zlasti v Københavnu in njegovi okolici od leta 2013 naprej močno povečuje. Danski organi so sprejeli več novih makrobonitetnih ukrepov za nadaljnje omejevanje tveganj posojil (veljavnih od leta 2018 do leta 2020) ter za reševanje regionalnih neravnovesij v zvezi s cenami nepremičnin uvedli reformo davka na nepremičnine (veljavno od leta 2021). Kljub temu pa kombinacija zelo visokih razmerij med posojilom in dohodkom, velikega dolga z visoko obrestno občutljivostjo in potencialno precenjenih cen nepremičnin povečuje tveganje za popravek cen, ki bi lahko škodoval realnemu gospodarstvu in bančnemu sektorju.
- (9) V okviru evropskega semestra 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Danske in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila konvergenčni program za leto 2018, nacionalni program reform za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Danska prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko na Danskem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.

- (10) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil konvergenčni program za leto 2018 in meni ⁽¹⁾, da bo Danska po pričakovanjih izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast –

PRIPOROČA, da Danska v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Poveča konkurenco v sektorjih storitev, usmerjenih na domači trg, npr. na področju distribucije gospodarskih javnih služb in v finančnem sektorju.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

⁽¹⁾ V skladu s členom 9(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Nemčije za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Nemčije za leto 2018**

(2018/C 320/05)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 5(2) Uredbe,ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ ter zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Nemčijo opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 22. marca 2018. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja sprejel 14. maja 2018 ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje).
- (2) Nemčija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje, kot je izraženo v priporočilih 1 in 2 spodaj.
- (3) Poročilo o državi za Nemčijo za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Nemčije pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.⁽³⁾ UL C 179, 25.5.2018, str. 1.⁽⁴⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Nemčije pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 7. marca 2018. Na podlagi opravljene analize je Komisija ugotovila, da v Nemčiji obstajajo makroekonomska neravnotežja. Predvsem ima stalno velik presežek na tekočem računu čezmejne učinke in odraža umirjeno raven naložb glede na prihranke v zasebnem in javnem sektorju. Presežek, predvsem z državami zunaj Unije, se je od leta 2016 nekoliko zmanjšal in naj bi se v prihodnjih letih še naprej postopno zmanjševal zaradi povečanja domačega povpraševanja, medtem ko naj bi v obdobju, ki ga zajema napoved, ostal na najvišji ravni doslej. Čeprav rast vedno bolj temelji na domačem povpraševanju, so potrošnja in naložbe kot delež BDP še naprej omejene kljub ugodnim cikličnim pogojem in pogojem financiranja ter potrebam po naložbah v infrastrukturo, za katere obstaja fiskalni manevrski prostor. Sprejeti so bili številni ukrepi za okrepitev javnih naložb, vendar ta prizadevanja še niso privedla do trajnostnega povečanja javnih naložb kot deleža BDP. Omejen je bil tudi napredek pri obravnavi priporočil na drugih področjih.

- (4) Nemčija je 30. aprila 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in 19. aprila 2018 program stabilnosti za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Nemčijo trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter pravilo glede dolga. V programu za stabilnost za leto 2018 vlada načrtuje proračunski presežek med 1 % in 1,5 % BDP v obdobju 2018–2021. Srednjeročni proračunski cilj, in sicer strukturni primanjkljaj v višini 0,5 % BDP, bo še naprej izpolnjen z nekaj rezerve v celotnem programskem obdobju. V skladu s programom za stabilnost naj bi dolg sektorja država kot odstotek BDP postopno upadal in leta 2021 dosegel 53 % BDP. Medtem ko so v programu za stabilnost naštet in opisani številni načrtovani ukrepi iz koalicijskega dogovora iz marca 2018, ki znašajo okoli 1,5 % BDP v obdobju 2018–2021, pa ti še niso vključeni v napovedi na podlagi programa za stabilnost, ker še niso sprejeti. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije in ki ga ni potrdil neodvisni organ, je verjeten ⁽²⁾. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2018 naj bi strukturni saldo dosegel presežek v višini 1,2 % BDP v letu 2018 in 1,0 % v letu 2019, kar je nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Dolg sektorja država naj bi se po napovedih še naprej zanesljivo zmanjševal. Na splošno Svet pričakuje, da bo Nemčija v letih 2018 in 2019 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast. Hkrati bi država ob upoštevanju srednjeročnega cilja še lahko izkoristila možnosti za uporabo fiskalne in strukturne politike, da bi dosegla trajno naraščanje javnih in zasebnih naložb predvsem v raziskave, razvoj in inovacije.
- (7) Realne javne naložbe so se v obdobju 2015–2017 močno povečale. Ta trend kaže na prizadevanja vlade za okrepitev naložb. Javne naložbe se povečujejo, vendar je povečanje kot delež BDP še vedno skromno, na občinski ravni pa še vedno zaostaja, ocenjeno na 4 % BDP. Javni osnovni kapital še vedno upada kot delež BDP zaradi negativnih neto naložb na občinski ravni (približno 6 milijarde EUR letno v obdobju 2010–2016). Odprava zaostanka pri naložbah na občinski ravni bi pomenila dodatne letne javne naložbe v višini 0,3 % BDP v naslednjem desetletju. Naložbe kot odstotek osnovnega kapitala v sektorju država in javne naložbe kot delež javnih odhodkov so pod povprečjem euroobmočja. V letu 2017 je začela delovati storitvena agencija, ustanovljena za podpiranje javnih naložb na občinski ravni, vendar so potrebna dodatna prizadevanja za odpravo zaostanka pri naložbah. To skupaj z ugodnim proračunskim položajem kaže, da obstajajo možnosti za povečanje naložb na vseh ravneh države, zlasti na regionalni in občinski ravni.

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽²⁾ V skladu z uredbo o gospodarskih napovedih zvezne vlade („Vorausschätzungsverordnung“), ki jo je sprejelo Ministrstvo za gospodarstvo in energetiko v dogovoru z Ministrstvom za finance in velja od julija 2018, je bila projektna skupina za gospodarske napovedi („Gemeinschaftsdiagnose“) razglašena za neodvisno telo, pristojno za ocenjevanje gospodarskih napovedi, na katerih temeljita osnutek proračunskega načrta in program za stabilnost v smislu Zakona o gospodarskih napovedih („Vorausschätzungsgesetz“).

- (8) Javnofinančni odhodki za izobraževanje so ostali v višini 4,2 % BDP v letu 2016, kar je pod povprečjem Unije, ki znaša 4,7 %. Poraba za izobraževanje in raziskave je leta 2016 ostala v višini 9,0 % BDP in ni dosegla nacionalnega cilja v višini 10 % BDP. To ustreza oceni ocenjeni naložbeni vrzeli v višini približno 33 milijard EUR. Medtem ko so se odhodki za izobraževanje realno povečali, je pri naložbah še vedno znaten zaostanek. Hkrati pa bodo izzivi, kot so vse večje število študentov, pomanjkanje učiteljev ter nadaljnja širitev predšolske vzgoje in varstva, zahtevali ustrezno javno financiranje. Dodatna poraba za izobraževanje ter raziskave in inovacije je ključnega pomena za potencialno rast Nemčije.
- (9) Digitalizacija nemškega gospodarstva napreduje počasi in država se spopada s precejšnjimi izzivi. Digitalni razkorak med mesti in podeželjem z vidika pokritosti (samo 54 % na podeželju) s hitrim internetom (dostop do interneta naslednje generacije do 30 Mbit) je očiten. Nemčija zaostaja pri uvajanju zelo visoko zmogljivostnih širokopasovnih povezav (> 100 Mbit). V primerjavi s povprečjem Unije, ki znaša 26,8 %, je le majhen delež nemškega podeželja (7,3 %) pokrit z visoko zmogljivostnimi optičnimi dostopovnimi omrežji. Namesto tega je bila posodobitev obstoječih bakrenih kabljskih omrežij (*vektorizacija*) še naprej prevladujoča že obstoječa bolj zaželena tehnološka rešitev. Številne storitve so odvisne od povezljivosti zelo visokih hitrosti in v letu 2017 je 25,3 % nemških podjetij menilo, da so njihove internetne povezave prepočasno za njihove dejanske poslovne potrebe. Pomanjkanje takšne povezljivosti zavira naložbe, zlasti s strani malih in srednje velikih podjetij, od katerih se mnoga nahajajo na podeželskih in polpodeželskih območjih. Tudi uspešnost digitalnih javnih storitev in e-zdravja je pod povprečjem Unije.
- (10) Naložbe v poslovne raziskave in razvoj rastejo, Nemčija pa je vse bližje izpolnitvi cilja glede intenzivnosti raziskav in razvoja iz strategije Evropa 2020. Vendar so naložbe čedalje bolj skoncentrirane v velikih podjetjih ter v srednje- in visokotehnoloških proizvodnih podjetjih, prispevek malih in srednjih podjetij pa se zmanjšuje. Sprejeti so bili številni ukrepi za krepitev podjetniške dejavnosti, zlasti s spodbujanjem zasebnih naložb v tvegani kapital. Vendar ostaja nemški trg tveganega kapitala manj razvit kot v drugih vodilnih državah na področju inovacij.
- (11) Kljub nekaterim izboljšavam v zadnjih letih je nemški davčni sistem še vedno neučinkovit, zlasti ker je zapleten in izkrivlja odločanje, na primer glede naložb, financiranja in udeležbe na trgu dela. Nemčija namenja razmeroma veliko pozornosti neposrednim davkom za povečanje prihodkov in obstaja potencial za zmanjšanje izkrivljajočega neposrednega obdavčenja ali za prehod na manj izkrivljajoče davke na nepremičnine, dedovanje in potrošnjo. Ravni davkov in socialnih prispevkov od dohodka iz zaposlitve so bile leta 2015 šeste najvišje v Uniji. Stroški kapitala in dejanska povprečna stopnja davka od dohodkov pravnih oseb, ki se razlikujejo po regijah, so med najvišjimi v Uniji (28,2 % kot nacionalno povprečje v primerjavi s povprečjem Unije, ki znaša 20,9 %). Zaradi vzajemnega učinkovanja davka od dohodkov pravnih oseb, lokalnega obrtnega davka in solidarnostnega davka je sistem obdavčevanja pravnih oseb zapleten in povezan z visokimi upravnimi stroški, prav tako pa izkrivlja raven in lokacijo naložb. Poleg tega davek od dohodkov pravnih oseb izkrivlja odločitve glede financiranja s spodbudami za dolžniško financiranje. Te spodbude so sedme najvišje v Uniji. Znižanje stroškov lastniškega kapitala bi lahko okrepilo zasebne naložbe in razmeroma premalo razvit trg tveganega kapitala. Poleg tega ostajajo določbe o prenosu izgub v naslednje leto relativno stroge, saj omejujejo znesek na 60 % obdavčljivega dohodka v zadevnem letu.
- (12) Regulacija je v Nemčiji še vedno zelo omejevalna, zlasti glede poslovnih storitev, reguliranih poklicev in upravnih formalnosti za čezmejno opravljanje storitev. Ključne omejitve med drugim zadevajo pravno obliko in poslovni delež. Stopnje izgube strank v sektorjih ključnih poslovnih storitev, kot so pravne, računovodske, arhitekturne in inženirske storitve, so pod povprečjem Unije, medtem ko so bruto stopnje dejavnosti v teh sektorjih nad povprečjem, kar kaže na nižji konkurenčni pritisk. Ker imajo storitve vlogo vmesnih vložkov, manj omejevalna ureditev storitev povečuje produktivnost v storitveno intenzivnih panogah nižje v prodajni verigi.
- (13) Trg dela v Nemčiji deluje zelo uspešno. Brezposelnost je v četrtem četrtletju leta 2017 padla na rekordno nizko raven 3,6 % in zaposlenost je dosegla 79,8 %. Stopnja brezposelnosti mladih (6,8 % leta 2017) je med najnižjimi v Uniji. Nemčija se sooča z vse večjim pomanjkanjem usposobljene delovne sile, medtem ko je potencial nekaterih skupin na trgu dela še vedno premalo izkoriščen. Delež ljudi, ki delajo s krajšim delovnim časom, zlasti žensk in oseb s priseljskim ozadjem in ki negujejo druge, je med največjimi v Uniji. Pri ženskah ključni dejavniki vključujejo negativne spodbude za daljši delovnik, skupaj s pomanjkanjem zadostnega otroškega varstva in celodnevni šolskih ustanov. Posebna davčna pravila, zlasti za delavce z nizkimi dohodki in prejemnike drugega dohodka v gospodinjstvu, ter učinki rigidnosti trga zaradi dohodkovnega praga za mala dela v višini 450 EUR so ustvarili še dodatne ovire za podaljšanje delovnika. Nemčija ima enega največjih davčnih primežev za osebe z nizkimi dohodki, med katerimi so večinoma ženske. Visok delež žensk, ki delajo s krajšim delovnim

časom, spremlja ena največjih razlik med spoloma pri zaposlitvi za krajši delovni čas v Uniji (37,5 % v primerjavi s povprečjem Unije, ki znaša 23,1 %). To prispeva k zelo veliki razliki v plačah med ženskami in moškimi v Nemčiji.

- (14) Nominalna rast plač je ostala v letu 2017 zmerna v višini 2,4 % kljub rekordno nizki brezposelnosti in visokemu številu prostih delovnih mest. Ta razmeroma skromna stopnja je deloma tudi posledica počasnega povečanja produktivnosti v storitvenem sektorju, nizke pokritosti s kolektivnimi pogajanjmi v nekaterih sektorjih in zmanjšanja strukturne brezposelnosti. Odziv na povečanje inflacije je bil omejen, pri čemer se je realna rast plač zmanjšala z 1,8 % v letu 2016 na 0,7 % v letu 2017. Kolektivne pogodbe iz začetka leta 2018 bi lahko privedle do določene pospešitve rasti plač in vredno je spremljati razvoj dogodkov na tem področju. Delež zaposlenih z nizkimi dohodki ostaja visok in obstajajo možnosti za povečanje števila delovnih ur v nižjih plačnih decilih. Povečano priseljevanje ni preprečilo rasti plač v segmentih z nižjimi plačami. Uvedba zakonsko določene splošne minimalne plače v letu 2015 in njeno posledično povečanje v letu 2017 sta povečala plače na dnu porazdelitve. Socialni partnerji se v sedanjem krogu pogajanj o plačah poleg zvišanja plač osredotočajo na prožnost delovnega časa.
- (15) Nemčija ima na splošno trden sistem socialne zaščite. Vendar se je stopnja tveganja revščine za celotno prebivalstvo do leta 2015 nenehno povečevala, nato pa se je trend v letu 2016 nekoliko obrnil. V letu 2015 je začela upadati tudi dohodkovna neenakost, ki kaže na skromno zmanjšanje razmerja S80/S20 zaradi izboljšanja dohodkov revnejših gospodinjev. Nedavno zmanjšanje revščine zaposlenih v 2016 je bilo prav tako skromno in je koristilo samo moškim.
- (16) Nemčija lahko izboljša povezanost starejših delavcev s trgom dela, kar bi povečalo prihodke v starosti, spodbudilo potencialni proizvod, pomagalo pri prilagajanju na pomanjkanje delovne sile ter zmanjšalo potrebo po previdnostnem varčevanju za starost. Tveganja za fiskalno vzdržnost so trenutno nizka, kar je večinoma posledica razmeroma visokega primarnega presežka. Kljub temu se pričakuje, da bo imela Nemčija enega največjih povečanj odhodkov za pokojnine v Uniji do leta 2070 v skladu s poročilom o staranju 2018. Tveganje revščine v starosti (tj. nad 65 let) je bilo pri 17,6 % v letu 2016 višje od povprečja Unije, ki znaša 14,7 %. Prihodnje poslabšanje ustreznosti pokojnin v okviru obveznega prvega stebra naj bi povečalo tveganje revščine v starosti, zlasti za osebe z nizkimi dohodki, osebe z netipičnimi pogodbami in tiste s prekinitvami zaposlitve v delovni dobi. Razlika v pokojninah med spoloma je med najvišjimi v Uniji. Hkrati je bila zaposlenost delavcev v starosti 65–69 let v srednji tretjini držav članic (16,1 %), čeprav je bila stopnja zaposlenosti delavcev v starosti 60–64 (58,4 % v letu 2017) med najvišjimi v Uniji.
- (17) Socialnoekonomsko ozadje je še vedno zelo odločujoč dejavnik pri rezultatih izobraževanja in vključevanju na trg dela. V znanosti prispeva k razliki v uspešnosti v višini treh let šolanja med najnižjim in najvišjim socialnim kvartilom v skladu s Programom za mednarodno ocenjevanje učencev v letu 2015. Nacionalni podatki potrjujejo znatno korelacijo tudi v osnovnem šolstvu. Učenci z migrantskim ozadjem se soočajo s posebnimi izzivi. V primerjavi z domačimi učenci je pri njih veliko večja verjetnost, da bodo imeli slabša osnovna znanja ter da bodo zgodaj opustili šolanje ali prekinili študij. Tudi na trgu dela potencial oseb z migrantskim ozadjem ni v celoti izkoriščen. Leta 2017 je bila stopnja zaposlenosti državljanov držav zunaj Unije (starih od 20 do 64 let) več kot 27 odstotnih točk nižja od stopnje zaposlenosti nemških državljanov (32 odstotnih točk nižja v primeru žensk). Ko gre za prihodnjo uspešnost delavcev na trgu dela, zlasti 7,5 milijona nizko usposobljenih odraslih, ki ne znajo dobro brati in pisati, je udeležba zaposlenih v izobraževanju odraslih zaskrbljujoča.
- (18) V okviru evropskega semestra 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Nemčije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2018, nacionalni program reform za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Nemčija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko v Nemčiji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (19) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program za stabilnost za leto 2018 in meni ⁽¹⁾, da bo Nemčija po pričakovanjih izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast.

⁽¹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

- (20) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni program reform za leto 2018 in program stabilnosti za leto 2018. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih 1 in 2 spodaj –

PRIPOROČA, da Nemčija v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Ob upoštevanju srednjeročnega cilja uporabi fiskalne in strukturne politike za doseganje vzdržnega trenda rasti javnih in zasebnih naložb, zlasti za izobraževanje, raziskave in inovacije na vseh ravneh države, predvsem na regionalni in občinski ravni. Okrepi prizadevanja za zagotovitev razpoložljivosti širokopasovne infrastrukture zelo visoke zmogljivosti po vsej državi. Izboljša učinkovitost davčnega sistema in njegovo privlačnost za naložbe. Okrepi konkurenco pri poslovnih storitvah in reguliranih poklicih.
2. Zmanjša dejavnike, ki odvrčajo od dela za daljši čas, vključno z visokim davčnim primežem, zlasti za zaposlene z nizkimi dohodki in za prejemnike drugega dohodka v gospodinjstvu. Sprejme ukrepe za spodbujanje daljše delovne dobe. Ustvari pogoje za spodbujanje višje rasti plač ter hkrati spoštuje vlogo socialnih partnerjev. Izboljša rezultate izobraževanja ter znanja in spretnosti prikrajšanih skupin.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Estonije za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Estonije za leto 2018**

(2018/C 320/06)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrečitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Estonije ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 22. marca 2018. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja sprejel 14. maja 2018 ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje).
- (2) Estonija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje, kot je izraženo v priporočilih spodaj, zlasti v priporočilu 1.
- (3) Poročilo o državi za Estonijo za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Estonije pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Estonije pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Na podlagi opravljenih analize je Komisija ugotovila, da v Estoniji ne obstajajo makroekonomska neravnotežja.
- (4) Estonija je 26. aprila 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in program stabilnosti za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).⁽³⁾ UL C 179, 25.5.2018, str. 1.⁽⁴⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Estonijo trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Po načrtih vlade naj bi se primanjkljaj sektorja država v višini 0,3 % BDP v letu 2017 prevesil v presežek v višini 0,2 % BDP v letu 2018 in 0,5 % BDP v letu 2019 ter se nato približeval uravnoveženemu proračunu. Njen srednjeročni proračunski cilj je strukturni primanjkljaj v višini 0,5 % BDP. V skladu s programom stabilnosti za leto 2018 naj bi preračunani ⁽²⁾ strukturni primanjkljaj znašal 0,8 % BDP v letu 2018, 0,4 % BDP v letu 2019, nato pa naj bi se ohranjal majhen primanjkljaj. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi v letih 2018 in 2019 ostal pod 9 % BDP, nato pa naj bi se do leta 2022 znižal na 5,3 % BDP. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je ugoden. Negativna tveganja za predpostavke o donosu od prihodkov so povezana predvsem z nekaterimi ukrepi, ki niso natančno opredeljeni in vplivajo na vsa leta programskega obdobja.
- (7) Za leto 2018 je bilo Estoniji priporočeno, naj ohrani svoj srednjeročni proračunski cilj. To je skladno z najvišjo nominalno stopnjo rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽³⁾ v višini 6,1 %, kar ustreza dovoljenemu poslabšanju strukturnega salda za 0,2 % BDP. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2018 obstaja v letu 2018 tveganje določenega odklona od te zahteve. V letu 2019, ko naj bi proizvodna vrzel Estonije predvidoma znašala 2,7 % BDP in naj bi bila načrtovana rast BDP pod ocenjeno stopnjo potencialne rasti, nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ne bi smela preseči 4,1 %, kar je v skladu s strukturno prilagoditvijo v višini 0,6 % BDP, kot izhaja iz skupno dogovorjene prilagoditvene matrike zahtev v okviru Pakta za stabilnost in rast. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2018 ob predpostavki nespremenjenih politik obstaja tveganje določenega odklona od navedene zahteve v letu 2019 ter v letih 2018 in 2019 skupaj. Svet na splošno meni, da bi morala biti Estonija pripravljena na sprejetje dodatnih ukrepov za zagotovitev skladnosti v letih 2018 in 2019.
- (8) Zagotavljanje ustreznije mreže socialne varnosti, podprte z boljšim zagotavljanjem storitev, ostaja velik izziv za Estonijo. Estonija namenja manj sredstev za socialno zaščito (okoli 16 % BDP) od povprečja Unije (približno 28 % BDP). Učinek socialnih transferjev na zmanjšanje revščine se izboljšuje, vendar je še vedno majhen in pod povprečjem Unije. Estonija ima še vedno visoko stopnjo tveganja revščine, zlasti za invalide, gospodinjstva brez delovno aktivnih članov in starejše ljudi, zlasti tiste, ki živijo sami. Dohodkovna neenakost, ki je leta 2016 znašala 5,6 %, ostaja kljub nedavnemu izboljšanju višja od povprečja Unije (ki je leta 2016 znašalo 5,2 %). Sprejetih je bilo nekaj ukrepov za zagotavljanje ustreznih družinskih prejemkov za večje družine, kar je še dodatno zmanjšalo relativno revščino med otroki. Izvedeno je bilo povišanje ravni socialne pomoči za osebe pod pragom minimalnega dohodka, skupaj s spodbudami za vrnitev na delo. Plačilo nadomestila v višini 115 EUR osebam z nizkimi pokojninami in osebam, ki živijo same, je bil prvi korak pri obravnavanju zelo visoke stopnje tveganja revščine v tej skupini. Vrzel tveganja revščine ali socialne izključenosti med invalidi in neinvalidi (ki je leta 2016 znašala 20,9 %) je bila prav tako višja od povprečja Unije (10,1 %). Financiranje storitev dolgotrajne oskrbe ne ustreza potrebam starajočega se prebivalstva. Učinek upravne reforme, ki se trenutno izvaja, na zagotavljanje visokokakovostnih storitev še ni viden.
- (9) Razlika v plačah med spoloma, ki znaša 25,3 %, kljub zmanjševanju ostaja med najvišjimi v Uniji. Usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja se spodbuja z nedavnimi spremembami pri starševskem dopustu in sistemu socialnih prejemkov. Pričakuje se, da bodo te spremembe ženske spodbudile, da bi se prej vrnile na delo in tako prispevale k zmanjševanju razlik v plačah med spoloma v Estoniji. Spremembe bodo uvedene med letoma 2018 in 2020. Poteka razprava o predlogu o drugi fazi reforme starševskega dopusta. V tem okviru in zunaj njega

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽²⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

⁽³⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so zgajene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

ostaja pomembno nadaljnje sodelovanje s socialnimi partnerji in krepitev njihove zmogljivosti glede na zelo nizke stopnje članstva. Spremembe zakona o enakosti spolov za izboljšanje preglednosti plač je treba še sprejeti in se bodo, potem ko bodo sprejete, uporabljale samo za subjekte javnega sektorja. Orodje za analizo razlik v plačah med spoloma po pričakovanjih ne bo pripravljeno pred letom 2019.

- (10) Počasna rast produktivnosti v Estoniji je povezana z njenimi skromnimi rezultati na področju raziskav, tehnologije in inovacij. Z manj kot 0,5 % estonskih podjetij, ki so poročala o raziskovalnih dejavnostih v letu 2016, znaša intenzivnost zasebnih naložb v raziskave in razvoj le 0,7 % BDP, kar je polovica povprečja Unije, ki je 1,3 %. Poleg tega so se v zadnjih letih znatno zmanjšali številni kazalniki, ki merijo inovacije, kot so mala in srednja podjetja, ki ustvarjajo nove izdelke in postopke oziroma so inovativna. Medtem ko so v gospodarstvu prisotne nekatere dejavnosti z visoko dodano vrednostjo in dejavnosti, ki temeljijo na znanju, intenzivnost zasebnih naložb v raziskave in razvoj, znanstveno poslovne povezave ter inovacijska in tehnološka zmogljivost podjetij ostajajo nizke. Odhodki javnega sektorja za raziskave, tehnologijo in inovacije so tradicionalno nad povprečjem v Uniji. Vendar predstavlja izzive nezadostno določanje prednostnih nalog na področju javnih raziskav. Estonija je sprejela več ukrepov za povečanje raziskovalne in inovacijske uspešnosti gospodarstva, doseganje njihovega čim večjega učinka pa predstavlja izziv.
- (11) V okviru evropskega semestra 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Estonije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2018, nacionalni program reform za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Estonija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko v Estoniji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (12) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2018, njegovo mnenje ⁽¹⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 –

PRIPOROČA, da Estonija v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2019 ne bo presegla 4,1 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP. Izboljša ustreznost mreže socialne varnosti, zlasti za starejše in invalide. Sprejme ukrepe za zmanjšanje razlike v plačah med spoloma, vključno z izboljšanjem preglednosti plač v zasebnem sektorju.
2. Spodbuja raziskave in inovacije, zlasti z zagotavljanjem učinkovitih spodbud za razširitev inovacijske baze.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

⁽¹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Irske za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Irske za leto 2018**

(2018/C 320/07)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 5(2) Uredbe,ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ ter zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Irsko opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 22. marca 2018. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja sprejel 14. maja 2018 ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje).
- (2) Irski bi morala kot država članica, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje, kot je izraženo v priporočilih spodaj, zlasti v priporočilih 1 in 2.
- (3) Poročilo o državi za Irsko za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Irske pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Irske pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 7. marca 2018. Na podlagi opravljene analize je Komisija ugotovila, da na Irskem obstajajo makroekonomska neravnotežja. Slabosti predstavljajo predvsem visoke ravni javnega in zasebnega dolga ter neto zunanjih obveznosti, vendar so se razmere znatno

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.⁽³⁾ UL C 179, 25.5.2018, str. 1.⁽⁴⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

izboljšale. Močna rast produktivnosti v preteklih letih je privedla do izboljšane konkurenčnosti in pozitivnega salda tekočega računa, zaradi česar se hitro znižujejo visoke ravni neto zunanjih obveznosti. Močna gospodarska rast še naprej podpira razdolževanje v zasebnem sektorju, vendar je raven zasebnega dolga še vedno visoka, čeprav je treba pri oceni dolga podjetij upoštevati velik vpliv dejavnosti mednarodnih podjetij, zadolženost gospodinjstev pa je po drugi strani na splošno v skladu z gospodarskimi temelji. Javni dolg naj bi se še najprej zmanjševal, primanjkljaj pa se približuje ravnotežju. Cene stanovanjskih nepremičnin hitro rastejo, čeprav z verjetno podcenjenih ravni, s čimer se tudi krepijo bilance stanja gospodinjstev. Banke so dobro dokapitalizirane, njihova donosnost pa se postopoma izboljšuje. Obseg slabih posojil je sicer še vedno velik, vendar se še naprej zmanjšuje. Za odpravo teh slabosti so bili sprejeti ukrepi politike, vendar bo za nekatere potreben čas, da bodo imeli pričakovani učinek.

- (4) Irsko je 18. aprila 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in 30. aprila 2018 program stabilnosti za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Irsko trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter prehodno pravilo glede dolga. Vlada v programu stabilnosti za leto 2018 pričakuje, da se bo nominalni primanjkljaj rahlo zmanjšal na 0,2 % BDP v letu 2018 in se zatem postopno izboljševal ter se v letu 2021 prevesil v presežek v višini 0,4 % BDP. Srednjeročni proračunski cilj, in sicer strukturni primanjkljaj v višini 0,5 % BDP, naj bi bil dosežen od leta 2019 naprej. V skladu s programom stabilnosti naj bi se delež dolga sektorja država kot odstotek BDP v letu 2018 zmanjšal na 66 %, nato pa še naprej upadal in leta 2021 dosegel 58,7 % BDP. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Vendar ukrepi, potrebni za doseganje načrtovanih ciljev glede primanjkljaja od leta 2019 naprej, niso bili dovolj podrobno opredeljeni.
- (7) Svet je 11. julija 2017 Irski priporočil, naj zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2018 ne bo presegla 2,4 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP. Hkrati je Svet navedel, bi bilo treba upoštevati doseganje fiskalne naravnosti, ki prispeva k okrepitvi trenutnega okrevanja in zagotavljanju vzdržnosti irskih javnih financ. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2018 obstaja tveganje določenega odklona od priporočene fiskalne prilagoditve v letu 2018 ter v letih 2017 in 2018 skupaj.
- (8) Irsko bi morala v letu 2019 doseči svoj srednjeročni proračunski cilj. To je skladno z nominalno stopnjo rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽²⁾, ki ne presega 5,3 % ⁽³⁾, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,1 % BDP. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2018 naj bi strukturni saldo v letu 2019 dosegel primanjkljaj v višini 0,4 % BDP, kar je nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Irsko bo v letu 2018 predvidoma izpolnjevala prehodno pravilo glede dolga, v letu 2019 pa pravilo glede dolga. Svet na splošno meni, da bi morala biti Irsko pripravljena v letu 2018 sprejeti nadaljnje ukrepe za zagotovitev skladnosti ter da bo v letu 2019 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast. Glede na razlike med merjenji BDP in domače proizvodnje na Irskem ter povezanim vplivom na delež javnega dolga v BDP, trenutno ciklično situacijo na Irskem in povečana zunanja tveganja bi bila uporaba morebitnih nepričakovanih prihodkov za nadaljnje zmanjševanje deleža dolga sektorja država preudaren ukrep.

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽²⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so zgajene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani. Referenčna vrednost za odhodke za Irsko odraža prilagoditev, s katero naj bi se odpravilo izkrivljanje desetletne referenčne stopnje potencialne rasti, ki ga je povzročila izredno velika realna rast BDP v letu 2015. Glede na pristop, ki so ga irski organi uporabili pri izračunih za svoj proračun za leto 2017, je Komisija upoštevala povprečje stopenj potencialne rasti v letih 2014 in 2016.

⁽³⁾ Merilo rasti odhodkov v letu 2018 odraža prilagoditev, s katero naj bi se odpravilo izkrivljanje desetletne referenčne stopnje potencialne rasti, ki ga je povzročila izredno velika realna rast BDP v letu 2015.

- (9) Javne finance so se še izboljšale zaradi trdne rasti proizvodnje, vendar tveganja glede nestanovitnosti prihodkov ostajajo, poleg tega so še možnosti za doseganje večje odpornosti prihodkov na gospodarska nihanja in negativne pretrese. Omejitev obsega in števila davčnih odhodkov ter razširitev davčne osnove bi prispevala k večji stabilnosti prihodkov ob gospodarskih nihanjih. Vendar so bili nekateri nedavno sprejeti davčni ukrepi osredotočeni na reze in olajšave in zdi se, da so še povečali odvisnost od zelo procikličnih virov prihodkov. Poleg tega ima Irska še možnosti za izboljšanje načinov, na katere lahko njen davčni sistem podpira okoljske cilje.
- (10) Kot je navedeno v priporočilu za euroobmočje za leto 2018, je boj proti strategijam davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje ključen za preprečevanje izkrivljanja konkurence med podjetji, zagotavljanje poštene obravnave davkoplačevalcev in zaščito javnih financ. Učinki prelivanja strategij davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje med državami članicami zahtevajo usklajeno delovanje nacionalnih politik, ki dopolnjujejo zakonodajo Unije. Visoka raven plačil licenčnin in dividend kot odstotek BDP kaže, da irska davčna pravila uporabljajo podjetja, ki izvajajo agresivno davčno načrtovanje. Omejena uporaba davčnih odtegljajev na v tujino plačanih licenčnin in dividend (tj. plačila rezidentov Unije rezidentom tretjih držav), ki jih izvršijo družbe s sedežem na Irskem, lahko privede do tega, da se ta plačila izognejo vsakršni obdavčitvi, če tudi v prejemni jurisdikciji niso obdavčena. Poleg tega lahko podjetja nekatere določbe v dvostranskih davčnih sporazumih med Irsko in nekaterimi drugimi državami uporabljajo za zavrnitev novega pravila o davčnem rezidentstvu, ki ga je Irska uvedla leta 2015; to vprašanje bo še dodatno analizirano. Rezultat posvetovanja, ki ga je izvedla Irska po neodvisnem pregledu zakonika o davku od dohodkov pravnih oseb, bo pomemben za oblikovanje napovedanih davčnih reform. Komisija jemlje na znanje nedavne napovedane ali sprejete pozitivne ukrepe (npr. ukrepe, sprejete za nacionalno odpravljanje agresivnega davčnega načrtovanja, morebitne zaščitne ukrepe proti nesodelujočim jurisdikcijam s seznama). Komisija bo na podlagi nedavnih izmenjav stališč nadaljevala konstruktivni dialog za boj proti strategijam davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje.
- (11) Dolgoročna tveganja za vzdržnost javnih financ zaradi stroškov staranja prebivalstva so še vedno prisotna. Irska je uvedla nekaj pomembnih ukrepov za povečanje učinkovitosti, kot so sporazum za znižanje stroškov s farmacevtsko industrijo, sistem za finančno poslovanje in financiranje po dejavnostih. Sprejeti so bili tudi nekateri ukrepi za izboljšanje dostopnosti primarnega zdravstvenega varstva. Vendar je irski zdravstveni sistem drag in se sooča s številnimi izzivi, ki se še povečujejo zaradi hitro starajočega se prebivalstva. Poleg tega storitve primarnega zdravstva in skupnostne oskrbe še ne zmorejo olajšati naraščajočega pritiska na zmogljivosti in stroške bolnišnične oskrbe. Načrtovani prehod na splošno zdravstveno varstvo morata podpirati večletno proračunsko načrtovanje in boljši nadzor nad odhodki. Poleg tega mora temeljiti na ugotovitvah celovitega pregleda porabe glede uspešnosti in učinkovitosti zdravstvenega sektorja. Razmisliti bi bilo treba tudi o okrepitvi dejavnosti primarnega zdravstvenega varstva, da bi se razbremenile preobremenjene bolnišnice na Irskem. Kljub številnim reformam za omejitev javnih odhodkov za pokojnine naj bi se skupni primanjkljaj pokojninskega sistema dolgoročno znatno povečal. Pravočasno izvajanje predstavljenega načrta pokojninske reforme je ključnega pomena za okrepitev fiskalne vzdržnosti irskega pokojninskega sistema.
- (12) Leta nizkih ravni naložb po gospodarski recesiji so terjala svoj davek pri razpoložljivosti ustrezne infrastrukture na področjih prometa, čiste energije, vodnih storitev, stanovanj in telekomunikacij. Vztrajno nizka ponudba nepremičnin skupaj z vedno večjim povpraševanjem še naprej spodbuja zviševanje cen nepremičnin. Čeprav se cene v letu 2016 niso zdele precenjene, je cenovna dostopnost vzrok za zaskrbljenost. Če se to ne bo obravnavalo, bi lahko ovire, ki omejujejo ponudbo stanovanj, prispevale k nastajanju neravnotežij. Skupaj s prostorskim načrtovanjem je izboljšana infrastruktura ključna za zagotavljanje ustreznega odziva glede ponudbe stanovanj, povečanja zasebnih naložb, rasti produktivnosti in uravnoveženega regionalnega gospodarskega razvoja. Poleg tega bodo za Irsko ključnega pomena vlaganja v čisto energijo, čist in javni promet in vodo ter okrepljena prizadevanja na področju energije iz obnovljivih virov in krožnega gospodarstva, če želi biti uspešna pri prehodu na nizkoogljično in okoljsko odporno gospodarstvo. Nacionalni razvojni načrt za obdobje 2018–2027 in nacionalni program reform, ki sta del „Strategije Irske do leta 2040“, bosta potem, ko bosta sprejeta in izvedena v tesnem sodelovanju z zainteresiranimi stranmi, zanesljiva koraka v pravo smer.
- (13) Obstoječa prizadevanja za blažitev podnebnih sprememb Irski ne bodo omogočila, da bi na nacionalni ravni dosegla svoje podnebne cilje v okviru strategije Evropa 2020. Pri razogljičenju v ključnih delih gospodarstva, zlasti v kmetijstvu, cestnem prometu in stanovanjskem sektorju, je bil dosežen le omejen napredek. Zaradi tega

bo morala Irska uporabiti razpoložljivo prožnost, da bo izpolnila določbe iz odločbe o porazdelitvi prizadevanj, kot je na primer kupovanje dodeljenih sredstev od drugih držav članic. Nacionalne projekcije, objavljene leta 2017, poudarjajo obseg potrebnih dodatnih prizadevanj: po pričakovanjih se bodo emisije v okviru odločbe o porazdelitvi prizadevanj (ki določa zavezujoče letne cilje glede emisij toplogrednih plinov za države članice za obdobje 2013–2020) povečevale vse do leta 2025, nato pa naj bi se na podlagi obstoječih politik ustalile na ravni, ki je nekoliko pod ravno emisij iz leta 2005. Irska je pred kratkim sprejela nacionalni načrt za blažitev podnebnih sprememb, ki določa časovni načrt za prehod na nizkoogljično gospodarstvo in skladen okvir za reševanje trdovratnih izzivov v energetske sektorju. Vendar takšen, kot je, ponuja le malo specifičnih blažilnih ukrepov. Okvir nacionalnega načrtovanja ima tudi podnebno komponento, ki priznava dejstvo, da bo ustrezno prostorsko načrtovanje ključno orodje za blažitev podnebnih sprememb, glede na to, da je prebivalstvo tako široko razpršeno, Irska pa ima le malo velikih mestnih območij, ki se soočajo z resnimi vprašanji prezasedenosti in javnega prometa. Poleg tega bosta imela nacionalni razvojni načrt za obdobje 2018–2027 in njegovo učinkovito izvajanje ključno vlogo pri razogljičenju gospodarstva. Načrt bo dejansko določil obseg uporabe dodatnih sredstev za razogljičenje energetskega sektorja, uvedbo obnovljivih virov energije ter izboljšanje javnega prometa in energetske učinkovitosti.

- (14) Zagotavljanje vključujoče rasti je na Irskem še vedno izziv. Stopnja brezposelnosti se je v letu 2017 zmanjšala na 6,7 %, vendar so nekatere skupine še vedno večinoma ločene od trga dela in so socialno izključene. Sistem socialne zaščite in davčni sistem sta zelo učinkovito zajezila revščino in neenakost, Irska pa je sprejela tudi ukrepe za spodbujanje zaposlovanja, kot je postopno ukinjanje prejemkov in dodatkov. Vztrajno visoka stopnja tveganja revščine ali socialne izključenosti na Irskem je povezana z velikim deležem oseb, ki živijo v gospodinjstvih z nizko intenzivnostjo dela (skoraj dvakrat višjo od povprečja Unije in najvišjo v Uniji – 18,2 % v primerjavi z 10,5 % v letu 2016). To še zlasti velja za enostarševska gospodinjstva. Skoraj tri četrtine nezaposlenih ljudi na Irskem je neaktivnih. Tako skupna kot otroška stopnja tveganja revščine ali socialne izključenosti sta se v letu 2016 nekoliko znižali, vendar sta še vedno višji od povprečja v Uniji. Zato mora Irska dokončati izvajanje akcijskega načrta za gospodinjstva brez delovno aktivnih članov, vključno z izboljšanjem integrirane podpore ljudem, ki so najbolj oddaljeni od trga dela. Zagotavljanje socialnih stanovanj zahteva nadaljnjo pozornost, da se dosežejo ambiciozni cilji in zadosti velikemu povpraševanju.
- (15) Dostop do cenovno dostopnega, celodnevnega in kakovostnega otroškega varstva je še vedno izziv. Po navedbah Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj so bili stroški otroškega varstva na Irskem v primerjavi s plačili leta 2015 najvišji v Uniji za samohranilce in drugi najvišji v Uniji za pare. Visoki stroški otroškega varstva lahko ovirajo dostop do plačane zaposlitve, zlasti v gospodinjstvih z nizkimi dohodki, vključno z enostarševskimi gospodinjstvi. To negativno vpliva na stopnjo zaposlenosti žensk, ki je leta 2016 znašala 65,4 %, kar je blizu povprečja Unije. Zakon o enotni shemi za cenovno dostopno otroško varstvo bo kmalu v zaključni fazi v parlamentu. Že zdaj pa je jasno, da bodo pri izvajanju zamude. Prav tako se spodbuja kakovost zagotovljenega otroškega varstva, zlasti s pobudami, ki zagotavljajo dobro usposobljenost osebja.
- (16) Razlike med stopnjami zaposlenosti nizko, srednje in visoko usposobljenih delavcev so bile leta 2016 med najvišjimi v Uniji, stopnja zaposlenosti nizko usposobljenih delavcev pa je za 10 odstotnih točk nižja kot pred gospodarsko krizo. Zaradi tega in v povezavi s spremembo gospodarske aktivnosti postaja neujemanje med ponudbo znanj in spretnosti ter povpraševanjem po njih na več področjih vedno bolj očitno. To poudarja potrebo po pospeševanju politik in ukrepov za izpopolnjevanje in prekvalifikacijo. Irska ima zlasti nizko stopnjo udeležbe nizko usposobljenih delavcev v vseživljenjskem učenju, zaradi česar so ti občutljivi na spremembe pri povpraševanju po delovni sili. Na splošno ima Irska eno najnižjih ravni digitalnih spretnosti in znanj v Uniji, kar je v velikem nasprotju z visokim deležem diplomantov znanosti, tehnologije, inženirstva in matematike, ki se izobrazijo v irskem visokošolskem sistemu. Irska ima tudi eno najnižjih stopenj zaposlenosti invalidov v Uniji.
- (17) Rast produktivnosti na Irskem večinoma poganjajo multinacionalne družbe. Vrzel v produktivnosti med temi podjetji in irskimi domačimi podjetji, večinoma malimi in srednjimi podjetji, se povečuje. Velika mednarodna mobilnost nekaterih od teh multinacionalnih družb in trenutne negotovosti lahko dolgoročno ogrozijo trajnost in odpornost irskega gospodarstva. Nedavne raziskave so pokazale, da imajo družbe v irski lasti v smislu rasti produktivnosti, inovacij in izvozne učinkovitosti omejene učinke prelivanja in koristi od dejavnosti multinacionalnih družb na Irskem. Vendar imajo irska podjetja, ki se ukvarjajo z raziskavami in razvojem, koristi od učinkov prelivanja od multinacionalk. Spodbude javnega sektorja za izvajanje raziskav in razvoja ter povečanje razpoložljivosti usposobljenih delavcev za irska mala in srednja podjetja bi spodbudile razširjanje novih

tehnologij v teh podjetjih. Poleg tega in kot je že večkrat ponovil irski nacionalni svet za konkurenco, zagotavljanje konkurenčnosti irskih podjetij zahteva omejitve rasti določenih vložkov, zlasti pravnih stroškov. Ovire na trgu za pravne storitve še naprej predstavljajo izziv, ki ovira konkurenco in zvišuje stroške za prejemnike storitev. Te vplivajo predvsem na mala podjetja, saj povečujejo pravne stroške. Za izvajanje novega zakona o regulaciji pravnih storitev še ni izvedbenih predpisov. Pri javnih posvetovanjih, ki so predpogoj za izvajanje zakonodaje, prihaja do precejšnjih zamud.

- (18) Čeprav je irski finančni sektor na poti k trajnemu okrevanju, pretekle zadeve, povezane s krizo, še vedno povzročajo omejitve. Čeprav je Irska še naprej dosegala napredek pri zmanjševanju slabih posojil, je njihov delež v skupnih bruto posojilih (11,2 % septembra 2017) še vedno med najvišjimi v Uniji. Presežek dolga, koncentracija na trgu in povečana negotovost v nekaterih izvoznih sektorjih negativno vplivajo na povpraševanje malih in srednjih podjetij po kreditih, ki ostaja šibko. Ključnega pomena je, da se zmanjšajo dolgotrajna zaostala plačila, pri čemer so tista, ki so zapadla pred več kot dvema letoma, v letu 2017 predstavljala približno 60 % vseh hipotekarnih posojil z zaostalimi plačili. Zmanjšanje dolgotrajno zaostalih plačil bi prav tako lahko pripomoglo k reševanju problema presežka dolga, ki zmanjšuje spodbude za družbe, zlasti mala in srednja podjetja, da bi posojila uporabljale za bolj produktivne namene. Čeprav je v poročilu iz zadnje četrtine leta 2017 o zaostalih plačilih in zaplembah v zvezi s stanovanjskimi hipotekami navedeno, da se pri približno 87 % prestrukturiranih hipotek spoštujejo dogovori, je Centralna banka Irske poudarila, da so prestrukturirane hipoteke, ki vključujejo začasno zmanjšanje plačil, še posebej dovzetne za ponovno neplačevanje. Ekonomsko uspešnost zaplemb in odpisov kot skrajne možnosti bi bilo mogoče izboljšati in dopolniti z močnejšim okvirom varstva potrošnikov, ki bi zagotovil pozitiven razvoj pri prodaji posojil na sekundarnem trgu in trajnost rešitev za prestrukturiranje posojil.
- (19) V okviru evropskega semestra 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Irske in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2018, nacionalni program reform za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Irska prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko na Irskem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (20) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2018, njegovo mnenje ⁽¹⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1.
- (21) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda Komisije in te ocene preučil nacionalni program reform za leto 2018 in program stabilnosti za leto 2018. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih od 1 do 3 –

PRIPOROČA, da Irska v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. V letu 2019 doseže srednjeročni proračunski cilj. Uporabi nepričakovane prihodke za hitrejše zmanjševanje deleža dolga sektorja država. Omeji področje uporabe in število davčnih odhodkov ter razširi davčno osnovo. Obravnava pričakovano povečanje odhodkov, povezanih s staranjem prebivalstva, s povečanjem stroškovne učinkovitosti zdravstvenega sistema in izvajanjem predvidenih pokojninskih reform.
2. Zagotovi pravočasno in učinkovito izvajanje nacionalnega razvojnega načrta, tudi na področjih čiste energije, prometa, ponudbe stanovanj, vodnih storitev in cenovno dostopnega kakovostnega otroškega varstva. Nameni prednost izpopolnjevanju odraslih delovno sposobnih prebivalcev, s poudarkom na digitalnih znanjih in spretnostih.

⁽¹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

3. Spodbuja rast produktivnosti irskih podjetij ter zlasti malih in srednje velikih podjetij, zlasti s spodbujanjem raziskav in inovacij s ciljnim politikami, bolj neposrednimi oblikami financiranja in vzpostavljanjem bolj strateškega sodelovanja s tujimi multinacionalnimi družbami, javnimi raziskovalnimi centri in univerzami. Spodbuja hitrejša in trajna zmanjšanja dolgotrajnih zaostalih plačil z uporabo sekundarnih trgov, pri čemer naj izhaja iz pobud za ranljiva gospodinjstva in po potrebi uporablja odpise zneskov izpostavljenosti, ki jih ni mogoče izterjati.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Španije za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Španije za leto 2018**

(2018/C 320/08)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 5(2) Uredbe,ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ ter zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Španijo opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 22. marca 2018. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja sprejel 14. maja 2018 ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje).
- (2) Španija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje, kot je izraženo v priporočilih od 1 do 3 spodaj.
- (3) Poročilo o državi za Španijo za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Španije pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Španije pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 7. marca 2018. Na podlagi opravljene analize je Komisija ugotovila, da v Španiji obstajajo makroekonomska neravnotežja. Zlasti visok zunanji in notranji dolg, tako javni kot zasebni, ob visoki brezposelnosti še naprej povzroča ranljivosti s čezmejno razsežnostjo. Zunanje uravnoteženje napreduje po zaslugi presežkov na tekočem računu, zabeleženih od leta 2013, ki temeljijo na strukturnem izboljšanju trgovinske uspešnosti. Vendar so neto zunanje obveznosti še vedno visoke. Napreduje tudi zmanjševanje dolga zasebnega sektorja, ki ga podpirajo ugodni pogoji za rast,

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.⁽³⁾ UL C 179, 25.5.2018, str. 1.⁽⁴⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

vendar je potrebno nadaljnje razdolževanje. Bolj zdrav finančni sektor spodbuja gospodarsko aktivnost. Kljub močni rasti nominalnega BDP se javni dolg kot delež BDP zmanjšuje le počasi. Nadaljuje se hitro upadanje stopnje brezposelnosti, ki kljub temu ostaja zelo visoka, poleg tega pa visoka stopnja segmentacije trga dela ovira hitrejšo rast produktivnosti dela. Po velikem reformnem zagonu med letoma 2012 in 2015 je napredek pri uresničevanju priporočil v zadnjem času skromnejši. Sedanje gospodarske razmere ponujajo priložnost za izvedbo potrebnih reform za okrepitev odpornosti španskega gospodarstva in povečanje rasti produktivnosti.

- (4) Za Španijo trenutno velja korektivni del Pakta za stabilnost in rast. Španija v programu stabilnosti za leto 2018 načrtuje odpravo čezmernega primanjkljaja do leta 2018 v skladu s Sklepom Sveta (EU) 2017/984 o pozivu Španiji, naj sprejme ukrepe za zmanjšanje primanjkljaja, ki je potrebno za odpravo čezmernega primanjkljaja ⁽¹⁾. Saldo sektorja država naj bi se še naprej izboljševal in v letu 2021 dosegel presežek v višini 0,1 % BDP. Program stabilnosti za leto 2018 vsebuje vse ukrepe, vključene v osnutek zakona o proračunu, ki je bil parlamentu predložen 3. aprila 2018, ter dodatne ukrepe, napovedane do konca aprila 2018. Španija v časovnem obdobju, ki ga zajema program stabilnosti za leto 2018, predvidoma ne bo dosegla srednjeročnega cilja izravnane proračunskega položaja v strukturnem smislu. Glede na program stabilnosti za leto 2018 se pričakuje, da se bo dolg sektorja država kot odstotek BDP v letu 2018 znižal na 97,0 %, v letu 2019 na 95,2 %, v letu 2021 pa na 89,1 % BDP. Makroekonomske predpostavke, uporabljene v programu stabilnosti za leto 2018, so verjetne. Na splošno načrtovano doseganje ciljnih nominalnih primanjkljajev še naprej temelji na trdnih gospodarskih obetih in predpostavki, da bodo javnofinančni odhodki rasli manj kot nominalni BDP. Tveganja za doseganje fiskalnih ciljev so povezana z večjo rastjo prihodkov in bolj umirjeno rastjo odhodkov od tistih, ki sta predvideni v pomladanski napovedi Komisije iz leta 2018, ter z možnostjo nastanka nadaljnjih pogojnih obveznosti.
- (5) Svet je v Sklepu (EU) 2017/984 od Španije zahteval, naj do leta 2018 odpravi čezmerni primanjkljaj, in sicer naj zmanjša primanjkljaj sektorja država na 4,6 % BDP v letu 2016, na 3,1 % BDP v letu 2017 in na 2,2 % BDP v letu 2018. To izboljšanje salda sektorja država se je glede na posodobljeno pomladansko napoved Komisije iz leta 2016 štelo za skladno s poslabšanjem strukturnega salda za 0,4 % BDP v letu 2016 ter njegovim izboljšanjem za 0,5 % BDP v letih 2017 in 2018. Španija je v letu 2017 dosegla nominalni primanjkljaj v višini 3,1 % BDP, kar je v skladu s ciljem, določenim v Sklepu Sveta (EU) 2017/984. V skladu z napovedjo Komisije iz pomladi 2018 naj bi se nominalni primanjkljaj v letu 2018 znižal na 2,6 % BDP, kar je 0,4 % BDP nad ciljno vrednostjo nominalnega primanjkljaja, določeno v programu stabilnosti za leto 2018 in v sklepu Sveta. V primerjavi s programom stabilnosti za leto 2018 predvideva Komisija v pomladanski napovedi iz leta 2018 manjšo rast javnofinančnih prihodkov in nekoliko višje odhodke. V skladu z napovedjo Komisije iz pomladi 2018 naj bi se strukturni saldo v letu 2018 poslabšal za 0,3 % BDP, in sicer zaradi ukrepov, ki povečujejo primanjkljaj, vključenih v osnutek zakona o proračunu za leto 2018, ki je bil parlamentu predložen 3. aprila 2018, v letu 2019 pa naj bi se le rahlo izboljšal. Zato se pričakuje, da fiskalni napor v letu 2018 ter skupni fiskalni napor v obdobju 2016–2018 ne bo zagotovljen. Gospodarska rast podpira zmanjšanje primanjkljaja, vendar se ne izkorišča za strukturno okrepitev javnih financ. V skladu s tem Komisija v mnenju o posodobljenem osnutku proračunskega načrta Španije za leto 2018 ugotavlja, da je načrt večinoma skladen z določbami Pakta za stabilnost in rast, saj pomladanska napoved Komisije iz leta 2018 predvideva, da bo čezmerni primanjkljaj pravočasno ustrezno zmanjšan, vendar je ekspanziven.
- (6) Če bo čezmerni primanjkljaj pravočasno in vzdržno ustrezno zmanjšan, bi za Španijo leta 2019 veljala preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter prehodno pravilo glede dolga. Glede na to, da naj bi bil dolg sektorja država v Španiji nad 60 % BDP, pozitivna proizvodna vrzel pa bo po napovedih znašala 2,3 % BDP, bi se morali nominalni neto primarni javnofinančni odhodki ⁽²⁾ v letu 2019 zmanjšati za vsaj 0,3 % BDP, kar je v skladu s strukturno prilagoditvijo v višini 1,0 % BDP, kot izhaja iz skupno dogovorjene prilagoditvene matrike zahtev v okviru Pakta za stabilnost in rast. Hkrati obstajajo znaki, da je neizkoriščena zmogljivost v gospodarstvu podcenjena. Španija bo po pričakovanjih v letu 2019 še vedno beležila eno najvišjih stopenj brezposelnosti v Uniji, ki naj bi omejila plačne pritiske, zlasti v zasebnem sektorju, inflacija pa naj bi skladno s tem ostala precej pod 2 %. To kaže na preostalo neizkoriščenost delovne sile na trgu dela. Poleg tega, tudi če ocena Komisije o verjetnosti proizvodne vrzeli ne kaže, da ocena proizvodne vrzeli na podlagi skupno dogovorjene metodologije

⁽¹⁾ ULL 148, 10.6.2017, str. 38.

⁽²⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so zglajene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

ni verjetna, nakazuje na precej širok razpon verjetnih ocen proizvodne vrzeli za Španijo. Na tej podlagi se zdi letna strukturna prilagoditev v višini 0,65 % BDP, ki ustreza najvišji stopnji rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v višini 0,6 %, ustrezna. V skladu s pomladansko napovedjo Komisije iz leta 2018 ob predpostavki nespremenjenih politik v Španiji v letu 2019 obstaja tveganje znatnega odklona od zahtevane fiskalne prilagoditve. Poleg tega se pričakuje, da Španija v letu 2019 ne bo izpolnjevala zahtev prehodnega pravila glede dolga. Svet na splošno meni, da bi morala biti Španija pripravljena v letu 2018 sprejeti dodatne ukrepe za zagotovitev skladnosti in da bi bilo treba z letom 2019 sprejeti potrebne ukrepe za izpolnitev določb Pakta za stabilnost in rast. Uporaba morebitnih nepričakovanih prihodkov za nadaljnje zmanjševanje deleža dolga sektorja država bi bila preudarna.

- (7) Poleg tega je Svet v Sklepu (EU) 2017/984 od Španije zahteval tudi, naj sprejme ukrepe za izboljšanje svojega fiskalnega okvira z namenom povečanja samodejnosti mehanizmov za preprečevanje in odpravljanje odklonov od fiskalnih ciljev in okrepitev prispevka pravila porabe iz zakona o stabilnosti k fiskalni konsolidaciji. Vendar program stabilnosti za leto 2018 ne vsebuje načrtov za okrepitev pravila o domači porabi, niti ne poroča o ukrepih za povečanje samodejnosti korektivnih in preventivnih mehanizmov v zakonodaji. Svet je tudi pozval Španijo, naj sprejme ukrepe za izboljšanje okvira politike javnega naročanja. Španija je dosegla napredek s sprejetjem novega zakona o naročilih v javnem sektorju novembra 2017. Vendar lahko nova zakonodaja izboljša učinkovitost in preglednost javnih naročil le, če bo hitro in ambiciozno implementirana z vzpostavitvijo nove upravljalvske strukture in okrepitevijo mehanizmov za nadzor postopkov javnega naročanja na vseh ravneh države. V prihodnji nacionalni strategiji javnega naročanja bi bilo treba zlasti določiti predhodni in naknadni nadzor, ki ga bodo izvajale nove strukture. Vlada je junija 2017 pooblastila neodvisni fiskalni organ za izvedbo pregleda porabe za izbrane subvencije javnega sektorja. Komisija spremlja izvajanje pregleda, ki naj bi bil zaključen do začetka leta 2019.
- (8) Španija je 27. aprila 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in program stabilnosti za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (9) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (10) Zaposlenost v Španiji še naprej trdno raste ob podpori učinkov preteklih reform trga dela in upočasnitve rasti plač. Stopnja brezposelnosti se še naprej zmanjšuje, vendar ostaja precej nad ravnmi, ki jih je Španija beležila pred krizo, in je med najvišjimi v Uniji. To pomeni znaten neizkoriščen potencial znanj in spretnosti, zlasti pri brezposelnih mladih. Delež brezposelnih, ki so brez dela več kot eno leto, se zmanjšuje, vendar še vedno znaša 44,5 % vseh brezposelnih oseb. Španija je sprejela niz političnih pobud za razširitev individualne podpore za dolgotrajno brezposelne in za pomoč mladim pri vstopu na trg dela ter izboljšanje njihove zaposljivosti, zlasti s povečanjem števila upravičencev do jamstva za mlade. Učinkovitost teh ukrepov je odvisna tudi od zmogljivosti regionalnih zavodov za zaposlovanje in socialnih služb za zagotavljanje posameznikom prilagojene podpore za iskalce zaposlitve, ki se le počasi izboljšuje. Obstajajo tudi možnosti za večje sodelovanje z delodajalci, zlasti s povečanjem deleža prostih delovnih mest, ki jih obravnavajo zavodi za zaposlovanje, ter z izboljšanjem profiliranja in usklajevanja iskalcev zaposlitve s potrebami delodajalcev. Hkrati bi bilo treba nadaljevati prizadevanja za izboljšanje koordinacije med zavodi za zaposlovanje in socialnimi službami, kjer je bil v letu 2017 dosežen določen napredek.

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

- (11) Delež zaposlenih za določen čas je med najvišjimi v Uniji, pri čemer je takih pogodb največ pri mladih in nizko usposobljenih delavcih. Pogodbe o zaposlitvi za določen čas se pogosto sklenejo za kratek čas in le redko vodijo do zaposlitve za nedoločen čas. Njihova razširjena uporaba, tudi v sektorjih, za katere so manj značilne sezonske in ciklične dejavnosti, lahko ovira hitrejšo rast produktivnosti in je pogosto povezana z manjšo upravičenostjo do socialnih prejemkov in nadomestil ter višjim tveganjem revščine. Pogodbe za nedoločen čas kot delež neto rasti zaposlovanja so se v zadnjih dveh letih sicer povečale, vendar je potrebno nadaljnje ukrepanje, da bi spodbudili prehod s pogodb za določen čas na pogodbe za nedoločen čas. Sistem spodbud za zaposlovanje ostaja razdrobljen in ni učinkovito usmerjen v spodbujanje zaposlitev za nedoločen čas. Španija je sprejela načrt za zmanjšanje uporabe zaposlitev za določen čas v javnem sektorju, vendar se njegovo izvajanje šele začne in ga bo treba pospešiti, da bi država dosegla cilj v višini 8 %, določen za leto 2019. Večja zmogljivost in uspešnost inšpektoratov v boju proti zlorabam pogodb o zaposlitvi za določen čas je povzročila večje število pretvorb pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbe za nedoločen čas, vendar ni videti, da bi delodajalce to odvrčalo od nadaljnje obsežne uporabe pogodb o zaposlitvi za določen čas. Tristranski forum, vzpostavljen v začetku leta 2017 za razprave o kakovosti zaposlovanja, še ni podal konkretnih predlogov. Vključenost socialnih partnerjev v oblikovanje politik se je v zadnjem času povečala, vendar bi jo bilo mogoče dodatno izboljšati.
- (12) Gospodarska rast in ustvarjanje delovnih mest prispevata k zmanjševanju deleža ljudi, ki jih ogrožata revščina in socialna izključenost, ki pa je kljub temu še vedno nad povprečjem Unije, enako kot dohodkovna neenakost. Revščina zaposlenih je težava zlasti v gospodinjstvih, katerih člani so zaposleni prek pogodb za določen čas ali s krajšim delovnim časom. Stopnja revščine otrok sicer upada, a ostaja zelo visoka. Učinek socialnih transferjev, razen pokojnin, na zmanjšanje revščine je pod povprečjem Unije in se znižuje. Sheme zajamčenega dohodka zaznamujejo velike regionalne razlike v pogojih za dostop in razdrobljenost številnih nacionalnih shem, ki so namenjene različnim skupinam iskalcev zaposlitve in jih upravljajo različne uprave. Zato precej ljudi v tiski ne dobi podpore. Še vedno ni dogovora o akcijskem načrtu na podlagi nedavne študije, v kateri je bila ocenjena učinkovitost nacionalnih in regionalnih shem zajamčenega dohodka. Uvedba sistema splošne socialne kartice naj bi zagotovila večjo preglednost socialnih prejemkov in nadomestil ter olajšala udeležbo v povezanih aktivacijskih ukrepih, čeprav ne bo neposredno prispevala k odpravi pomanjkljivosti obstoječih shem. Šibka je tudi učinkovitost družinskih prejemkov, saj je pokritost z njimi neenakomerna. Španski pokojninski sistem ima pomembno vlogo pri ohranjanju kakovosti življenja starejših, ki se zato soočajo z znatno nižjim tveganjem revščine kot mlajše generacije. Sedanja raven pokojnin je glede na plače med najvišjimi v Uniji. Projekcije iz poročila v pripravi o staranju prebivalstva in poročila o ustreznosti pokojnin za leto 2018 ⁽¹⁾ kažejo, da so reforme iz leta 2011 in 2013 prispevale k zagotavljanju dolgoročne vzdržnosti in relativne ustreznosti pokojnin. Vendar povečanje pokojnin in odložitev dejavnika vzdržnosti, predlaganega med postopkom sprejetja predloga proračuna za leto 2018, postavljata pod vprašaj zavezanost tem reformam. Hkrati ne obravnavata glavnega izziva glede dohodkovne ustreznosti za upokojujence v prihodnosti, ki je precej povezan z visoko brezposelnostjo in segmentacijo trga dela.
- (13) Odpravljanje slabosti pri inovacijski zmogljivosti španskih podjetij bi lahko izboljšalo njihovo produktivnost. Inovacijsko uspešnost in rast produktivnosti zavira vztrajno nizka raven naložb v raziskave in razvoj, zaradi česar je zelo malo verjetno, da bo država dosegla nacionalni cilj 2 % pri intenzivnosti raziskav in razvoja iz strategije Evropa 2020. Ta trend se še krepi zaradi nizke in upadajoče stopnje izvrševanja javnofinančnega proračuna za raziskave in razvoj. Čeprav se upravljanje nacionalne politike raziskav in inovacij racionalizira, delno prek nove državne agencije za raziskave, je usklajevanje med državo in regijami pri oblikovanju, izvajanju in ocenjevanju politike še vedno šibko. Razvoj kulture sistematičnega ocenjevanja učinkovitosti podpornih programov in politik bi omogočil učenje na podlagi politik drugih ter ustvarjanje sinergij med različnimi ravni države.
- (14) Omejeno inovacijsko zmogljivost španskih podjetij je mogoče pojasniti tudi z neskladji med ponudbo znanj in spretnosti ter povpraševanjem po njih, kar negativno vpliva na dolgoročni potencial za rast produktivnosti. Prenizka ali previsoka usposobljenost na delu sta v Španiji zelo razširjena. Delež mladih, ki zgodaj opustijo šolanje, je kljub znatnemu izboljšanju v zadnjem desetletju še precej nad povprečjem Unije. Poleg rezultatov izobraževanja se ti deleži med regijami zelo razlikujejo in lahko vplivajo na enake možnosti. Ciljno usmerjeni programi za zmanjševanje teh razlik so imeli doslej le omejene učinke. Nacionalni socialni in politični pakt o izobraževanju, katerega cilj je temeljita prenova izobraževalnega sistema, je še vedno v fazi pogajanj. Medtem bi bilo treba podpirati strokovni razvoj učiteljev z zmanjšanjem pogodb o zaposlitvi za določen čas in povečanjem sredstev za njihovo usposabljanje. Hkrati imajo diplomanti s terciarno izobrazbo težave pri iskanju ustreznih,

⁽¹⁾ Evropska komisija (2018), *The 2018 Pension Adequacy Report: current and future income adequacy in old age in the EU* (Poročilo o ustreznosti pokojnin: sedanja in prihodnja ustreznost dohodkov pri starejših v EU), Zvezek I in Zvezek II Skupnega poročila, ki sta ga pripravila Odbor za socialno zaščito in Evropska komisija (GD EMPL), Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2018.

stabilnih delovnih mest na trgu dela. Z večjim sodelovanjem med izobraževalnimi ustanovami in podjetji bi bilo mogoče izboljšati dostop do trga dela za mlade diplomante, hkrati pa podjetjem zagotoviti znanja in spretnosti, potrebna za povečanje njihove inovacijske zmogljivosti. V tem okviru predlog za novo nacionalno digitalno strategijo priznava potrebo po izboljšanju digitalnih znanj in spretnosti. Izzivi so povezani s pomanjkanjem strokovnjakov za informacijske in komunikacijske tehnologije in s promocijo vloge izobraževalnega sistema pri razvoju digitalnih znanj in spretnosti. Preusposabljanje delavcev na področju digitalnih znanj in spretnosti bi španskim podjetjem omogočilo tudi, da ostanejo konkurenčna v čedalje bolj digitaliziranem gospodarstvu.

- (15) Regulativne razlike v poslovnem okolju prav tako prispevajo k omejevanju rasti produktivnosti. V sedanjih razmerah regulativne razlike in omejitve v poslovnem okolju prispevajo k ohranjanju visokih pribitkov, zmanjševanju geografske mobilnosti podjetij in delavcev ter omejevanju rasti produktivnosti. Zakon o enotnosti trga, ki je namenjen reševanju tega izziva, se samo delno izvaja. Izboljšati bi bilo treba spremljanje izvajanja navedenega zakona na lokalni in regionalni ravni ter okrepiti vlogo sektorskih konferenc. Navedeni zakon je uvedel načelo, da bi izpolnjevanje določenih zahtev na enem delu ozemlja podjetjem omogočilo, da poslujejo na celotnem ozemlju. Ustavno sodišče je v več sodbah, objavljenih leta 2017, potrdilo, da je to načelo nično, če ne obstajajo skupni ali enakovredni minimalni standardi za dostop do gospodarske dejavnosti ali njeno opravljanje. Glede na navedene sodbe bi lahko vzpostavitev doslednih skupnih ali enakovrednih standardov na celotnem ozemlju pripomoglo k izpolnitvi ciljev zakona. Poleg tega bi bilo treba na vseh stopnjah izvajanja izboljšati sodelovanje med različnimi ravnmi države, da bi se lahko učinkoviteje odpravljali škodljivi učinki razdrobljenosti na podjetja. Treba bi bilo pospešiti delo odbora za boljše pravno urejanje, ki je bil vzpostavljen za zagotavljanje skladnosti zakonodaje s pravnim redom Unije na področju storitev. V storitvenem svežnju, sprejetem januarja 2017, so bile izpostavljene tudi omejitve, ki vplivajo na nekatere regulirane poklice, kot so gradbeni inženirji in arhitekti, vendar doslej niso bili sprejeti nobeni konkretni ukrepi za njihovo odpravo.
- (16) Splošneje bi lahko izboljšanje kakovosti institucij okrepilo zaupanje v špansko gospodarstvo in povečalo koristi ukrepov, sprejetih za povečanje rasti produktivnosti. Napredek je bil dosežen pri preglednosti financiranja strank, razkritju sredstev in navzkrižju interesov. Poslovnemu okolju je koristil tudi napredek v boju proti korupciji, čeprav so na tem področju še vedno težave. Tudi zaznavanje glede neodvisnosti pravosodnega sistema se je med državljani in podjetji izboljšalo. Prizadevanja za nadaljnje povečanje učinkovitosti pravosodnega sistema so v teku in bi jih bilo treba nadaljevati. Čeprav je bil na tem širokem področju dosežen določen napredek, zaupanje v institucije na vseh ravneh države ostaja izziv.
- (17) Nadaljnja okrepitev prometne, energetske in vodne infrastrukture bi spodbudila teritorialno kohezijo, boljše vključevanje na skupni trg in rast produktivnosti. Čezmejne prometne in energetske povezave ter vodna infrastruktura se soočajo z naložbenimi vrzeli. Potniško in tovorno železniško infrastrukturo bi bilo mogoče bolje uporabljati. Različne tirne širine v Španiji, na Portugalskem in v Franciji so ključna ovira za boljšo železniško povezljivost, čeprav so bili nedavno dokončani novi odseki s standardno tirno širino, ki je mednarodno razširjena. Pomanjkljivosti so bile ugotovljene tudi pri tovornih železniških povezavah med glavnimi pristanišči na atlantski in sredozemski obali ter industrijskimi območji na celini. Nezadostna povezljivost ovira tudi tesnejše povezovanje na trgih Unije za električno energijo in plin. Potrebne so dodatne naložbe v infrastrukturo za izboljšanje upravljanja voda, npr. za čiščenje odpadnih voda, zmanjšanje uhajanja v omrežjih in izboljšanje oskrbe z vodo. To bi Španiji prineslo okoljske, gospodarske in družbene koristi.
- (18) V okviru evropskega semestra za leto 2018 je Komisija izvedla izčrpano analizo ekonomske politike Španije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2018, nacionalni program reform za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Španija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko v Španiji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (19) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2018, njegovo mnenje ⁽¹⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj.

⁽¹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

- (20) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni program reform za leto 2018 in program stabilnosti za leto 2018. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih 1 do 3 spodaj –

PRIPOROČA, da Španija v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Zagotovi skladnost s Sklepom Sveta (EU) 2017/984 o pozivu v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, tudi z ukrepi za izvrševanje fiskalnega okvira in okvira javnega naročanja na vseh ravneh države. Nato zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2019 ne bo presegla 0,6 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,65 % BDP. Uporabi nepričakovane prihodke za hitrejšo zmanjševanje deleža dolga sektorja država.
2. Zagotovi, da imajo zavodi za zaposlovanje in socialne službe ustrezne zmogljivosti za zagotavljanje učinkovite podpore iskalcem zaposlitve, tudi prek boljšega sodelovanja z delodajalci. Spodbuja prehod na zaposlitve za nedoločen čas. Izboljša družinsko podporo in poveča učinkovitost shem z jamčenega dohodka z odpravo vrzeli v pokritosti, poenostavitvijo sistema nacionalnih shem in zmanjšanjem razlik pri pogojih za dostop do regionalnih shem. Zmanjša zgodnje opuščanje šolanja in regionalne razlike pri rezultatih izobraževanja, zlasti z boljšo podporo učencem in učiteljem.
3. Poveča javne naložbe v raziskave in inovacije ter sistematično izvaja ocene povezanih podpornih politik na tem področju, da se zagotovi njihova učinkovitost. Okrepi sodelovanje med izobraževalnimi ustanovami in podjetji z namenom, da se zmanjšajo obstoječa neskladja med ponudbo znanj in spretnosti ter povpraševanjem po njih. Nadaljuje izvajanje zakona o enotnosti trga z zagotavljanjem, da so predpisi, ki urejajo dostop do gospodarskih dejavnosti in njihovo izvajanje, zlasti za storitve, na vseh ravneh države skladni z načeli tega zakona, ter z izboljšanjem sodelovanja med upravami.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Francije za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Francije za leto 2018**

(2018/C 320/09)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 5(2) Uredbe,ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ ter zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Francijo opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 22. marca 2018. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja sprejel 14. maja 2018 ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje).
- (2) Francija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje, kot je izraženo v priporočilih spodaj, zlasti v priporočilih 1 in 2.
- (3) Poročilo o državi za Francijo za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Francije pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Francije pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 7. marca 2018. Na podlagi opravljene analize je Komisija ugotovila, da v Franciji obstajajo makroekonomska neravnotežja. Vzrok za ranljivost je zlasti velik javni dolg in šibka dinamika konkurenčnosti v razmerah nizke rasti produktivnosti. Posebej pomembno je tveganje škodljivih učinkov na francosko gospodarstvo in zaradi njegove velikosti tudi širitve negativnih učinkov na ekonomsko in monetarno unijo.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.⁽³⁾ UL C 179, 25.5.2018, str. 1.⁽⁴⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

- (4) Francija je 25. aprila 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in program stabilnosti za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Po pravočasni in vzdržni odpravi čezmernega primanjkljaja in na podlagi Sklepa Sveta (EU) 2018/924 ⁽²⁾, da zaključí postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem, za Francijo veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter prehodno pravilo glede dolga. Vlada v programu stabilnosti za leto 2018 načrtuje postopno izboljšanje salda sektorja država z – 2,6 % BDP v letu 2017 na + 0,3 % BDP v letu 2022. Srednjeročni proračunski cilj, tj. strukturni primanjkljaj v višini 0,4 % BDP, naj ne bi bil dosežen v obdobju, ki je zajeto v programu stabilnosti za leto 2018. V skladu s programom stabilnosti za leto 2018 naj bi se delež dolga sektorja država kot odstotek BDP zmanjšal s 97,0 % v letu 2017 na 89,2 % v letu 2022. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo navedene proračunske projekcije, je verjeten. Vendar ukrepi, potrebni za doseganje načrtovanih ciljev glede primanjkljaja od leta 2019 naprej, niso bili dovolj podrobno opredeljeni.
- (7) Svet je 11. julija 2017 Franciji priporočil, naj zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih ⁽³⁾ javnofinančnih odhodkov v letu 2018 ne bo presegla 1,2 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP. Hkrati je bilo navedeno, da bo treba pri oceni osnutka proračunskega načrta za leto 2018 in poznejši oceni proračunskih rezultatov za leto 2018 ustrezno upoštevati cilj doseganja fiskalne naravnosti, ki prispeva tako h krepitvi trenutnega okrevanja kot tudi k zagotavljanju vzdržnosti javnih financ. Na podlagi ocene Komisije glede moči okrevanja v Franciji, pri kateri so bili ustrezno upoštevani izzivi države glede vzdržnosti in ki je bila izvedena v okviru mnenja Komisije o osnutku proračunskega načrta Francije za leto 2018, ni treba upoštevati nobenih dodatnih elementov v zvezi s tem. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2018 obstaja v letu 2018 tveganje znatnega odklona od priporočene prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja.
- (8) V letu 2019, ko naj bi bil delež javnega dolga Francije nad 60 % BDP, proizvodna vrzel pa naj bi znašala 0,6 %, nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ne bi smela preseči 1,4 %, kar je v skladu s strukturno prilagoditvijo v višini 0,6 % BDP, kot izhaja iz skupno dogovorjene prilagoditvene matrike v okviru Pakta za stabilnost in rast. V skladu s pomladansko napovedjo Komisije iz leta 2018 ob nespremenjenih politikah obstaja tveganje znatnega odklona od navedene zahteve v letu 2019 ter v letih 2018 in 2019 skupaj. Po napovedi Francija v letih 2018 in 2019 na prvi pogled ne bo izpolnjevala prehodnega pravila glede dolga. Svet na splošno meni, da bi bilo treba z letom 2018 sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev skladnosti z določbami Pakta za stabilnost in rast. Morebitne nepričakovane prihodke bi bilo preudarno uporabiti za nadaljnje zmanjševanje deleža dolga sektorja država.
- (9) Raven javnofinančnih odhodkov v Franciji je najvišja v Uniji. Delež odhodkov naj bi leta 2018 po napovedih dosegel 56,0 % BDP, kar je 10,6 odstotne točke nad povprečjem v Uniji. Medtem ko je imela konsolidacijska strategija v zadnjih letih večinoma koristi od nižanja obrestnih mer in zmanjševanja javnih naložb, ni verjetno, da se bodo nizke obrestne mere v srednjeročnem obdobju nadaljevale, krčenje produktivnih naložb pa bi lahko v prihodnosti škodovalo gospodarskemu potencialu. Pregledi porabe od leta 2014 naprej niso prinesli znatnih

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽²⁾ Sklep Sveta (EU) 2018/924 z dne 22. junija 2018 o razveljavitvi Odločbe 2009/414/ES o obstoju čezmernega primanjkljaja v Franciji (UL L 164, 29.6.2018, str. 44).

⁽³⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so zgajane na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

prihrankov in izboljšanje učinkovitosti je bilo omejeno, ker ni bilo ustreznega nadaljnjega ukrepanja in zaradi nizke ravni politične odgovornosti. Najnovejša strategija pregleda porabe je bila opuščena in bo nadomeščena z ukrepom *Action Publique 2022*, katerega načela so določena v mandatu, ki ga je vlada podelila oktobra 2017. Odbor *Comité Action Publique 2022* naj bi pred poletjem 2018 pripravil poročilo in analiziral, katere ukrepe je treba sprejeti. Vendar jasno opredeljeni ukrepi še niso bili predlagani in novi prihranki v tem okviru bodo mogoči šele od leta 2020 naprej. Hitra izvedba ukrepov za varčevanje pri odhodkih bi koristila prizadevanjem za obravnavo sedanjih potreb po fiskalni konsolidaciji v kratko- do srednjeročnem obdobju.

- (10) Trenutno v Franciji hkrati obstaja 37 različnih pokojninskih shem. Te zadevajo različne skupine delavcev in delujejo v skladu z različnimi sklopi pravil. Postopno poenotenje pravil bi izboljšalo preglednost sistema, povečalo medgeneracijsko pravičnost in olajšalo mobilnost delovne sile. Uskladitev pravil za izračun bi prispevala tudi k boljšemu nadzoru javnih odhodkov. Medtem ko se od že sprejetih pokojninskih reform pričakuje, da bodo dolgoročno znižale raven javnih odhodkov za pokojnine, bi enostavnejši in učinkovitejši pokojninski sistem srednjeročno ustvaril dodatne prihranke in prispeval k zmanjšanju tveganj za vzdržnost javnih financ. Glede na nedavno študijo fundacije *La Fondation pour la recherche sur les administrations et les politiques publiques (iFRAP)* bi uskladitev različnih pokojninskih shem v javnem in zasebnem sektorju v obdobju do leta 2022 prinesla več kot 5 milijard EUR prihrankov javnih odhodkov.
- (11) Stopnja brezposelnosti se je z 10,4 % v letu 2015 zmanjšala na 9,4 % v letu 2017, v prihodnjih letih pa naj bi se po napovedih še nadalje zmanjšala, medtem ko se je stopnja zaposlenosti leta 2017 povečala na 70,6 %. Razmere na trgu dela za mlade, nizko usposobljene delavce in osebe z migrantskim ozadjem (tako prve kot druge generacije) pa ostajajo razmeroma težavnejše. Leta 2017 je bilo samo 55,6 % ljudi, rojenih zunaj EU (v starosti od 20 do 64 let), zaposlenih, kar je za 17,0 odstotne točke nižje od številke za osebe, rojene v Franciji. Prebivalci najbolj prikrajšanih območij (*Quartiers de la politique de la ville*), vključno z ljudmi z migrantskim ozadjem, se še vedno soočajo s težavami na trgu dela. Ne glede na ukrepe politike je vpliv socialno-ekonomskega in migrantskega ozadja na učni uspeh razmeroma visok in ovira vključevanje na trg dela. Obstajajo tudi dokazi o diskriminatornih praksah na trgu dela. Učinkovite aktivne politike zaposlovanja, vključno z jezikovnim usposabljanjem, intenzivnim poklicnim svetovanjem in pomočjo pri zaposlovanju, ter odločnejše ukrepanje glede diskriminatornih praks so ključnega pomena za spodbujanje enakih možnosti na trgu dela.
- (12) Namen zakona o delu iz leta 2016, s katerim naj bi se posodobil socialni dialog in zagotovile poklicne poti, je izboljšati zmogljivost podjetij za prilagajanje gospodarskim ciklom in zmanjšati delež zaposlenih za določen čas. Čeprav se vedno več ljudi zaposluje po pogodbah za nedoločen čas, je izziv še vedno segmentacija trga dela, zato bi bilo treba spodbujati prehod k več oblikam zaposlitve za nedoločen čas. V tem okviru je pomembno dokončati izvajanje sedanjega ambicioznega programa reform, ki vključuje nedavno sprejeto reformo delovnega prava, načrtovano prenovo sistema nadomestil za brezposelnost in reformo sistema poklicnega izobraževanja in usposabljanja, vključno z vajeništvom.
- (13) Postopno izvajanje ukrepov za zmanjšanje davčnega primeža v stroških dela je od leta 2013 izboljšalo stroškovno konkurenčnost Francije, vendar nakopičene pretekle izgube še niso bile v celoti nadomeščene. Francija je imela na ravni povprečne plače leta 2016 še vedno eno najvišjih stopenj prispevkov delodajalcev za socialno varnost kot delež skupnih stroškov dela v Uniji. Obstoječi ukrepi politike za zmanjšanje stroškov dela naj bi se od leta 2019 naprej nadalje konsolidirali in okrepili z napovedanim preoblikovanjem davčne olajšave za konkurenčnost in zaposlovanje (CICE) v splošno znižanje prispevkov delodajalcev za socialno varnost in uvedbo dodatnih znižanj za nižje plače, da bi se spodbudilo zaposlovanje nizko usposobljenih delavcev.
- (14) Od leta 2013 naprej se je minimalna plača v Franciji usklajevala v skladu z zadevnimi pravili in brez kakršnih koli ad hoc povišanj. Zaradi tega je v razmerah nizke inflacije in šibke rasti plač rasla počasneje od rasti referenčnih plač (1,23 % leta 2017 v primerjavi z 1,31 % za povprečno plačo). Medtem ko je minimalna plača v primerjavi s povprečno plačo v mednarodnem merilu visoka, so se stroški dela pri minimalni plači znatno zmanjšali z znižanjem prispevkov za socialno varnost. Takšna znižanja se bodo še okrepila in postala stalna od leta 2019 naprej. Čeprav je indeksacija minimalne plače pomembna za ohranitev kupne moči delavcev, bi trenutni mehanizem (edinstven v Uniji) lahko omejil prilagajanje plač na spreminjajoče se razmere, kar bi lahko imelo negativne posledice za konkurenčnost. Skupina neodvisnih strokovnjakov vsako leto oceni minimalno plačo in pripravi nezavezujoča mnenja v zvezi z njenim gibanjem. Leta 2017 je skupina predlagala spremembe pravila o usklajevanju plač, tako da se na primer omeji samo na usklajevanje z inflacijo.

- (15) Sedanji sistem začetnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja ne nudi zadostne podpore pri vključevanju na trg dela, zlasti ker znaten del študentov izbira študije z omejenimi zaposlitvenimi možnostmi. Poleg tega dosegajo francoski študenti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju precej nižje učne izide od povprečja v Uniji, medtem ko so rezultati v splošnem izobraževanju precej boljši. V zvezi s tem so ukrepi za spodbujanje vajeništva, ki so povezani z boljšimi zaposlitvenimi možnostmi, skupaj z ukrepi za izboljšanje šolskih rezultatov, bistveni za podporo zaposlovanju mladih in za spodbujanje enakih možnosti. Istočasno sta pomembna tudi izboljšanje dostopa do stalnega usposabljanja za nizko usposobljene delavce in iskalce zaposlitve ter spodbujanje doseganja višjih kvalifikacij, podprto z ustreznim usmerjanjem pri usposabljanju. Ob upoštevanju teh izzivov in zlasti potrebe po izboljšanju upravljanja sistema, zagotavljanju ustreznosti za trg dela, kakovosti in dostopa do usposabljanja ter varnih prehajanj na trgu dela, je vlada 27. aprila 2018 predstavila predlog zakona o reformi sistema vajeništva in stalnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Poleg tega nacionalni program reform za leto 2018 potrjuje, da Francija namerava izvesti naložbeni načrt za znanja in spretnosti, vreden 14 milijard EUR, ter omogoča dodatne reforme začetnega poklicnega izobraževanja v šoli.
- (16) Na splošno sistem socialne zaščite daje dobre rezultate. Dohodkovne neenakosti po transferjih so pod povprečjem Unije in število ljudi, ki jim grozita revščina in socialna izključenost, je kljub nedavnemu povečanju še vedno razmeroma nizko. Vendar so nekatere skupine, zlasti enostarševske družine, osebe, ki niso rojene v Uniji, in ljudje, ki živijo v prikrajsanih mestnih območjih, bolj izpostavljene tveganju revščine. Skrb še naprej vzbuja dostop ljudi, ki živijo v revščini, do primernih stanovanj. Kljub nedavnim izboljšavam na nekaterih območjih še vedno primanjkuje socialnih stanovanj.
- (17) Kljub sedanjim reformam za zmanjšanje davčne obremenitve podjetij ter za podpiranje produktivnih naložb je za francoski davčni sistem še vedno značilna visoka raven zapletenosti, pri čemer davčni odhodki, neučinkoviti davki in davki na proizvodnjo ustvarjajo ovire za dobro delujoče poslovno okolje. Veliko število davčnih odhodkov (davčne olajšave, oprostitve, znižanja davkov) dodatno obremenjuje podjetja, zlasti mala in srednja, saj dviguje stroške izpolnjevanja davčnih obveznosti in negotovost. Poleg tega ustvarja dodatne stroške nadzora za davčne uprave. Davčni odhodki se bodo v skladu z zakonom o proračunu za leto 2018 še naprej številčno in vrednostno povečevali in naj bi leta 2018 dosegli 99,8 milijarde EUR (4,2 % BDP) v primerjavi s 93 milijardami EUR v letu 2017. Poleg tega je bilo opredeljenih približno 192 davkov, ki prinašajo nizke prihodke (manj kot 150 milijonov EUR na leto), vendar jih je bilo od leta 2014 naprej odpravljenih le zelo omejeno število ⁽¹⁾. In končno, Francija ima zelo visoke davke na proizvodnjo v Uniji ⁽²⁾ (3,1 % BDP v letu 2016), ki zajemajo predvsem davke na kapital in davke na delo, ki jih morajo plačevati podjetja zaradi ukvarjanja s proizvodnjo in ne glede na svojo gospodarsko uspešnost.
- (18) Tržne storitve so leta 2016 predstavljale več kot 50 % dodane vrednosti, 40 % zaposlitev in 20 % dodane vrednosti predelovalne industrije v izvozu. Čeprav konkurenca na področju tržnih storitev vpliva na celotno gospodarstvo, pa jo še vedno ovirajo regulativne zahteve in upravna bremena, ki ovirajo tudi zmožnost podjetij za rast. Če bodo reforme na področju storitev dovolj ambiciozne in v celoti izvedene, bi lahko imele znaten pozitiven ekonomski učinek. Pri prednostnem razvrščanju reformnih prizadevanj je pomembno upoštevati gospodarski pomen in uspešnost podsektorjev storitev. Na kazalnikih temelječ pristop za opredelitev prednostnih reform v sektorjih storitev izpostavlja številne poslovne storitve (arhitekturno in tehnično projektiranje, pravne in računovodske dejavnosti ter upravne in podporne storitve), trgovino na drobno, stanovanjske in gostinske storitve in zdravstvo. Na posebnem področju poklicnih storitev je zakon o rasti, aktivnosti in enakih možnostih (t. i. „Macronov zakon“) z dne 6. avgusta 2015 omilil omejitve samo v omejenem številu poklicev, večinoma pravnih. Na področju poklicnih storitev so še možnosti za nadaljnje reforme. Nadaljnje reforme bi bile lahko usmerjene na posebne omejitve vstopa in izvajanja dejavnosti (npr. pridržane dejavnosti, omejitve glasovalnih pravic, omejitve deležev, večdisciplinarne omejitve in omejitve *numerus clausus*), ki veljajo za pretirane. Reforme za odpravo ključnih ovir za rast podjetij bi lahko vključevale odpravo učinkov pragov, povezanih z merili glede velikosti v predpisih, in zmanjšanje upravne obremenitve podjetij. In končno, izboljšanje pokritosti Francije s hitrimi širokopasovnimi povezavami bi povečalo njeno zmožnost, da bi imela koristi od digitalnega gospodarstva.
- (19) Iz evropskega sistema inovacijskih kazalnikov je razvidno, da je uspešnost Francije na področju inovacij še vedno pod ravno vodilnih držav v Uniji na področju inovacij, kljub razmeroma visoki ravni javne podpore. Zlasti izboljšanje učinkovitosti javnih podpornih shem, vključno z davčno olajšavo za raziskave in razvoj (*Crédit d'Impôt*

⁽¹⁾ Inspection Générale des Finances (2014), *Les taxes à faible rendement*.

⁽²⁾ Davke na proizvodnjo je treba v skladu z Eurostatovo klasifikacijo razumeti kot „druge davke na proizvodnjo“ (kategorija D29).

Recherche), bi spodbudilo boljše rezultate na področju inovacij. V zvezi s tem je treba rezultate tekočih ocen vključiti v izboljšave zasnove javne podpore za inovacije. Prenos znanja med javnimi raziskovalnimi ustanovami in podjetji je še vedno izziv in to omejuje komercialno izkoriščanje rezultatov raziskav. V primerjavi z drugimi državami Unije je uspešnost Francije v javno-zasebnih soobjavah ter javnih raziskavah in razvoju, ki jih financirajo podjetja, nizka. Obstaja nekaj možnosti za okrepitev mehanizmov za prenos med akademskim svetom in industrijo s poenostavitvijo partnerstev na področju raziskav in s spodbujanje mobilnosti raziskovalcev.

- (20) V okviru evropskega semestra 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Francije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2018, nacionalni program reform za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Francija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko v Franciji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (21) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2018, njegovo mnenje ⁽¹⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj.
- (22) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni program reform za leto 2018 in program stabilnosti za leto 2018. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih od 1 do 3 spodaj –

PRIPOROČA, da Francija v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2019 ne bo preseгла 1,4 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP. Uporabi nepričakovane prihodke za hitrejše zmanjševanje deleža dolga sektorja država. V letu 2018 izvede prihranke pri odhodkih ter natančno opredeli cilje in nove ukrepe, ki so potrebni v okviru ukrepa *Action Publique 2022*, da se v proračunu za leto 2019 pretvorijo v konkretne prihranke pri odhodkih in ukrepe za večjo učinkovitost. Postopno poenoti pravila različnih pokojninskih sistemov, da se okrepi njihova pravičnost in vzdržnost.
2. Izvede reforme sistema poklicnega izobraževanja in usposabljanja, da se izboljša njegova ustreznost za trg dela ter zagotovi boljši dostop do usposabljanja, zlasti za nizko usposobljene delavce in iskalce zaposlitve. Spodbuja enake možnosti in dostop do trga dela, tudi za osebe z migrantskim ozadjem in ljudi, ki živijo na prikrajšanih območjih. Zagotovi skladnost gibanja minimalne plače z ustvarjanjem novih delovnih mest in konkurenčnostjo.
3. Poenostavi davčni sistem, tako da omeji uporabo davčnih odhodkov, odpravi neučinkovite davke in zmanjša davke na proizvodnjo, ki jih plačujejo gospodarske družbe. Zmanjša regulativno in upravno breme, da bi se povečala konkurenca v storitvenem sektorju in spodbudila rast podjetij. Okrepi prizadevanja za boljšo uspešnost inovacijskega sistema, zlasti z izboljšanjem učinkovitosti javnih podpornih shem ter večjim prenosom znanja med javnimi raziskovalnimi ustanovami in podjetji.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

⁽¹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Hrvaške za leto 2018 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Hrvaške za leto 2018**

(2018/C 320/10)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 9(2) Uredbe,ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ ter zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Hrvaško opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled.
- (2) Poročilo o državi za Hrvaško za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Hrvaške pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽³⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Hrvaške pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 7. marca 2018. Na podlagi opravljene analize je Komisija ugotovila, da na Hrvaškem še vedno obstajajo čezmerna makroekonomska neravnotežja, vendar se zmanjšujejo. Pomanjkljivosti so povezane s še vedno visokim javnim, zasebnim in zunanjim dolgom, večinoma v tuji valuti. Raven slabih posojil je še naprej visoka, zlasti za nefinančne družbe. Potencialna rast Hrvaške še vedno ne zadostuje, da bi omogočila trajno prilagoditev, na splošno pa je bil dosežen le majhen napredek pri izvajanju ukrepov politik za obravnavanje kronično slabe izkoriščenosti delovne sile in počasne rasti produktivnosti. Omejevalno poslovno okolje še naprej ovira konkurenčnost in naložbe, razdrobljenost javne uprave pa negativno vpliva na učinkovitost javnih storitev.
- (3) Hrvaška je 26. aprila 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in konvergenčni program za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.⁽³⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 41.

- (4) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Za Hrvaško trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter pravilo glede dolga. V skladu s konvergenčnim programom za leto 2018 naj bi se nominalni saldo iz presežka sektorja država v višini 0,8 % BDP v letu 2017 spremenil v primanjkljaj v višini 0,5 % BDP v letu 2018, nato pa naj bi se postopoma spremenil nazaj v presežek v višini 0,5 % BDP v letu 2021. Srednjeročni proračunski cilj, tj. strukturni primanjkljaj v višini 1,75 % BDP, naj bi bil še naprej presežen v celotnem programskem obdobju. V skladu s konvergenčnim programom za leto 2018 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP zmanjšal z 78,0 % BDP v letu 2017 na 75,1 % v letu 2018, nato pa še na 65,9 % v letu 2021. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Vendar se načrtovani proračunski cilji zdijo previdni. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2018 naj bi saldo sektorja država znašal 0,7 % BDP v letu 2018 in 0,8 % BDP v letu 2019.
- (6) Svet je 11. julija 2017 Hrvaški priporočil, naj v letu 2018 ohrani svoj srednjeročni proračunski cilj. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2018 naj bi strukturni saldo znašal – 0,3 % BDP v letu 2018 in – 0,6 % v letu 2019, s čimer bo še naprej nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Hrvaška naj bi v letih 2018 in 2019 izpolnjevala pravilo glede dolga. Na splošno Svet pričakuje, da bo Hrvaška v letih 2018 in 2019 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (7) Načrtovano sprejetje ključne zakonodaje za izboljšanje fiskalnega okvira Hrvaške že dolgo zamuja. Numerična fiskalna pravila so zaradi pomanjkljivosti v osnovi neučinkovita za načrtovanje fiskalne politike, vloga komisije za fiskalno politiko kot neodvisnega organa pa je še vedno šibka. Zaradi še vedno visokega javnega dolga Hrvaške in njene izpostavljenosti valutnemu tveganju so dobre prakse za upravljanje dolga še naprej bistvenega pomena. Leta 2017 je bila okrepljena funkcija upravljanja dolga, pripravljena pa je bila tudi strategija za upravljanje dolga, ki jo je treba redno posodabljeni. Uvedba že uzakonjenega davka na nepremičnine je bila preložena, pri čemer ni bilo nobene navedbe o tem, ali in kdaj bo uveden. Zaradi tega ima Hrvaška razmeroma majhen delež prihodkov iz naslova periodične obdavčitve nepremičnin. Periodična obdavčitev nepremičnin bi ustvarila možnosti za pobiranje prihodkov, ki je na splošno ugodnejše za rast, hkrati pa zagotovila stabilen in zanesljiv vir prihodkov za lokalne upravne enote.
- (8) Hrvaški trg dela je leta 2017 še naprej okrevljal. Vendar stopnja zaposlenosti in delovne aktivnosti ostaja precej pod povprečjem Unije, kar ovira potencialno rast. Trenutno je zakonsko določena upokojitvena starost 62 let za ženske in 65 let za moške. Zbliževanje in zviševanje zakonsko določene upokojitvene starosti obeh spolov je počasno, pri čemer naj bi oboji šele leta 2038 dosegli upokojitveno starost 67 let. Poleg tega lahko starejši delavci izkoristijo številne možnosti za predčasno upokožitev, pokojninski sistem pa vključuje številne posebne pokojninske sisteme, ki zagotavljajo ugodnejše pogoje za upokožitev. Družinske obveznosti žensk dodatno prispevajo k njihovi nizki udeležbi na trgu dela. Posledično kratko povprečno trajanje delovne dobe kaže na neustreznost sedanjih in prihodnjih pokojnin ter tveganja revščine starejših. Napovedani ukrepi za spodbujanje daljše delovne dobe še niso bili izvedeni.
- (9) Čeprav je na Hrvaškem vzpostavljena struktura socialnega dialoga, je dejanska interakcija med organi in deležniki pri pripravi politik omejena, in sicer večinoma na zagotavljanje pisnih povratnih informacij o predlaganih vladnih ukrepih. Poleg tega razdrobljenost sindikatov omejuje njihovo splošno zmožnost sodelovanja v socialnem dialogu.
- (10) Kljub nedavnim izboljšavam je delež prebivalstva, ki ga ogroža revščina ali socialna izključenost, še vedno visok, pri čemer je precej ozemeljskih razlik med okrožji. Še posebej prizadeti so starejši, nizko usposobljeni delavci in

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

invalidi. Sistem socialne zaščite ni dovolj učinkovit in pravičen. Socialne ugodnosti imajo omejeno zmožnost zmanjševanja revščine. Zaradi pomanjkanja usklajevanja med institucijami in nižje fiskalne zmogljivosti revnejših lokalnih upravnih enot je porazdelitev socialnih ugodnosti neenakomerna.

- (11) Hrvaška je pod povprečjem Unije, kar zadeva naložbe v izobraževanje, predšolsko vzgojo in varstvo, osnovna znanja in spretnosti, delež prebivalstva s terciarno izobrazbo ter ustreznost poklicnega izobraževanja in usposabljanja za trg dela. Začela je izvajati več reform, opredeljenih v strategiji za izobraževanje, znanost in tehnologijo. Če bo reforma šolskih učnih načrtov izvedena v celoti in v skladu z drugimi ukrepi v strategiji, bo verjetno pozitivno vplivala na kakovost izobraževanja na Hrvaškem. Ustreznost programov poklicnega izobraževanja in usposabljanja za trg dela se zdi omejena, kot kaže dejstvo, da je več kot polovica registriranih brezposelnih diplomantov teh programov. Potrebno je boljše usklajevanje med javnimi organi in delodajalci, da bi se izboljšala opredelitev potreb po znanjih in spretnostih. Za sistem izobraževanja odraslih, ki naj bi pomagal pri vključevanju na trg dela, so značilni številni in po državi neenakomerno porazdeljeni ponudniki ter neustrezno ocenjeni programi. Udeležba odraslih v izobraževanju in izobraževalnih programih, ki so na voljo v okviru ukrepov aktivne politike zaposlovanja, je kritično nizka.
- (12) Ozemeljska razdrobljenost hrvaške javne uprave in široka porazdelitev pristojnosti med ravnmi države negativno vplivata na učinkovitost pri zagotavljanju javnih storitev in javnofinančnih odhodkih. Številne majhne lokalne enote nimajo ustrezne finančne in upravne zmogljivosti za opravljanje decentraliziranih funkcij. Kazalniki učinkovitosti javne uprave so pod povprečjem Unije, kar ovira oblikovanje in izvajanje javnih politik ter učinkovitejšo uporabo evropskih strukturnih in investicijskih skladov. Načrtovano zmanjšanje števila lokalnih podružnic osrednje uprave in racionalizacija sistema državnih agencij sta bila dodatno odložena. Pomanjkanje usklajenosti okvirov za določanje plač v javni upravi in za javne storitve ovira enako obravnavanje in vladni nadzor nad plačno maso v javnem sektorju. Načrtovana zakonodaja za njihovo usklajevanje je bila dodatno odložena do sredine leta 2018. Organi so sprejeli prve ukrepe za povezovanje nekaterih funkcij med bolnišnicami, da bi izboljšali učinkovitost pri zagotavljanju storitev in dostopu do zdravstva. Vendar se zaradi neučinkovitega modela financiranja zdravstvenega sistema kopičijo dolgovi, zlasti v zvezi z bolnišnično oskrbo.
- (13) Podjetja v državni lasti so še naprej zelo prisotna v gospodarstvu. Ukrepi za izboljšanje njihovega upravljanja so napredovali le počasi, njihova produktivnost in dobičkonosnost pa sta še vedno nizki. Sprejeta je bila nova zakonodaja, ki ureja upravljanje in odprodajo državnega premoženja.
- (14) Novembra 2017 se je zaključil neodvisen pregled kakovosti sredstev Hrvaške banke za obnovo in razvoj (HBOR). Glede na pomen banke za izvajanje finančnih instrumentov Unije in naložbenega načrta za Evropo ter glede na to, da se vse bolj ukvarja z neposrednim posojanjem, bi bilo treba ugotovitve v okviru pregleda uporabiti za okrepitev njenega nadzornega in regulativnega okvira ter upravljanja.
- (15) Upravno breme in davkom podobne dajatve še naprej negativno vplivajo na poslovno okolje. Zmanjšanje upravnega bremena vztrajno napreduje, vendar počasi. Znižanja davkom podobnih dajatev so bila omejena in preglednost je nizka, saj ni bilo izvedenih niti rednih posodobitev registra niti ocen učinka načrtovanih znižanj.
- (16) Protikorupcijski akcijski načrt za obdobje 2017–2018 je treba v celoti izvesti, da bi se dosegli cilji iz protikorupcijske strategije za obdobje 2015–2020. Več ključnih elementov je še vedno treba izboljšati, zlasti razkritje sredstev in navzkrižja interesov, ozaveščanje o načinih prijavljanja nepravilnosti ter učinkovit nadzor nad tveganji pri javnih naročilih, ki so še vedno izpostavljena korupciji zaradi velikega deleža internega dodeljevanja naročil s strani subjektov v državni lasti.
- (17) Omejevalni predpisi na trgih blaga in storitev, zlasti zelo veliko število pretirano reguliranih poklicev, ovirajo konkurenco. Omilitev predpisov je bila počasna, in sicer zaradi močnega odpora interesnih skupin.
- (18) Dolgotrajni sodni postopki in precejšnji zaostanki še naprej negativno vplivajo na kakovost in učinkovitost pravosodnega sistema in posledično tudi poslovnega okolja. Ugotovljeno zmanjšanje zaostankov je bilo večinoma posledica manjšega priliva novih zadev in ne njihovega hitrejšega reševanja. Kljub izboljšavam se elektronska komunikacija v pravnih postopkih in postopkih zaradi insolventnosti še vedno premalo uporablja.

- (19) Trenutno na Hrvaškem v okviru strategije pametne specializacije potekajo nekatera usmerjena prizadevanja za reformo nacionalnega sistema za znanost in inovacije. Obveznosti glede politik v podporo znanosti in inovacijam se zdijo neusklajene, kar slabi izvajanje politične strategije. Poleg tega imajo univerze zelo razdrobljene strukture upravljanja in stroga upravna pravila. Sodelovanje med raziskovalnimi ustanovami in poslovnim sektorjem je šibko. Ni sistematičnega spremljanja in ocene učinka uvedenih politik na področju raziskav in inovacij, kar preprečuje ustrezno določitev prednostnih nalog. Terciarni izobraževalni sistem bi lahko imel koristi od spodbud za kakovost in ustreznost za trg dela.
- (20) V okviru evropskega semestra za leto 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Hrvaške in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila program za stabilnost za leto 2018, nacionalni program reform za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Hrvaška prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko na Hrvaškem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (21) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil konvergenčni program za leto 2018 in meni ⁽¹⁾, da bo Hrvaška po pričakovanjih izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (22) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni program reform za leto 2018 in konvergenčni program za leto 2018. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih od 1 do 4 –

PRIPOROČA, da Hrvaška v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Okrepi fiskalni okvir, vključno z okrepitvijo pooblastil in neodvisnosti komisije za fiskalno politiko. Uvede periodični davek na nepremičnine.
2. Odvrča od predčasnega upokojevanja, pospeši prehod na višjo zakonsko določeno upokojitveno starost, zakonske določbe o pokojninah, ki veljajo za določene kategorije oseb, pa uskladi s pravili splošnega sistema. Izvede reformo sistemov izobraževanja in usposabljanja za izboljšanje njihove kakovosti in ustreznosti za trg dela za mlade in odrasle. Konsolidira socialne ugodnosti in izboljša njihovo zmožnost zmanjševanja revščine.
3. Zmanjša ozemeljsko razdrobljenost javne uprave, racionalizira funkcionalno porazdelitev pristojnosti ter poveča zmogljivost za oblikovanje in izvajanje javnih politik. Ob posvetovanju s socialnimi partnerji uvede usklajene okvire za določanje plač v javni upravi in za javne storitve.
4. Izboljša korporativno upravljanje podjetij v državni lasti in poveča prodajo teh podjetij in neproizvodnih sredstev. Znatno zmanjša breme za podjetja zaradi davkom podobnih dajatev ter zamudnih upravnih in zakonodajnih zahtev. Poveča konkurenco v poslovnih storitvah in reguliranih poklicih. Skrajša trajanje sodnih postopkov in izboljša elektronsko komunikacijo na sodiščih.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

⁽¹⁾ V skladu s členom 9(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Italije za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Italije za leto 2018**

(2018/C 320/11)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 5(2) Uredbe,ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ ter zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Italijo opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 22. marca 2018. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja sprejel 14. maja 2018 ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje).
- (2) Italija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje, ki je izraženo v priporočilih 1 do 4 spodaj.
- (3) Poročilo o državi za Italijo za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Italije pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Italije pri doseganju njenih nacionalnih

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.⁽³⁾ UL C 179, 25.5.2018, str. 1.⁽⁴⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 7. marca 2018. Na podlagi opravljene analize je Komisija ugotovila, da v Italiji obstajajo čezmerna makroekonomska neravnotežja. Zlasti visok javni dolg in dolgotrajna šibka dinamika produktivnosti ob visoki stopnji slabih posojil, ki se sicer zmanjšuje, in visoki brezposelnosti, ki se prav tako zmanjšuje, pomenita tveganja s čezmejnimi učinki. Posebej pomembna je potreba po ukrepih za zmanjšanje tveganja škodljivih učinkov na italijansko gospodarstvo ter zaradi njegove velikosti in čezmejnega pomena tudi na ekonomsko in monetarno unijo.

- (4) Italija je 16. maja 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in program stabilnosti za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Italijo trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter pravilo glede dolga. Program stabilnosti za leto 2018, ki ga je predložila odhajajoča vlada, temelji na trendnem scenariju, ki predvideva nespremenjeno zakonodajo. Italijanski organi napovedujejo izboljšanje nominalnega primanjkljaja z 2,3 % BDP v letu 2017 na 1,6 % v letu 2018 in 0,8 % v letu 2019, do leta 2020 pa večinoma uravnotežen proračunski položaj. Srednjeročni proračunski cilj, in sicer strukturno uravnotežen proračunski položaj, naj bi bil dosežen do leta 2020 in se ohranil tudi v letu 2021, medtem ko preračunani ⁽²⁾ strukturni saldo kaže na majhen strukturni primanjkljaj (0,2 % BDP) v obeh letih. Potem ko se je delež dolga sektorja država v BDP v letu 2017 nekoliko zmanjšal (s 132,0 % BDP v letu 2016 na 131,8 %), naj bi se glede na program stabilnosti za leto 2018 v letu 2018 zmanjšal še za eno odstotno točko BDP na 130,8 % ter v letu 2021 dosegel 122,0 %, tudi zahvaljujoč prihodkom od privatizacije v višini 0,3 % v obdobju 2018–2020. Vendar cilji glede privatizacije v zadnjih letih niso bili doseženi. Pomladanska napoved Komisije iz leta 2018 ob predpostavki nespremenjenih politik pričakuje nižjo realno rast BDP in višji primanjkljaj za leto 2019 kot program stabilnosti za leto 2018. Napoved Komisije ne vključuje zvišanja DDV (0,7 % BDP), predvidenega kot „zaščitna klavzula“ za doseg proračunskih ciljev v letu 2019.
- (7) Komisija je 23. maja 2018 izdala poročilo, pripravljeno v skladu s členom 126(3) PDEU, ker Italija na prvi pogled ni izpolnjevala pravila glede dolga v letih 2016 in 2017. V poročilu je bilo po oceni vseh pomembnih dejavnikov ugotovljeno, da bi bilo treba merilo glede dolga, kot je opredeljeno v Pogodbi in Uredbi Sveta (ES) št. 1467/97 ⁽³⁾, trenutno šteti za izpolnjeno, in da zato uvedba postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem ni upravičena, zlasti ob upoštevanju naknadne skladnosti Italije s preventivnim delom leta 2017. Komisija bo ponovno ocenila skladnost na podlagi naknadnih podatkov za leto 2018, ki bodo sporočeni spomladi 2019.
- (8) Program stabilnosti za leto 2018 kaže, da je učinek izrednega pritoka beguncev in zaščite pred potresno nevarnostjo na proračun znaten, ter vsebuje ustrezne podatke o obsegu in naravi teh dodatnih proračunskih stroškov. Po mnenju Komisije so upravičeni dodatni odhodki v letu 2017 znašali 0,16 % BDP za izreden pritok beguncev in 0,19 % BDP za zaščito pred potresno nevarnostjo. Določbe členov 5(1) in 6(3) Uredbe (ES) št. 1466/97 upoštevajo te dodatne odhodke, saj sta pritok beguncev in potresna nevarnost povezana z izrednimi dogodki, njun vpliv na italijanske javne finance je znaten, vzdržnost pa ne bo ogrožena, če se dovoli odklon od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja. Zato je bila zaradi teh dodatnih stroškov zahtevana prilagoditev za doseg srednjeročnega proračunskega cilja za leto 2017 znižana.

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽²⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

⁽³⁾ Uredba Sveta (ES) št. 1467/97 z dne 7. julija 1997 o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem (UL L 209, 2.8.1997, str. 6).

- (9) Svet je 11. julija 2017 Italiji priporočil, naj v letu 2018 zagotovi nominalno stopnjo zmanjšanja neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽¹⁾ v višini vsaj 0,2 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini vsaj 0,6 % BDP. Hkrati je bilo navedeno, da bo treba pri oceni osnutka proračunskega načrta za leto 2018 in poznejši oceni proračunskih rezultatov za leto 2018 ustrezno upoštevati cilj doseganja fiskalne naravnosti, ki prispeva tako h krepitvi trenutnega okrevanja kot k zagotavljanju vzdržnosti javnih financ. Po oceni moči okrevanja v Italiji, pri kateri so bili ustrezno upoštevani njeni izzivi na področju vzdržnosti, ki jo je Komisija izvedla v okviru priprave mnenja o osnutku proračunskega načrta Italije za leto 2018, se za leto 2018 zahteva fiskalni strukturni napor v višini vsaj 0,3 % BDP, brez kakršnega koli manevrskega prostora za dodaten odklon v enem letu. To ustreza nominalni stopnji rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov, ki ne presega 0,5 %. Če navedeno upoštevamo v celoviti oceni, na podlagi napovedi Komisije iz pomladi 2018 obstaja v letu 2018 tveganje znatnega odklona od priporočene prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja.
- (10) V letu 2019, ko naj bi bil delež javnega dolga Italije nad 60 % BDP in naj bi proizvodna vrzel predvidoma znašala 0,5 %, nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ne bi smela preseči 0,1 %, kar je v skladu s strukturno prilagoditvijo v višini 0,6 % BDP, kot izhaja iz matrike zahtev v okviru Pakta za stabilnost in rast. Ob nespremenjenih politikah obstaja v letu 2019 ter v letih 2018 in 2019 skupaj tveganje znatnega odklona od te zahteve. Po napovedi Italija v letih 2018 in 2019 na prvi pogled ne bo izpolnjevala pravila glede dolga. Poleg tega visok italijanski javni dolg v višini okoli 130 % BDP pomeni, da so velika sredstva namenjena kritju stroškov servisiranja dolga v škodo postavk, ki bolj spodbujajo rast, vključno z izobraževanjem, inovacijami in infrastrukturo. Svet na splošno meni, da bi bilo treba z letom 2018 sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev skladnosti z določbami Pakta za stabilnost in rast. Uporaba morebitnih nepričakovanih prihodkov za nadaljnje zmanjševanje deleža dolga sektorja država bi bila preudarna.
- (11) Odhodki Italije za starostne pokojnine v višini okoli 15 % BDP so zdaj med najvišjimi v Uniji. Implicitne obveznosti zaradi staranja prebivalstva so bile omejene s preteklimi pokojninskimi reformami, ki so izboljšale dolgoročno vzdržnost italijanskih javnih financ, tudi s postopnim prilagajanjem upokojitvene starosti pričakovani življenjski dobi. Vendar sta proračuna za leti 2017 in 2018 vsebovala določbe, ki so delno obrnile učinek teh reform. Delež prebivalstva, starejšega od 65 let, je v Italiji višji od povprečja Unije. Po napovedih naj bi se sčasoma še povečal, kar bo poslabšalo koeficient starostne odvisnosti starih v Italiji. Zato se predvideva, da se bodo odhodki za pokojnine v srednjeročnem obdobju povečali. Visok delež starostnih pokojnin v javni porabi omejuje tudi druge odhodke za socialno zaščito, med drugim za boj proti revščini, in porabo za postavke, ki krepijo rast, kot je izobraževanje, za katerega se delež odhodkov od prvih let po letu 2000 let stalno zmanjšuje. Ob upoštevanju načel poštenosti in sorazmernosti bi bilo mogoče doseči obsežne prihranke s poseganjem v visoke pokojninske pravice, ki niso usklajene s prispevki.
- (12) Italijanski davčni sistem se močno opira na kapital in delovno silo, kar negativno vpliva na gospodarsko rast. Davčna obremenitev proizvodnih faktorjev je kljub nedavnemu podalšanju ciljno usmerjenih davčnih spodbud še vedno med najvišjimi v Uniji, kar odvrača naložbe in zaposlovanje. To obremenitev je mogoče zmanjšati na proračunsko nevtralen način s preusmeritvijo na davčne osnove, ki manj škodujejo rasti, kot sta premoženje in potrošnja. Periodični davek na nepremičnine za prva prebivališča je bil razveljavljen leta 2015, tudi za bogatejša gospodinjstva. Poleg tega so vrednosti nepremičnin v katastru v veliki meri zastarele in reforma za njihovo usklajitev s sedanjimi tržnimi vrednostmi se še ne izvaja. Število in obseg davčnih odhodkov, zlasti v primeru znižanih stopenj davka na dodano vrednost, sta še posebej visoka, njihova racionalizacija pa je bila kljub temu, da se zahteva v nacionalni zakonodaji, še dodatno odložena. Obstajajo tudi možnosti za zmanjšanje obremenitve za podjetja in gospodinjstva, ki izpolnjujejo davčne obveznosti, s poenostavitvijo davčnega zakonika in zvišanjem skupne ravni izpolnjevanja davčnih obveznosti. Razširitev obveznega izdajanja elektronskih računov za vse zasebne transakcije od leta 2019 je pozitiven korak v to smer. Vendar so se zakonski pragi za gotovinska plačila povečali, kar bi lahko negativno vplivalo na uporabo elektronskih plačil, katerih obvezna narava bi lahko izboljšala izpolnjevanje davčnih obveznosti. Nacionalni statistični inštitut Italije ocenjuje, da je siva ekonomija v letu 2015 znašala približno 12,6 % BDP, vendar se ne načrtuje nobeno strateško ukrepanje za reševanje tega vprašanja. Približno 15,9 % vseh zaposlitev predstavljajo zaposlitve (delno) na črno, v nekaterih sektorjih pa dosegajo celo skoraj 50 %.

(¹) Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so zgajene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

- (13) Naložbe so med krizo močno upadle in se še niso vrnile na raven iz leta 2007. Kljub povečanju leta 2017 je raven naložb v primerjavi z drugimi državami Unije še vedno nizka. Zasebne naložbe so še posebej šibke, saj jih ovirajo strukturni dejavniki. Ti vključujejo manj ugodno poslovno okolje, finančne omejitve, povezane z nezadostno razvitimi kapitalskimi trgi, oslABLJena bančna posojila in pomanjkanje visoko usposobljenih ljudi, med drugim tudi zaradi bega možganov in omejenega vseživljenjskega učenja. Neopredmetena sredstva, kot so raziskave in razvoj, inovacije in usposabljanje delavcev, so ključnega pomena za povečanje produktivnosti in gospodarske rasti ter lahko pomagajo pojasniti razlike v produktivnosti med državami. Vendar so naložbe v ta sredstva še vedno pod povprečjem Unije. To je posledica velikega števila mikro podjetij, pomanjkanja specializacije v sektorjih z visoko intenzivnostjo znanja ter omejene digitalizacije in digitalnih spretnosti in znanj. Hkrati so se zmanjšali skupni javnofinančni odhodki za raziskave in razvoj. Financiranje malih in srednjih podjetij je še vedno močno odvisno od bančnega sektorja in posojanje ostaja šibko, čeprav so stroški financiranja na najnižji ravni doslej. Obstajajo tudi velike regionalne razlike pri naložbah v raziskave in razvoj, uvajanju nedavnih pobud politike za inovativna podjetja in kakovosti izobraževanja. Na podlagi sedanje ocene rezultatov različnih industrijskih ukrepov, uvedenih v okviru pobud „Finančna sredstva za rast“ ter „Industrija/podjetništvo 4.0“, se zdi, da bi bilo primerno vzpostaviti dolgoročni okvir politik za podporo naložbam, ki so zmožne okrepiti različne dejavnike, potrebne za podporo inovacijam, kot so razpoložljivost posojil, močna raziskovalna osnova, visoka izobrazba ter ustrezna znanja in spretnosti. Poleg tega se zdi primerno tudi preučiti obstoječe razlike v regionalnih industrijskih in izobraževalnih sistemih.
- (14) Učinkovitost italijanskega pravosodnega sistema se je nekoliko izboljšala šele v zadnjih letih, dolgotrajnost postopkov pa je še vedno razlog za zaskrbljenost, zlasti na višjih stopnjah. V letu 2016 je bil na primer čas, potreben za rešitev civilnih in gospodarskih pravnih zadev, še vedno med najdaljšimi v Uniji na vseh stopnjah. Sodni zaostanki so se na kasacijskem sodišču (*Corte suprema di Cassazione*), kjer so še vedno med največjimi v Uniji na prebivalca, še naprej povečevali. Pomemben pooblastilni zakon za racionalizacijo pravil, ki urejajo civilni postopek, in uvedbo večjih odvrčalnih učinkov, kar zadeva nadležne pravne spore, že dve leti čaka na obravnavo v italijanskem parlamentu. Poleg tega med ukrepi, sprejetimi za obvladovanje števila pravnih in povečanje postopkovne discipline, poenostavljeni postopek (*rito sommario*) ni postal privzeti postopek na pritožbenih sodiščih, uporaba filtra nedopustnosti za pritožbe pa je na drugi stopnji še naprej nedosledna in omejena, zato ni prinesla pričakovanega zmanjšanja števila novih zadev. Namesto tega se je v letu 2016 število prejetih civilnih zadev povečalo tako na prvi kot na drugi stopnji, in sicer tudi zaradi postopno naraščajočih stopenj pritožb. V letu 2016 je bilo čedalje več pritožb na kasacijskem sodišču razglašanih za nedopustne, kar potrjuje nedavni trend naraščanja. Na zmogljivost kasacijskega sodišča za obravnavanje priliva zadev je negativno vplivalo izrazito povečevanje prejetih nekazenskih zadev, predvsem davčnih (kar bi lahko ogrozilo njegovo vlogo). Ustrezno izvrševanje postopkovnih pravil, vključno proti zlorabi sodnih postopkov, bi prav tako lahko prispevalo k dobremu in učinkovitemu upravljanju pravosodja.
- (15) Korupcija je za italijansko poslovno okolje in javna naročila še vedno velik izziv. Italija je izboljšala svoj protikorupcijski okvir s spremembo pravil o zastaranju, razširitvijo zaščite prijaviteljev nepravilnosti na zaposlene v zasebnem sektorju in boljšo uskladitvijo kaznivega dejanja korupcije med zasebnimi strankami z mednarodnimi standardi. Medtem ko sprejete reforme pravil o zastaranju ne ustavijo zastaralnih rokov po obsodbi na prvi stopnji, kot je priporočila Skupina držav proti korupciji v okviru Sveta Evrope, pa lahko zmanjšajo možnosti za zlorabo kazenskih sodnih postopkov kot taktike zavlačevanja s strani odvetnikov na višjih stopnjah. Tako lahko ublaži dolgotrajen pomislek, da primeri korupcije zastarajo po obsodbi na prvi stopnji. Preprečevanje korupcije bi se lahko izboljšalo s povečanjem učinkovitosti kazenskega pravosodja. Italija je imela leta 2014 največje število novih in nerešenih kazenskih zadev v Uniji na drugi in tretji stopnji, tudi zaradi ene najvišjih stopenj kasacijskih pritožb. To je povzročilo eno najdaljših kazenskih obravnav. Spodbujanje hitrih postopkov in odvrčanje od zlorab sodnega postopka bi lahko prispevalo k večji učinkovitosti kazenskega pravosodja in boja proti korupciji. Poleg tega ima nacionalni protikorupcijski organ ključno vlogo pri izvajanju novega okvira za boj proti korupciji.
- (16) Povečanje kakovosti italijanske javne uprave bi pozitivno vplivalo na poslovno okolje in naložbe ter zmogljivosti podjetij za izkoriščanje priložnosti za inovacije. Velike regionalne razlike v odzivnosti uprav na potrebe podjetij kažejo, da se podjetniki na določenih območjih srečujejo z večjimi ovirami pri poslovanju. Leta 2015 je bil sprejet obsežen pooblastilni zakon za reformo javne uprave, s katerim bi se lahko povečala učinkovitost v korist gospodarstva. Izvajanje reforme se je končalo leta 2017, zdaj pa je potrebna njena uveljavitev, zlasti v najmanj uspešnih regijah. V zvezi s podjetji v javni lasti je namen reforme zagotoviti boljšo uskladitev pravil, ki urejajo ta podjetja, s tistimi, ki urejajo podjetja v zasebni lasti. Deklarirani cilji so: racionalizacija podjetij v javni lasti z združitvami, konsolidacijo nedonosnih podjetij in privatizacijo, povečanje učinkovitosti preostalih podjetij ter preprečevanje prihodnjega širjenja nebitvenih podjetij v javni lasti. Uveljavljanje novega okvira je ključnega pomena za doseganje teh ciljev. Poleg tega so lokalne javne storitve zaščitene pred konkurenco (na trgu in za trg),

kar vpliva na učinkovitost in kakovost storitev ter povzroča nezadovoljstvo potrošnikov. V reformi javne uprave iz leta 2015 je bil predviden tudi nov okvir za reformo upravljanja lokalnih javnih storitev. Vendar je ustavno sodišče novembra 2016 postopek, uporabljen za sprejetje nekaterih zakonodajnih odlokov, razglasilo za neustaven, vključno s tistim za lokalne javne storitve. Ker je rok dekreta potekel novembra 2016, je potrebna nova zakonodajna pobuda.

- (17) Izboljšanje poslovnega okolja bi olajšalo podjetništvo, medtem ko bi boljši okvirni pogoji za konkurenco spodbudili učinkovitejšo razporeditev virov in povečanje produktivnosti. Zakon o konkurenci iz leta 2015 je bil sprejet avgusta 2017 in ga je treba ustrezno izvajati. Kljub temu še vedno obstajajo znatne ovire za konkurenco v nekaterih sektorjih, kot so poklicne storitve, lokalni javni prevoz ter železniški in maloprodajni sektor. Povečanje konkurenčnih postopkov za dodeljevanje javnih naročil storitev in koncesij za dostop do javnih dobrin bi pozitivno vplivalo na kakovost storitev. Na področju javnih naročil bodo koristi nedavne reforme odvisne od njenega pravočasnega dokončanja, doslednega izvajanja načrtov za e-javna naročila in združevanje ter dejanskega začetka delovanja centralnega organa za usklajevanje politik (*Cabina di regia per gli appalti pubblici*).
- (18) Zaupanje trga v italijanske banke se je po ukrepih, sprejetih v letu 2017 za obravnavanje več šibkejših bank, povečalo. Zaradi boljših gospodarskih razmer in nadzornega pritiska je bil pri zmanjševanju obsega slabih posojil dosežen napredek, vendar je obseg preostalih slabih posojil še vedno visok. To omejuje donosnost bank in njihovo zmogljivost za notranje ustvarjanje kapitala. Hitrost reševanja slabih posojil, vključno s poglobitvijo sekundarnega trga za slaba posojila, je treba ohraniti, da se dodatno okrepi finančna stabilnost in povečajo posojila realnemu gospodarstvu. Podpirati je treba tudi nadaljnje prestrukturiranje in konsolidacijo bilanc stanja, tudi za male in podrejene banke. To vključuje obravnavo strukturno nizke donosnosti bank s celostnim zmanjševanjem stroškov in optimizacijo poslovnega modela.
- (19) Medtem ko potekajo različne reforme korporativnega upravljanja, bi celostna izvedba reform velikih združenih in malih vzajemnih bank podprla dobro stanje celotnega bančnega sektorja. Okvira za insolventnost in prisilno izvršbo še vedno premalo podpirata hitro reševanje in prestrukturiranje slabih posojil. Hitro sprejetje in izvajanje potrebnih zakonodajnih ukrepov za insolvenčno reformo bi pomagala odpraviti strukturne pomanjkljivosti. Ukrepi, sprejeti leta 2016 za pospešitev uveljavljanja zavarovanj s premoženjem s strani bank, se trenutno še ne uporabljajo. Okvir za izvensodno uveljavljanje pravic iz zavarovanja s premoženjem se še vedno ne uporablja v celoti za gospodinjstva in šele v zadnjem času za podjetja.
- (20) Kljub napredku, ki je posledica več ukrepov, sprejetih v zadnjih letih, ostaja dostop do financiranja pomembna ovira za naložbe in financiranje za rast, zlasti za mala in srednje velika podjetja. Financiranje podjetij še vedno pretežno temelji na bankah, medtem ko je kapitalski trg v primerjavi z drugimi državami Unije premalo razvit. Delež lastniškega financiranja med malimi in srednjimi podjetji je v primerjavi s povprečjem Unije še posebej nizek. Uvedba „olajšave za lastniški kapital“ je bila pomembna reforma, vendar pa je bila referenčna stopnja pozneje znižana, kar je zadušilo njen koristen učinek. Spodbujanje tržnega dostopa podjetij do financiranja bi bil bistven element diverzifikacije virov financiranja za podjetja, da bi podprli naložbe in rast.
- (21) Institucije trga dela so bile v zadnjih letih močno reformirane. Pogoji na trgu dela se še naprej izboljšujejo, saj se je število zaposlenih v letu 2017 povečalo za 1,2 % na več kot 23 milijonov ljudi, kar je na ravni pred krizo. Stopnja zaposlenosti (starost 20–64 let) se je v preteklem letu povečala na več kot 62 %, čeprav predvsem zaradi začasnih delovnih mest. Vendar je to še vedno precej pod povprečjem v Uniji. Stopnja brezposelnosti se je v letu 2017 zmanjšala na 11,2 %, vendar je skupno število opravljenih ur še vedno bistveno nižje kot pred recesijo. Kljub izboljšanju sta stopnji dolgotrajne brezposelnosti in brezposelnosti mladih še vedno visoki, kar predstavlja tveganja za socialno kohezijo in rast. Delež mladih, ki niso zaposleni, se ne izboljšuje ali usposablja, je bil v letu 2017 pri 20,1 % še vedno med najvišjimi v Uniji, pri tem pa obstajajo tudi velike in vztrajne regionalne razlike.

- (22) Pogajanja na ravni podjetij ali na teritorialni ravni ostajajo omejena, tudi zaradi prevladovanja malih podjetij v Italiji. To lahko prepreči hitro prilagajanje plač lokalnim gospodarskim pogojem. Združenje Confindustria je konec februarja 2018 podpisalo okvirni sporazum s tremi glavnimi italijanskimi sindikati (Cgil, Cisl in Uil), pri čemer je poudarilo vlogo pogajanj na ravni podjetij s povečanjem pravne varnosti z določitvijo jasnejših pravil za zastopanost socialnih partnerjev na pogajanjih. Davčne olajšave za povišanja plač zaradi produktivnosti, določene v sporazumih na ravni podjetij, so bile v letu 2017 okrepljene, vendar je njihovo učinkovitost težko oceniti. Medtem ko skupno število kolektivnih pogodb narašča, jih le majhen delež podpišejo glavni sindikati in združenja delodajalcev.
- (23) Reforma aktivnih politik zaposlovanja, načrtana v zakonu o delu, je v letu 2017 le malo napredovala. Usposabljanje in prekvalificiranje sta še posebej pomembna v luči večje prožnosti italijanskega trga dela in čedalje večjega deleža začasnih pogodb. Splošno zavezujoči standardi za storitve se še ne izvajajo in zavodi za zaposlovanje nimajo dovolj zaposlenih in ustreznega spremljanja, čeprav so bili z novim zakonom o proračunu za leto 2018 regijam dodeljeni dodatna finančna sredstva in človeški viri za javne zavode za zaposlovanje. Povečanje števila zaposlenih in zagotavljanje njihove zadostne usposobljenosti za zavode za zaposlovanje in socialne službe sta prav tako ključnega pomena za pravilno izvajanje sheme boja proti revščini, uvedene leta 2018, in jamstva za mlade, katerega cilj je mladim v stiski pravočasno zagotoviti ustrezno ponudbo za zaposlitev ali usposabljanje.
- (24) Delež žensk, udeleženih na trgu dela, sicer narašča, vendar ostaja med najnižjimi v Uniji. Italijanski organi niso ocenili vpliva nedavno uvedenih ukrepov, osredotočenih na denarno izplačilo za rojstvo, neodvisno od premoženjskega stanja. Dokazi kažejo, da ti gotovinski transferji morda niso učinkoviti za povečanje udeležbe žensk na trgu dela. Poleg tega ni verjetno, da bi povečali število rojstev, ki v zadnjih 20 letih stagnira na zelo nizki ravni. Ni celostne strategije za usklajevanje družinskega in poklicnega življenja. Te pomanjkljivosti se odražajo tudi v pomanjkanju spolno uravnoteženo zasnovanega starševskega dopusta in prožnih delovnih ureditev ter nezadostni ponudbi ustreznih, cenovno dostopnih in kakovostnih storitev otroškega varstva in nege.
- (25) Uvedba ukrepov za povečanje človeškega kapitala in spretnosti bi pripomogla k izboljšanju zaposljivosti in zadovoljitvi prihodnjih potreb trga dela. Splošna kakovost izobraževanja v Italiji se izboljšuje, vendar še naprej ostajajo velike regionalne razlike. Delež študentov, ki zapustijo šolo brez diplome, je še vedno nad povprečjem Unije, zlasti med študenti, ki so bili rojeni na tujem (30,1 % v primerjavi s povprečjem Unije, ki znaša 19,4 %). Izvajanje šolske reforme na splošno napreduje, poklicno izobraževanje in usposabljanje pa se izboljšujeta. Za terciarno izobraževanje, ki mu je z manj kot 0,4 % javnofinančnih odhodkov na voljo bistveno premalo sredstev, so značilne visoke stopnje osipa in podaljšana obdobja študija. Posledično je stopnja dosežene izobrazbe med najnižjimi v Uniji (26,9 % prebivalstva v starosti od 30 do 34 let). Stopnja udeležbe v programih izobraževanja za odrasle sicer narašča, vendar je še vedno med najnižjimi v Uniji, zlasti pri nizko usposobljenih odraslih. Spodbujati bi bilo treba izpopolnjevanje in prekvalifikacijo zaposlenih, delodajalce pa bi bilo treba spodbujati, naj zaposlenim zagotovijo več možnosti za učenje. Odločilnega pomena bo celostna nacionalna „strategija za znanja in spretnosti“, ki se je začela izvajati oktobra 2017.
- (26) V nasprotju s trendom v Uniji se delež ljudi, ki jih ogroža revščina ali socialna izključenost, še naprej povečuje in je bil v letu 2016 pri 30 % precej nad povprečjem Unije. To zlasti vpliva na otroke, začasne delavce in migrante. Dohodkovna neenakost je velika in se še povečuje. V letu 2016 je bil dohodek najpremožnejših 20 % gospodinjstev 6,3-krat višji od dohodka najrevnejših 20 % gospodinjstev. Ta delež je še višji pri delovno sposobnih osebah, saj je porazdelitveni učinek pokojnin izključen. Uvedba nove stalne sheme za boj proti revščini (*Reddito di Inclusione*) pomeni velik korak naprej na področju socialnih politik. Shema je zasnovana kot splošni transfer za osebe, ki izpolnjujejo določene pogoje revščine, in naj bi povečala učinek socialnih prejemkov na zmanjševanje revščine, ki je zaenkrat majhen. Shema temelji na trdnih mehanizmih upravljanja in bo predmet sistematičnega ocenjevanja. Pomembno je, da prav tako predvideva znatno povečanje zaposlenih v državnih socialnih službah, ki jih je bilo doslej premalo. Tesnejše sodelovanje med socialnimi službami in javnimi zavodi za zaposlovanje ter dodelitev zadostnih virov bosta ključnega pomena za neovirano izvajanje reforme. Shema vključuje prejšnjo shemo pomoči za primer brezposelnosti (ASDI) kot prvi korak k racionalizaciji odhodkov za socialno zaščito. Italijanski zdravstveni sistem zagotavlja splošno pokritost in zdravje prebivalstva je na splošno dobro, kljub temu pa prebivalci poročajo o velikih neizpolnjenih potrebah po zdravstveni oskrbi, prav tako med regijami še vedno obstajajo razlike v organizaciji in kakovosti zagotovljene oskrbe. Italija si je prizadevala za zagotovitev ustreznega dostopa do zdravstvene oskrbe, tudi z revizijo in razširitvijo minimalne zakonsko določene košarice zdravstvenih storitev.

- (27) V okviru evropskega semestra 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Italije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2018, nacionalni reformni program za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Italija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko v Italiji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (28) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2018, njegovo mnenje ⁽¹⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj –
- (29) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni program reform za leto 2018 in program stabilnosti za leto 2018. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih 1 do 4 –

PRIPOROČA, da Italija v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2019 ne bo presegla 0,1 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP. Uporabi nepričakovane prihodke za hitrejšo zmanjševanje deleža dolga sektorja država. Prenese obdavčitev z dela, tudi z znižanjem davčnih odhodkov in reformiranjem zastarelih katastrskih vrednosti. Poveča prizadevanja za preprečevanje sive ekonomije, tudi z okrepitevijo obvezne uporabe elektronskih plačil z nižjimi pragi za gotovinska plačila. Zmanjša delež starostnih pokojnin v javni porabi, da naredi prostor za druge odhodke za socialno zaščito.
2. Skrajša dolžino civilnih sodnih postopkov na vseh stopnjah z racionalizacijo in uveljavljanjem postopkovnih pravil, tudi tistih, ki so v obravnavi pri zakonodajalcu. Doseže učinkovitejše preprečevanje in zatiranje korupcije s skrajšanjem trajanja sojenj v kazenskih zadevah in izvajanjem novega okvira za boj proti korupciji. Zagotovi izvajanje novega okvira za javna podjetja ter povečanje učinkovitosti in kakovosti lokalnih javnih služb. Odpravi omejitve za konkurenco, tudi pri storitvah in z novim letnim konkurenčnim pravom.
3. Ohrani hitrost zmanjševanja velikega obsega slabih posojil in podpre nadaljnje prestrukturiranje in konsolidacijo bančnih bilanc stanja, tudi za male in srednje velike banke, ter hitro izvede reformo okvira za insolventnost. Izboljša tržni dostop podjetij do financiranja.
4. Pospeši izvajanje reforme aktivnih politik zaposlovanja, da se zagotovi enak dostop do učinkovite pomoči pri iskanju zaposlitve in usposabljanja. Spodbuja udeležbo žensk na trgu dela s celostno strategijo, racionalizacijo politike družinskih pomoči in povečanjem obsega storitev otroškega varstva. Spodbuja raziskave, inovacije, digitalne spretnosti in znanja ter infrastrukturo s ciljno usmerjenimi naložbami ter poveča udeležbo v poklicno usmerjenem terciarnem izobraževanju.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

⁽¹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Cipra za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Cipra za leto 2018**

(2018/C 320/12)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 5(2) Uredbe,ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ ter zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Ciper opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 22. marca 2018. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja sprejel 14. maja 2018 ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje).
- (2) Ciper bi moral kot država članica, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje, ki je izraženo v priporočilih (1), (3) in (5).
- (3) Poročilo o državi za Ciper za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Cipra pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Cipra pri doseganju njegovih

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.⁽³⁾ UL C 179, 25.5.2018, str. 1.⁽⁴⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 7. marca 2018. Na podlagi opravljene analize je Komisija ugotovila, da na Cipru obstajajo čezmerna makroekonomska neravnotežja. Zlasti je bistveno, da država obravnava velika neravnotežja na strani „stanj“ v obliki presežka zasebnega, javnega in zunanjega dolga ter visoko raven slabih posojil.

- (4) Ciper je 19. aprila 2018 predložil nacionalni program reform za leto 2018 in 30. aprila 2018 program za stabilnost za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Ciper trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter pravilo glede dolga. Vlada v programu za stabilnost za leto 2018 vlada načrtuje proračunski presežek v nominalnem smislu v višini 1,7 % BDP v letu 2018 in nekoliko pod 2,0 % BDP v programskem obdobju. Srednjeročni proračunski cilj, določen kot strukturno uravnotežen proračunski položaj, naj bi bil dosežen v obdobju 2018–2021. Potem ko se je dolg sektorja država kot odstotek BDP v letu 2017 zmanjšal na približno 97,5 % BDP, naj bi se v skladu s programom za stabilnost za leto 2018 v letu 2018 povečal na 105,6 %, do leta 2021 pa naj bi se postopoma zmanjšal na 88 %. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Tveganja, povezana z makroekonomskimi predpostavkami, predstavljenimi v programu za stabilnost, so negativna ter predvsem povezana z velikim obsegom slabih posojil v finančnem sektorju.
- (7) Svet je 11. julija 2017 Cipru priporočil, naj v letu 2018 ohrani svoj srednjeročni proračunski cilj. To je skladno z najvišjo nominalno stopnjo rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽²⁾ v višini 1,9 % v letu 2018, kar ustreza dovoljenemu poslabšanju strukturnega salda za 0,4 % BDP. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2018 naj bi strukturni saldo dosegel presežek v višini 0,8 % BDP v letu 2018 in 0,5 % v letu 2019, kar je nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Ciper bo v letu 2018 predvidoma izpolnjeval prehodno pravilo glede dolga, v letu 2019 pa pravilo glede dolga. Na splošno Svet meni, da bo Ciper v letih 2018 in 2019 izpolnjeval določbe Pakta za stabilnost in rast. Hkrati bi bilo treba skrbno spremljati kratko- in srednjeročno gibanje odhodkov, zlasti glede na možna prihodnja tveganja za stabilnost prihodkov.
- (8) Kljub nedavnim prizadevanjem na področju storitev e-uprave so kakovost predpisov, mobilnost osebja in neučinkovitost javne uprave še vedno izzivi in vplivajo na poslovno okolje. Ključni zakonodajni predlogi za reševanje vprašanja še vedno niso bili predloženi. To vključuje osnutke zakonov o reformi javne uprave in lokalnih upravnih organov. Pomanjkljivosti v okviru upravljanja subjektov v državni lasti bi lahko pospešile kopičenje javnih pogojnih obveznosti in ovirale zmogljivosti za naložbe v ključne javne službe, kot so telekomunikacije in energetika. Omejitev plačne mase v javnem sektorju je bila pomemben dejavnik pri konsolidaciji javnih financ na Cipru. Vendar bo sedanji kolektivni sporazum, ki omejuje rast plač v javnem sektorju, prenehal veljati leta 2018 in še vedno ni trajnejše rešitve.
- (9) Decembra 2017 sta bila sprejeta nacionalna protikorupcijska strategija in akcijski načrt. Obstoječi protikorupcijski organ še vedno nima zadostnih virov, vendar vlada proučuje možnost ustanovitve nove neodvisne agencije. Različne zakonodajne pobude, kot so osnutki zakonov o zaščiti prijaviteljev nepravilnosti, lobiranju in prijavi premoženjskega stanja, so trenutno v parlamentarni obravnavi in bodo, če bodo sprejete, prav tako prispevale k okrepitvi nacionalnega okvira za boj proti korupciji.

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽²⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so zgajene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

- (10) Kot je navedeno v priporočilu za euroobmočje za leto 2018, je boj proti strategijam za agresivno davčno načrtovanje ključen za preprečevanje izkrivljanja konkurence med podjetji, zagotavljanje poštene obravnave davkoplačevalcev in zaščito javnih financ. Učinki prelivanja strategij davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje med državami članicami zahtevajo usklajeno delovanje nacionalnih politik za dopolnitev zakonodaje Unije. Visoka raven izplačil dividend in plačil obresti (glede na BDP) kaže, da ciprska davčna pravila uporabljajo podjetja, ki izvajajo agresivno davčno načrtovanje. Odsotnost davčnih odtegljajev na v tujino (tj. rezidentom tretjih držav s strani rezidentov Unije) izplačane dividende, obresti in v številnih primerih tudi licenčnine s strani družb s sedežem na Cipru lahko privede do tega, da se ta plačila izognejo vsakršni obdavčitvi, če niso obdavčena tudi v prejemni jurisdikciji. Zaradi neobdavčitve in pravil o davčnem rezidentstvu podjetij se lahko izvaja agresivno davčno načrtovanje. Sistemi odbitkov nominalnih obresti sicer lahko prispevajo k zmanjšanju davčnih spodbud za zadolževanje, vendar se ob odsotnosti učinkovitih pravil za preprečevanje zlorab lahko uporabljajo tudi za izogibanje plačilu davkov. Komisija upošteva nedavno napovedane ali sprejete pozitivne ukrepe (tj. napovedan pregled pravil o davčnem rezidentstvu podjetij in načrtovane spremembe določb o določanju transfernih cen). Na podlagi nedavne izmenjave stališč bo nadaljevala konstruktivni dialog za boj proti strategijam davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje.
- (11) Pomanjkljivosti pravosodnega sistema še naprej vplivajo na sodno uveljavljanje pogodb ter hitro reševanje civilnih in gospodarskih zadev. Zamudni civilni postopki in slabo izvrševanje sodnih odločb negativno vplivajo na spodbude za banke, da uporabljajo insolvenčni okvir in okvir za prisilno izvršbo za zmanjšanje obsega slabih posojil. S sklopom reform so se začele obravnavati največje težave pravosodnega sistema, zlasti nizka stopnja digitalizacije sodišč in pomanjkanje vseživljenjskega usposabljanja za sodnike.
- (12) Uporaba novega insolvenčnega okvira in okvira za prisilno izvršbo ostaja omejena, kar slabi prizadevanja za zmanjšanje obsega slabih posojil. Ustanovljena je bila delovna skupina deležnikov, ki naj bi pregledala izvajanje in učinkovitost okvirov. Sprejeti so bili nekateri upravni ukrepi za zmanjšanje zaostanka pri izdajanju listin o lastništvu. Vendar še vedno obstajajo veliki zaostanki in še vedno ni strukturne rešitve za odpravo pomanjkljivosti sistema prenosa nepremičnin (tj. izdaje in prenosa listin o lastništvu).
- (13) Visoka raven slabih posojil je še naprej glavna pomanjkljivost bančnega sektorja in vpliva na ponudbo kreditov. Banke se še vedno soočajo z ovirami pri izvrševanju terjatev do posojilojemalcev, ki ne izpolnjujejo obveznosti, še naprej pa je problematična tudi šibka disciplina pri odplačevanju dolgov. Leta 2017 se je delež slabih posojil zmanjšal zaradi prestrukturiranja dolga z odpisi in konverzijami dolga v lastniški delež, vendar je bilo to zmanjšanje med bankami neenakomerno. Še vedno obstaja nejasnost glede vzdržnosti načrtov bank za zmanjšanje obsega slabih posojil, saj sta stopnji ponovnega neplačevanja posojil in ponovnega prestrukturiranja še vedno visoki, neposredna izpostavljenost bank nepremičninskemu trgu pa se povečuje. Ti dejavniki kažejo na potrebo po hitri izvedbi celovitejših strategij za pospešitev čiščenja bilanc stanja bank ob upoštevanju socialnih posledic za občutljive skupine in skrbno oblikovanih spodbud za okrepitev discipline pri odplačevanju dolgov. V okviru te strategije se zdijo potrebne zakonodajne spremembe, ki bi omogočile učinkovito izvrševanje terjatev in olajšale prodajo posojil, med drugim tudi v zvezi z zaščito posojilojemalcev in uvedbo elektronskih dražb. Poleg tega je nadzor nad upravljavsko in upravno zmogljivostjo zavarovalnih in pokojninskih skladov še vedno šibek. Vlada namerava predložiti zakonodajne predloge za obravnavanje tega vprašanja v letu 2018.
- (14) Izvajanje akcijskega načrta za rast je privedlo do določenega napredka na področju strateških naložb, podjetništva in boljšega pravnega urejanja. Vendar so nekatere pomembne reforme zastale, zlasti glede izdaje dovoljenj za naložbene projekte. Dostop do financiranja se je izboljšal, in sicer zaradi določenih izboljšav pri zahtevah glede zavarovanja, vendar je še vedno glavna težava, zlasti za mala in srednja podjetja. Ukrepi v zvezi s finančno podporo temeljijo predvsem na nepovratnih sredstvih. Alternativni viri financiranja, kot so tvegani kapital, lastniško financiranje in množično financiranje, so za ciprska podjetja še vedno omejeni. Prizadevanja za privatizacijo z namenom privabljanja tujih naložb, ki povečujejo produktivnost, so bila v številnih primerih odložena in le redki privatizacijski projekti postopno napredujejo (npr. pristanišče Larnaka).
- (15) Zaposlenost narašča, brezposelnost pa hitro pada, čeprav je še vedno visoka med mladimi in dolgotrajno brezposelnimi. Prizadevanja za izboljšanje upravne zmogljivosti javnih zavodov za zaposlovanje se nadaljujejo. Vendar so zagotavljanje storitev delodajalcem, zagotavljanje kategorizacije strank, prilagojeno svetovanje in aktivacija,

med drugim tudi za prejemnike zajamčenega minimalnega dohodka, še vedno izziv. Delež mladih (15–24 let), ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, je še vedno med najvišjimi v Uniji. Ukrepi za obveščanje ter pravočasna in prilagojena pomoč za mlade so omejeni, kar potrjujejo tudi nizke številke v zadevnih aktivacijskih programih.

- (16) Posodobitev izobraževalnega sektorja je napredovala, vendar še vedno obstajajo pomembni izzivi. Nedaven pozitiven razvoj vključuje temeljito spremembo šolskih učnih načrtov in izvajanje novega sistema za zaposlovanje učiteljev. Odhodki Cipra za izobraževanje so nad povprečjem Unije, kar kaže na močno zavezanost izobraževanju, usposabljanju in vseživljenjskemu učenju. Vendar so šolski dosežki še vedno slabi, stopnja zgodnjega opuščanja šolanja pa je sicer precej pod povprečjem Unije, ampak se je znatno zvišala. Udeležba v poklicnem izobraževanju in usposabljanju je nizka, reforma sistema za ocenjevanje učiteljev še vedno ni bila izvedena in velik delež diplomantov s terciarno izobrazbo še naprej opravlja poklice, ki ne zahtevajo nujno visokošolske diplome.
- (17) Ciper je dosegel znaten napredek na področju zdravstva, saj je sprejel zakonodajo o vzpostavitvi nacionalnega zdravstvenega sistema. Cilj novega sistema je izboljšati dostop, uvesti univerzalno zdravstveno zavarovanje, znižati visoko raven neposrednih plačil in povečati učinkovitost zagotavljanja oskrbe v javnem sektorju. Preden sistem začne v celoti delovati leta 2020, je treba premostiti pomembne izzive glede izvajanja in zagotoviti potrebne naložbe. Še naprej bi si bilo treba prizadevati za zaščito pred morebitno prekoračitvijo stroškov, posodobitev in povečanje učinkovitosti ponudnikov zdravstvenih storitev, vključno z osnovnim zdravstvom, uvedbo e-zdravja in ustanovitve nacionalne organizacije za zdravila. Raven dolgotrajne oskrbe je nizka in je glede na staranje prebivalstva še vedno izziv.
- (18) V okviru evropskega semestra za leto 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Cipra in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2018, nacionalni reformni program za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Ciper prejel v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko na Cipru, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (19) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program za stabilnost za leto 2018 in meni ⁽¹⁾, da bo Ciper po pričakovanih izpolnil določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (20) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni program reform za leto 2018 in program stabilnosti za leto 2018. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih od (1) do (5) –

PRIPOROČA, da Ciper v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Sprejme ključne zakonodajne reforme za izboljšanje učinkovitosti javnega sektorja, zlasti glede delovanja javne uprave ter upravljanja subjektov v državni lasti in lokalnih upravnih organov.
2. Okrepi prizadevanja za izboljšanje učinkovitosti pravosodnega sistema s spremembo civilnih postopkov, povečanjem specializacije sodišč in vzpostavitvijo popolnoma delujočega sistema e-pravosodja. Sprejme ukrepe za popolno delovanje insolvenčnega okvira in okvira za prisilno izvršbo ter zagotovi zanesljive in hitre sisteme za izdajo listin o lastništvu in prenos nepremičninskih pravic.
3. Pospeši zmanjševanje obsega slabih posojil z izvedbo celovite strategije, vključno z zakonodajnimi spremembami, ki omogočajo učinkovito izvrševanje terjatev in olajšujejo prodajo posojil. Integrira in okrepi nadzor nad zavarovalnicami in pokojninskimi skladi.
4. Daje prednost izvajanju ključnih elementov akcijskega načrta za rast, zlasti s pospešitvijo strateških naložb, in sprejme dodatne ukrepe za izboljšanje dostopa do financiranja za mala in srednja podjetja. Izboljša uspešnost podjetij v državni lasti, med drugi tudi z nadaljnjim izvajanjem privatizacijskih projektov.

⁽¹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

5. Dokonča reforme za povečanje zmogljivosti in učinkovitosti javnih zavodov za zaposlovanje ter okrepi podporo za obveščanje in aktivacijo mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljajo. Dokonča reformo sistemov izobraževanja in usposabljanja, vključno z ocenjevanjem učiteljev ter ukrepi za povečanje zmogljivosti na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Sprejme ukrepe za zagotovitev, da nacionalni zdravstveni sistem začne v celoti delovati v letu 2020, kot je načrtovano.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Latvije za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Latvije za leto 2018**

(2018/C 320/13)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Latvije ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 22. marca 2018. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja sprejel 14. maja 2018 ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje).
- (2) Latvija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje, kot je izraženo v priporočilih spodaj, zlasti v priporočilih 1 in 2.
- (3) Poročilo o državi za Latvijo za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Latvije pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Latvije pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (4) Latvija je 11. aprila 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in 16. aprila 2018 program stabilnosti za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).⁽³⁾ UL C 179, 25.5.2018, str. 1.⁽⁴⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Latvijo trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. V programu stabilnosti za leto 2018 vlada načrtuje poslabšanje nominalnega salda s primanjkljaja v višini 0,5 % BDP v letu 2017 na primanjkljaj v višini 0,9 % BDP tako v letu 2018 kot v letu 2019, preden se bo ta izboljšal na 0,4 % BDP v letih 2020 in 2021. Ta razvoj bo po pričakovanju v skladu s srednjeročnim proračunskim ciljem, in sicer strukturnim primanjkljajem v višini 1 % BDP, ter dovoljenimi odkloni na podlagi pokojninske reforme in klavzule o strukturnih reformah v zdravstvenem sektorju. Preračunani ⁽²⁾ primanjkljaj strukturnega salda naj bi se po ocenah povečal z – 1,2 % BDP v letu 2017 na – 1,7 % BDP v letu 2018, nato pa naj bi se v letu 2019 zmanjšal na – 1,5 % BDP. V skladu s programom stabilnosti za leto 2018 se pričakuje, da se bo dolg sektorja država kot odstotek BDP postopoma zmanjšal s 40,1 % BDP v letu 2017 na 36 % BDP do leta 2021. Projekcije rasti BDP v programu stabilnosti za leto 2018 se v primerjavi z napovedjo Komisije zdijo izrazito ugodne za leto 2018 in verjetne za leto 2019. Tveganja za proračunski položaj se nagibajo navzdol in so povezana z optimistično napovedjo donosa ukrepov za izboljšanje izpolnjevanja davčnih obveznosti.
- (7) Svet je 11. julija 2017 priporočil, naj Latvija v letu 2018 doseže svoj srednjeročni proračunski cilj ob upoštevanju dovoljenih odstopanj v zvezi z izvajanjem sistemske pokojninske reforme in strukturnih reform, za katere je bil odobren začasni odklon. To je skladno z najvišjo nominalno stopnjo rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽³⁾ v višini 6,0 % v letu 2018, kar ustreza dovoljenemu poslabšanju strukturnega salda za 0,3 % BDP. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2018 obstaja v letu 2018 tveganje znatnega odklona od srednjeročnega proračunskega cilja. Vendar bodo zaradi rezultata, ki je bil za leto 2017 boljši od pričakovanega, tovrstna tveganja v letu 2018 morda nižja. Hkrati orodje za preverjanje verjetnosti, ki temelji na pomladanski napovedi Komisije za leto 2018, kaže visoko stopnjo negotovosti v zvezi z oceno proizvodne vrzeli za Latvijo, ki temelji na skupni metodologiji. Če bodo potrjeni, se bodo ti dejavniki upoštevali v naknadni oceni za leto 2018 spomladi 2019.
- (8) V letu 2019 bi morala Latvija doseči svoj srednjeročni proračunski cilj, pri čemer se upošteva začasno dovoljeno odstopanje v zvezi z izvajanjem strukturne reforme v zdravstvenem sektorju, odobreno za obdobje 2017–2019. To je skladno z najvišjo nominalno stopnjo rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v višini 4,3 % v letu 2019, kar ustreza zahtevanemu izboljšanju strukturnega salda za 0,4 % BDP. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2018 obstaja tveganje znatnega odklona od navedene zahteve v letu 2019 ter v letih 2018 in 2019 skupaj. Svet na splošno meni, da bi bilo treba z letom 2018 sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev skladnosti z določbami Pakta za stabilnost in rast.
- (9) V Latviji je dohodkovna neenakost visoka. Razmerje med dohodki najbogatejših 20 % gospodinjstev in najrevnejših 20 % je bilo s 6,3 v letu 2017 med najvišjimi v Uniji, ker je porazdelitev prek sistema davčnih olajšav nižja. Latvija je prenovila svoj davčni sistem in povečala progresivnost dohodnine; vendar je davčni primež za zaposlene z nizkimi dohodki še vedno razmeroma visok ter odvrča od formalne zaposlitve. Davčna reforma je omejena v smislu preusmeritve obdavčitve na vire, ki manj škodijo rasti, in doseganja zastavljenega cilja politike glede povečanja deleža davčnih prihodkov v BDP. Nizek delež davčnih prihodkov v BDP omejuje vire za trajnostno zagotavljanje javnih storitev in socialne vključenosti. Potencial prihodkov iz obdavčitve premoženja in kapitala ni dovolj izkoriščen v primerjavi z drugimi državami Unije. Kljub določenemu napredku v boju proti davčnim utajam ostaja izpolnjevanje davčnih obveznosti velik izziv.

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽²⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

⁽³⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so zgajene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

- (10) Slabosti mreže socialne varnosti se odražajo v visokem deležu ljudi, ki jih ogroža revščina ali socialna izključenost, ter nakazujejo na izzive na področju minimalnega dohodka, pokojnin in vključevanja invalidov. Stopnja revščine med invalidi in starejšimi se v zadnjih letih povečujejo in so med najvišjimi v Uniji. Reforma ravni minimalnega dohodka, napovedana leta 2014, ni bila izvedena, kar negativno vpliva na najrevnejša gospodinjstva. Zadostnost prejemkov socialne pomoči se je le nekoliko povečala in še vedno ostaja nizka. Minimalne starostne pokojnine se niso povišale od leta 2006. Delež oseb, ki se soočajo s hudo stanovanjsko prikraščenostjo, je med najvišjimi v Uniji, prav tako ni dovolj socialnih stanovanj.
- (11) Trg dela se krči zaradi negativnega demografskega razvoja in izseljevanja. Medtem ko rast zaposlovanja postaja omejena zaradi upadanja delovne sile, se priložnosti za zaposlitev razlikujejo med regijami in glede na znanja in spretnosti. Reforma učnega programa v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, namenjena prilagoditvi izobraževanja sodobnim zahtevam po znanjih in spretnostih, napreduje. Vendar bodo potrebna nadaljnja prizadevanja za popolno izvedbo reforme in povečanje udeležbe tako v začetnem kot nadaljevalnem poklicnem izobraževanju in usposabljanju. Država je začela izvajati nov pristop k učenju skozi delo, pri katerem sodelujejo socialni partnerji in podjetja. Vendar je v ta program vpisanih le malo študentov. Udeležba odraslih v izobraževanju se je le rahlo povečala, udeležba brezposelnih v aktivnih ukrepih zaposlovanja pa je nižja kot v večini drugih držav članic. To je razlog za zaskrbljenost ob upoštevanju visoke stopnje brezposelnosti med nizko usposobljenimi osebami. V širšem kontekstu je krepitev sposobnosti socialnih partnerjev pomembna za spodbujanje njihovega sodelovanja.
- (12) Država izvaja reforme zdravstvenega sektorja. Povečano financiranje zdravstva naj bi odpravilo nekatere omejitve dostopa, povezane z letnimi omejitvami storitev in dolgimi čakalnimi vrstami. Vendar javno financiranje zdravstva ostaja krepko pod povprečjem Unije in država mora še izvesti ukrepe za izboljšanje učinkovitosti, vključno z učinkovitimi preventivnimi ukrepi, racionalizacijo bolnišničnega sektorja, krepitvijo dejavnosti primarnega zdravstvenega varstva in prizadevanjem za upravljanje kakovosti. Rezultati na področju zdravstva so razmeroma slabi, poleg tega številni ne morejo pravočasno dostopati do cenovno dostopne zdravstvene oskrbe. Visok delež samoplačniških storitev in razdelitev zdravstvenih storitev na dva dela (polna oskrba in minimalna oskrba) lahko poslabša dostop nekaterim skupinam in negativno vpliva na rezultate na področju zdravstva.
- (13) Pomanjkljivosti v kakovosti pravne ureditve ter nizka učinkovitost in uspešnost javne uprave negativno vplivajo na poslovno okolje. Vlada je leta 2017 sprejela ambiciozen načrt reform za racionalizacijo in izboljšanje profesionalnosti javnega sektorja, katerih cilj je večja učinkovitost z zmanjšanjem števila zaposlenih in centralizacijo podpornih funkcij, okrepitev plačil na podlagi uspešnosti in večja preglednost. Vendar je ta načrt omejen na centralno državo kljub dejstvu, da je precejšnje izboljšanje učinkovitosti mogoče doseči tudi na občinski ravni. Podjetja v državni lasti, ki predstavljajo precejšen delež gospodarstva, se koordinirajo na ravni vlade. Medtem ko za podjetja v lasti enot centralne ravni države velja okvir za centralizirano korporativno upravljanje, pa ostajajo pristanišča in podjetja v lasti občin zunaj tega mehanizma.
- (14) Korupcija še naprej ovira latvijsko poslovno okolje, preprečevanje navzkrižja interesov ostaja togo in formalistično. Odlaganje sprejetja zakonodaje o zaščiti prijaviteljev nepravilnosti škodljivo vpliva na odgovornost in učinkovitost javne uprave. Uredba o postopkih zaradi insolventnosti je bila v zadnjih letih precej okrepljena ter je omejila možnosti za zlorabo. Vendar je sodni svet spodbudil preiskavo obtožb o preteklih zlorabah v sistemu obravnave insolventnosti s pregledom nekaterih zadev. Priporočil je izboljšanje ocenjevanja kvalifikacij sodnikov in pregled obstoječih disciplinskih ukrepov.
- (15) Latvijske banke, ki poslujejo s strankami, ki niso rezidenti, so izpostavljene visokemu tveganju pranja denarja. To ustvarja izzive za integriteto finančnega sistema Latvije in lahko škodi njegovemu ugledu ter negativno vpliva na naložbe in gospodarsko rast. Država je nedavno okrepila okvir za boj proti pranju denarja; za doseg trajnostnega izboljšanja bi bila potrebna neprekinjena prizadevanja. Latvija je nedavno sprejela zakon, katerega namen je močno omejiti izpostavljenost latvijskega finančnega sektorja tveganjem pranja denarja. Ključni elementi so izboljšanje izmenjave informacij med finančnimi institucijami in organi pregona ter omejevanje transakcij z navideznimi podjetji. Država bo morala spremljati posledice in učinkovitost tega zakona.
- (16) V okviru evropskega semestra 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Latvije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2018, nacionalni program reform za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Latvija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba

okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko v Latviji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.

- (17) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2018, njegovo mnenje ⁽¹⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 –

PRIPOROČA, da Latvija v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. V letu 2019 doseže srednjeročni proračunski cilj ob upoštevanju odstopanj, povezanih z izvajanjem strukturnih reform, za katere je odobren začasni odklon. Zniža obdavčitev oseb z nizkimi dohodki s preusmeritvijo obdavčitve na druge vire, zlasti kapital in premoženje, ter z izboljšanjem izpolnjevanja davčnih obveznosti.
2. Izboljša ustreznost socialne pomoči za osebe pod pragom minimalnega dohodka, minimalnih starostnih pokojnin ter dohodkovne podpore za invalide. Poveča ustreznost poklicnega izobraževanja in usposabljanja za trg dela ter spodbuja izpopolnjevanje nizko usposobljenih delavcev in iskalcev zaposlitve. Poveča dostopnost, kakovost in stroškovno učinkovitost zdravstvenega sistema.
3. Okrepi učinkovitost javnega sektorja, zlasti lokalnih organov in podjetij v državni lasti. Okrepi odgovornost javne uprave z zaščito prijaviteljev nepravilnosti, preprečevanjem navzkrižij interesov in spremljanjem rezultatov potekajočega ocenjevanja preteklih postopkov zaradi insolventnosti.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

⁽¹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Litve za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Litve za leto 2018**

(2018/C 320/14)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Litve ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 22. marca 2018. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja sprejel 14. maja 2018 ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje).
- (2) Litva bi morala kot država članica, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje, kot je izraženo v priporočilih spodaj, zlasti v priporočilu 1.
- (3) Poročilo o državi za Litvo za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Litve pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Litve pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (4) Litva je 26. aprila 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in 30. aprila 2018 program stabilnosti za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).⁽³⁾ UL C 179, 25.5.2018, str. 1.⁽⁴⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Litvo trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada v programu stabilnosti za leto 2018 načrtuje v letih od 2018 do 2020 ohraniti nominalni presežek v višini 0,6 % BDP, preden naj bi se po napovedi zmanjšal na 0,3 % BDP leta 2021. Srednjeročni proračunski cilj, in sicer primanjkljaj v višini 1 % BDP v strukturnem smislu, naj bi bil po načrtu izpolnjen v celotnem obdobju programa. Litvi je bil v letih 2016 in 2017 odobren tudi začasen odklon v povezavi z izvajanjem sistemske pokojninske reforme in strukturnih reform. Ta odklona se odobrita še za tri leta. V skladu s programom stabilnosti za leto 2018 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP zmanjšal z 39,7 % BDP leta 2017 na 35,3 % leta 2021. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Istočasno pa niso bili dovolj opredeljeni ukrepi, potrebni za podporo načrtovanim ciljnim presežkom od leta 2019 naprej.
- (7) Svet je 11. julija 2017 Litvi za leto 2017 priporočil, naj ohrani svoj srednjeročni proračunski cilj tudi v letu 2018, pri čemer naj upošteva olajšave, povezane z izvajanjem sistemske pokojninske reforme in strukturnih reform, za katere je bil odobren začasni odklon. To je skladno z najvišjo nominalno stopnjo rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽²⁾ v višini 6,4 % v letu 2018, kar ustreza dovoljenemu poslabšanju strukturnega salda za 0,6 % BDP. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2018 naj bi strukturni primanjkljaj Litve znašal 0,7 % BDP v letu 2018 in 0,6 % v letu 2019. Strukturni saldo naj bi torej v obeh letih ostal nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Na splošno Svet pričakuje, da bo Litva v letih 2018 in 2019 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (8) Prihodki iz okoljskega davka in periodičnih davkov na nepremičnine ostajajo pod povprečjem Unije. Litva je izvedla reformo sistema obdavčitve nepremičnin, ki v sistem vnaša element progresivnosti, ter odpravila oprostitve plačila trošarine za premog in koks, ki se uporabljata za ogrevanje. Vendar še vedno ostaja prostor za razširitev davčne osnove na vire, ki manj škodijo rasti. Čeprav je Litva v zadnjih letih napredovala pri izboljšanju pobiranja davkov, je njena vrzel pri pobiranju davka na dodano vrednost še vedno med največjimi v Uniji. Litva je sprejela nadaljnje ukrepe za boj proti davčnim utajam in za izboljšanje izpolnjevanja davčnih obveznosti, nedavno izvedeni ukrepi pa kažejo pozitivne prve rezultate. Dodatno izboljšanje izpolnjevanja davčnih obveznosti bi povečalo proračunske prihodke in prispevalo k izboljšanju pravičnosti davčnega sistema.
- (9) Z uvedbo nove formule za usklajevanje pokojnin v letu 2018, ki pokojnine povezuje z rastjo plačne mase, naj bi po napovedih delež javnih odhodkov za pokojnine v BDP do leta 2040 ostal nespremenjen. To bi zagotovilo fiskalno vzdržnost litovskega pokojninskega sistema. Vendar je to v veliki meri posledica upada deleža nadomestil, ker naj bi se skupna plačna masa zaradi hitrega krčenja delovno sposobnega prebivalstva po napovedih povečevala počasneje kot plače. To vzbuja zaskrbljenost glede zadostnosti pokojnin, ki so že med najnižjimi v Uniji. Prav tako ni jasno, kako bo ta reforma delovala v praksi, ker je vlada pravno zavezana predlagati ukrepe v primeru upadajočega nadomestitvenega razmerja. Če bi nadomestitveno razmerje ostalo nespremenjeno, bi se skupni odhodek za pokojnine kot delež BDP do konca leta 2040 povečal za skoraj 45 %, kar bi močno obremenilo javne finance. Zato je pomembno pojasniti pravne negotovosti glede pokojninske zakonodaje in zagotoviti dolgoročno fiskalno vzdržnost pokojninskega sistema ter hkrati obravnavati njegovo slabo ustreznost.

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽²⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so zgajene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

- (10) Stanje na trgu dela se hitro zaostruje zaradi močne gospodarske rasti ter tudi zaradi negativnega demografskega razvoja in izseljevanja, zaradi česar že prihaja do pomanjkanja znanj in spretnosti. V takšnem položaju je potreben sistem izobraževanja in usposabljanja, ki lahko vsem zagotovi potrebna znanja in spretnosti. Medtem ko so reforme, začete v preteklem letu, korak v pravo smer, je pomembno, da Litva te reforme izvede in tako izboljša rezultate svojega sistema izobraževanja in usposabljanja. Pravila za financiranje in akreditacijo terciarnega izobraževanja v Litvi pomagajo povečati število ljudi s terciarno izobrazbo, vendar hkrati prispevajo k dvomom glede njene kakovosti, razdrobljenosti in relevantnosti za trg dela. Univerzitetna konsolidacija, ki je trenutno v teku, bi morala, če bo dopolnjena s spremembami pravil za financiranje in akreditacijo, pomagati pri obravnavi trenutnih izzivov. Poleg tega so vztrajni demografski pritiski vplivali na učinkovitost izobraževalnega sistema in povečali potrebo po zagotovitvi enakopravnega dostopa do kakovostnega in vključujočega izobraževanja. Za odpravo podpovprečne uspešnosti litovskih učencev pri osnovnih znanjih in spretnostih so potrebne reforme začetnega usposabljanja učiteljev ter reforme njihovih karier in delovnih pogojev, dopolnjene z drugimi reformami, osredotočenimi na kakovost.
- (11) Nizka udeležba odraslih v izobraževanju v Litvi kaže, da poučevanje odraslih ostaja premalo razvito ter gospodarstvu ne omogoča, da bi uživalo koristi izpopolnjevanja znanj in spretnosti, inovativnosti in boljše integracije prikrajšanih oseb na trg dela (na primer starejših, brezposelnih ali neaktivnih odraslih). Kljub naložbam v infrastrukturo je vsebina poklicnega izobraževanja in učnega načrta usposabljanja pogosto zastarela, poleg tega bi lahko bila boljše usklajena s potrebami lokalnih in regionalnih trgov dela. Učenje na podlagi dela je še vedno v začetni fazi in bi se lahko razširilo. Ukrepi aktivnih politik zaposlovanja vsebujejo širšo ponudbo usposabljanja, vendar bi bilo to ponudbo mogoče nadalje izboljšati. Nedavne reforme in ukrepi, sprejeti na tem področju, doslej še niso pokazali pomembnih rezultatov. Na splošno je pomembna krepitev sposobnosti socialnih partnerjev za spodbujanje njihovega sodelovanja.
- (12) Izzivi glede rezultatov zdravstvene oskrbe ostajajo; negativno vplivajo na produktivnost, konkurenčnost gospodarstva in kakovost življenja. Nudjenje zdravstvenih storitev ostaja preveč vezano na bolnišnice in pušča prostor za nadaljnjo krepitev primarne oskrbe. Nadaljnja racionalizacija sredstev je skupaj z ukrepi za izboljšanje kakovosti tako bolnišnične kot primarne oskrbe bistvena za učinkovitejšo zdravstveno oskrbo. Politike preprečevanja bolezni in spodbujanja zdravja bi morale odločneje in hitreje zmanjšati tvegana vedenja. Vendar ostaja obseg takšnih politik majhen, medsektorsko sodelovanje je slabo razvito, odgovornost za rezultate pa ni ustrezno vključena na občinski ravni. Visoko zanašanje na neposredna plačila, nizka raven porabe za zdravstvo in neučinkovito razporejanje sredstev omejujejo učinkovitost zdravstvenega sistema.
- (13) Visok delež ljudi, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost, in visoka dohodkovna neenakost ostajata pomembna izziva za Litvo, ki ovirata možnosti za gospodarsko rast. Prav tako ogrožata socialno kohezijo in bi lahko spodbudila izseljevanje. Kljub stalni gospodarski rasti se starejši, invalidi, otroci, enostarševska gospodinjstva in brezposelni soočajo z najvišjim tveganjem revščine in socialne izključenosti. Popravna moč litovskega davčnega sistema in sistema socialnih prejemkov je med najnižjimi v Uniji. Država je sicer sprejela nekaj pomembnih začetnih ukrepov za boj proti revščini in dohodkovni neenakosti, vendar jo čaka še dolga pot, da bi se približala povprečjem Unije na področju revščine in dohodkovne neenakosti. Razmeroma visoka davčna obremenitev oseb z nizkimi dohodki lahko zmanjša spodbudo za delo in poveča tveganje revščine in neenakosti. Stopnje revščine in neenakosti bi bilo mogoče zmanjšati s spodbujanjem udeležbe na trgu dela, zlasti med osebami iz ranljivih skupin in osebami z nizkimi dohodki, ter s povečanjem popravne moči davčnega sistema in sistema socialnih prejemkov ob podpori boljšega pobiranja davkov. Takšni ukrepi bi lahko tudi povečali socialno pravičnost.
- (14) Rast produktivnosti si je po nizkih stopnjah od leta 2012 v letu 2017 opomogla, kar je ublažilo pritiske na stroškovno konkurenčnost. Vendar gre zahvala za to izboljšanje večinoma zasebnemu sektorju. Napredek za izboljšanje učinkovitosti javnih naložb je bil precej omejen. Zlasti ostajata nizka učinkovitost javnih odhodkov za raziskave in razvoj ter sodelovanje med podjetji in znanostjo. Poleg tega so se javne naložbe v raziskave in razvoj v letu 2016 znatno zmanjšale. Razdrobljeno usklajevanje in upravljanje politike raziskav in inovacij povzroča neučinkovitosti in podjetjem preprečuje, da bi v celoti izkoristila različne sheme podpore. Nadaljnji napredek potekajoče reforme organizacije in financiranja javnega raziskovalnega sektorja bi moral pomagati doseči boljšo uporabo razpoložljivih virov.

- (15) Litva je dodatno okrepila svoj okvir za preprečevanje korupcije s sprejetjem zakonodaje o lobiranju in zaščiti prijaviteljev nepravilnosti, ki velja tako za delavce v javnem kot zasebnem sektorju. Vendar izvajanje zakonodaje ostaja izziv. Korupcija v zdravstvenem sektorju še vedno vzbuja skrb, kljub pohvalnim rezultatom vladnega programa „čiste roke“.
- (16) V okviru evropskega semestra 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Litve in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2018, nacionalni program reform za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Litva prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko v Litvi, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (17) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2018 in meni ⁽¹⁾, da bo Litva po pričakovanjih izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast –

PRIPOROČA, da Litva v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Izboljša izpolnjevanje davčnih obveznosti in razširi davčno osnovo na vire, ki manj škodijo rasti. Zagotovi dolgoročno vzdržnost pokojninskega sistema ter hkrati obravnava ustreznost pokojnin.
2. Izboljša kakovost in učinkovitost izobraževanja in usposabljanja, vključno z učenjem odraslih, ter njuno relevantnost za trg dela. Izboljša učinkovitost zdravstvenega sistema z nadaljnjim prehodom z bolnišnične na ambulantno oskrbo, krepitvijo ukrepov za preprečevanje bolezni, tudi na lokalni ravni, ter izboljšanjem kakovosti in dostopnosti oskrbe. Izboljša zasnovo davčnega sistema in sistema socialnih prejemkov s ciljem zmanjšanja revščine in dohodkovne neenakosti.
3. Spodbuja rast produktivnosti z izboljšanjem učinkovitosti javnih naložb, zagotavljanjem učinkovitega vladnega usklajevanja politike na področju raziskav in inovacij ter odpravljanjem vrzeli in neučinkovitosti javnih ukrepov, ki podpirajo sodelovanje med znanostjo in podjetji.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

⁽¹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Luksemburga za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Luksemburga za leto 2018**

(2018/C 320/15)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Luksemburga ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 22. marca 2018. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja sprejel 14. maja 2018 ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje).
- (2) Luksemburg bi moral kot država članica, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje, kot je izraženo v priporočilih 1 in 2 spodaj.
- (3) Poročilo o državi za Luksemburg za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni določen napredek pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Luksemburga pri doseganju njegovih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (4) Luksemburg je 30. aprila 2018 predložil nacionalni program reform za leto 2018 in program stabilnosti za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).⁽³⁾ UL C 179, 25.5.2018, str. 1.⁽⁴⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Luksemburg trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada v programu stabilnosti za leto 2018 načrtuje zmanjšanje nominalnega presežka z 1,5 % BDP v letu 2017 na 1,1 % BDP v letu 2018, temu pa naj bi sledila precej enakomerna rast, tako da bi v letu 2022 presežek znašal 2,4 % BDP. Srednjeročni proračunski cilj, in sicer strukturni primanjkljaj v višini 0,5 % BDP, bo še naprej izpolnjen z nekaj rezerve v celotnem obdobju programa. V skladu s programom stabilnosti za leto 2018 naj bi dolg sektorja država kot odstotek BDP ostal krepko pod referenčno vrednostjo iz Pogodbe, tj. 60 % BDP. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je ugoden za obdobje do leta 2020 in verjeten za poznejša leta. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2018 naj bi strukturni saldo beležil presežek v višini 0,8 % BDP v letu 2018 in 0,3 % BDP v letu 2019, kar je zlasti za leto 2019 nižje kot v programu stabilnosti za leto 2018, vendar še vedno nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Svet na splošno meni, da bo Luksemburg v letih 2018 in 2019 izpolnjeval določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (7) Luksemburško gospodarstvo še naprej uspešno raste in po svetovni recesiji leta 2009 dosega boljše rezultate od povprečja euroobmočja. Finančni sektor ostaja ključni dejavnik gospodarske rasti in je še naprej trden in donosen. To se odraža v močnih presežkih tako v saldu storitev kot v splošnem saldu tekočega računa. Relativni prispevek zunanjega sektorja k rasti realnega BDP je v povprečju znašal 61 % v letih 2013–2016, kljub ponavljajočim se negativnim trgovinskim saldovi. Luksemburg je neto upnik preostalemu svetu, konec leta 2016 so njegova bruto zunanja sredstva in obveznosti dosegla 10,5 bilijona EUR. Nacionalni organi so še naprej izvajali makrobonitetne in nadzorne ukrepe, zadevni finančni posredniki pa se prilagajajo na spremembe nacionalnega okvira politik in okvira politik Unije.
- (8) Kot je navedeno v priporočilu za euroobmočje za leto 2018, je boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju ključen za preprečevanje izkrivljanja konkurence med podjetji, zagotavljanje poštene obravnave davkoplačevalcev in zaščito javnih financ. Učinki prelivanja strategij davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje med državami članicami zahtevajo usklajeno delovanje nacionalnih politik za dopolnitev zakonodaje Unije. Kljub velikosti finančnega sektorja visoka raven izplačil dividend ter plačil licenčin in obresti kot odstotek BDP kaže, da luksemburška davčna pravila uporabljajo podjetja, ki izvajajo agresivno davčno načrtovanje. Večina neposrednih tujih naložb je v subjektih za posebne namene. Odsotnost davčnih odtegljajev na v tujino plačane licenčnine in obresti (tj. plačila rezidentov Unije rezidentom tretjih držav) ter oprostitve davčnih odtegljajev na izplačila dividend v nekaterih okoliščinah lahko privedejo do tega, da se ta plačila izognejo vsakršni obdavčitvi, če tudi v jurisdikciji prejema niso obdavčena. Komisija je zabeležila pozitivne ukrepe Luksemburga (na primer sprejetje posebne ureditve za obdavčitev intelektualne lastnine v skladu z mednarodnimi pravili). Na podlagi nedavne izmenjave stališč z luksemburškimi organi bo Komisija nadaljevala konstruktivni dialog za boj proti strategijam davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje.
- (9) Luksemburški organi si že več desetletij dejavno prizadevajo za večjo diverzifikacijo gospodarstva, in sicer z razvojem izbranih sektorjev, vključno z industrijo informacijske in komunikacijske tehnologije ter vesoljskim sektorjem. Glede na visoko raven stroškov dela v državi so dejavnosti z višjo dodano vrednostjo tiste, ki ponujajo možnosti za sprostitve alternativnih virov rasti. Uspešna diverzifikacija gospodarstva Luksemburga je torej v veliki meri odvisna od sektorjev, ki so manj občutljivi na ravni stroškov dela. Ti večinoma temeljijo na raziskavah in inovacijah, ki so intenzivne tako tehnološko kot glede uporabe znanja. To strategijo so nedavno še okrepili. Država med drugimi ukrepi izvaja obsežne projekte javnih naložb, vključno v raziskave in razvoj ter ureditve trga, da bi razvila te prednostne sektorje. Med letoma 2000 in 2016 je Luksemburg petkratno povečal javne odhodke za raziskave in razvoj in sedaj znašajo 0,60 % BDP. Te naložbe so Luksemburgu pomagale, da je hitro

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

zgradil uspešen javni raziskovalni sektor. Vendar pa so, medtem ko so javne naložbe v raziskave in razvoj nad povprečjem euroobmočja, zasebne naložbe v uspešnost raziskav in razvoja ter inovativnosti, kot se meri z evropskim sistemom inovacijskih kazalnikov, še naprej upadale. Struktura luksemburškega gospodarstva delno razloži nižjo intenzivnost zasebnih naložb v raziskave in razvoj v primerjavi z mednarodnim okoljem, saj sektorja, ki ustvarita večino luksemburškega BDP, torej storitve in zlasti finančni sektor, tradicionalno manj vlagata v raziskave in razvoj. Kljub temu je ta trend v Luksemburgu izrazitejši v primerjavi s povprečjem Unije, intenzivnost zasebnih naložb v raziskave in razvoj se je z 1,5 % BDP leta 2000 zmanjšala na 0,64 % BDP leta 2016. Ta upadajoči trend zasebnih naložb kaže, da ovire na tem področju ostajajo. To tudi kaže, da javna prizadevanja za raziskave in razvoj ne pritegnejo dovolj zasebnih naložb. Posledično je treba izgradnjo javnih raziskovalnih zmogljivosti bolje vključiti v celosten pristop do inovativnega ekosistema. Leta 2017 je bil sprejet nov zakon za obnovo shem pomoči za raziskave, razvoj in inovacije, s čimer se je razširil obseg razpoložljive javne pomoči.

- (10) Luksemburg po pričakovanjih ne bo dosegel cilja zmanjšanja izpustov toplogrednih plinov za leto 2020. Onesnaženje zraka in prometni zastoji v konicah sta največji težavi države, ki povečujeta koncentracije dušikovega dioksida in izpuste toplogrednih plinov. V letu 2015 je bil promet odgovoren za več kot polovico izpustov toplogrednih plinov. Nizki davki na gorivo, visoko število službenih avtomobilov in visoke cene stanovanj so med glavnimi dejavniki, ki spodbujajo visoko stopnjo uporabe avtomobilov in visoko število čezmejnih delavcev. Davčne stopnje za gorivo so med najnižjimi v Uniji in spodbujajo povečano uporabo goriva, vključno s čezmejno prodajo. Vseeno so nedavni ukrepi spodbudili razvoj bolj trajnostne mobilnosti, zlasti z davčno reformo iz leta 2016 ter tudi z obsežnimi naložbami v javni promet. Najnujnejši izziv je zlasti dokončanje in nadgradnja železniške infrastrukture.
- (11) Luksemburg ostaja zavezan zmanjševanju regulativnih omejitev v sektorju poslovnih storitev. Nedavni ukrepi so bili osredotočeni zlasti na poklica arhitekta in inženirja, država pa je najavila dodatne reforme za nadaljnje zmanjšanje omejitev v teh dveh poklicih. Poleg tega so bili s tako imenovanim zakonom omnibus, sprejetim marca 2017, uvedeni ukrepi za upravno poenostavitev (tj. omogočajo horizontalno pregledovanje upravnih postopkov). Vendar v sektorju poslovnih storitev regulativne ovire ostajajo. Odsotnost specifičnega postopka ocenjevanja enakovrednosti za zahteve zavarovanja poklicne odgovornosti, ki dopušča enakovredno zavarovalno kritje s strani izvajalcev storitev iz drugih držav članic, je lahko vir omejitev. Predpisi, ki so zelo omejevalni v primerjavi s povprečjem Unije, zlasti vplivajo na poklic pravnikov. Širok obseg rezervirane dejavnosti vpliva na opravljanje storitev pravnega svetovanja s strani pravnikov in drugih izvajalcev storitev, zlasti pri spletnih storitvah. Druge omejitve vključujejo zahteve glede pravne oblike in delničarstva, pravila o nezdružljivosti in večdisciplinarne omejitve.
- (12) Še vedno so prisotne skrbi glede dolgoročne vzdržnosti javnih financ zaradi napovedanega povečanja stroškov, povezanih s staranjem prebivalstva. V Luksemburgu se bo po napovedih do leta 2070 močno povečal delež starostnikov, ki potrebujejo pomoč, po projekcijah generalnega inšpektorata za socialno varnost iz leta 2016 pa bo operativni saldo pokojninskega sistema z letom 2023 beležil primanjkljaj. Ker pa je država shranila pretekle in trenutne presežke pokojninskega sistema, bodo nakopičene rezerve zadoščale za delovanje sistema za nadaljnjih 20 let. V skladu s poročilom o staranju prebivalstva za leto 2018 se bodo stroški, povezani s staranjem, med letoma 2016 in 2070 po pričakovanjih povečali za 13 odstotnih točk BDP, kar presega pragove vzdržnosti, razlog za to povečanje pa bodo zlasti pokojnine (8,9 odstotne točke BDP). Odhodki za dolgotrajno oskrbo so kot delež BDP med najvišjimi med državami članicami. Kljub reformi, sprejeti leta 2017, naj bi se po napovedih ti odhodki do leta 2070 glede na sedanjo raven povečali za 3 odstotne točke.
- (13) Zlasti ostaja nizka stopnja zaposlenosti starejših, potrebni so nadaljnji ukrepi za izboljšanje njihove zaposljivosti in priložnosti zanje na trgu dela. To je prav tako pomembno za zagotovitev dolgoročne vzdržnosti javnih financ. Programi predčasnega upokojevanja, ki spodbujajo delavce, da prenehajo delati, so še vedno precej razširjeni, 59,2 % na novo dodeljenih pokojnin so pokojnine ob predčasnem upokojitvi. Zakon o ukinitvi enega programa predčasnega upokojevanja je bil sprejet decembra 2017, vendar je njegov neto učinek na povprečno dejansko upokojitveno starost in na odhodke negotov, saj rahlja pogoje drugih programov predčasnega upokojevanja. Ta slab rezultat na trgu dela je mogoče delno pripisati finančnim odračilom od dela, ki so razmeroma visoka za to skupino. Spodbujanje zaposlovanja starejših delavcev zahteva celostno strategijo, ki vključuje ukrepe za pomoč delavcem, da dlje časa ostanejo aktivno zaposleni. Parlament še vedno ni sprejel osnutka zakona, imenovanega „pakt o starosti“, ki je bil predložen parlamentu aprila 2014 in katerega namen je podjetja z več kot

150 zaposlenimi spodbuditi k zaposlovanju in zadržanju starejših delavcev z ukrepi za upravljanje staranja. Na področju izobraževanja mora Luksemburg obravnavati močan vpliv socialno-ekonomskega ozadja študentov na njihov učni uspeh. To je tudi pomembno, da se država odzove na močno povpraševanje po visoko specializiranih znanjih in spretnostih.

- (14) Cene nepremičnin so še naprej rasle. To lahko ogrozi sposobnost Luksemburga, da privabi in zadrži usposobljeno delovno silo, velik del katere predstavljajo osebe, ki nimajo luksemburškega državljanstva. Pritiski na cene stanovanj izhajajo iz temeljne neskladnosti med ponudbo in povpraševanjem. Na strani ponudbe se zdi, da pomanjkanje razpoložljivih zemljišč in spodbud za zasebne lastnike, da bi prodali zemljišča ali zgradbe, predstavlja ozko grlo za izgradnjo novih stanovanj. Država si mora nadalje prizadevati, da bi spodbudila naložbe v izgradnjo stanovanj, in sicer s povečanjem spodbud za prodajo nepremičnin, izboljšanjem upravnih postopkov za odobritev gradbenih dovoljenj in zagotavljanjem cenovno dostopnih socialnih stanovanj. Malo verjetno je, da bosta nedavno sprejeta davčna reforma glede kapitalskih dobičkov od prodaje nepremičnin ter posodobitev programa socialnih stanovanj povečali ponudbo stanovanj, saj se trend rasti cen nadaljuje. Na strani povpraševanja pa cene rastejo zaradi hitre rasti prebivalstva in zaposlovanja. Stanje na stanovanjskem trgu povečuje tudi problem prometnih zastojev in onesnaženja. Poleg tega visoke cene stanovanj vplivajo na zadolženost gospodinjstev ter vzbujajo skrbi glede vzdržnosti dolga gospodinjstev. Zadolženost gospodinjstev se je v zadnjih desetih letih močno povečala in po ocenah leta 2016 dosegla 165 % razpoložljivega dohodka, kar odraža inflacijo na trgu nepremičnin, saj 80 % dolga gospodinjstev izhaja iz hipotekarnih posojil. Vendar je Luksemburg že uvedel ustrezne makrobonitetne ukrepe za bistveno zmanjšanje morebitnih tveganj za finančno stabilnost. Vlada je na podlagi predlogov nacionalnega odbora za sistemska tveganja nedavno predstavila tudi osnutek zakona, ki določa okvir za ukrepe, usmerjene v posojilojemalce, da bi preprečila povečanje ranljivosti gospodinjstev, toda ta osnutek zakona mora potrditi še parlament.
- (15) V okviru evropskega semestra 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Luksemburga in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2018, nacionalni program reform za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Luksemburg prejel v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko v Luksemburgu, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (16) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2018 in meni ⁽¹⁾, da bo Luksemburg po pričakovanjih izpolnil določbe Pakta za stabilnost in rast –

PRIPOROČA, da Luksemburg v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Poveča stopnjo zaposlenosti starejših tako, da izboljša možnosti za njihovo zaposlitev in njihovo zaposljivost ter hkrati nadalje omeji predčasno upokojevanje, da bi tako tudi izboljšal dolgoročno vzdržnost pokojninskega sistema.
2. Dodatno zmanjša regulativne ovire v sektorju poslovnih storitev.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

⁽¹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Madžarske za leto 2018 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Madžarske za leto 2018**

(2018/C 320/16)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Madžarske ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled.
- (2) Poročilo o državi za Madžarsko za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Madžarske pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽²⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Madžarske pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (3) Madžarska je 30. aprila 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in konvergenčni program za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (4) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.⁽³⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

- (5) Za Madžarsko trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter pravilo glede dolga. Vlada v konvergenčnem programu za leto 2018 načrtuje, da se bo nominalni primanjkljaj poslabšal z 2,0 % BDP leta 2017 na 2,4 % BDP v letu 2018 ter se zatem postopno izboljševal in do leta 2022 dosegel 0,5 % BDP. Srednjeročni proračunski cilj, in sicer strukturni primanjkljaj v višini 1,5 % BDP, naj bi bil dosežen do leta 2020. Na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽¹⁾ naj bi bil srednjeročni proračunski cilj dosežen do leta 2022. V skladu s konvergenčnim programom naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP postopno zniževal in se do konca leta 2022 spustil nekoliko pod 60 %. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je ugoden, kar pomeni opazna tveganja za izvajanje ciljev glede primanjkljaja.
- (6) Konvergenčni program za leto 2018 kaže, da je učinek z varnostjo povezanih ukrepov v letu 2017 na proračun znaten, ter vsebuje ustrezne podatke o obsegu in naravi teh dodatnih proračunskih stroškov. Po mnenju Komisije so upravičeni dodatni odhodki za varnostne ukrepe v letu 2017 znašali 0,17 % BDP. Določbe členov 5(1) in 6(3) Uredbe (ES) št. 1466/97 upoštevajo te dodatne odhodke, saj je resnost teroristične grožnje izreden dogodek, njen vpliv na madžarske javne finance je znaten, vzdržnost pa ne bo ogrožena, če se dovoli začasen odklon od prilagoditvene poti za doseglo srednjeročnega proračunskega cilja. Zato je bila zaradi teh dodatnih stroškov zahtevana prilagoditev za doseglo srednjeročnega proračunskega cilja za leto 2017 znižana.
- (7) Svet je 12. julija 2016 Madžarski priporočil, naj v letu 2017 doseže fiskalno prilagoditev v višini 0,6 % BDP, razen če je srednjeročni cilj spoštovan z manjšim naporom. Na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2017 je bil za Madžarsko ugotovljen znaten odklon od prilagoditvene poti za doseganje srednjeročnega proračunskega cilja. Komisija je 23. maja 2018 v skladu s členom 121(4) PDEU in členom 10(2) Uredbe (ES) št. 1466/97 Madžarski izdala opozorilo, da je bil v letu 2017 ugotovljen znaten odklon od prilagoditvene poti za doseglo srednjeročnega proračunskega cilja. Svet je nato 22. junija 2018 sprejel priporočilo ⁽²⁾, v katerem je potrdil, da mora Madžarska sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽³⁾ v letu 2018 ne bo preseгла 2,8 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 1 % BDP. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2018 obstaja tveganje odklona od priporočenega napora.
- (8) V letu 2019, ko naj bi bil delež javnega dolga Madžarske nad 60 % BDP, proizvodna vrzel pa naj bi znašala 2,3 %, nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ne bi smela preseči 3,9 %, kar je v skladu s strukturno prilagoditvijo v višini 0,75 % BDP, kot izhaja iz skupno dogovorjene prilagoditvene matrike v okviru Pakta za stabilnost in rast. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2018 obstaja tveganje znatnega odklona od te zahteve v letu 2019. Na splošno Svet meni, da bodo glede na močno poslabšanje fiskalnih obetov za izpolnitev določb Pakta za stabilnost in rast od leta 2018 potrebni znatni dodatni ukrepi v skladu s priporočilom za odpravo znatnega ugotovljenega odklona od prilagoditvene poti za doseganje srednjeročnega proračunskega cilja, naslovljenim na Madžarsko 22. junija 2018.
- (9) Skupna stopnja zaposlenosti se je znatno izboljšala, ugodna gospodarska gibanja pa odpirajo priložnosti za ponovno vključitev brezposelnih na trg dela. Vrzel v zaposlenosti med spoloma je velika, zlasti v starostni skupini 25–39 let, kar je vsaj deloma mogoče pojasniti z omejeno ponudbo kakovostnega otroškega varstva. Udeležba otrok, mlajših od 3 let, v otroškem varstvu, je veliko pod barcelonskim ciljem in povprečjem Unije. Čeprav je shema javnih del še vedno glavna aktivna politika zaposlovanja, se je število udeležencev v njem znatno zmanjšalo, kar predstavlja pozitiven razvoj. Kljub temu pa je shema še vedno premalo osredotočena in njena učinkovitost pri ponovnem vključevanju udeležencev na odprti trg dela je glede na razmere na trgu dela še naprej omejena. Aktivne politike zaposlovanja, ki se bolj osredotočajo na izpopolnjevanje in preusposabljanje, so premalo razvite.
- (10) Delež oseb, ki jih ogrožata revščina in socialna izključenost, se je leta 2016 zmanjšal na 26,3 %, vendar je še vedno nad povprečjem Unije. Otroci so na splošno bolj izpostavljeni revščini kot druge starostne skupine. Raven socialne pomoči za osebe pod pragom minimalnega dohodka je nižja od 50 % praga revščine za enočlansko

⁽¹⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

⁽²⁾ Priporočilo Sveta z dne 22. junija 2018 za odpravo znatnega ugotovljenega odklona od prilagoditvene poti za doseglo srednjeročnega proračunskega cilja na Madžarskem (UL C 223, 27.6.2018, str. 1).

⁽³⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so zgajene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

gospodinjstvo, kar pomeni, da je med najnižjimi v EU. Ustreznost denarnih nadomestil za brezposelnost je zelo nizka: najdaljše obdobje 3 mesecev velja za najkrajše v EU in predstavlja le približno četrtno povprečnega časa, ki ga potrebujejo iskalci zaposlitve, da najdejo zaposlitev. Poleg tega so stopnje plačil med najnižjimi v EU.

- (11) Madžarske strukture in procesi socialnega dialoga so še vedno premalo razviti in ne omogočajo smiselnega vključevanja socialnih partnerjev v oblikovanje in izvajanje politik. Pomanjkljivosti pri sodelovanju deležnikov in omejena preglednost vplivata na dokazno osnovo in kakovost oblikovanja politike, kar povzroča negotovost za vlagatelje in upočasnjuje konvergenco.
- (12) Uvedeni so bili ukrepi za izboljšanje davčnega sistema, vendar nekatere težave še vedno ostajajo. Čeprav se davčni primež stroškov dela zmanjšuje, zlasti za nekatere skupine z nizkimi dohodki, je v primerjavi z ravno Unije še vedno visok. Splošna zapletenost davčnega sistema je skupaj z nadaljnjim obstojem izkrivljajočih sektorskih davkov še vedno slabost. Ukrepi proti strategijam davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje so ključni za preprečevanje izkrivljanja konkurence med podjetji, zagotavljanje poštene obravnave davkoplačevalcev in zaščito javnih financ. Učinki prelivanja strategij davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje pozivajo k usklajenim ukrepom nacionalnih politik, ki bodo dopolnili zakonodajo Unije. Madžarska beleži razmeroma visoke prilive in odlive kapitala prek subjektov za posebne namene, ki niso povezani z realnim gospodarstvom. Odsotnost davčnih odtegljajev na v tujino plačanih dividend, obresti in licenčin (tj. plačila rezidentov Unije rezidentom tretjih držav), ki jih uveljavljajo družbe s sedežem na Madžarskem, lahko privede do tega, da se ta plačila izognejo vsakršni obdavčitvi, če tudi v prejemni jurisdikciji niso obdavčena. Komisija sprejema, da Madžarska priznava, da lahko plačila v tujino privedejo do agresivnega davčnega načrtovanja, če so zlorabljeni. Komisija bo na podlagi nedavnih izmenjav nadaljevala svoj konstruktivni dialog za boj proti strategijam davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje.
- (13) Regulativne ovire na področju storitev, zlasti trgovine na drobno, vplivajo na uspešnost sektorja in ovirajo učinkovito prerazporeditev virov, produktivnost in inovacije. Obstaja stalen trend, da se nekatere storitve prenesejo na posebej za to ustanovljena podjetja v državni lasti, kar škodi odprti konkurenci. Dodaten problem je nepredvidljivost pravnega okvira, zlasti v sektorju maloprodaje, ki se je v zadnjih letih soočal s pogostimi spremembami predpisov. Ker so predlagani predpisi pogosto prilagojeni velikosti prometa ali prodajne površine, vplivajo predvsem na tuje trgovske verige. To povečuje negotovost med nosilci dejavnosti in lahko odvrča naložbe. Potrebno je stabilno regulativno okolje, ki bo ugodno za konkurenco. Restriktivna regulacija poklicev na Madžarskem ostaja visoka, zlasti v zvezi s ključnimi poklici, kot so računovodske in pravne storitve.
- (14) Še vedno obstajajo pomisleki v zvezi s preprečevanjem in preganjanjem korupcije. Več kazalnikov kaže, da se je izpostavljenost Madžarske korupciji v zadnjih letih povečala, tveganja korupcije pa bi lahko negativno vplivala na potencial države za rast. Delovanje tožilstva je ključnega pomena za boj proti korupciji in pranju denarja in čeprav se zdi, da so ukrepi za boj proti korupciji na nizki ravni dosegli določen uspeh, ni dovolj osredotočenosti na uvažanje preiskav zadev na visoki ravni. Ukrepe za preprečevanje korupcije še dodatno ovirajo omejena preglednost in omejitve dostopa do informacij. Sprejeti so bili pomembni ukrepi v zvezi z javnim naročanjem, vendar obstajajo možnosti za dodatno izboljšanje preglednosti in konkurence v razpisnih postopkih. To bi bilo med drugim mogoče doseči s predložitvijo podatkov, pridobljenih prek sistema e-javnega naročanja, ki je dostopen javnosti.
- (15) Rezultati izobraževanja na področju osnovnih znanj in spretnosti so precej pod povprečjem Unije, zlasti za otroke iz prikrajšanih socialnoekonomskih razmer. Učenci so zgodaj usmerjeni v različne vrste šol z velikimi vrzelmi pri rezultatih izobraževanja in zaposlitvenih poteh. Prikrajšani otroci, vključno z Romi, se večinoma izobražujejo v poklicnih srednjih šolah, za katere so značilne slabše ravni osnovnih znanj in spretnosti ter višje stopnje osipa, poleg tega pa tisti, ki zaključijo tako šolanje, povprečno prejemajo nižje plače. Stopnja zgodnjega opuščanja šolanja se je v povprečju zvišala na 12,4 % in je zlasti visoka med romskimi otroki. Ti izzivi so še zlasti pereči v okviru kakovostnega in vključujočega izobraževanja. Čedalje manjši nabor kandidatov in visoka stopnja osipa v terciarnem izobraževanju bosta dodatno omejila delež prebivalstva s terciarno izobrazbo v času, ko narašča povpraševanje po visoko usposobljeni delovni sili.
- (16) Kljub nadaljnjim prizadevanjem za izboljšanje javnega zdravja so rezultati na področju zdravstva še vedno slabi, poslabšujejo pa jih nezdravi življenjski slogi, kar negativno vpliva na človeški kapital. Nizke ravni porabe za zdravstvo in neučinkovito dodeljevanje sredstev omejujejo učinkovitost madžarskega zdravstvenega sistema. To skupaj z velikim zanašanjem na neposredna plačila negativno vpliva na enakopraven dostop do cenovno dostopnega, preventivnega in kurativnega zdravstvenega varstva dobre kakovosti. Dostop do oskrbe ovira tudi

pomanjkanje zdravstvenih delavcev, čeprav so nedavna povečanja plač ublažila ta izziv. Reformni napor, ki potekajo, so osredotočeni na preprečevanje prekomerne uporabe storitev bolnišnične oskrbe, za kar je glavni vzrok ta, da ponudniki osnovnih storitev še niso ustrezno opremljeni, da bi lahko imeli učinkovito nadzorno vlogo na področju primarne zdravstvene oskrbe. Nadaljnja racionalizacija porabe sredstev v bolnišnicah, vključno s ciljno usmerjenimi naložbami za krepitev storitev osnovnega zdravstvenega varstva, bi omogočila zmanjšanje razlik pri dostopu do oskrbe, povečanje učinkovitosti in učinkovito izboljšanje rezultatov na področju zdravstva.

- (17) V okviru evropskega semestra 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Madžarske in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila konvergenčni program za leto 2018, nacionalni program reform za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Madžarska prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko na Madžarskem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (18) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil konvergenčni program za leto 2018, njegovo mnenje ⁽¹⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj –

PRIPOROČA, da Madžarska v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. V letu 2018 zagotovi skladnost s Priporočilom Sveta z dne 22. junija 2018 za odpravo znatnega odklona od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja. V letu 2019 zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ne bo presegla 3,9 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,75 % BDP.
2. Nadaljuje poenostavljanje davčnega sistema, zlasti z zmanjšanjem sektorskih davkov. Izboljša kakovost in preglednost postopka odločanja z učinkovitim socialnim dialogom in sodelovanjem z drugimi zainteresiranimi stranmi ter z rednimi ustreznimi ocenami učinka. Okrepi okvir za boj proti korupciji, poveča tožilska prizadevanja ter izboljša preglednost in konkurenco pri javnih naročilih, med drugim z nadaljnjim razvojem sistema e-javnega naročanja. Okrepi konkurenco, regulativno stabilnost in preglednost v storitvenem sektorju in še posebej v maloprodaji.
3. Sprosti rezerve delovne sile z izboljšanjem kakovosti aktivnih politik zaposlovanja. Izboljša rezultate izobraževanja in poveča udeležbo prikrajšanih skupin, zlasti Romov, v kakovostnem in vključujočem rednem izobraževanju. Izboljša ustreznost in kritje socialne pomoči in nadomestil za brezposelnost.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

⁽¹⁾ V skladu s členom 9(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Malte za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Malte za leto 2018**

(2018/C 320/17)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Malte ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 22. marca 2018. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja sprejel 14. maja 2018 ⁽²⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje).
- (2) Malta bi morala kot država članica, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede Priporočilo o ekonomski politiki za euroobmočje, kot je izraženo v priporočilih spodaj, zlasti v priporočilu 1. Poročilo o državi za Malto za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Malte pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽³⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Malte pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (3) Malta je 13. aprila 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in program stabilnosti za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ UL C 179, 25.5.2018, str. 1.⁽³⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

- (4) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Za Malto trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada v programu stabilnosti za leto 2018 načrtuje ohraniti presežek v nominalnem smislu v obdobju 2018–2021. Srednjeročni proračunski cilj, in sicer uravnotežen proračunski položaj v smislu BDP, bo še naprej izpolnjen z nekaj pozitivne rezerve v celotnem programskem obdobju. V skladu s programom za stabilnost naj bi dolg sektorja država kot odstotek BDP ostal pod referenčno vrednostjo iz Pogodbe, tj. 60 % BDP, in se postopno znižal s 50,8 % BDP v letu 2017 na približno 36 % v letu 2021. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je za leti 2018 in 2019 verjeten, za leti 2020–2021 pa ugoden. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2018 naj bi strukturni saldo dosegel presežek v višini 0,6 % BDP v letu 2018 in 1,1 % BDP v letu 2019, kar je nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Na splošno Svet meni, da bo Malta v letih 2018 in 2019 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast. Hkrati bi bilo treba skrbno spremljati kratko- in srednjeročno gibanje odhodkov, zlasti glede na možna prihodnja tveganja za stabilnost prihodkov.
- (6) Kot je navedeno v priporočilu za euroobmočje za leto 2018, so strategije za boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju ključne za preprečevanje izkrivljanja konkurence med podjetji, zagotavljanje poštene obravnave davkoplačevalcev in zaščito javnih financ. Učinki prelivanja strategij davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje med državami članicami zahtevajo usklajene ukrepe nacionalnih politik, ki dopolnjujejo zakonodajo Unije. Odsotnost davčnih odtegljajev na v tujino plačane dividende, obresti in licenčnine (tj. plačila rezidentov Unije rezidentom tretjih držav), ki jih izvršujejo družbe s sedežem na Malti, lahko privedejo do tega, da se ta plačila izognejo vsakršni obdavčitvi, če tudi v državi prejema niso obdavčena. Medtem ko bo novi malteški sistem odbitkov nominalnih obresti pomagal zmanjšati davčne spodbude za zadolževanje, lahko nezadostna pravila za preprečevanje zlorab, skupaj z razmeroma visoko obrestno mero in sistemom, ki temelji na lastniškem kapitalu, omogočijo priložnosti za izogibanje davkom. Podjetja lahko obstoj nekaterih določb v dvostranskih davčnih sporazumih med Malto in drugimi državami članicami, skupaj z davčnim sistemom Malte, ki omogoča, da se podjetje, ki je rezident na Malti, nima pa tam domicila, obdavči pri viru ali na podlagi prenosa vrednosti, uporabijo za prakse izogibanja plačilu davka. Komisija je seznanjena z zavezo Malte za boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju davkoplačevalcev. Na podlagi nedavnih izmenjav stališč bo Komisija nadaljevala konstruktivni dialog za boj proti strategijam davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje.
- (7) Dolgoročna vzdržnost malteških javnih financ ostaja izziv. To je v celoti posledica proračunskega učinka stroškov staranja prebivalstva, kot so zdravstvena oskrba, dolgotrajna oskrba in pokojnine. Pokojninski sistem se sooča z dvojnim izzivom, in sicer doseganjem vzdržnosti in zagotavljanjem zadostnih pokojninskih dohodkov. Napovedi glede dolgoročne vzdržnosti pokojninskih odhodkov so se izboljšale, predvsem zaradi pozitivnejše ocene dolgoročnega potenciala rasti Malte. Vendar so imeli ukrepi, uvedeni v proračunu za leto 2016, le omejen učinek na dolgoročno vzdržnost pokojninskega sistema, ki tako ostaja precejšen izziv. Poleg tega ostaja kljub uvedbi ukrepov za izboljšanje zadostnosti pokojnin vrzel v pokojninski pokritosti med spoloma visoka. Delovanje zdravstvenega sistema se je izboljšalo, prav tako so se skrajšale čakalne vrste. Vendar ostajajo izzivi pri porazdelitvi sredstev in dejavnosti z bolnišnične oskrbe na primarno zdravstveno oskrbo. Institucionalno okolje primarne zdravstvene oskrbe ustvarja pritisk tako na bolnišnično kot na urgentno oskrbo. Bolnišnična in primarna zdravstvena oskrba nista dobro usklajeni, urgentna oskrba pa se še naprej uporablja neučinkovito. Dostop do inovativnih zdravil ostaja izziv, tudi v proračunskem smislu. Država je sprejela pobude, s katerimi naj bi poskrbela za vse večje potrebe po sistemu dolgotrajne oskrbe, kot je spodbujanje oskrbe znotraj skupnosti ali na domu.

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

- (8) Določen napredek je bil dosežen pri izboljševanju čezmejnega sodelovanja. Vendar se zdi, da ima malteški organ za finančne storitve še vedno premalo zaposlenih, pri čemer so še vedno prisotni dvomi glede njegove sposobnosti za nadzor obsežnega čezmejnega finančnega sistema, zlasti njegovega nebančnega segmenta. Poleg tega, medtem ko je storitveni sektor (zlasti spletno igranje) znatno prispeval k trajnostni gospodarski rasti države, lahko to ustvari izzive za integriteto finančnega sistema, zato je potreben trden okvir za preprečevanja pranja denarja. Malta je nedavno v svojo zakonodajo prenesla 4. direktivo o preprečevanju pranja denarja; učinkovitost njenega izvajanja bo treba še oceniti. Poleg tega so malteški organi po prenosu direktive v nacionalno zakonodajo nedavno predstavili celostno strategijo za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma. Eden od ukrepov je bil tudi ustanovitev nacionalnega odbora za usklajevanje boja proti pranju denarja in financiranja terorizma, ki ga sestavljajo predstavniki vlade in drugih zadevnih nacionalnih organov. Vendar ostajajo izzivi v zvezi z zagotovitvijo ustreznega izvajanja in učinkovitega izvrševanja nedavno sprejetega regulativnega okvira.
- (9) V kontekstu močne gospodarske rasti in reform za podporo pri zaposlovanju žensk ter izpopolnjevanju znanj in spretnosti delovne sile se je uspešnost malteškega trga dela dodatno izboljšala. Vendar ostajajo izzivi glede velike vrzeli v zaposlenosti med spoloma ter nizke udeležbe na trgu dela žensk, starejših od trideset let, in invalidov. Zasnova očetovskega dopusta in starševskega dopusta ostaja razmeroma šibka, vendar je pomembna za uravnoteženje odgovornosti za skrb za otroka med spoloma in večjo spodbudo za zaposlovanje žensk. Pomanjkanje delovne sile je vedno večje, znanja in spretnosti pa še naprej ne ustrezajo povpraševanju. Velik del malteške delovne sile je še vedno nizko kvalificiran, država pa se za odpravo pomanjkanja delovne sile ter znanj in spretnosti vse bolj zanaša na tuje delavce. Pobude politike, ki se izvajajo na trgu dela, v zvezi z znanji in spretnostmi ter socialno vključenostjo, se bodo po pričakovanjih še nadaljevale, vendar morajo upoštevati rezultate spremljanja in ocenjevanja.
- (10) Stopnja zgodnjega opuščanja šolanja je leta 2017 znašala 18,6 % in ostaja med najvišjimi v Uniji, poleg tega se je le malo popravila v primerjavi s predhodnim letom. Malta ima tudi najvišjo stopnjo zgodnjega opuščanja šolanja za invalide, ki je pri 50 % dvakrat višja od povprečja Unije. Poleg tega na rezultate izobraževanja močno vplivajo socialnoekonomsko ozadje, vrsta šole in status invalidnosti. Razlika v uspešnosti na področju naravoslovja med učenci, ki obiskujejo šole z najslabšimi rezultati, in učenci, ki obiskujejo šole z najboljšimi rezultati, je med najvišjimi v Uniji in je 1,5-krat višja od povprečja Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj. Delež učencev s slabimi rezultati v matematiki, naravoslovju in branju je četrty najvišji v Uniji. Potreben je celovit pristop za izboljšanje kakovosti izobraževanja in zmanjšanje neenakosti pri rezultatih izobraževanja med socialnimi skupinami in različnimi vrstami šol.
- (11) Trdna gospodarska rast je povečala pritisk na infrastrukturo in naravne vire. Zlasti sektor cestnega prometa se sooča s pomembnimi infrastrukturnimi izzivi in izzivi glede dolgoročne vzdržnosti. Nezadostna prometna infrastruktura ter vse višji stroški zaradi zastojev ovirajo naložbe. Povečanje števila vozil in prometa povzroča vse več izpustov toplogrednih plinov in negativno vpliva na kakovost zraka. Prav tako lahko negativno vpliva na turizem, ki predstavlja pomemben steber gospodarstva Malte. Zato gre potreba po popolnitvi infrastrukturne vrzeli z roko v roki s potrebo po rešitvah za čisti promet. Vlada je leta 2016 sprejela nacionalno prometno strategijo za obdobje do leta 2050 in operativni krojni prometni načrt za obdobje do leta 2025. Najavila je tudi projekt v vrednosti 700 milijonov EUR za posodobitev cestnega omrežja. Skupaj bodo ti ukrepi po pričakovanjih zmanjšali gospodarske stroške zastojev za manj kot 20 %. Vse večja gospodarska dejavnost lahko poveča obstoječa infrastrukturna ozka grla in ustvari še večji pritisk na okoljske vire. Poleg tega država v načrtu ni postavila jasnega cilja za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov iz prometa, prav tako ne predlaga učinkovitega sistema nadzora za izvajanje poročenih ukrepov (poleg petletnega cikla pregledov). Zato je pomembno, da se določijo cilji in izvedejo ukrepi za precejšnje zmanjšanje zastojev in izpustov toplogrednih plinov iz prometa do leta 2025, kar bi omogočalo redno spremljanje napredka.
- (12) Zaradi izzivov, ki jih predstavljajo velikost države in njen status otoka, je potreba po prehodu na bolj krožno gospodarstvo še toliko nujnejša. Pametne naložbe lahko pomagajo zmanjšati pritisk na ranljive naravne vire otoka. Tako lahko na primer težave z odlaganjem gradbenih odpadkov in odpadkov iz rušenja, če se ne odpravijo, poslabšajo kakovost okolja in privlačnost države kot turistične destinacije. Medtem ko je Malta ostala v spodnji skupini glede učinkovitosti na področju ekoloških inovacij (26. mesto v Uniji leta 2016 in 18. mesto v letu 2013 po kazalniku ekoinovacij), ima potencial za mobilizacijo naložb za ustvarjanje ali sprejetje

inovativnih rešitev za izboljšanje učinkovitosti rabe virov in energije v gradbeništvu ter za izboljšanje upravljanja odpadkov in odpadnih voda. Zlasti so potrebne izboljšave upravljanja odpadkov, skupaj z naložbami v obrate za recikliranje za gradbene odpadke in odpadke iz rušenja, ter izvajanja kontrol za preprečevanje nezakonitega odlaganja gradbenih odpadkov in odpadkov iz rušenja na kopnem ali v morje.

- (13) Sodni sistem se še naprej sooča z izzivi v zvezi z njegovo učinkovitostjo, da se zagotovi visokokakovostno poslovno okolje pa je potreben okrepljen pravni in institucionalni okvir za boj proti korupciji. Pomanjkljivosti pri upravljanju v okviru za boj proti korupciji lahko negativno vplivajo na poslovno okolje in naložbe. Malta mora nadalje izboljšati učinkovitost svojih prizadevanj za boj proti korupciji, zlasti na področju preiskovanja in sodnega pregona korupcije. Izboljšanje okvira upravljanja je bistveno za ohranitev ugleda in privlačnosti Malte kot mednarodne naložbene destinacije.
- (14) V okviru evropskega semestra 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Malte in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2018, nacionalni program reform za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Malta prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko na Malti, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (15) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2018 in meni ⁽¹⁾, da bo Malta po pričakovanih izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast –

PRIPOROČA, da Malta v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Okrepi splošen okvir upravljanja z izboljšanjem nacionalnega nadzora nad mednarodno usmerjenim poslovanjem finančnih institucij, ki imajo dovoljenje za poslovanje na Malti, in sicer z zagotovitvijo učinkovitega izvajanja okvira za preprečevanje pranja denarja in nadaljnjo krepitvijo boja proti korupciji.
2. Zagotovi vzdržnost zdravstvenega in pokojninskega sistema, vključno s povišanjem zakonsko določene upokojitvene starosti in omejevanjem predčasnega upokojevanja.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

⁽¹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Nizozemske za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Nizozemske za leto 2018**

(2018/C 320/18)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 5(2) Uredbe,ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ ter zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Nizozemsko opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 22. marca 2018. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja sprejel 14. maja 2018 ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje).
- (2) Nizozemska bi morala kot država članica, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje, ki je izraženo v priporočilih 1 in 2.
- (3) Poročilo o državi za Nizozemsko za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni določen napredek pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽⁴⁾, ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Nizozemske pri doseganju njenih nacionalnih ciljev strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 7. marca 2018. Na podlagi opravljene analize je Komisija ugotovila, da na Nizozemskem obstajajo makroekonomska neravnotežja. Med državami članicami euroobmočja ima Nizozemska največji triletni povprečni presežek na tekočem računu glede na BDP. Presežek nakazuje neoptimalno razporejanje virov, kar pomeni, da ima država še neizkoriščene možnosti za povečanje rasti in blaginje. Zasebni dolg je visok, še zlasti gospodinjstvi hipotekarni dolg in dolg multinacionalk. Dolge bilance stanja gospodinjstev povečujejo ranljivost za finančne pretrese.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.⁽³⁾ UL C 179, 25.5.2018, str. 1.⁽⁴⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

- (4) Nizozemska je 30. aprila 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in 26. aprila 2018 program stabilnosti za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Nizozemsko trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada v programu stabilnosti za leto 2018 načrtuje zmanjšanje presežka sektorja država z 1,1 % BDP v letu 2017 na 0,3 % BDP v letu 2021. Srednjeročni proračunski cilj, tj. strukturni primanjkljaj v višini 0,5 % BDP, ostaja izpolnjen v celotnem obdobju programa. V skladu s programom stabilnosti za leto 2018 naj bi dolg sektorja država kot odstotek BDP padel na 44,0 % BDP v letu 2021. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2018 naj bi se strukturni saldo zmanjšal s presežka v višini 0,5 % BDP v letu 2017 na primanjkljaj v višini 0,1 % BDP v letu 2018 in 0,3 % BDP v letu 2019, kar je nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Dolg sektorja država naj bi se po napovedi še naprej zanesljivo zmanjševal in ostal pod referenčno vrednostjo iz Pogodbe. Na splošno Svet meni, da bo Nizozemska v letih 2018 in 2019 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast. Hkrati ima država ob upoštevanju srednjeročnega cilja še vedno dovolj manevrskega prostora za uporabo fiskalne in strukturne politike, da bi povečala javne in zasebne naložbe v raziskave, razvoj in inovacije.
- (7) Nizozemska ima učinkovit raziskovalni in razvojni sektor, poleg tega uspešna izobraževalni sistem in znanstvena podlaga zagotavlja trdno osnovo za spodbujanje zmogljivosti za inovacije in rast prek izobraževalnih, raziskovalnih in razvojnih dejavnosti. Država je najavila precejšnje dodatne naložbe, ki bi lahko pomagale stabilizirati intenzivnost javnih in zasebnih raziskav in razvoja. Zaenkrat ostaja negotovo, ali bo Nizozemska dosegla svoje cilje iz strategije Evropa 2020, zlasti glede naložb v raziskave in razvoj ter obnovljive energije.
- (8) Ključni izziv pri obravnavi visoke zadolženosti gospodinjstev je povezan s trgom stanovanjskih nepremičnin, na katerem toga pravila in izkrivljajoče spodbude, ki so se nakopičile v zadnjih desetletjih, oblikujejo vzorce stanovanjskega financiranja in varčevanja v tem sektorju. Od leta 2012 država izvaja sklop ukrepov, s katerimi je delno obravnavala to težavo. Vlada je v letu 2017 najavila načrte za pospešitev zmanjševanja davčne olajšave za hipotekarne obresti z začetkom leta 2020. Še vedno pa pomanjkanje dobro delujočega srednjega segmenta na najemniškem trgu spodbuja gospodinjstva, naj raje kupujejo kot najemajo, kar vodi do visokega razmerja med dolgom in dohodkom ter finančne ranljivosti v mladih letih. Sektor socialnih stanovanj je eden največjih v Uniji, vendar v teh stanovanjih ne prebivajo vedno tisti, ki so resnično v stiski. Gospodinjstva z visokimi dohodki ostajajo v socialnih stanovanjih, ker podjetja, ki upravljajo s socialnimi stanovanji, ne povišujejo najemnin tako hitro, kot bi jih po zakonu lahko. Medtem ko je vlada najavila, da bo podprla zagotavljanje cenovno dostopnih stanovanj na zasebnem najemniškem trgu, zaenkrat še ni sporočila konkretnih ukrepov za tovrstno podporo.
- (9) Kot je navedeno v priporočilu za euroobmočje, je boj proti strategijam agresivnega davčnega načrtovanja ključen za preprečevanje izkrivljanja konkurence med podjetji, zagotavljanje poštene obravnave davkoplačevalcev in zaščito javnih financ. Učinki prelivanja strategij davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje pozivajo k usklajenim ukrepom nacionalnih politik, ki bodo dopolnili zakonodajo Unije. Visoka raven izplačil dividend ter plačil licenčin in obresti, izvršenih prek Nizozemske, kaže, da nizozemska davčna pravila uporabljajo podjetja, ki izvajajo agresivno davčno načrtovanje. Velik del neposrednih tujih naložb je v subjektih za posebne namene. Odsotnost davčnih odtegljajev na v tujino plačane licenčnine in obresti (tj. plačila rezidentov Unije rezidentom tretjih držav) lahko privede do tega, da se ta plačila izognejo vsakršni obdavčitvi, če tudi v jurisdikciji prejema niso obdavčena. Pomanjkanje nekaterih pravil o preprečevanju zlorab, zlasti v primeru hibridnih subjektov, lahko

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

tudi olajša agresivno davčno načrtovanje. Komisija priznava, da je zaveza Nizozemske za boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju, kot jo je določila v davčni reformi, vključno z davčnimi odtegljaji na plačila licenčin, obresti in dividend v primeru zlorabe ali na plačila v jurisdikciji z nizko davčno stopnjo, pozitiven korak proti zmanjšanju agresivnega davčnega načrtovanja ter bi jo bilo treba nemudoma izvesti in pozorno spremljati. Na podlagi nedavne izmenjave stališč z nizozemskimi organi bo Komisija nadaljevala konstruktivni dialog za boj proti strategijam davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje.

- (10) Kljub nizki brezposelnosti in visoki stopnji prostih delovnih mest je bila nominalna rast plač v letu 2017 zmerna, in sicer 1,5 %. To je manj od stopnje, ki bi jo bilo mogoče pričakovati glede na inflacijo, produktivnost in brezposelnost. Zmerno rast plač je mogoče delno povezati s počasno rastjo produktivnosti, preostalo stagnacijo na trgu dela in povečano razdrobljenostjo trga dela. Vlada je leta 2017 sprejela več fiskalnih ukrepov, s katerimi je zmanjšala davčno obremenitev dela in katerih namen je povišati neto razpoložljiv dohodek gospodinjstev zaposlenih oseb. Dodatno povečanje neto razpoložljivega dohodka gospodinjstev z oblikovanjem pogojev za spodbujanje rasti plač in reformiranjem drugega stebra pokojninskega sistema, da ta postane bolj pregleden, medgeneracijsko pravičnejši in odpornejši na pretese, bi podpiralo domače povpraševanje in prispevalo k uravnoteženju euroobmočja.
- (11) Nedavno rast zaposlenosti je mogoče v veliki meri pripisati povečanju števila zaposlenih s pogodбами za določen čas in samozaposlenih. Visok in naraščajoč delež pogodb za določen čas in hitro povečevanje samozaposlovanja brez zaposlenih potekata v razmerah velikih razlik v veljavni delovnopravni zakonodaji, predpisov o varstvu pri delu ter razlik v davčni zakonodaji in zakonodaji o socialni varnosti. Čeprav je vlada sprejela določene ukrepe in pred kratkim najavila dodatne, nekateri od teh dejavnikov še vedno ustvarjajo finančne spodbude za zaposlene, da se samozaposlijo, ali spodbujajo njihovo zaposlovanje za določen čas. Poleg tega je bilo izvrševanje ukrepov za obravnavo navideznega samozaposlovanja odloženo do leta 2020. Samozaposleni so pogostejše premalo zavarovani pred invalidnostjo, brezposelnostjo in starostjo. To bi lahko dolgoročno vplivalo na vzdržnost sistema socialne varnosti.
- (12) Kljub na splošno dobro delujočemu trgu dela, je še vedno na voljo neizkoriščen potencial delovne sile. Zlasti ostajata pomemben izziv visoko število žensk, zaposlenih za krajši delovni čas, ter stanje na področju zaposlovanja oseb z migrantskim ozadjem. Stopnja zaposlenosti migrantov, rojenih zunaj EU, je za 20,6 odstotne točke nižja kot pri osebah, rojenih na Nizozemskem, pri čemer je razlika še večja pri ženskah, rojenih zunaj EU.
- (13) Povišanje stopnje varčevanja gospodinjstev v zadnjih letih je bilo delno posledica višjih prihrankov v drugem stebri pokojninskega sistema (obvezne zasebne sheme dodatnega zavarovanja), k čemur je prispevalo zakonodajno okolje. Primerna znotraj- in medgeneracijska porazdelitev stroškov in tveganj, ki bi presegala sprejeta pravila o usklajevanju z inflacijo in finančnih rezervah (okvir finančne ocene), bi gospodinjstvom pomagala, da finančna sredstva uporabijo v rasti prijaznejše namene. Vlada je potrdila, da namerava izvesti obsežno reformo drugega stebra pokojninskega sistema, da bi izboljšala pokritost ter ustvarila preglednejši, prožnejši in aktuarsko pravičnejši sistem. V poročilu o staranju prebivalstva za leto 2018 se v zvezi z fiskalno vzdržnostjo navaja srednje tveganje za fiskalno vzdržnost v dolgoročnem obdobju, saj naj bi se odhodki za dolgotrajno oskrbo povečali s 3,5 % BDP na 6,0 % BDP do leta 2070.
- (14) V okviru evropskega semestra 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Nizozemske in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2018, nacionalni program reform za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Nizozemska prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Evropske unije z vključitvijo prispevka na ravni EU za prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko na Nizozemskem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami EU.
- (15) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2018 in meni ⁽¹⁾, da bo Nizozemska po pričakovanih izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (16) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni program reform za leto 2018 in program stabilnosti za leto 2018 – Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih 1 in 2 –

⁽¹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČA, da Nizozemska v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. V skladu s srednjeročnim ciljem uporabi fiskalne in strukturne politike, da bi povečala javne in zasebne naložbe v raziskave, razvoj in inovacije. Sprejme ukrepe za zmanjšanje davčnih spodbud za zadolževanje gospodinjestev in preostalih izkrivljanj na stanovanjskem trgu, zlasti s podporo razvoja zasebnega najemniškega sektorja.
2. Zmanjša spodbude za zaposlovanje delavcev po pogodbah za določen čas in samozaposlenih, ki ne zaposlujejo drugih delavcev, ter hkrati spodbuja ustrezno socialno zaščito za samozaposlene ter obravnava navidezno samozaposlovanje. Ustvari pogoje za spodbujanje višje rasti plač ter hkrati spoštuje vlogo socialnih partnerjev. Zagotovi, da drugi steber pokojninskega sistema postane preglednejši, medgeneracijsko pravičnejši in odpornejši na pretese.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Avstrije za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Avstrije za leto 2018**

(2018/C 320/19)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Avstrije ni opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 22. marca 2018. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja sprejel 14. maja 2018 ⁽²⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje).
- (2) Avstrija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje, ki je izraženo v priporočilih 1 in 2 spodaj.
- (3) Poročilo o državi za Avstrijo za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Avstrije pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽³⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Avstrije pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (4) Avstrija je 25. aprila 2018 predložila nacionalni reformni program za leto 2018 in 21. marca 2018 program stabilnosti za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ UL C 179, 25.5.2018, str. 1.⁽³⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Avstrijo trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter pravilo glede dolga. V programu stabilnosti za leto 2018 vlada pričakuje, da se bo nominalni primanjkljaj izboljšal s primanjkljaja v višini 0,7 % BDP v letu 2017 na presežek v višini 0,4 % BDP v letu 2022. Srednjeročni proračunski cilj, in sicer strukturni primanjkljaj v višini 0,5 % BDP leta 2017, naj bi bil dosežen leta 2019. Glede na program stabilnosti se pričakuje, da se bo dolg sektorja država kot odstotek BDP postopoma zmanjšal z 78,1 % BDP v letu 2017 na 62,2 % BDP v letu 2022. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je ugoden za leto 2018 in verjeten za poznejša leta. Glavna tveganja za srednjeročno proračunsko načrtovanje predstavljajo diskrecijski ukrepi, predvideni leta 2020, kot je napovedana reforma dohodnine, katere neto učinki na proračun še niso bili v celoti določeni.
- (7) Program stabilnosti kaže, da je učinek izrednega pritoka beguncev in varnostnih ukrepov na proračun znaten, ter vsebuje ustrezne podatke o obsegu in naravi teh dodatnih proračunskih stroškov. Po mnenju Komisije so upravičeni dodatni odhodki v letu 2017 znašali 0,03 % BDP za izreden pritok beguncev, za varnostne ukrepe pa ni bilo dodatnih stroškov. Določbe členov 5(1) in 6(3) Uredbe (ES) št. 1466/97 upoštevajo te dodatne odhodke, saj sta pritok beguncev in resnost teroristične grožnje izredna dogodka, njun učinek na avstrijske javne finance je znaten in njihova vzdržnost ne bo ogrožena, če se dovoli začasen odklon od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja. Zato je bila zaradi dodatnih stroškov v zvezi z begunci zahtevana prilagoditev za doseg srednjeročnega cilja za leto 2017 znižana.
- (8) Svet je 11. julija 2017 Avstriji priporočil, naj zagotovi, da bo odklon od srednjeročnega proračunskega cilja v letu 2018 omejen na olajšavo, povezano z učinkom izrednega pritoka beguncev in varnostnih ukrepov na proračun. To je skladno z najvišjo nominalno stopnjo rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v višini 3,3 % v letu 2018, kar ustreza dovoljenemu poslabšanju strukturnega salda za 0,2 % BDP. Ob upoštevanju odobrenih olajšav pomladanska napoved Komisije iz leta 2018 kaže na tveganje določenega odklona od te zahteve v letu 2018 ter v letih 2017 in 2018 skupaj.
- (9) Avstrija bi morala ob upoštevanju olajšave, povezane z izrednimi dogodki, za katere je odobren začasen odklon, v letu 2019 doseči srednjeročni proračunski cilj. To je skladno z najvišjo nominalno stopnjo rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v višini 2,9 %, kar ustreza izboljšanju strukturnega salda za 0,3 % BDP. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2018 in ob nespremenjenih politikah obstaja za Avstrijo tveganje znatnega odklona od zahteve v letu 2019 zaradi odklona v letih 2018 in 2019 skupaj. Hkrati naj bi bila država v letu 2019 za 0,1 % BDP oddaljena od srednjeročnega cilja. Poleg tega naj bi v letih 2018 in 2019 izpolnjevala pravilo glede dolga. Svet na splošno meni, da bi morala biti Avstrija pripravljena v letu 2018 sprejeti dodatne ukrepe za zagotovitev skladnosti in da bi bilo treba v letu 2019 sprejeti potrebne ukrepe za izpolnitev določb Pakta za stabilnost in rast.
- (10) Glede na poročilo o staranju prebivalstva za leto 2018 napovedano povečanje odhodkov za pokojnine, zdravstvo in dolgotrajno oskrbo kaže na srednje- in dolgoročno tveganje za vzdržnost javnih financ. Javnofinančni odhodki Avstrije za pokojnine so nad povprečjem Unije (13,8 % v primerjavi z 11,2 % BDP leta 2016) in naj bi se do leta 2070 še povečali (0,5 % v primerjavi z -0,2 % BDP). Z nedavnimi reformami so bile uspešno zagotovljene spodbude za poznejše upokojevanje. Kljub temu pa brez povišanja zakonsko določene upokojitvene starosti

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

nadaljnje kopičenje pravic do ugodnosti v podaljšani delovni dobi ne izboljšuje dolgoročne vzdržnosti. Zakonsko določena upokojitvena starost žensk, ki je 60 let, je med najnižjimi v Uniji. Leta 2024 se bo ta starost šele postopoma začela prilagajati, z zakonsko določeno upokojitveno starost za moške pa bo usklajena šele leta 2033. Na splošno bi povišanje zakonsko določene upokojitvene starosti in omejevanje predčasnega upokojevanja prispevalo k vzdržnosti pokojnin v razmerah starajočega se prebivalstva.

- (11) Javnofinančni odhodki za zdravstvo so nad povprečjem Unije (7 % v primerjavi s 6,8 % BDP v letu 2016) in naj bi se povečali bolj kot povprečje Unije (1,3 % v primerjavi z 0,9 % BDP), s čimer naj bi do leta 2070 dosegli 8,3 % BDP. Odhodki za dolgotrajno oskrbo naj bi se podvojili, in sicer z 1,9 % na 3,8 % BDP do leta 2070. Z uvedbo zgornjih mej za odhodke z zakonom o finančni izravnavi iz leta 2017 ter reformo za okrepitev primarnega zdravstva in zmanjšanje odvisnosti od bolnišničnega sektorja se je začelo obravnavati vprašanje vzdržnosti. Še vedno visoko število zdravstvenih zavarovalnic kaže na morebitne dodatne prihranke pri upravljanju in upravnih stroških. Poleg tega bi učinkovitejša javna naročila (npr. razpisi na ravni Unije, uporaba meril za dodelitev, ki ne temeljijo na ceni, in medregionalno združevanje razpisov) prispevali k izboljšanju kakovosti in stroškovne učinkovitosti. Na področju dolgotrajne oskrbe naj bi se odhodki zaradi nedavnih ukrepov politik, kot je odločitev o odpravi uporabe zasebnih sredstev oseb za financiranje bolnišnične dolgotrajne oskrbe, povečali namesto omejili.
- (12) Zakon o finančni izravnavi iz leta 2017 je prispeval k racionalizaciji fiskalnih odnosov med različnimi ravnmi države, in sicer z uvedbo financiranja na podlagi nalog, poenostavitvijo razporeditve transferjev med ravnmi države in dodelitvijo lastnega vira prihodkov zveznim deželam. Vendar je fiskalni okvir kljub tem reformnim prizadevanjem še vedno nepregleden in še vedno ni skladnosti med odhodki in odgovornostmi za povečanje prihodkov, kar ne zagotavlja močnih spodbud za povečanje učinkovitosti na podnacionalni ravni.
- (13) Kljub davčni reformi leta 2016 davčna obremenitev dela ostaja visoka in se bo sčasoma še povišala, če se davčni razredi ne bodo usklajevali glede na inflacijo. Osebe z višjimi dohodki so imele razmeroma večje koristi od reforme kot osebe z nižjimi dohodki, davčna obremenitev za osebe z nizkimi dohodki pa je še najprej visoka. Poleg tega je davčna reforma koristila bolj moškim kot ženskam. Viri prihodkov, ki manj škodujejo rasti, kot so periodični davki na nepremičnine, se zdijo premalo izkoriščeni, zlasti zaradi precej zastarele davčne osnove. Prihodki od periodičnih davkov na nepremičnine so v Avstriji nizki, pri čemer so leta 2016 znašali 0,2 % BDP, medtem ko je povprečje Unije znašalo 1,6 % BDP. Preusmeritev davčne obremenitve dela na manj škodljive vire prihodkov bi lahko prispevala k odpravi te težave.
- (14) Trg dela deluje dobro, vendar se nekatere skupine (npr. ženske in osebe z migrantskim ozadjem) še vedno soočajo z izzivi. Kljub na splošno visoki stopnji zaposlenosti žensk njihova udeležba na trgu dela v smislu zaposlitve za polni delovni čas ostaja precej šibka. Delež žensk, zaposlenih za krajši delovni čas (v starosti od 20 do 64 let), ki je leta 2017 znašal 47,9 % (povprečje Unije: 31,1 %), je še vedno med najvišjimi v Uniji. K temu prispevajo težave v zvezi z dostopom do formalnega otroškega varstva, zlasti zunaj mest. Visok delež žensk, zaposlenih za krajši delovni čas, ki je večinoma posledica dejstva, da ženske opravljajo pomembne neplačane naloge, kot je nega otrok in sorodnikov, in nižje plače na uro prispevajo k trajno velikim razlikam v plačah med spoloma. Slednje celo neposredno vpliva na pridobivanje pokojninskih pravic žensk, kar povzroča velike razlike v pokojninah.
- (15) Učni rezultati prikrajšanih učencev se niso izboljšali. Še vedno obstajajo velike razlike v uspešnosti med učenci z migrantskim ozadjem in učenci brez njega. V okviru nacionalnega preizkusa znanja, ki je bil izveden leta 2016, je bilo potrjeno, da približno ena četrtnina učencev 8. razreda ne izpolnjuje ali le delno izpolnjuje izobraževalne standarde v nemškem jeziku. Poleg tega so bile v okviru nedavnega mednarodnega preizkusa znanja potrjene čedalje večje razlike v bralni pismenosti pri učencih s šibkejšim socialno-ekonomskim ali migrantskim ozadjem. Iz primerjave rezultatov Programa mednarodne primerjave dosežkov učencev (PISA) iz leta 2012 in 2015 je razvidno, da se je delež učencev s podpovprečnimi dosežki povečal na vseh treh ključnih področjih, tj. pri matematiki, bralni pismenosti in naravoslovju. Učenci, rojeni v Avstriji, dosegajo boljše rezultate kot prva generacija migrantov, pri čemer je ta razlika enakovredna skoraj trem letom šolanja.
- (16) Produktivnost v Avstriji je sicer visoka, vendar je bila njena rast v zadnjih letih skromna kljub znatnim prizadevanjem države, na primer z vlaganjem v raziskave in razvoj ter izboljšanjem okvira za zagona podjetja. Preostali vzvodi za podporo rasti produktivnosti so povezani z digitalizacijo podjetij, rastjo podjetij in konkurenčnostjo na področju storitev. Avstrija ima visoke ovire za dostop ter omejevalna pravila o opravljanju poslovnih

storitev in poklicnih dejavnosti. To vključuje posebne zahteve glede lastništva, obsežne rezervirane dejavnosti in omejitve glede multidisciplinarnih dejavnosti. Nadaljnja prizadevanja za zmanjšanje bremena in načrtovana ocena avstrijskega zakona o dovoljenju za poslovanje (*Gewerbeordnung*) so pomembna orodja za obravnavanje tega vprašanja.

- (17) Večja konkurenca v storitvenem sektorju bi prispevala k obravnavanju izzivov, s katerimi se Avstrija sooča pri širjenju uporabe digitalnih tehnologij in poslovnih modelov, zlasti med mikro, malimi in srednjimi podjetji. Digitalizacija teh podjetij je v Avstriji še posebej pomembna, saj predstavljajo temelj avstrijskega gospodarstva. Pri tem so ključnega pomena pobude, kot sta „KMU Digital“ in „AT:net“, ter izvajanje avstrijskega digitalnega načrta. Problematična je tudi razširitev podjetij, zlasti tistih, ki so zelo inovativna. Financiranje v poznejši fazi, na primer v obliki tveganega kapitala in dostopa do javnih kapitalskih trgov za rastoča podjetja, predstavlja ozko grlo. Hitro rastoča podjetja so ključna za širjenje uporabe novih tehnologij in poslovnih modelov, vključno z digitalnimi, ter posledično tudi za rast produktivnosti.
- (18) V okviru evropskega semestra 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Avstrije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2018, nacionalni reformni program za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Avstrija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko v Avstriji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (19) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2018, njegovo mnenje ⁽¹⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj –

PRIPOROČA, da Avstrija v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Ob upoštevanju olajšave, povezane z izrednimi dogodki, za katere je odobren začasen odklon, v letu 2019 doseže srednjeročni proračunski cilj. Zagotovi vzdržnost zdravstvenega sistema, sistema dolgotrajne oskrbe in pokojninskega sistema, vključno s povišanjem zakonsko določene upokojitvene starosti in omejevanjem predčasnega upokojevanja. Poveča učinkovitost javnih storitev, med drugim tudi z uskladitvijo obveznosti glede financiranja in porabe.
2. Zmanjša davčni primež, zlasti za osebe z nizkimi dohodki, s preusmeritvijo davčne obremenitve na vire, ki manj škodujejo rasti. Izboljša udeležbo žensk na trgu dela. Izboljša osnovna znanja in spretnosti prikrajšanih mladih in oseb z migrantskim ozadjem. Podpre rast produktivnosti s spodbujanjem digitalizacije podjetij in rast podjetij z zmanjšanjem regulativnih ovir v storitvenem sektorju.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

⁽¹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Poljske za leto 2018 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Poljske za leto 2018**

(2018/C 320/20)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Poljske ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled.
- (2) Poročilo o državi za Poljsko za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Poljske pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽³⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Poljske pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (3) Poljska je 26. aprila 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in konvergenčni program za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (4) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).⁽³⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.⁽⁴⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

- (5) Za Poljsko trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada v konvergenčnem programu za leto 2018 načrtuje postopno izboljšanje nominalnega salda s primanjkljaja v višini 1,7 % BDP v letu 2017 na 0,7 % BDP v letu 2021. Srednjeročni proračunski cilj, in sicer primanjkljaj v višini 1,0 % BDP v strukturnem smislu, naj ne bi bil dosežen do leta 2021, tj. v obdobju, ki ga zajema konvergenčni program. Preračunani strukturni saldo ⁽¹⁾ kaže, da bo imela država v letu 2021 primanjkljaj v višini 1,3 % BDP. V skladu s konvergenčnim programom za leto 2018 naj bi se delež dolga sektorja država v BDP zmanjšal s 50,6 % BDP v letu 2017 na 50,4 % BDP v letu 2018 in na 46,0 % do leta 2021. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je previden za leto 2018 in verjeten za poznejša leta.
- (6) Svet je 11. julija 2017 Poljski priporočil, naj zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽²⁾ v letu 2018 ne bo presegla 3,7 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,5 % BDP. Hkrati je bilo navedeno, da bo treba pri oceni osnutka proračunskega načrta za leto 2018 in poznejši oceni proračunskih rezultatov za leto 2018 ustrezno upoštevati cilj doseganja fiskalne naravnosti, ki prispeva tako h krepitvi trenutnega okrevanja kot k zagotavljanju vzdržnosti javnih financ. Komisija je izvedla kvantitativno oceno trdnosti gospodarskih razmer na Poljskem, pri kateri je ustrezno upoštevala izzive, s katerimi se sooča pri doseganju vzdržnosti. Na podlagi tega je ugotovila, da ni treba upoštevati nobenih dodatnih elementov. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2018 obstaja v letu 2018 tveganje znatnega odklona od te priporočene prilagoditve.
- (7) V letu 2019, ko naj bi proizvodna vrzel Poljske predvidoma znašala 1,5 % BDP, nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ne bi smela preseči 4,2 %, kar je v skladu s strukturno prilagoditvijo v višini 0,6 % BDP, kot izhaja iz skupno dogovorjene prilagoditvene matrike zahtev v okviru Pakta za stabilnost in rast. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2018 obstaja tveganje znatnega odklona od te zahteve v letu 2019. Svet na splošno meni, da bi bilo treba z letom 2018 sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev skladnosti z določbami Pakta za stabilnost in rast.
- (8) Poljska se bo v srednjeročnem in dolgoročnem smislu soočala z odhodkovnimi pritiski na različnih področjih, zlasti tistih, ki so povezana s staranjem prebivalstva, zato potrebuje nove mehanizme za oceno učinkovitosti in uspešnosti javne porabe ter za olajšanje prerazporeditve virov. V ta namen je vlada začela delo za reformo proračunskega postopka, zlasti za okrepitev srednjeročnega proračunskega okvira in vključitev pregledov porabe v proračunski postopek. Poljska je edina država članica brez neodvisnega fiskalnega sveta s polnimi pooblastili in brez znanih načrtov za njegovo ustanovitev, vendar ima neodvisne institucije, ki opravljajo nekatere naloge, ki jih navadno opravljajo fiskalni sveti. V poročilu o državi za leto 2018 je ugotovljeno, da Poljska ni napredovala pri omejevanju razširjene uporabe znižanih stopenj davka na dodano vrednost. Vendar si poljsko ministrstvo za finance prizadeva za poenostavitev načina za pripisovanje veljavnih stopenj blagu in storitvam.
- (9) Poljski trg dela je bil v zadnjih letih zelo uspešen, stopnje zaposlenosti so še naprej rasle. Vendar ostaja udeležba nekaterih skupin, zlasti žensk, nizko kvalificiranih delavcev in starejših, v delovni sili nizka v primerjavi z drugimi državami članicami. Več nedavnih ukrepov politike je poskušalo znižati spodbudo za delo, zlasti za ženske in starejše. Poljski sistem socialne zaščite ne zagotavlja zadostnih spodbud za zaposlitev. Medtem ko je otroški dodatek zmanjšal revščino in neenakost, pa je že imel negativen učinek na udeležbo staršev, večinoma žensk, na trgu dela, saj njegova višina in omejeno ugotavljanje upravičenosti na podlagi premoženjskega stanja izničuje spodbude za delo, vgrajene v druge socialne prejemke in nadomestila. Udeležba ženska na trgu dela je še nižja zaradi dejstva, da stopnja vpisa v formalno otroško varstvo otrok, mlajših od treh let, ostaja med najnižjimi v Uniji. Omejena podpora, ki je na voljo ljudem, ki nudijo dolgotrajno oskrbo, jim preprečuje vstop na trg dela. Znižanje zakonsko določene upokojitvene starosti je spodbudilo nekatere starejše delavce, da zapustijo trg dela. Priseljevanje iz držav nečlanic EU pomaga zapolniti povečano povpraševanje po delovni sili.
- (10) Dopolnilna možnost za podporo tako udeležbi v delovni sili kot inovativni zmogljivosti gospodarstva je dijakom in odraslim nuditi ustrezna znanja, spretnosti in kompetence, da se podpre zaposlovanje na hitro spreminjajočem

⁽¹⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

⁽²⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so zglašene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

se trgu delovne sile. Stopnja udeležbe odraslih v izobraževanju in usposabljanju je precej nižja od povprečja Unije. To, skupaj z nekaterimi pomanjkljivostmi pri digitalnih znanjih in spretnostih ter bralni in računski pismenosti, zlasti med odraslimi, ki nimajo terciarne izobrazbe, ovira njihovo zaposljivost. Ni še znano, v kakšni meri bodo nedavno uvedeni in še načrtovani ukrepi politike, kot so spremembe organizacije splošnega izobraževanja, poklicnega izobraževanja in višjega izobraževanja, vplivali na raven znanj in spretnosti.

- (11) Poljska je še naprej sprejemala ukrepe za odpravljanje segmentacije trga dela, in sicer z omejevanjem možnosti za zlorabo zaposlovanja za določen čas, povečanjem prispevkov za socialno varnost nekaterih nestandardnih pogodb o zaposlitvi ter uvajanjem minimalnih urnih postavk za nekatere izmed teh pogodb. Število in delež pogodb za nedoločen čas narašča od konca leta 2016, vendar delež pogodb za določen čas še vedno ostaja med najvišjimi v Uniji. Nekatere druge zakonodajne spremembe, ki so pomembne za dvojnost trga dela, bodo morda vključene v reformirano delovnopravno zakonodajo. Socialna zaščita delavcev, ki so samozaposleni in imajo nekatere nestandardne pogodbe, postaja potencialna težava, zlasti v smislu zadostnosti njihovih poznejših pokojnin. Od leta 2015 je bilo uvedenih več ukrepov za izboljšanje socialne zaščite za samozaposlene in osebe, ki delajo na podlagi atipičnih pogodb.
- (12) Povprečna upokojitvena starost se je v zadnjih letih povišala, kar je posledica preteklih reform, kot so odprava možnosti predčasne upokojitve in postopno povišanje zakonsko določene upokojitvene starosti. Nadaljnje povišanje dejanske upokojitvene starosti je bistveno za srednjeročno gospodarsko rast ter za zagotovitev ustreznosti in javnofinančne vzdržnosti pokojninskega sistema. Vendar je nedavno znižanje zakonsko določene upokojitvene starosti na 60 let za ženske in 65 let za moške korak v nasprotno smer. Nasprotno pa je bila upokojitvena starost za sodnike in sodnice na splošnih sodiščih poenotena na 65 let, kar je v skladu z zahtevo Komisije. Poleg tega je posebni sistem socialnega zavarovanja za kmete, ki se subvencionira v višini približno 1 % BDP, eden od razlogov za nizko mobilnost delovne sile in prikrito brezposelnost v kmetijstvu.
- (13) Za izboljšanje rezultatov v zdravstvu na Poljskem sta potrebna boljši dostop do zdravstvene oskrbe in izboljšanje njene učinkovitosti. Število lastnih poročil o neizpolnjenih potrebah po zdravstveni oskrbi je med najvišjimi v Uniji, čakalne dobe za nekatere posege pa so še posebej dolge. Število bolnišničnih postelj je razmeroma visoko, vendar niso optimalno geografsko razporejene. Ambulantna in osnovna zdravstvena oskrba na splošno nista dovolj razviti, za zdravnike pa obstajajo spodbude, da pacienta napotijo na preiskave in zdravljenje k specialistom. Reševanje teh težav je še zlasti velik izziv, ker sta višina javnega financiranja ter število zdravnikov in medicinskih sester za nekatere specializacije na Poljskem precej pod povprečjem Unije. V letu 2017 si je država prizadevala za nekoliko učinkovitejšo distribucijo sredstev za zdravstveno oskrbo, vendar učinki teh ukrepov še niso vidni.
- (14) Povečanje inovacijske sposobnosti gospodarstva je bistveno za izboljšanje položaja Poljske v globalni vrednostni verigi ter s tem za ohranitev potenciala za izboljšanje življenjskih standardov. To zahteva ukrepe politike na številnih področjih v okviru postopnega večletnega procesa. Ključna zadevna področja politike vključujejo izboljšanje zaupanja v regulativno okolje, zagotavljanje spodbud za poslovne odhode za raziskave in razvoj, krepitev znanstvene podlage, tudi z reformami terciarnega izobraževanja in spodbujanjem močnega pretoka znanja, ter tesno sodelovanje med podjetji in raziskovalnimi institucijami. Slednje zajema tudi zagotavljanje ugodnih pogojev za komercializacijo raziskav, razvitih in podprtih z javnimi sredstvi. Na teh področjih je že bilo izvedenih več ukrepov politike, vlada pa načrtuje še nadaljnje ukrepe.
- (15) Hitrost regulativnih sprememb in omejena uporaba javnih in socialnih posvetovanj o številnih ključnih zakonih negativno vplivata na kakovost zakonodaje in povečujeta negotovost za podjetja. V zvezi s tem je prav tako bistveno zagotavljanje pravne države in neodvisnosti sodstva. Opozoriti je treba, da je Komisija decembra 2017 Svetu predstavila obrazložen predlog, na podlagi katerega naj bi odločil, da obstaja očitno tveganje, da Poljska huje krši načelo pravne države. Pravna varnost ter zaupanje v kakovost in predvidljivost regulativnih, davčnih in drugih politik ter institucij sta pomembna dejavnika, ki bi lahko omogočila višjo stopnjo naložb. Dobra predhodna in naknadna ocena učinka ter dobro oblikovana in izvedena socialna in javna posvetovanja lahko pomagajo izboljšati kakovost zakonodaje, omejijo potrebo po naknadnih spremembah ter na ta način povečajo predvidljivost regulativnega okolja. To bi lahko tudi pomagalo omejiti morebitne negativne stranske učinke novih zakonov v kratkoročnem obdobju, kot je na primer začasno povečanje upravnih obremenitev zaradi spremembe davčnih predpisov.

- (16) Sredstva Unije so omogočila hiter razvoj cestnega omrežja, vendar je delež smrtnih žrtev v cestnem prometu še vedno med najvišjimi v Uniji. Poleg tega se mesta soočajo z vse večjimi izzivi na področju mobilnosti, kot so zastoji in onesnaženost zraka zaradi vedno več osebnih avtomobilov in velikega deleža starih avtomobilov. Trenutne spodbude za uporabo kolektivnih in aktivnih načinov prevoza ter načinov prevoza z nizkimi emisijami ne zadostujejo za uspešno reševanje teh izzivov. Izvajanje železniških projektov, ki jih sofinancira Unija, se še naprej sooča s pomembnimi ozkimi grli, predvsem zaradi omejenih zmogljivosti gradbenega sektorja in institucionalne šibkosti upravitelja železniške infrastrukture. Čeprav vlada načrtuje posodobitev ustreznega strateškega dokumenta, je trenutno na voljo premalo informacij o strateški viziji za dolgoročni razvoj prometnih omrežij za vse načine prevoza po letu 2023. V tem dokumentu bi bile jasno opredeljene in določene vloge posameznih načinov prevoza. Poleg tega so kljub naložbam v zadnjih letih še vedno prisotna ozka grla in pomanjkljivosti v energetskih omrežjih in infrastrukturi.
- (17) V okviru evropskega semestra 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Poljske in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila konvergenčni program za leto 2018, nacionalni program reform za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Poljska prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko na Poljskem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (18) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil konvergenčni program za leto 2018, njegovo mnenje ⁽¹⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 –

PRIPOROČA, da Poljska v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2019 ne bo presegla 4,2 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP. Sprejme ukrepe za izboljšanje učinkovitosti javne porabe, vključno z izboljšanjem proračunskega postopka.
2. Sprejme ukrepe za povečanje udeležbe na trgu dela, vključno z izboljšanjem dostopa do varstva otrok in spodbujanjem znanj in spretnosti, ki so potrebni na trgu dela, zlasti s poučevanjem odraslih, ter za odpravo preostalih ovir za trajnejše oblike zaposlitve. Zagotovi vzdržnost in ustreznost pokojninskega sistema s sprejetjem ukrepov za povišanje dejanske upokojitvene starosti in začne reformo preferencialnih pokojninskih shem.
3. Krepi inovativno zmogljivost gospodarstva, vključno s podporo tesnejšemu sodelovanju med podjetji in raziskovalnimi institucijami. Izboljša regulativno okolje, zlasti z zagotavljanjem učinkovitega javnega in socialnega posvetovanja v zakonodajnem postopku.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet

Predsednik

H. LÖGER

⁽¹⁾ V skladu s členom 9(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Portugalske za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Portugalske za leto 2018**

(2018/C 320/21)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 5(2) Uredbe,ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ ter zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Portugalsko opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi priporočilo za priporočilo Sveta glede ekonomske politike euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 22. marca 2018. Svet je priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja sprejel 14. maja 2018 ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje).
- (2) Portugalska bi morala kot država članica, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje, kot je izraženo v priporočilih od 1 do 3 spodaj.
- (3) Poročilo o državi za Portugalsko za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Portugalske pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Portugalske pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 7. marca 2018. Na podlagi opravljene analize je Komisija ugotovila, da na Portugalskem obstajajo makroekonomska neravnotežja. V kontekstu nizke rasti produktivnosti so problematični predvsem velike neto zunanje obveznosti, zasebni in javni dolg ter velik delež slabih posojil. Za zagotovitev prilagoditve neto zunanjih obveznosti sta potrebna

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.⁽³⁾ UL C 179, 25.5.2018, str. 1.⁽⁴⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

zmerno stanje na tekočem računu in ohranitev večje konkurenčnosti. Delež zasebnega dolga se še naprej zmanjšuje z visokih ravni, in sicer zaradi ponovne nominalne rasti in nekoliko negativnih kreditnih tokov, prav tako pa naj bi se ob stalnih potrebah po razdolževanju začel zmanjševati dolg sektorja država kot odstotek BDP. Intervencije v finančnem sektorju so prispevale k zmanjšanju tveganj za stabilnost, čeprav banke še vedno ovirata nizka donosnost in velik obseg slabih posojil, ki se sicer zmanjšuje. Višja rast produktivnosti je ključnega pomena za boljše obete glede konkurenčnosti, razdolževanja in potencialne rasti. Brezposelnost naglo upada že več let. Še vedno obstajajo vrzeli v politikah, zlasti v smislu izvajanja načrtovanih ukrepov za zmanjšanje števila slabih posojil in izboljšanje poslovnega okolja. Spremljati bo treba sprejetje in izvajanje več načrtov reform, vključno z ukrepi za odpravo segmentacije trga dela in fiskalnimi strukturnimi reformami za izboljšanje vzdržnosti javnih financ.

- (4) Portugalska je 27. aprila 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in program stabilnosti za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost. V programu stabilnosti za leto 2018 je napovedano dosledno zmanjševanje deleža javnega dolga v BDP. Portugalski nacionalni program reform za leto 2018 vključuje kratko- in srednjeročne zaveze ter zajema izzive, opredeljene v poročilu o državi za leto 2018. Zlasti napoveduje ukrepe na področjih kvalifikacij in inovacij, ki lahko spodbudijo produktivnost in povečajo vrednost portugalskega izvoza. Strategija, ki je bila predstavljena za zmanjšanje slabih posojil, skupaj z ukrepi za spodbujanje kapitalizacije podjetij prispeva k zmanjšanju zadolženosti portugalskega gospodarstva in izboljšanju bilanc stanja bank. Na splošno bi učinkovito izvajanje predloženih programov pripomoglo k odpravi neravnotežij.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Portugalsko trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter prehodno pravilo glede dolga. V programu stabilnosti za leto 2018 Portugalska načrtuje nominalni primanjkljaj v višini 0,7 % BDP v letu 2018 in 0,2 % BDP v letu 2019 ter nadaljnje izboljšanje na presežek v višini 1,4 % BDP do leta 2021. Ti načrti ne vključujejo morebitnega učinka ukrepov za podporo bankam na povečanje primanjkljaja po letu 2019. Srednjeročni proračunski cilj, in sicer strukturni presežek v višini 0,25 % BDP, naj bi bil dosežen do leta 2020. Glede na program stabilnosti za leto 2018 se pričakuje, da bo dolg sektorja država kot odstotek BDP dosegel 122,2 % v letu 2018, 118,4 % v letu 2019 in 107,3 % v letu 2021. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten za leto 2018, za naslednja leta pa ugoden. Vendar ukrepi, potrebni za doseganje načrtovanih ciljev glede primanjkljaja od leta 2018 naprej, niso bili dovolj podrobno opredeljeni.
- (7) Portugalski program stabilnosti za leto 2018 kaže, da je bil učinek obsežnih požarov v naravi v letu 2017 na proračun znaten, ter vsebuje ustrezne dokaze o obsegu in naravi teh dodatnih proračunskih stroškov. Zlasti je v programu stabilnosti za leto 2018 navedeno, da proračun za leto 2018 vključuje izjemne odhodke v višini približno 0,07 % BDP, povezane s preventivnimi ukrepi za zaščito nacionalnega ozemlja pred požari v naravi. V programu stabilnosti za leto 2018 so določeni odhodki za obvladovanje izrednih razmer, razvrščeni kot enkratni ukrepi, ter za preprečevanje tovrstnih dogodkov. Zaradi integrirane narave teh odhodkov in neposredne povezave z obsežnimi požari v naravi v letu 2017 bi se s za posebno obravnavo odhodkov za preprečevanje požarov v naravi lahko upoštevala „klavzula o neobičajnih dogodkih“. Po mnenju Komisije so upravičeni dodatni odhodki za preventivne ukrepe v letu 2018 znašali 0,07 % BDP. Določbe členov 5(1) in 6(3) Uredbe (ES) št. 1466/97 omogočajo upoštevanje teh dodatnih odhodkov, saj je izjemen obseg požarov v naravi neobičajen dogodek, njegov učinek na portugalske javne finance je znaten in njihova vzdržnost ne bo ogrožena, če se dovoli začasen odklon od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja. Končna ocena, vključno z upravičenimi zneski, bo na voljo spomladi 2019, in sicer bo temeljila na podatkih za leto 2018, kot jih bodo predložili portugalski organi.

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

- (8) Svet je 11. julija 2017 Portugalski priporočil, naj zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽¹⁾ v letu 2018 ne bo presegla 0,1 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini vsaj 0,6 % BDP. Hkrati je bilo navedeno, da bo treba pri oceni osnutka proračunskega načrta za leto 2018 in poznejši oceni proračunskih rezultatov za leto 2018 ustrezno upoštevati cilj doseganja fiskalne naravnosti, ki prispeva tako h krepitvi trenutnega okrevanja kot k zagotavljanju vzdržnosti javnih financ. Na podlagi ocene Komisije glede moči okrevanja na Portugalskem, pri kateri so bili ustrezno upoštevani izzivi države glede vzdržnosti in ki je bila izvedena v okviru mnenja Komisije o osnutku proračunskega načrta Portugalske za leto 2018, ni treba upoštevati nobenih dodatnih elementov v zvezi s tem. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2018 obstaja tveganje znatnega odklona od te priporočene prilagoditve v letu 2018 ter v letih 2017 in 2018 skupaj.
- (9) V letu 2019, ko naj bi bil delež javnega dolga v BDP na Portugalskem nad 60 % BDP, proizvodna vrzel pa naj bi znašala 1,3 % BDP, nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ne bi smela preseči 0,7 %, kar je v skladu s strukturno prilagoditvijo v višini 0,6 % BDP, kot izhaja iz skupno dogovorjene prilagoditvene matrike zahtev v okviru Pakta za stabilnost in rast. Ob nespremenjenih politikah obstaja v letu 2019 ter v letih 2018 in 2019 skupaj tveganje znatnega odklona od te zahteve. Hkrati naj bi Portugalska v letih 2018 in 2019 izpolnjevala prehodno pravilo glede dolga. Svet na splošno meni, da bi bilo treba z letom 2018 sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev skladnosti z določbami Pakta za stabilnost in rast. Uporaba morebitnih nepričakovanih prihodkov za nadaljnje zmanjševanje deleža dolga sektorja država bi bila preudarna.
- (10) Zagotavljanje vzdržnosti javnega dolga je odvisno od vzdržne fiskalne konsolidacije prek strukturnega izboljšanja javnih financ, ki se doseže z izboljšanim nadzorom pobiranja prihodkov in nadzorom odhodkov. Za izboljšanje nadzora odhodkov so ključnega pomena učinkovito izvrševanje zakona o nadzoru obveznosti, dosledno in pravočasno izvajanje zakona o proračunskem okviru, stalen pregled nad porabo in prizadevanja za racionalizacijo. Načrtovanje in izvajanje proračuna ostajata precejšen izziv, zlasti v zdravstvenem sektorju, kjer je še vedno veliko poznih plačil (zaostalih plačil), kar kaže tudi na slabosti v računovodskem nadzoru in upravljaljskih praksah. Za vzdržno fiskalno konsolidacijo bi bilo treba obravnavati visoke in rastoče stroške staranja prebivalstva. Srednjeročno se pričakuje, da bodo višja fiskalna tveganja v zvezi s staranjem prebivalstva v veliki meri povezana s stroški financiranja pokojnin, medtem ko bodo stroški za zdravstveno oskrbo povečali pritisk v dolgoročnem smislu. K zmanjšanju navedenih tveganj bi pripomogli ukrepi za izboljšanje srednjeročne vzdržnosti pokojninskega sistema, skupaj s celostno strategijo za obravnavo stroškov za zdravstveno oskrbo starajočega se prebivalstva.
- (11) Podobno bi lahko nadzor odhodkov, upravljanje dolga in izboljšanje splošne finančne vzdržnosti podjetij v državni lasti znatno prispevali k strukturnemu izboljšanju javnih financ. Čeprav skupni neto dohodek podjetij v državni lasti ostaja negativen, so se v zadnjih letih operativni rezultati teh podjetij na splošno izboljšali, razen v zdravstvenem sektorju, kjer so se poslabšali. Skupen nekonsolidiran dolg javnih podjetij, vključenih v sektor država, ostaja visok in je konec leta 2017 znašal 18,3 % BDP. Ukrepi za izboljšanje nadzora podjetij v državni lasti so v teku, vendar njihov učinek še ni opazen. Načrt za upravljanje dolga in dokapitalizacijo podjetij v državni lasti, ki je v teku, bi moral zmanjšati zadolženost in znižati stroške obresti, vseeno pa bi bilo mogoče dobre pobude okrepiti z zagotovitvijo predvidljivega in preglednega okvira za omejene proračunske prerazporeditve.
- (12) Portugalski trg dela še naprej okreva v skladu z izboljšanjem gospodarske uspešnosti. Gospodarstvo je v letu 2017 ustvarilo več kot 150 000 delovnih mest, stopnja zaposlenosti (v starostni skupini 20–64 let) pa je v letu 2017 narasla na 73,4 %, kar je enako stopnji pred krizo. Stopnja brezposelnosti se je precej zmanjšala in je sedaj pod povprečjem euroobmočja. Prav tako je naglo upadla stopnja dolgoročne brezposelnosti, čeprav ostaja razmeroma visoka. Poleg tekočih aktivnih politik zaposlovanja, oprostitev plačila socialnih prispevkov ter personalizirane obravnave iskalcev zaposlitve na zavodih za zaposlovanje Portugalska v letu 2018 uvaja tudi zavode za zaposlovanje po načelu vse na enem mestu. To bi lahko imelo pomembno vlogo pri zagotavljanju

⁽¹⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so zgajene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

širšega dosega aktivacijskih ukrepov. Dodatno so se izboljšali tudi kazalniki revščine in neenakosti. Stopnja tveganja revščine ali socialne izključenosti se približuje povprečju Unije, prihodki najrevnejših 20 % pa so se po letu 2015 povišali. Vendar je stopnja dohodkovne neenakosti še vedno visoka. Poleg tega je učinkovitost socialnih transferjev (razen pokojnin) pri reševanju ljudi iz revščine nizka, ustreznost sheme minimalnega dohodka ostaja omejena (čeprav se je izboljšala), cenovna dostopnost stanovanjskih nepremičnin pa je za gospodinjstva z nizkimi dohodki vse večji izziv.

- (13) Kljub znatnemu povečanju števila delovnih mest za nedoločen čas v letu 2017 je delež zaposlenih za določen čas ostal stabilen pri 22 % in je še vedno eden izmed najvišjih v Uniji. V letu 2017 je bilo približno 82 % zaposlenih za določen čas v takšnem delovnem razmerju neprostovoljno. Medtem ko vse več ljudi prehaja z zaposlitve za določen čas na zaposlitev za nedoločen čas, ostajajo pogodbe za določen čas običajne za brezposelne, ko najdejo zaposlitev. Poleg tega se je (že tako velika) plačna vrzel med zaposlenimi za določen čas in zaposlenimi za nedoločen čas med krizo še povečala. Ukrepi za spodbujanje ustvarjanja delovnih mest za nedoločen čas (npr. *Contrato-Emprego*) in oprostitve plačila socialnih prispevkov v zameno za zaposlovanje ljudi, ki pripadajo ranljivim skupinam, so se izkazali za učinkovite, vendar so imeli omejen doseg. Nekateri vidiki delovnopravne zakonodaje in zamudni sodni postopki lahko še vedno odvrtaajo od zaposlovanja po pogodbah za nedoločen čas. Vendar država trenutno ne načrtuje nobenega ukrepa za pregled pravnega okvira za odpuščanje. Vlada načrtuje ukrepe za obravnavo segmentacije trga dela prek tristranske razprave s socialnimi partnerji.
- (14) Splošna raven znanj in spretnosti odraslega prebivalstva ostaja med najnižjimi v Uniji in omejuje potencial države za inovacije in konkurenčnost. To vključuje digitalna znanja in spretnosti: v letu 2017 je samo 50 % državljanov v starosti 16–74 let imelo osnovna ali nadosnovna digitalna znanja in spretnosti (v primerjavi s povprečjem Unije, ki znaša 57 %). Država izvaja programe na tem področju (zlasti program *Qualifica* in nacionalno pobudo za digitalna znanja in spretnosti *Incode 2030*), vendar bo njihova učinkovitost pri izpopolnjevanju osnovnih znanj in spretnosti delavcev (numeričnih, pisnih in digitalnih) in v končni fazi izboljšanju produktivnosti odvisna od obsega in kakovosti nudenega usposabljanja in ne zgolj od priznavanja pridobljenih spretnosti in znanj. Medtem ko dokazi kažejo, da nedavna povišanja minimalne plače (ki je od leta 2014 skupaj zrasla za 18,3 %) niso škodovala stopnji zaposlenosti nizko usposobljenih delavcev, pa je precejšnje povečanje števila zajetih delavcev, do 20,4 % v tretji četrtini leta 2017, povzročilo povečano kompresijo plač. To lahko vodi do zmanjšanja dodatka k plači za znanja in spretnosti, zlasti med nizko usposobljenimi in srednje usposobljenimi delavci, ter tako zmanjša spodbudo za nizko usposobljene delavce, da vlagajo v izobraževanje in usposabljanje. Vlada skupaj s socialnimi partnerji pozorno spremlja razvoj minimalne plače.
- (15) Zgodnje opuščanje šolanja ostaja nad povprečjem Unije, vendar se v dolgoročnem smislu zmanjšuje, deloma zaradi ukrepov za spodbujanje učnega uspeha in zmanjševanje stopenj osipa. Rezultati izobraževanja se še naprej izboljšujejo, vendar ostajajo skrbi glede enakosti, saj se delež učencev s slabimi rezultati precej razlikuje med spodnjim in zgornjim socialnoekonomskim kvartilom. Doseganje tercialne izobrazbe (starost 30–34 let) je upadla s 34,6 % leta 2016 na 33,9 % leta 2017, kar je precej pod nacionalnim ciljem 40 % do leta 2020. Kljub visoki zaposljivosti diplomantov s področij naravoslovja, inženirstva, tehnologije in matematike, se le malo študentov odloča za te smeri.
- (16) Kljub pozitivnemu razvoju portugalskega sistema za raziskave in inovacije v zadnjih letih, zlasti v smislu količine in kakovosti človeških virov in znanstvenih rezultatov, so na splošno še vedno prisotna pomembna ozka grla glede oblikovanja kulture in pogojev, ki bi omogočali večje sodelovanje med akademsko in poslovno sfero. Ta vključujejo ovire pri prenosu znanja in tehnologije, trženju izsledkov raziskav ter raziskovalnih karierah, ki raziskovalcem ne dajo dovolj spodbude, da bi raziskali možnosti za „podjetniške raziskave“ in priložnosti za sodelovanje z industrijo. Dodatno ozaveščanje in pojasnjevanje pravic intelektualne lastnine pri povezavi med akademsko sfero in podjetji bi lahko prispevalo k skrajšanju časa za izvršitev pogodbenih ciljev ter unovčenju znanstvenega znanja v gospodarstvu kot tudi k njihovemu gospodarskemu potencialu.
- (17) Država izvaja celostno strategijo za hitrejšo zmanjševanje slabih sredstev. Ta je pomagala zmanjšati delež slabih posojil s 17,2 % bruto posojil ob koncu leta 2016 na 13,3 % v četrtem četrtletju 2017. Zlasti so vzrok za skrbi slaba posojila podjetij, saj predstavljajo približno dve tretjini vseh slabih posojil; delež slabih posojil podjetij ostaja visok in znaša 25,2 % bruto posojil. Reševanje slabih sredstev je ključno za sprostitev ponudbe kreditov za nove naložbe in trajnostno rast. Vendar ostajajo postopki za insolventna podjetja in majhni sekundarni trgi za slaba sredstva pomembne ovire za zmanjšanje deleža slabih posojil. Čeprav povečanje kapitala, tekoča prizadevanja za zmanjšanje stroškov in nekatere nove pozitivne spremembe v zvezi s slabimi posojili izboljšujejo obete finančnega sektorja, ostaja donosnost nizka, izpostavljenost državnemu dolgu visoka, kapitalške rezerve pa nizke.

- (18) Dostop do financ ostaja velik izziv za portugalsko gospodarstvo. Pridobitev stabilnega dostopa do financiranja, zlasti do lastniškega kapitala, šteje za enega izmed večjih izzivov za portugalska podjetja, ki ga še povečujejo pritiski za razdolževanje. V relativnem smislu ostajajo alternativni viri financiranja precej nepomembni. V zadnjih letih so se uvedli novi programi in kreditne linije, skupaj z nadaljnjimi poenostavitvami poslovnega okolja, vendar še vedno ostaja prostor za izboljšave. Hkrati ostajajo slaba posojila in dolg podjetij visoki, čeprav se zmanjšujejo, izboljšave pri dodeljevanju kapitala uspešnejšim podjetjem pa bi bile koristne za naložbeno okolje.
- (19) Kljub napredku pri uvajanju upravne poenostavitve za medsektorske zadeve, ki vplivajo na vsakodnevno življenje državljanov in podjetij, regulativne in upravne ovire v posameznih sektorjih še vedno ovirajo naložbe in učinkovito dodeljevanje sredstev. V zvezi s tem so nujno potrebne sektorske reforme, in sicer prenovitev postopkovnih delovnih procesov s skrajšanjem rokov za sprejemanje odločitev, odstopanje od načela tihe odobritve le v redkih primerih in nadomestitev sistema izdaje dovoljenj, ki zahteva predložitev več dokumentov, z „odgovornimi izjavami“. Upravne pristojbine v gradbenem sektorju bi bilo treba uskladiti z dejanskimi stroški. Medtem ko konkurenca na področju javnih naročil ostaja omejena, pa si spremenjen kodeks o javnem naročanju prizadeva za spodbujanje preglednosti, konkurence in boljšega upravljanja naročil v javnem sektorju. Izvajanje novih pravil bi bilo treba spremljati, vključno z učinkom strožjih pravil na uporabo neposredne oddaje naročil. Čeprav portugalski sodni sistem še naprej izboljšuje svojo učinkovitost, ostaja dolžina postopkov na upravnih sodiščih izziv. Poleg tega podjetja še vedno skrbita prisotnost korupcije in pomanjkanje preglednosti. Medtem ko je država dosegla nadaljnji napredek pri pregonu korupcije, pa prizadevanja za izboljšanje kulture integritete v javnih institucijah doslej še niso dala zadostnih rezultatov.
- (20) Odkar je bil uveden program finančne pomoči so regulativne reforme redke in ovirajo ali včasih celo razveljavljajo reforme, sprejete v tem kontekstu. Skupine podjetij ne smejo opravljati več poklicnih storitev. Podzakonski predpisi, ki urejajo nekatere poklicne poslovne storitve, zlasti pravne storitve, so manj ambiciozni kot okvirni zakon v odločilnih zadevah, kot so pravna oblika, poslovni deleži, upravljanje, oglaševanje in večdisciplinarne prakse. Reforma izdaje dovoljenj in registracije izvajalcev storitev v gradbeništvu je bila komajda dopolnjena s sprostitvijo kontrol za inštalacijske storitve in nadzor zgradb.
- (21) V okviru evropskega semestra 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Portugalske in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2018, nacionalni program reform za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Portugalska prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko na Portugalskem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (22) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2018, njegovo mnenje ⁽¹⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj.
- (23) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda Komisije in te ocene preučil nacionalni program reform za leto 2018 in program stabilnosti za leto 2018. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih od 1 do 3 spodaj –

PRIPOROČA, da Portugalska v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2019 ne bo presegla 0,7 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP. Uporabi nepričakovane prihodke za hitrejšo zmanjševanje deleža dolga sektorja država. Okrepi nadzor nad odhodki, stroškovno učinkovitost in ustrezno pripravo proračuna, zlasti v zdravstvenem sektorju in s poudarkom na zmanjšanju zaostalih plačil v bolnišnicah. Izboljša finančno vzdržnost podjetij v državni lasti, predvsem s povečanjem njihovega skupnega neto prihodka in z zmanjšanjem dolga.
2. Spodbuja okolje, ki vodi do zaposlovanja za nedoločen čas, vključno s pregledom pravnega okvira po posvetu s socialnimi partnerji. Izboljša znanja in spretnosti odraslega prebivalstva, vključno z digitalno pismenostjo, tako da okrepi in razširi obseg komponente usposabljanja pri programih za izpopolnjevanje odraslih. Poveča vpisovanje v visokošolske programe, zlasti naravoslovne in tehnološke smeri.

⁽¹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

3. Poveča učinkovitost postopkov zaradi insolventnosti in postopkov izterjave ter zmanjša ovire za sekundarni trg za slaba posojila. Izboljša dostop do financiranja za podjetja. Zmanjša upravno obremenitev s skrajšanjem postopkovnih rokov, pogostejšo uporabo tihe odobritve in zmanjšanjem zahtev za predložitve dokumentov. Odpravi še vedno obstoječe regulativne omejitve, tako da zagotovi ustrezno izvajanje okvirnega zakona za visoko regulirane poklice. Izboljša učinkovitost upravnih sodišč, med drugim s skrajšanjem postopkov.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet

Predsednik

H. LÖGER

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Romunije za leto 2018 in mnenje Sveta
o konvergenčnem programu Romunije za leto 2018**

(2018/C 320/22)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Romunije ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled.
- (2) Poročilo o državi za Romunijo za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Romunije pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽²⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Romunije pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (3) Romunija je 10. maja 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in 14. maja 2018 konvergenčni program za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (4) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.⁽³⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

- (5) Za Romunijo trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada v konvergenčnem programu za leto 2018 načrtuje za leto 2018 nominalni primanjkljaj v višini 2,95 % BDP, ki naj bi se nato v letu 2021 postopoma znižal na 1,45 % BDP. Srednjeročni proračunski cilj, in sicer strukturni primanjkljaj v višini 1 % BDP do leta 2021, ki je konec programskega obdobja, predvidoma ne bo dosežen. Preračunani strukturni saldo bo v letu 2021 predvidoma dosegel raven -2,1 %. V skladu s konvergenčnim programom naj bi dolg sektorja država kot odstotek BDP do leta 2021 ostal pod 40 % BDP. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je ugoden. Poleg tega ukrepi, potrebni za doseganje načrtovanih ciljev glede primanjkljaja, niso dovolj podrobno opredeljeni.
- (6) Svet je 16. junija 2017 v skladu s členom 121(4) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) odločil, da je v Romuniji v letu 2016 obstajal znaten odklon od srednjeročnega proračunskega cilja. Glede na ugotovljen znaten odklon je Svet 16. junija 2017 Romuniji priporočil, naj sprejme potrebne ukrepe, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽¹⁾ v letu 2017 ne bi presegla 3,3 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,5 % BDP. Svet je 5. decembra 2017 ugotovil, da Romunija ni sprejela učinkovitih ukrepov v odgovor na priporočilo Sveta z dne 16. junija 2017, in je izdal popravljeno priporočilo. V novem priporočilu je Svet Romunijo pozval, naj sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2018 ne bi presegla 3,3 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,8 % BDP. Svet je 22. junija 2018 ⁽²⁾ ugotovil, da Romunija ni sprejela učinkovitih ukrepov v odgovor na priporočilo Sveta z dne 5. decembra 2017. Poleg tega podatki o realizaciji za leto 2017 kažejo na znaten odklon Romunije od priporočene prilagoditve v letu 2017.

Komisija je 23. maja 2018 v skladu s členom 121(4) PDEU in členom 10(2) Uredbe (ES) št. 1466/97 Romuniji izdala opozorilo, da je bil v letu 2017 ugotovljen znaten odklon od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja. Svet je nato 22. junija 2018 sprejel priporočilo ⁽³⁾, v katerem je potrdil, da mora Romunija sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2018 ne bo presegla 3,3 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,8 % BDP. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2018 obstaja tveganje odklona od tega priporočila v letu 2018.

- (7) Svet je 22. junija 2018 Romuniji za leto 2019 priporočil, naj sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ne bo presegla 5,1 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,8 % BDP. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2018 obstaja tveganje odklona od te zahteve v letu 2019. Poleg tega pomladanska napoved Komisije iz leta 2018 predvideva primanjkljaj sektorja država v višini 3,4 % BDP v letu 2018 in 3,8 % BDP v letu 2019, kar presega referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe. Na splošno Svet meni, da bodo glede na močno poslabšanje fiskalnih obetov za izpolnitev določb Pakta za stabilnost in rast od leta 2018 potrebni znatni dodatni ukrepi v skladu s priporočilom za odpravo znatnega ugotovljenega odklona od prilagoditvene poti za doseganje srednjeročnega proračunskega cilja, naslovljenim na Romunijo 22. junija 2018.
- (8) Romunija pri proračunskem načrtovanju redno ignorira predpise fiskalnega okvira kljub potrebi po odgovornem oblikovanju fiskalnih politik. Romunski zakon o fiskalni odgovornosti prenaša fiskalni pakt v nacionalno zakonodajo. Njegova pravila so dobro oblikovana, vendar se jih v praksi vedno znova ne upošteva. V letu 2016 je strukturni primanjkljaj narasel nad srednjeročni cilj, kar je pomenilo kršitev pravila o primanjkljaju. Ciljni nominalni primanjkljaj proračunov za leti 2017 in 2018 je bil blizu 3 % BDP, kar pomeni poslabšanje strukturnega salda v nasprotju s pravilom. Dve proračunski spremembi, izvedeni v letu 2017, nista bili skladni s pravili, ki prepovedujejo povišanje zgornjih meja za nominalni in primarni primanjkljaj ter povišanje odhodkov za zaposlene in skupnih javnofinančnih odhodkov med tekočim fiskalnim letom. Poleg tega je bila, tako kot v zgodnejših letih, v letu 2017 posodobitev fiskalne strategije predložena parlamentu dolgo po zakonskem roku, zato država ni uspela zagotoviti dolgoročneje perspektive za proračunsko načrtovanje.

⁽¹⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so zglajene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

⁽²⁾ Sklep Sveta (EU) 2018/923 z dne 22. junija 2018 o ugotovitvi, da Romunija v odgovor na priporočilo Sveta z dne 5. decembra 2017 ni sprejela učinkovitih ukrepov (UL L 164, 29.6.2018, str. 42).

⁽³⁾ Priporočilo Sveta z dne 22. junija 2018 za odpravo znatnega ugotovljenega odklona od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja v Romuniji (UL C 223, 27.6.2018, str. 3).

- (9) Izpolnjevanje davčnih obveznosti ostaja slabo, zlasti pri davku na dodano vrednost. V preteklem letu je Romunija dosegla omejen napredek pri obravnavi ponovnega priporočila za posamezno državo, in sicer je izboljšala izpolnjevanje davčnih obveznosti in pobiranje davkov. V zvezi z davkom na dodano vrednost ostaja razlika med teoretično pričakovanim in dejansko pobranim davkom zelo velika. Organi so za izboljšanje izpolnjevanja obveznosti uvedli razdelitve plačil. Ta možnost je izbirna, razen za insolventna podjetja in davkoplačevalce z velikimi neporavnanimi obveznostmi za davek na dodano vrednost. Vendar mora ta ukrep šele pokazati znatne rezultate. Država še ni uvedla elektronskih blagajn, povezanih z informacijskim sistemom davčne uprave.
- (10) Stanje finančnega sektorja se je dodatno izboljšalo, vendar je določeno dogajanje še vedno treba spremljati. Bančni sektor ima dovolj kapitala, prav tako se je izboljšala kakovost sredstev. Vendar je potrebno поближе spremljati več tekočih zakonodajnih pobud, ki bi lahko negativno vplivale na odprodajo slabih posojil ter na posojila in naložbe. Nedavno znižanje prispevkov za predhodno financiran drugi steber pokojninskih skladov je ublažilo kratkoročne fiskalne skrbi, vendar bi lahko imelo negativne posledice za razvoj kapitalskih trgov.
- (11) Stanje na trgu dela se zaostrojuje zaradi rasti zaposlovanja vzporedno z zmanjševanjem delovne sile zaradi staranja prebivalstva in izseljevanja. Romunija ima hkrati precejšnjo neizkoriščeno potencialno delovno silo, več skupin, kot so mladi, Romi, dolgotrajno brezposelni ter invalidi, pa ima težave pri dostopanju na trg dela. Romunija je v preteklem letu dosegla le majhen napredek pri obravnavi priporočil za posamezno državo na področju krepitve ciljno usmerjenih aktivacijskih politik in integriranih javnih storitev, ki se osredotočajo na osebe, ki so najbolj oddaljene od trga dela. Kljub povečanim finančnim spodbudam za sheme mobilnosti, ostaja udeležba v aktivnih politikah zaposlovanja zelo nizka, upravna obremenitev pa visoka. Programi javnih del v lokalnem interesu so le skromno pripomogli k zagotavljanju potrebnih znanj in spretnosti ter prehodu v standardno zaposlitev. Prav tako ni individualne obravnave dolgotrajno brezposelnih in prejemnikov socialne pomoči. Sodelovanje med javnimi zavodi za zaposlovanje ter socialnimi službami, izobraževalnimi ustanovami in zunanjimi izvajalci je bilo omejeno.
- (12) Tveganje revščine ali socialne izključenosti je bilo zelo visoko. Zlasti so bili prizadeti družine z otroki, invalidi, Romi ter podeželsko prebivalstvo. Še vedno obstaja velika dohodkovna neenakost, tudi zaradi nizkega učinka sistema davčnih olajšav na zmanjšanje dohodkovne neenakosti na trgu. Socialni referenčni indeks, ki se uporablja pri izračunu najpomembnejših socialnih ugodnosti, ni bil posodobljen od leta 2008. Zakon o minimalnem dohodku za vključenost, ki naj bi začel veljati v letu 2018, bi povečal kritje in primernost socialne pomoči. Vendar je bil začetek veljavnosti odložen za več kot eno leto. Nižja upokojitvena starost za ženske pomeni nižje pokojninske pravice, povečanje revščine v starosti in vse večjo vrzel v stopnji zaposlenosti po spolu.
- (13) Sodelovanje socialnih partnerjev pri oblikovanju in izvajanju gospodarskih in socialnih reform je bilo zelo omejeno. Stališča socialnih partnerjev se pogosto ne upoštevajo, tudi kadar se ujemajo. Romunski okvir za kolektivna pogajanja ne omogoča dobro delujočega sistema industrijskih odnosov. Socialni dialog zaznamuje nizka stopnja kolektivnih pogajanj, zlasti na sektorski ravni, ter nizko članstvo v sindikatih in organizacijah zaposlenih. Visoki pragovi za zastopanost in nejasna definicija sektorjev so med ključnimi ovirami za bolj učinkovit socialni dialog. Zakonodajne spremembe za izboljšanje okvira so doslej le malo napredovale.
- (14) V preteklih letih se je minimalna plača večkrat povečala na diskrecijski način. Od leta 2015 se je minimalna neto plača povečala za več kot 60 %. V letu 2017 je približno 30 % delavcev zaslužio minimalno plačo, kar pomeni precej strnjeno porazdelitev plač. Socialni partnerji so podprli predlog za objektivni mehanizem za povišanja minimalne plače, vendar ga vlada ni uporabila.
- (15) Ponudba znanj in spretnosti ne dohaja potreb gospodarstva. Nizke ravni doseženih osnovnih in digitalnih znanj in spretnosti imajo negativen učinek na konkurenčnost, zaposlovanje in konvergenco. Udeležba v izobraževanju odraslih je zelo nizka. Država še nima mehanizma za usklajevanje aktivnih politik zaposlovanja s povpraševanjem po znanjih in spretnostih, sposobnost za napovedovanje prihodnjih potreb po znanjih in spretnostih ter oceno pričakovanega učinka novih tehnologij pa je slaba. Poklicno izobraževanje in usposabljanje ostajata druga izbira in nista dovolj usklajena s potrebami trga dela ter strategijami za regionalno ali sektorsko specializacijo.
- (16) Slaba uspešnost izobraževalnega sistema prispeva k veliki neenakosti priložnosti in poslabšuje romunske dolgoročne obete za rast. Zagotavljanje in dostop do kakovostnega vključujočega rednega izobraževanja je izziv, zlasti za Rome in otroke na podeželskih območjih. Država mora šele razviti metodologijo spremljanja za odpravo

segregacije v šolah. Stopnja zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja upada, čeprav še vedno ostaja visoka. Mehanizem zgodnjega opozarjanja za prepoznavanje otrok, pri katerih je prisotno tveganje, da bodo opustili šolanje, je v pripravi, vendar država ni dovolj osredotočena na kakovostno izobraževanje. Kljub sprejetju nekaterih ukrepov se šole in visokošolski zavodi srečujejo z izzivi pri zagotavljanju kakovostne izobrazbe. Le redki pridobijo terciarno izobrazbo. Vlaganje v izobraževanje je razmeroma nizko, pri čemer zlasti šole v okoljih z omejenimi možnostmi ne prejmejo ustrezne podpore.

- (17) Zdravstveno stanje prebivalcev se je izboljšalo, vendar še vedno ostaja pod standardi Unije. Dostop do zdravstvene oskrbe ostaja izziv, kar negativno vpliva na razvoj otrok, zaposljivost delovne sile in zdravo staranje. Nizko financiranje in neučinkovita poraba sredstev omejujejo učinkovitost zdravstvenega sistema, hkrati pa močno primanjkuje zdravnikov in medicinskih sester. Dostop do zdravstvenega varstva je omejen zaradi razširjenosti neformalnih plačil in oddaljenosti od zdravstvene infrastrukture. Romunija je dosegla določen napredek pri obravnavi priporočila za posamezno državo pri omejevanju neformalnih plačil, poleg tega uvaja mehanizem spremljanja, toda njegov dejanski učinek bo treba še oceniti. Obravnava priporočila za posamezno državo glede preusmeritve na ambulantno zdravljenje je doslej pokazala le omejen napredek. Izvajanje nacionalne zdravstvene strategije, ki je trenutno v teku, ovirajo spremembe prednostnih nalog in slabo načrtovanje naložb.
- (18) Strateško načrtovanje, postopek javnega posvetovanja in ocena učinka zakonodaje ostajajo šibki z vidika zasnov, izvajanja in spremljanja politik. To zmanjšuje kakovost in predvidljivost ureditve. Poleg tega pogoste spremembe zakonodaje, kot so spremembe fiskalnega zakonika, negativno vplivajo na poslovno okolje. Sodelovanje deležnikov pri oblikovanju in izvajanju reform je šibko, pristni dialog pa se uporablja le redko, čeprav so na voljo ustrezne institucionalne strukture. Mehanizem za obravnavanje mnenj deležnikov v javnih posvetovanjih ne zagotavlja njihovega ustreznega nadaljnjega upoštevanja. Primer tega je nedavno neupoštevanje predloga, ki so ga podprli socialni partnerji, za objektivni mehanizem za povečanje minimalne plače, ki bi upošteval priporočilo za posamezno državo. Na področju reform javne uprave niso bili doseženi oprijemljivi rezultati. Sprejetje ustrezne zakonodaje o upravljanju človeških virov v javni upravi je bilo odloženo. Generalni sekretariat vlade ima omejeno vlogo pri nadzoru kakovosti oblikovanja politik.
- (19) Slaba kakovost infrastrukture, vključno v prometnem sektorju ter sektorjih odpadkov in odpadnih voda, omejuje možnosti Romunije za rast. Za javne naložbe je značilna nizka učinkovitost, zlasti pri pripravi projektov in njihovem prednostnem razvrščanju. Splošno stanje in zanesljivost cestne, železniške in plovne infrastrukture ostajata slaba, poleg tega reforma prometnega sektorja napreduje zelo počasi. Prav tako počasi napreduje reforma ravnanja z odpadki, pri čemer se sektorja trdnih odpadkov in odpadnih voda spopadata s podobnimi izzivi. Splošni prometni načrt in nacionalni načrt ravnanja z odpadki naj bi zagotovila stabilen načrt za naložbe in okrepila upravne zmogljivosti v zadevnih sektorjih, vendar je bilo usklajevanje priprave projektov s strateškim načrtovanjem doslej omejeno. Romunija je dosegla omejen napredek pri obravnavi priporočila za posamezno državo, naj pri javnih naložbah okrepi prednostno razvrščanje projektov in njihovo pripravo.
- (20) V Romuniji je učinkovito in pregledno javno naročanje bistveno za obravnavanje ključnih izzivov politike, vključno z učinkovito javno porabo, bojem proti korupciji ter spodbujanjem inovacij ter trajnostne in vključujoče rasti. Romunija je dosegla določen napredek pri obravnavi priporočila za posamezno državo glede izvedbe strategije javnega naročanja, vendar načrt še ni v celoti izpeljan. Istočasno izboljšanje učinkovitosti in strateške uporabe javnega naročanja, učinkovite revizije in nadzor goljufij ostajajo še naprej izziv. Trajnost sprejetih ukrepov in nepovratnost reform je potrebno nenehno spremljati. Izzivi glede učinkovitosti in preglednosti, povezani z javnim naročanjem, se pojavljajo zlasti pri večjih naložbah v zdravstveno infrastrukturo v regionalnih bolnišnicah v Iașiju, Cluju in Craiovi.
- (21) Državna podjetja imajo ključno vlogo v pomembnih infrastrukturnih sektorjih, kot sta energija in železniški promet. Vendar je njihova operativna in finančna uspešnost slabša kot pri zasebnih podjetjih. Korporativno upravljanje podjetij v državni lasti se je v zadnjem času precej poslabšalo in tako izničilo napredek na področju priporočil za posamezno državo iz let 2015 in 2016. Izvajanje nove zakonodaje ni le v zaostanku, bilo je tudi že več poskusov izvzetja številnih podjetij iz njenega področja uporabe. Poleg tega država zamuja tudi z objavo finančnih podatkov državnih podjetij. Posledično so se poslabšali ključni pogoji za spodbujanje učinkovite porabe javnih sredstev, prav tako država dopušča izkrivljene naložbene odločitve. Februarja 2018 je ustavno sodišče pozvalo parlament k reviziji zgornjih izvetij.

- (22) Dogodki v preteklem letu so v veliki meri postavili pod vprašaj nepovratnost in trajnost precejšnjega napredka Romunije pri reformi njenega sodnega sistema in boju proti korupciji na visoki ravni. Sodstvo se sooča z vprašanji glede njegove neodvisnosti, poleg tega je prisoten pritisk na sodne institucije in pravni okvir za boj proti korupciji, napredek pri ostalih izzivih pa je še naprej oviran. Izvajanje nacionalne protikorupcijske strategije v obdobju 2016–2020, v okviru katerega se razvijajo dodatni ukrepi za preprečevanje korupcije in boj proti njej, napreduje na tehnični ravni, vendar je potrebna bolj oprijemljiva politična podpora, saj ostajajo korupcija in težave pri upravljanju v javnem sektorju prisotne na vseh ravneh ter so med največjimi izzivi za poslovno okolje.
- (23) Komisija v okviru mehanizma za sodelovanje in preverjanje še naprej spremlja reformo pravosodja in boj proti korupciji v Romuniji. Ti področji zato nista zajeti v priporočilih za posamezno državo za Romunijo, vendar sta pomembni za razvoj pozitivnega socialno-ekonomskega okolja v državi.
- (24) V okviru evropskega semestra 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Romunije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila konvergenčni program za leto 2018, nacionalni program reform za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Romunija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko v Romuniji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (25) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil konvergenčni program za leto 2018, njegovo mnenje ⁽¹⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj –

PRIPOROČA, da Romunija v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Zagotovi skladnost s Priporočilom Sveta z dne 22. junija 2018 za odpravo znatnega odklona od prilagoditvene poti za dosego srednjeročnega proračunskega cilja. Zagotovi dosledno izvajanje fiskalnega okvira. Okrepi izpolnjevanje davčnih obveznosti in pobiranje davkov.
2. Dokonča reformo minimalnega dohodka za vključenost. Izboljša socialni dialog. Zagotovi določanje minimalne plače na podlagi objektivnih meril. Izboljša izpopolnjevanje znanj in spretnosti ter zagotavljanje kakovostnega rednega izobraževanja, zlasti za Rome in otroke na podeželskih območjih. Izboljša dostop do zdravstvene oskrbe, tudi s prehodom na ambulantno oskrbo.
3. Poveča predvidljivost odločanja z uveljavljanjem sistematične in učinkovite uporabe ocene učinka zakonodaje ter posvetovanja z deležniki in njihovega sodelovanja pri oblikovanju in izvajanju reform. Izboljša pripravo in prednostno razvrščanje velikih infrastrukturnih projektov ter pospeši njihovo izvajanje, zlasti v prometnem sektorju ter sektorjih odpadkov in odpadnih voda. Izboljša preglednost in učinkovitost javnega naročanja. Okrepi korporativno upravljanje podjetij v državni lasti.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

⁽¹⁾ V skladu s členom 9(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovenije za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovenije za leto 2018**

(2018/C 320/23)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 5(2) Uredbe,ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ ter zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Slovenijo opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 22. marca 2018. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja sprejel 14. maja 2018 ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje).
- (2) Slovenija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje, kot je izraženo v priporočilih spodaj, zlasti v priporočilu 1.
- (3) Poročilo o državi za Slovenijo za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Slovenije pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Slovenije pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 7. marca 2018. Na podlagi opravljenih analize je Komisija ugotovila, da v Sloveniji ne obstajajo makroekonomska neravnotežja.
- (4) Slovenija je 13. aprila 2018 predložila nacionalni reformni program za leto 2018 in 26. aprila 2018 program stabilnosti za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.⁽³⁾ UL C 179, 25.5.2018, str. 1.⁽⁴⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Slovenijo trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter prehodno pravilo glede dolga. Program stabilnosti za leto 2018, ki ga je predložila vlada, ki opravlja tekoče posle, temelji na predpostavki nespremenjenih politik. Vlada v skladu s programom pričakuje, da se bo nominalni presežek v letu 2018 izboljšal na 0,4 % BDP in nato v letu 2021 dosegel 0,9 % BDP. Ob nespremenjenih politikah srednjeročni proračunski cilj, in sicer presežek v višini 0,25 % BDP, do leta 2021 naj ne bi bil dosežen. Glede na program stabilnosti za leto 2018 se pričakuje, da se bo dolg sektorja država kot odstotek BDP v letu 2018 znižal na 69,3 % BDP in se v letu 2021 dodatno zmanjšal na 58,3 % BDP. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten.
- (7) Svet je 11. julija 2017 Sloveniji priporočil, naj zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽²⁾ v letu 2018 ne bo presegla 0,6 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 1,0 % BDP. Hkrati je bilo navedeno, da bo treba pri oceni osnutka proračunskega načrta za leto 2018 in poznejši oceni proračunskih rezultatov za leto 2018 ustrezno upoštevati cilj doseganja fiskalne naravnosti, ki prispeva tako h krepitvi trenutnega okrevanja kot k zagotavljanju vzdržnosti javnih financ. Na podlagi ocene Komisije glede moči okrevanja v Sloveniji, ki je bila izvedena v okviru mnenja Komisije o osnutku proračunskega načrta Slovenije za leto 2018 in pri kateri so bili ustrezno upoštevani izzivi Slovenije glede vzdržnosti, je v letu 2018 potreben strukturni fiskalni napor v višini vsaj 0,6 % BDP brez možnosti dodatnega odklona v obdobju enega leta. To ustreza nominalni stopnji rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov, ki ne presega 1,5 %. Če navedeno upoštevamo v celoviti oceni, na podlagi napovedi Komisije iz pomladi 2018 obstaja v letu 2018 tveganje znatnega odklona od priporočene prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja.
- (8) V letu 2019, ko naj bi bil delež javnega dolga v BDP v Sloveniji nad 60 % BDP, pozitivna proizvodna vrzel pa naj bi znašala 4,1 % BDP, nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ne bi smela preseči 2,2 %, kar je v skladu s strukturno prilagoditvijo v višini 1,0 % BDP, kot izhaja iz skupno dogovorjene prilagoditvene matrike v okviru Pakta za stabilnost in rast. Hkrati obstajajo jasni znaki, da so neizkoriščene zmogljivosti v gospodarstvu podcenjene, saj naj bi inflacija v letu 2019 dosegla 2 %, podzaposlenost je nad predkrizno ravno, naložbe pa se po velikem upadu v letih krize krepijo. Poleg tega orodje za preverjanje verjetnosti nakazuje, da so ocene proizvodne vrzeli, ki temeljijo na skupni metodologiji, povezane z visoko stopnjo negotovosti. Na tej podlagi se zdi letna strukturna prilagoditev v višini 0,65 % BDP, kar ustreza najvišji stopnji rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v višini 3,1 %, ustrezna. Ob nespremenjenih politikah obstaja v letu 2019 ter v letih 2018 in 2019 skupaj tveganje znatnega odklona od te zahteve. Slovenija bo v letu 2018 predvidoma izpolnjevala prehodno pravilo glede dolga, v letu 2019 pa pravilo glede dolga. Svet na splošno meni, da bi bilo treba z letom 2018 sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev skladnosti z določbami Pakta za stabilnost in rast.
- (9) Vlada je predstavila predloge za reformo zdravstvenega sistema. Predlog zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, ki je osrednji del reforme in bo zagotovil dolgoročno financiranje zdravstvenega sistema, je bil decembra 2017 predložen v posvetovanje Ekonomsko-socialnemu svetu, vendar ni bil sprejet pred volitvami, zato je njegovo sprejetje negotovo. Trenutno je v pripravi predlog zakona o dolgotrajni oskrbi, s katerim naj bi dolgotrajna oskrba postala nov steber socialne varnosti, ki bi dopolnjeval druge sisteme socialne varnosti (zdravstveno varstvo, socialno varstvo in pokojninsko zavarovanje). Kako bo Slovenija v prihodnosti povečala stroškovno učinkovitost, dostopnost in kakovost oskrbe, je še vedno negotovo. Leta 2017 so bili sprejeti

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽²⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so zgajene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

predlogi za spremembo Zakona o zdravniški službi, Zakona o zdravstveni dejavnosti, Zakona o pacientovih pravicah in Zakona o interventnih ukrepih za zagotovitev finančne stabilnosti javnih zdravstvenih zavodov, ki jih je zdaj treba začeti izvajati, da se zagotovita dostopnost in kakovost oskrbe. Sprejeti so bili prvi ukrepi za izvajanje Nacionalnega plana zdravstvenega varstva za obdobje 2016–2025. Postopoma se uvajajo ambulate družinske medicine, načrtovana je vzpostavitev sistema za ocenjevanje zdravstvene tehnologije do leta 2020, rešitve e-Zdravja pa bodo izboljšale spremljanje po vsej državi. Poleg tega se pričakuje, da bodo koristi bolje usklajenih javnih naročil na področju zdravstva pripomogle k večji stroškovni učinkovitosti javnih naročil.

- (10) Ekonomsko-socialni svet je julija 2017 soglasno sprejel dokument z naslovom „Izhodišča za prenovu sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Republiki Sloveniji“. V njem so predstavljeni različni ukrepi, kako bi lahko zagotovili ustrezne pokojnine ter vzpostavili vzdržen in pregleden pokojninski sistem. Vendar konkretnega akcijskega načrta za sprejetje teh ukrepov še ni, pa tudi obdobje za postopno uvedbo reforme kljub dogovoru med socialnimi partnerji in vlado, da bo reforma sprejeta do leta 2020, ni bilo določeno. Še vedno so prisotni izzivi v zvezi z zagotavljanjem dolgoročne vzdržnosti in ustreznosti pokojninskega sistema s prilagoditvijo zakonsko določene upokojitvene starosti in spodbujanjem poznejšega upokojevanja; s povečanjem pokritosti s shemami dodatnega pokojninskega zavarovanja; z ustreznim odzivom na spreminjajoče se poklicne poti in zmanjšanjem tveganja revščine starejših.
- (11) Gospodarska rast se je nadaljevala, gibanja na trgu dela in socialni trendi so se še izboljšali. Delež prebivalstva, ki ga ogroža revščina ali socialna izključenost, se je zmanjšal, vendar pri starejših, zlasti pri ženskah, ostaja nad povprečjem Unije. Zaposlenost se je še naprej povečevala, brezposelnost pa se je dodatno zmanjšala. Vendar so v številnih strokovnih poklicih vidni znaki pomanjkanja delovne sile. Dolgotrajna brezposelnost ostaja nad predkrizno ravno in še vedno predstavlja skoraj polovico skupne brezposelnosti. Izzivi so še vedno zlasti pri starejših delavcih, saj stopnja delovne aktivnosti in zaposlenosti starejših delavcev ostajata med najnižjimi v Uniji. Slovenska družba se hitro stara, kar pomeni, da se delovno sposobno prebivalstvo in ponudba delovne sile krčita. Vlada je kot odgovor na ta trend pripravila „Strategijo dolgožive družbe“, vendar še ni konkretnih akcijskih načrtov.
- (12) Ob starajočem se prebivalstvu je še bolj očitna potreba po večji udeležbi v izobraževanju odraslih, ki od leta 2010 upada in je zlasti nizka med nizko usposobljenimi in starejšimi delavci. Izboljšanje znanj in spretnosti z vseživljenjskim učenjem bi povečalo možnosti za zaposlitev, zlasti za nizko usposobljene in starejše delavce. Stopnja zaposlenosti nizko usposobljenih delavcev se je izboljšala, vendar ostaja pod predkrizno ravno in povprečjem Unije. Ocena aktivnih politik zaposlovanja kaže, da je večina programov uspešnih, vendar so tako odhodki na tem področju kot tudi stopnja udeležbe brezposelnih v programih še vedno nizki. Čeprav je reforma trga dela iz leta 2013 očitno pomagala nekaterim ranljivim skupinam, da se zaposlijo, je še vedno težava zaposlovanje za določen čas.
- (13) Sprejeti so bili ukrepi za izboljšanje možnosti financiranja za podjetja v Sloveniji in za zagotavljanje alternativ podjetjem, ki sicer najemajo bančna posojila. Vendar je zanašanje na uporabo bančnih posojil še vedno izziv pri financiranju, zlasti pri malih in srednjih podjetjih, za katera je dostop do financiranja še vedno ovira za rast. Sedanji ukrepi še niso omogočili boljšega financiranja, zlasti za inovativna podjetja. V Sloveniji je le malo hitro rastočih podjetij in nimajo dovolj podpore za širitev. Tvegani kapital se kot ena od oblik lastniškega financiranja povečuje, vendar z zelo nizke ravni. Inovativnim podjetjem bi koristile tudi učinkovitejše javne raziskave, ki jih trenutno ovirajo težave pri privabljanju domačih in tujih strokovnjakov ter pomanjkanje financiranja na podlagi uspešnosti. Raven zasebnih naložb je v Sloveniji v primerjavi s primerljivimi državami še vedno razmeroma nizka, zato so smiselna ciljno usmerjena prizadevanja za nadaljnje izboljšanje okvirnih pogojev za naložbe, zlasti na področjih, ki imajo velik potencial za povečanje produktivnosti.
- (14) Veliko zakonodajno in upravno breme še vedno zavira razvoj podjetij. Birokracija velja za enega najbolj problematičnih dejavnikov pri poslovanju v Sloveniji. To je povezano predvsem z negotovostjo in zapletenostjo davčnih postopkov, vendar ni omejeno samo na to področje, saj v gospodarskih zadevah še vedno traja približno eno leto do prve obravnave na sodišču. Slovenija je oblikovala orodje za pomoč pri zmanjševanju upravnega bremena in napreduje pri njegovem izvajanju. Precejšen del pa še ni izveden.

- (15) Poleg tega se je Slovenija šele začela ukvarjati z visoko ravno omejevalnih predpisov v nekaterih storitvenih sektorjih. Izvedene so bile reforme za liberalizacijo poklicnih zahtev za arhitekte in gradbene inženirje, druga vprašanja, ki so jih opredelile službe Komisije, pa še niso bila obravnavana. Reforme bi koristile tudi slovenskim podjetjem v predelovalnem sektorju, ki so odvisna od prispevkov konkurenčnih storitev.
- (16) Učinkovito javno naročanje je ključno za nadzor stroškov in izboljšanje kakovosti v slovenskem zdravstvenem sektorju. Razširitev centraliziranega javnega naročanja kot tudi drugih oblik združevanja javnih naročil, kot je skupno javno naročanje, pri katerem sodeluje več bolnišnic, je ključnega pomena za zagotavljanje kakovostnih inovativnih izdelkov po konkurenčnih cenah.
- (17) Slovenija ima pri javnih naročilih težave z neučinkovitostjo. Konkurenca med ponudniki je razmeroma nizka, na kar nakazuje majhno število prejetih ponudb na posamezen razpis in visok delež postopkov s pogajanji brez predhodnega razpisa. Slednje tudi zmanjšuje preglednost. Profesionalizacija oseb, ki sodelujejo pri izvajanju javnih naročil, je nizka, poleg tega je malo varoval proti korupciji in nedovoljenemu dogovarjanju med ponudniki. Predvsem je zaradi postopka imenovanja njenih članov omejena neodvisnost Državne revizijske komisije. Kljub oceni organov, da sta gospodarski kriminal in korupcija v preteklih letih povzročila znatno škodo, nekatere protikorupcijske reforme še niso bile sprejete.
- (18) Za Slovenijo je še vedno značilna velika vpletenost države v gospodarstvo, zlasti v finančnem sektorju. Predhodno objavljeni načrti za privatizacijo se izvajajo počasi. Nadaljevanje privatizacij bi dolgoročno povečalo poslovno vzdržnost podjetij in zmanjšalo tveganja za javne finance.
- (19) V okviru evropskega semestra za leto 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Slovenije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2018, nacionalni reformni program za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Slovenija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko v Sloveniji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (20) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda Komisije in te ocene preučil program stabilnosti za leto 2018, njegovo mnenje ⁽¹⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj –

PRIPOROČA, da Slovenija v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2019 ne bo presegla 3,1 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,65 % BDP. Sprejme in izvaja Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju ter načrtovano reformo dolgotrajne oskrbe. Zagotovi dolgoročno vzdržnost in ustreznost pokojninskega sistema, vključno s povišanjem zakonsko določene upokojitvene starosti in omejevanjem predčasnega upokojevanja. Poveča zaposljivost nizko usposobljenih in starejših delavcev z ukrepi vseživljenjskega učenja in aktivacijskimi ukrepi.
2. Razvije alternativne vire financiranja za hitro rastoča podjetja. Zmanjša ovire za vstop na trg z revizijo regulacije proizvodnih trgov in zmanjšanjem upravnega bremena. Izboljša konkurenco, profesionalizacijo in neodvisen nadzor na področju javnih naročil. Izvede privatizacije v skladu z obstoječimi načrti.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

⁽¹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Slovaške za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovaške za leto 2018**

(2018/C 320/24)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Slovaške ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 22. marca 2018. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja sprejel 14. maja 2018 ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje).
- (2) Slovaška bi morala kot država članica, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje, kot je izraženo v priporočilih spodaj, zlasti v priporočilu 1.
- (3) Poročilo o državi za Slovaško za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Slovaške pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Slovaške pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (4) Slovaška je 25. aprila 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in program stabilnosti za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).⁽³⁾ UL C 179, 25.5.2018, str. 1.⁽⁴⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Slovaško trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada v programu stabilnosti za leto 2018 načrtuje, da se bo nominalni primanjkljaj izboljšal, in sicer na 0,8 % BDP v letu 2018 in postopoma dodatno na 0,0 % BDP v letu 2021. Srednjeročni proračunski cilj, in sicer strukturni primanjkljaj v višini 0,5 % BDP, naj bi bil dosežen leta 2020. V skladu s programom stabilnosti za leto 2018 naj bi dolg sektorja država kot odstotek BDP postopno upadal in se z 49,3 % v letu 2018 znižal na 43,3 % BDP do leta 2021. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Vendar ukrepi, potrebni za doseganje načrtovanih ciljev glede primanjkljaja od leta 2019 naprej, niso bili v celoti opredeljeni. Proračun vključuje nedoločene kategorije odhodkov, imenovane proračunske rezerve, ki predstavljajo nezanemarljiv delež (0,7 % BDP) in se lahko uporabljajo za *ad hoc* dejavnosti, kar zmanjšuje predvidljivost pri izvrševanju proračuna.
- (7) Svet je 11. julija 2017 Slovaški priporočil, naj zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinancijskih odhodkov ⁽²⁾ v letu 2018 ne bo preseгла 2,9 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,5 % BDP. Navedeno je bilo tudi, da bo treba pri oceni osnutka proračunskega načrta za leto 2018 in poznejši oceni proračunskih rezultatov za leto 2018 ustrezno upoštevati cilj doseganja fiskalne naravnosti, ki prispeva tako h krepitvi trenutnega okrevanja kot tudi k zagotavljanju vzdržnosti javnih financ. Po oceni Komisije glede moči okrevanja na Slovaškem, pri kateri so bili ustrezno upoštevani izzivi Slovaške glede vzdržnosti, ni treba upoštevati nobenih dodatnih elementov v zvezi s tem. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2018 obstaja v letu 2018 tveganje znatnega odklona od tega priporočila.
- (8) V letu 2019, ko naj bi proizvodna vrzel Slovaške predvidoma znašala 1,2 % BDP, nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinancijskih odhodkov ne bi smela preseči 4,1 %, kar je v skladu s strukturno prilagoditvijo v višini 0,5 % BDP, kot izhaja iz skupno dogovorjene prilagoditvene matrike zahtev v okviru Pakta za stabilnost in rast. Ob nespremenjenih politikah obstaja na Slovaškem v letu 2019 tveganje znatnega odklona od te zahteve zaradi odklona v letih 2018 in 2019 skupaj. Na splošno Svet meni, da bi bilo treba z letom 2018 sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev skladnosti z določbami Pakta za stabilnost in rast.
- (9) Za slovaške javne finance dolgoročno še vedno obstajajo tveganja. Odhodki za zdravstvo še naprej ogrožajo dolgoročno vzdržnost javnih financ, saj je povečanje stroškovne učinkovitosti zdravstva na Slovaškem še vedno izziv. Dolgoročno naj bi se javnofinancijski odhodki za zdravstveno varstvo povečali za 1,2 odstotne točke BDP, kar je nad povprečnim ocenjenim povečanjem za Unijo v višini 0,9 odstotne točke. Dolgoročna vzdržnost pokojninskega sistema se postopno izboljšuje predvsem zaradi samodejnega povečanja upokojitvene starosti, zaradi česar se je zmanjšalo predvideno dolgoročno povečanje porabe, povezano s staranjem prebivalstva.
- (10) Čeprav so bili sprejeti nekateri ukrepi za izboljšanje stroškovne učinkovitosti zdravstvenega sistema, zlasti z izvajanjem pregleda stroškovne učinkovitosti porabe, je še vedno precej možnosti za racionalizacijo uporabe virov. Načrti za daljnosežno zdravstveno reformo, ki bi omogočala racionalizacijo storitev, boljše upravljanje bolnišničnih virov in učinkovitejši sistem oskrbe, ne kažejo znakov napredka. Uporaba bolnišničnih storitev je še vedno visoka, pri čemer so stopnje hospitalizacije pri kroničnih boleznih visoke, stopnje odpustov nad povprečjem Unije, stopnje zasedenosti postelj pa razmeroma nizke. Medtem ko se lahko z okrepitevijo sektorja primarnega zdravstvenega varstva zmanjša velika obremenitev bolnišnic, se sistem sooča s pomanjkanjem

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽²⁾ Neto primarne javnofinancijske odhodke sestavljajo vsi javnofinancijski odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so zgajene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

splošnih zdravnikov, ki je še bolj izrazito zaradi njihove neenakomerne geografske porazdelitve. Tudi starostna struktura splošnih zdravnikov vzbuja pomisleke glede njihovega zadostnega števila v prihodnosti. Poleg tega je več ukrepov, namenjenih izboljšanju stroškovne učinkovitosti zdravstvenega sistema, kot sta popolna uvedba sistema plačil za skupine primerljivih primerov in učinkovita operacionalizacija sistema e-zdravja, še vedno v fazi razvoja. Verjetno bo pri teh ukrepih v prihodnje prišlo do nadaljnjih zamud in težav pri izvajanju.

- (11) Javnofinančni prihodki se povečujejo zaradi hitre gospodarske rasti, potekajo pa tudi prizadevanja za izboljšanje izpolnjevanja davčnih obveznosti in odpravo visoke vrzeli Slovaške pri davku na dodano vrednost. Davčne spodbude za spodbujanje raziskav in razvoja so se povečale, obdavčitev nepremičnin pa je še vedno šibek vir prihodkov. Tekoči program pregledov porabe za vsa ključna področja javne porabe se je izkazal kot učinkovit in natančen instrument za izboljšanje stroškovne učinkovitosti javne porabe.
- (12) Pozitiven razvoj na trgu dela se nadaljuje, kaže pa se v povečanju zaposlenosti in zgodovinsko nizkih stopnjah brezposelnosti. Kljub temu je dolgotrajna brezposelnost še vedno med najvišjimi v Uniji, izpostavljene pa so ji zlasti prikrajšane skupine, kot so nizko usposobljeni delavci, mladi in marginalizirani Romi. Zaradi izboljšanja razmer na trgu dela v nekaterih sektorjih gospodarstva že poročajo o pomanjkanju usposobljene delovne sile. Regionalne razlike na trgu dela so izrazite, pri čemer je višja brezposelnost bolj prisotna na vzhodu Slovaške, pomanjkanje delovne sile pa v zahodnem delu države. Slovaška je začela izvajati akcijski načrt o vključevanju dolgotrajno brezposelnih, ki ga podpira Evropski socialni sklad. Načrt uvaja predvsem posameznikom prilagojene storitve, socialno svetovanje in nov sistem osnovnega profiliranja. Vendar izvajanje še ni prineslo večjih strukturnih izboljšav. Še vedno so prisotne vrzeli pri sodelovanju z zasebnimi partnerji in nevladnimi organizacijami za ublažitev delovne obremenitve javnih zavodov za zaposlovanje, posameznikom prilagojeno svetovanje pa je v zgodnji fazi izvajanja. Poleg tega groba kategorizacija dolgotrajno brezposelnih ni popolnoma zanesljiva, da bi lahko na njeni podlagi predpisali aktivacijske ukrepe. Programi usposabljanja in prekvalifikacije so se okrepili, vendar so še vedno nezadostni in njihova ciljna usmerjenost na dolgotrajno brezposelne in prikrajšane skupine ostaja omejena. Poleg tega je udeležba odraslih v učenju še vedno zelo nizka, druga priložnost za izobraževanje za prikrajšane skupine pa ni dovolj razvita. Merila za upravičenost do nadomestil za brezposelnost so stroga in trajanje nadomestil je kratko. Posledica tega je, da je do nadomestil za brezposelnost upravičenih malo kratkotrajno brezposelnih oseb.
- (13) Vrzeli stopnje zaposlenosti po spolu ter razlike v plačilu med spoloma so višje od povprečja Unije. Nizka stopnja zaposlenosti žensk v rodni dobi je posledica dejstva, da moški redko izkoristijo dolg starševski dopust, poleg tega je skromna tudi uporaba prožnih ureditev dela, cenovna dostopnost in dostop do storitev otroškega varstva pa sta omejena. Zlasti za otroke, mlajše od treh let, so stopnje vpisa v otroško varstvo izredno nizke.
- (14) Izobraževalni sistem ne prispeva v zadostni meri k socialno-ekonomskemu razvoju Slovaške in je premalo financiran na vseh ravneh. Med perečimi izzivi so kakovost rezultatov izobraževanja, udeležba Romov v vključujočem rednem izobraževanju in učinkovito vključevanje študentov iz socialno-ekonomsko prikrajšanih okolij v izobraževanje in usposabljanje. Učni izidi in raven osnovnih znanj so še vedno šibki v primerjavi z mednarodnimi standardi, nanje pa močno vpliva socialno-ekonomski položaj učencev. Stopnja zgodnjega opuščanja šolanja je nizka, vendar se povečuje, precejšnje pa so tudi regionalne razlike v stopnji osipa. Kljub načrtom za letno povečanje plač učiteljev za 6 % do leta 2020 je učiteljski poklic še vedno neprivlačen, deloma zaradi omejenih možnosti za začetno usposabljanje in poklicni razvoj. Izvajanje ukrepov za povečanje udeležbe romskih učencev v vključujočem rednem izobraževanju je izredno šibko zaradi neustrezne finančne podpore in spremljanja ter nezadostnega usposabljanja učiteljev glede medkulturnih vprašanj.
- (15) Javna uprava je še vedno obremenjena z neučinkovitostjo in ozkimi grli, ki jih povzročata slabo medresorsko sodelovanje in šibka politična nevtralnost javne uprave. Izvajanje zakona o javnih uslužbencih počasi napreduje, vendar njegov učinek na izboljšanje upravljanja človeških virov še ni viden. Pri upravljanju sredstev Unije sta upravna zmogljivost in učinkovitost še vedno omejeni in fluktuacija osebja ostaja visoka, kar je delno povezano s političnim ciklom. Za reševanje tega vprašanja je bila sicer okrepljena usklajevalna vloga urada podpredsednika vlade, ki ima stabilizacijsko vlogo pri zagotavljanju kontinuitete in institucionalnega strokovnega znanja v izvajalskih organizacijah.

- (16) Skladi ESI so ključni pri reševanju ključnih izzivov za izboljšanje konkurenčnosti, rasti in delovnih mest na Slovaškem. Slovaška je v letu 2017 beležila izgubo v višini 26 milijonov EUR pri financiranju za raziskave in inovacije, predvsem zaradi težav pri uporabi meril za izbor in izbiri ocenjevalcev, kot so potrdila opravljena preverjanja. Če ne bodo sprejeti ustrezni ukrepi za pospešitev izvajanja, obstaja veliko tveganje, da bo izgubljen še en del teh sredstev. Medtem ko je stopnja izbire projektov že preseгла polovico vseh dodeljenih sredstev za tekoče programsko obdobje, je bilo za izvajanje na terenu upravičencem izplačanih le 11 % dodeljenih sredstev.
- (17) Nizka učinkovitost javne uprave se odraža tudi v drugih sektorjih, vključno z energijo in okoljem. Stopnje recikliranja so zelo nizke in kakovost zraka ostaja razmeroma slaba. Trajnostno gospodarjenje z gozdovi je vedno večji izziv. Energetski sektor trpi zaradi prekomerne regulacije in energetske politike niso povsem v skladu s podnebnimi in energetskimi cilji Unije.
- (18) Slovaška je storila pomembne korake za vzpostavitev dobro delujočega sistema javnih naročil. Prizadeva si za uvedbo kvalitativnih meril za oddajo naročil. Obvezna elektronska orodja za izvajanje postopkov javnega naročanja naj bi bila vzpostavljena do oktobra 2018. Pri vseh projektih, ki se financirajo prek skladov ESI, so bila opravljena celovita predhodna preverjanja, ki pa niso bila optimalno učinkovita. Kljub temu na področjih notranjega nadzora, preglednosti, digitalizacije, profesionalizacije ter strateškega in okoljsko vzdržnega javnega naročanja še ni bila dosežena zadovoljiva uspešnost. To se kaže v tem, da je Slovaška kljub določenemu izboljšanju še vedno nekoliko nad povprečjem Unije, kar zadeva protikonkurenčne prakse. Poleg tega so znaki zavezanosti k boju proti korupciji še vedno skromni. Več kot polovica podjetij zaznava korupcijo kot razširjeno pri javnem naročanju, ki ga upravljajo nacionalni organi.
- (19) Korupcija, zapleteni upravni postopki, pretirani in hitro spreminjajoči se predpisi o poslovanju ter pomisleki glede upravljanja nekaterih regulativnih organov močno vplivajo na kakovost poslovnega okolja na Slovaškem. Čeprav se je Slovaška v nekaterih mednarodnih primerjavah odrezala nekoliko slabše kot v preteklosti, je opredelila več ukrepov za izboljšanje kakovosti poslovnega okolja in spodbujanje naložb. Okrepila je tudi okvir za oceno učinka zakonodaje, s čimer se je njegova uporaba v zadnjih letih razširila. Pred kratkim je bila sprejeta tudi nova strategija za boljše pravno urejanje, t. i. RIA 2020 (ocena učinka zakonodaje). V sektorju poslovnih storitev so še vedno prisotne velike regulativne ovire, pri čemer so omejitve za arhitekte, inženirje, davčne svetovalce, odvetnike, patentne zastopnike, nepremičninske posrednike in turistične vodnike višje od povprečja Unije. Priporočila za obravnavo regulativnih ovir so bila podana v sporočilu Komisije z dne 10. januarja 2017 o priporočilih za reforme na področju regulacije poklicnih storitev. Vendar Slovaška ni poročala o napredku pri odpravljanju teh omejitev.
- (20) Na splošno pri krepitvi boja proti korupciji ni bil dosežen napredek. Obseg korupcije je še vedno velik, pregon takih kaznivih dejanj pa se je še zmanjšal. Zaznavanje korupcije se je še dodatno poslabšalo zaradi umora preiskovalnega novinarja in njegovih ugotovitev v zvezi s številnimi primeri korupcije na visoki ravni. Delež primerov korupcije na visoki ravni, ki se preganjajo, je izjemno nizek. Vprašanje premajhne odgovornosti policije in državnih tožilcev ni bilo razrešeno, to pa ovira boj proti korupciji in preiskovanje občutljivih primerov korupcije.
- (21) Izboljšanje učinkovitosti pravosodnega sistema, vključno z njegovo neodvisnostjo, ostaja za Slovaško izziv, čeprav se je učinkovitost nekoliko izboljšala. Pomisleki glede neodvisnosti sodstva so še vedno prisotni, vključno glede postopkov imenovanja sodnikov na vseh ravneh sodstva.
- (22) Povečanje inovacij sicer lahko spodbudi konkurenčnost in olajša prehod na gospodarstvo, temelječe na znanju, vendar inovacijska zmogljivost Slovaške ostaja zmerena, intenzivnost zasebnih naložb v raziskave in razvoj pa je zelo nizka (0,4 % BDP v letu 2016). Čeprav ima Slovaška velik srednje-/visokotehnološki proizvodni sektor, so prevladujoče multinacionalne družbe doslej pokazale le omejen interes za izvajanje dejavnosti raziskav in razvoja, odstotek inovativnih malih in srednjih podjetij pa je bil leta 2016 na Slovaškem precej nižji (13,9 %) kot v celotni Uniji (28,8 %).
- (23) Zaradi uporabe skladov ESI so se javne naložbe v raziskave in inovacije med letoma 2009 in 2015 močno povečale. Celoten potencial teh naložb ni bil izkoriščen zaradi neučinkovitosti v raziskovalnem okolju Slovaške. Kljub okrepljeni vlogi urada podpredsednika vlade za usklajevanje raziskav, razvoja in inovacij je splošno upravljanje politike na tem področju šibko. Razdrobljenost sistema in šibek okvir upravljanja, v katerem so

odgovornosti razdeljene med več ministrstev in izvajalskih agencij, ki so pogosto slabo medsebojno usklajeni, povzroča redno odlaganje reform. Ukrepi za spodbujanje prenosa znanja, krepitev raziskovalnih zmogljivosti v industriji in izboljšanje sodelovanja med podjetji in akademsko sfero napredujejo le počasi.

- (24) V okviru evropskega semestra za leto 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Slovaške in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2018, nacionalni program reform za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Slovaška prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko na Slovaškem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (25) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2018, njegovo mnenje ⁽¹⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 –

PRIPOROČA, da Slovaška v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2019 ne bo presegla 4,1 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,5 % BDP. Izvede ukrepe za povečanje stroškovne učinkovitosti zdravstvenega sistema in razvije učinkovitejše strategije za zaposlene v zdravstvu.
2. Okrepi ukrepe za aktivacijo in strokovno izpopolnjevanje, vključno s kakovostnim ciljnim usposabljanjem in posameznikom prilagojenimi storitvami za prikrajšane skupine, zlasti z izvedbo akcijskega načrta za dolgotrajno brezposelne. Spodbuja zaposlovanje žensk, predvsem z razširitvijo cenovno dostopnega in kakovostnega otroškega varstva. Izboljša kakovost in vključujočo naravo izobraževanja, med drugim s povečanjem udeležbe romskih otrok v rednem izobraževanju od zgodnjega otroštva naprej.
3. Poveča uporabo meril glede kakovosti in stroškov v življenjskem ciklu pri dodeljevanju javnih naročil. Omeji korupcijo, vključno z zagotavljanjem uveljavljanja obstoječe zakonodaje in povečanjem odgovornosti na ravni policije in tožilstva. Izboljša učinkovitost pravosodnega sistema, zlasti z zagotavljanjem neodvisnosti postopkov za imenovanje sodnikov. Zmanjša razdrobljenost javnega raziskovalnega sistema in spodbuja inovativnost podjetij, vključno z malimi in srednjimi podjetji.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

⁽¹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Finske za leto 2018 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Finske za leto 2018**

(2018/C 320/25)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Finske ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 22. marca 2018. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja sprejel 14. maja 2018 ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje).
- (2) Finska bi morala kot država članica, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje, kot je izraženo v priporočilih spodaj, zlasti v priporočilu 3.
- (3) Poročilo o državi za Finsko za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Finske pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Finske pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (4) Finska je 13. aprila 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in program stabilnosti za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).⁽³⁾ UL C 179, 25.5.2018, str. 1.⁽⁴⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Finsko trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter pravilo glede dolga. Vlada v programu stabilnosti za leto 2018 načrtuje, da bo nominalni saldo v letu 2018 znašal –0,6 % BDP in tako ostal na ravni preteklega leta. Po navedbah vlade naj bi se saldo v letu 2019 izboljšal ter nato v letih 2020 in 2021 dosegel majhen presežek. Srednjeročni proračunski cilj, in sicer primanjkljaj v višini 0,5 % BDP v strukturnem smislu, je bil v letu 2017 presežen. Vendar naj bi bil preračunani strukturni primanjkljaj ⁽²⁾ po napovedih rahlo višji, in sicer naj bi v obdobju 2018–2019 znašal 0,6 % BDP, po tem pa naj bi se zmanjšal. Dolg sektorja država kot odstotek BDP je dosegel najvišjo vrednost v letu 2015 pri 63,6 %, nato pa se je v letu 2017 znižal na 61,4 %. V skladu s programom stabilnosti za leto 2018 se bo delež dolga še naprej zmanjševal in leta 2021 dosegel 56,7 % BDP. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske projekcije, se večinoma zdi verjeten. Glavna tveganja glede proračunskih projekcij se nanašajo na začetne stroške načrtovane reforme socialnih in zdravstvenih storitev, ki bi bili lahko višji od pričakovanih.
- (7) V programu stabilnosti za leto 2018 je opozorjeno, da so se stroški v zvezi z izrednim pritokom beguncev povečali in da je bil ta vpliv na proračun v obdobju 2015–2016 znaten. V skladu s programom stabilnosti za leto 2017 naj bi se stroški v letu 2017 zmanjšali za 0,15 % BDP. Ta številka v programu stabilnosti za leto 2018 ni bila potrjena in je zato Komisija ni upoštevala. Poleg tega je bil Finski leta 2017 odobren začasni odklon od zahtevane prilagoditvene poti za doseglo srednjeročnega proračunskega cilja v višini 0,5 % BDP, da bi se upoštevale velike strukturne reforme, predvsem pokojninska reforma leta 2017 in pakt za konkurenčnost, s pozitivnim učinkom na dolgoročno vzdržnost javnih financ. Leta 2017 je bil Finski odobren tudi začasni odklon v višini 0,1 % BDP, da bi se upoštevali odhodki za nacionalne naložbe v projekte, ki jih sofinancira Unija. V zvezi s slednjim odklonom je eno od meril za upravičenost, da se skupne javne naložbe ne zmanjšajo. Podatki o realizaciji za leto 2017 so pokazali zmanjšanje javnih naložb v letu 2017 v primerjavi s prejšnjim letom, medtem ko naj bi naložbe, povezane s sredstvi Unije, po ocenah ostale stabilne. Zato za Finsko v letu 2017 ne velja več, da izpolnjuje pogoje za začasni odklon v višini 0,1 % BDP v zvezi z odhodki za nacionalne naložbe v projekte, ki jih sofinancira Unija. Preostali začasni odkloni od prilagoditvene poti za doseglo srednjeročnega proračunskega cilja se prenesejo naprej, tako da zajemajo obdobje treh let. Zato začasna odklona na podlagi klavzul o izrednih dogodkih in strukturnih reformah znašata 0,67 % BDP v letu 2018 in 0,5 % BDP v letu 2019.
- (8) Svet je Finski priporočil, naj zagotovi, da bo odklon od srednjeročnega proračunskega cilja v letu 2018 omejen na odstopanje, povezano s proračunskim učinkom izrednih dogodkov (odobreno leta 2016), in odstopanja v zvezi z izvajanjem strukturnih reform in naložb (odobrena leta 2017). To je skladno z najvišjo nominalno stopnjo rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v višini 1,9 % v letu 2018, kar ustreza dovoljenemu poslabšanju strukturnega salda za 0,1 % BDP. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2018 obstaja tveganje določenega odklona od priporočene fiskalne prilagoditve v letu 2018. Vendar se zaradi rezultata, ki je bil za leto 2017 boljši od pričakovanega, trenutno napoveduje, da bo razdalja od srednjeročnega cilja manjša od odobrenih odstopanj, povezanih s klavzulama o izrednih dogodkih in strukturnih reformah. Če bo to potrjeno, se bo upoštevalo pri naknadni oceni za leto 2018.
- (9) Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2018 bi morala Finska leta 2019 zagotoviti, da bo odklon od srednjeročnega proračunskega cilja v letu 2019 omejen na odstopanje, povezano s proračunskim učinkom v zvezi z izvajanjem strukturnih reform, za katere je bil leta 2017 odobren začasni odklon. To je skladno z najvišjo nominalno stopnjo rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v višini 2,9 %, kar ustreza dovoljenemu poslabšanju strukturnega salda za 0,2 % BDP. Finska naj bi ob predpostavki nespremenjenih politik izpolnjevala zahtevo za leto 2019. V letih 2018 in 2019 naj bi izpolnjevala tudi merilo glede zmanjšanja dolga.

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽²⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

Svet na splošno meni, da bi morala biti Finska pripravljena v letu 2018 sprejeti nadaljnje ukrepe za zagotovitev skladnosti ter da bo v letu 2019 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast.

- (10) Odhodki za pokojnine, zdravstvo in dolgotrajno oskrbo naj bi se zaradi staranja prebivalstva in zmanjševanja delovne sile povečali s 22 % BDP leta 2016 na 24 % BDP do leta 2030. Upravna reforma ter reforma socialnih in zdravstvenih storitev, o katerih trenutno razpravlja parlament, sta namenjeni zmanjšanju rasti odhodkov na tem področju. Drugi cilji bi bili zagotoviti enak dostop do zdravstvenega varstva in skrajšati čakalne dobe za paciente, zlasti na območjih z omejenimi možnostmi ali na oddaljenih območjih. Delež samoprijavljenih neizpolnjenih zdravstvenih potreb je nad povprečjem v Uniji. Zlasti delovno neaktivni se srečujejo s težavami, ko želijo dobiti potrebno zdravstveno oskrbo. Nova raven regionalne javne uprave, tj. okrožja, bo od leta 2020 naprej na Finskem skrbela za socialne in zdravstvene storitve. Reforma bo združila sredstva, da se omogoči njihova učinkovitejša uporaba na ravni okrožij. K boljši produktivnosti bi morala prispevati tudi večja uporaba digitalnih in elektronskih storitev. In končno, socialne in primarne zdravstvene storitve bi zagotavljali tako javni kot tudi zasebni socialni in zdravstveni centri. To bi pacientom omogočilo večjo svobodo izbire, konkurenca med ponudniki storitev pa naj bi ustvarila prihranke pri stroških. Doseganje teh ambicioznih ciljev bo odvisno tudi od odločitev, sprejetih med fazo izvajanja reform.
- (11) Skupna stopnja zaposlenosti je bila s 74 % delovno sposobnega prebivalstva v starosti od 20 do 64 let leta 2017 na Finskem razmeroma nizka v primerjavi z drugimi nordijskimi državami. Tudi udeležba na trgu dela je bila nižja, zlasti za ženske, nizko usposobljene moške in osebe z migrantskim ozadjem. Stopnja strukturne brezposelnosti, ki je leta 2017 znašala približno 7,5 % skupne delovne sile, je bila visoka. Kar zadeva rast zaposlovanja, kljub nedavnim ukrepom, ki so jih sprejeli finski organi, še vedno ostajajo izzivi glede sprejemanja več spodbud za sprejetje zaposlitve in aktivnejše politike zaposlovanja.
- (12) Pasti neaktivnosti in brezposelnosti še vedno ovirajo večje izkoriščanje delovne sile. Razlog za znatno past neaktivnosti sta sistem socialnih prejemkov in kombinacija različnih vrst nadomestil. Bistven element te pasti predstavljata socialna pomoč in stanovanjski dodatek. Ti in drugi prejemki se zelo hitro postopno ukinejo, ko se dohodek povečuje, kar ustvarja tveganje, da sprejetje zaposlitve morda ne bo dovolj finančno nagrajeno. Zaradi zapletenosti pravil o socialnih prejemkih, skupaj z upravnimi praksami, naj bi nastale znatne pasti brezposelnosti ali „birokratske pasti“. Negotovost v zvezi z ravno socialnih prejemkov in časom njihove ponovne uvedbe zmanjšuje privlačnost kratkoročnega dela ali dela s krajšim delovnim časom. In končno, kljub nedavnemu povečanju števila građenj novih stanovanj bi lahko pomanjkanje cenovno dostopnih stanovanj v centrih rasti pomenilo dodatno oviro za mobilnost delovne sile. Poskus glede temeljnega dohodka, ki trenutno poteka in katerega prvi rezultati se pričakujejo leta 2019, bo verjetno zagotovil nekatere informacije za revizijo sistema socialne varnosti. Preučena je bila reforma sistema starševskega dopusta za povečanje stopnje zaposlenosti žensk v rodni dobi in za spodbujanje enakosti spolov. Trenutno se pripravlja register dohodkov v realnem času, ki bi lahko zagotovil priložnost za uspešno izboljšanje učinkovitosti javnih storitev in ravni socialnih prejemkov.
- (13) Prakse določanja plač se spreminjajo in gredo v smeri pogajanj na sektorski in lokalni ravni. Ker se podjetja pogosto soočajo z zelo različnimi omejitvami, bi to moralo omogočiti večjo diferenciacijo plač med podjetji, pri čemer je treba zagotoviti, da so realna povečanja plač v skladu z rastjo produktivnosti in da se hkrati podpirajo boljši rezultati na področju zaposlovanja. V skladu z najnovejšimi dogovori o plačah, sprejetimi konec leta 2017 in v začetku leta 2018, imajo organizirani delodajalci več možnosti za izvedbo pogajanj na lokalni ravni. Še vedno so prisotne nekatere ovire za neorganizirane delodajalce. Opaženi so bili nekateri prvi pozitivni rezultati, saj trenutno stanje nedavnih pogajanj o plačah kaže na rezultat, ki na splošno ne vpliva na stroškovno konkurenčnost. V praksi se kljub temu, da pri dogovorih o plačah ni uradnega usklajevanja, zdi, da se oblikuje finski model, ki povezuje povečevanje plač v nemenjalnem sektorju s povečanjem, dogovorjenim v menjalnem sektorju.
- (14) Zaradi postopnega vračanja aktivnosti in zaposlovanja na raven pred krizo je verjetno, da bo manjša zaposljivost brezposelnih in neaktivnih oseb postala velika težava, ki bi lahko upočasnila okrevanje trga dela in s tem ogrozila dolgoročno vzdržnost finske socialne družbe. Razmere zahtevajo ustrezne in celostne storitve aktiviranja in rehabilitiranja za brezposelne in neaktivne. Hkrati so viri, namenjeni za javne zavode za zaposlovanje, zlasti za dejavnosti svetovanja, pod povprečjem Unije. Storitve za brezposelne, zlasti tiste z manjšimi možnostmi za zaposlitev, so porazdeljene med več ločenih ponudnikov. Povezovanje ali boljše usklajevanje bi pripomoglo k vzpostavitvi dobro delujoče verige storitev (sistem „vse na enem mestu“ za brezposelne/neaktivne). Potrebna so nadaljnja prizadevanja, da se zagotovi ponovni vstop neaktivnih na trg dela, zlasti tistih v starostni

skupini 25–49 let in oseb z migrantskim ozadjem. Z migranti bi lahko delno nadomestili sedanje zmanjševanje delovno sposobnega prebivalstva, če so dobro vključeni na trg dela in v finsko družbo. In končno, pomanjkanja delovne sile se povečuje, kar verjetno odraža sedanje strukturne spremembe v gospodarstvu, kot je staranje prebivalstva. To kaže na potrebo po nadaljnjem vlaganju v izobraževanje odraslih in poklicno usposabljanje, kar bi omogočilo poklicno mobilnost ter zmanjšalo neskladja med ponudbo znanj in spretnosti ter povpraševanjem po njih.

- (15) Vlada je izvedla ukrepe za spodbujanje podjetništva in zagonskih podjetij ter tudi izboljšala razpoložljivost posojil in izvoznih jamstev za mala in srednja podjetja. Poleg tega lahko brezposelni zdaj ob ustanovitvi podjetja v prvih mesecih prejemajo denarna nadomestila za brezposelnost. Ta shema bo najverjetneje uspešna, če se bo izvajala skupaj z usposabljanjem in mentorstvom, vendar pa lahko njeno kratko trajanje omeji njen učinek. Poleg tega ostajajo nekatere pomanjkljivosti pri socialni zaščiti podjetnikov in samozaposlenih, tveganje revščine za samozaposlene na Finskem pa je v primerjavi z zaposlenimi veliko.
- (16) Zadolženost gospodinjestev je še vedno na najvišji ravni doslej (67 % BDP v letu 2016). Dolg je pretežno s spremenljivo obrestno mero, kar pomeni tveganje, če bi se obrestne mere v srednjeročnem obdobju povišale. Potrošniški krediti hitro naraščajo in vedno večji del teh posojil zagotovijo tuje banke, finančne institucije (razen kreditnih institucij), družbe za majhna posojila in medsebojno posojanje. Finski organ za finančni nadzor je sprejel številne ukrepe za omejitev povečanja zadolženosti gospodinjestev. Vendar se v kratkem aktivno razdolževanje ne pričakuje, zlasti ker obrestne mere ostajajo nizke, zaupanje potrošnikov pa je veliko. Ker obsežen register posojil (v katerem bi se zbirale tako pozitivne kot negativne informacije o dolžnikih) ne obstaja, lahko to bankam onemogoči, da bi imele jasen pregled nad splošno zadolženostjo gospodinjestev.
- (17) V okviru evropskega semestra 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Finske in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2018, nacionalni reformni program za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Finska prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko na Finskem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (18) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2018, njegovo mnenje ⁽¹⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj –

PRIPOROČA, da Finska v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. V letu 2019 doseže srednjeročni proračunski cilj ob upoštevanju odstopanj, povezanih z izvajanjem strukturnih reform, za katere je odobren začasni odklon. Zagotovi sprejetje in izvajanje upravne reforme za doseganje večje stroškovne učinkovitosti in enak dostop do socialnih in zdravstvenih storitev.
2. Izboljša spodbude za sprejetje zaposlitve in zagotavljanje ustreznih in dobro integriranih storitev za brezposelne in neaktivne.
3. Okrepi spremljanje zadolženosti gospodinjestev, vključno z vzpostavitvijo sistema registra posojil.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet
Predsednik
H. LÖGER

⁽¹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Švedske za leto 2018 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Švedske za leto 2018**

(2018/C 320/26)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 9(2) Uredbe,ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ ter zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Švedsko opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled.
- (2) Poročilo o državi za Švedsko za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Švedske pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽³⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Švedske pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 7. marca 2018. Na podlagi opravljene analize je Komisija ugotovila, da na Švedskem obstajajo makroekonomska neravnotežja. Zlasti preценjene cene stanovanjskih nepremičnin skupaj z nadaljnjim povečanjem zadolženosti gospodinjstev predstavljajo tveganja neurejene odprave neravnotežij. Že tako visoka zadolženost gospodinjstev še naprej raste. Cene stanovanjskih nepremičnin hitro in praktično neprekinjeno rastejo že približno 20 let. V zadnjem četrletju leta 2017 je bila zabeležena negativna rast, vendar kazalniki vrednotenja kažejo na to, da so cene stanovanjskih nepremičnin še naprej zelo visoke glede na gospodarske temelje. Banke so sicer ustrezno kapitalizirane, vendar bi neurejena odprava neravnotežij lahko vplivala tudi na finančni sektor, saj so banke vse bolj izpostavljene hipotekarnim kreditom gospodinjstev. V takem primeru bi lahko glede na sistemsko finančno povezanost prišlo do učinkov prelivanja na sosednje države. V zadnjih letih so bili sprejeti ukrepi za omejitev rasti hipotekarnih dolgov in povečanje gradnje stanovanjskih nepremičnin. Vendar doslej izvedeni ukrepi politik niso zadostovali za odpravo preценjenosti v sektorju stanovanjskih nepremičnin in še vedno so prisotne ključne vrzeli v politikah, zlasti v zvezi z davčnimi spodbudami za lastništvo stanovanj ter delovanjem ponudbe stanovanjskih nepremičnin in najemniškega trga.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.⁽³⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

- (3) Švedska je 27. aprila 2018 predložila nacionalni program reform za leto 2018 in konvergenčni program za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (4) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Za Švedsko trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada namerava v skladu s konvergenčnim programom za leto 2018 doseči presežek v višini 1,0 % BDP v letu 2018 ter v celotnem programskem obdobju še naprej izpolnjevati srednjeročni proračunski cilj, in sicer strukturni primanjkljaj v višini 1 % BDP. V skladu s konvergenčnim programom za leto 2018 naj bi dolg sektorja država kot odstotek BDP v letu 2018 padel na 37,3 % in se dodatno zmanjšal na 29,0 % v letu 2021. Gospodarska rast in zdrave javne finance sta opredeljena kot glavna dejavnika za upadajoči dolg sektorja država kot odstotek BDP. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2018 naj bi strukturni saldo kazal presežek v višini 0,7 % BDP v letu 2018 in presežek v višini 1,0 % BDP v letu 2019, kar je nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Svet na podlagi ocene konvergenčnega programa za leto 2018 in ob upoštevanju pomladanske napovedi Komisije iz leta 2018 meni, da bo Švedska v letih 2018 in 2019 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (6) Že v osnovi visoka zadolženost gospodinjstev še naprej narašča. Zadolženost gospodinjstev se je leta 2017 povečala za 7,0 % in dosegla približno 86 % BDP in 184 % razpoložljivega dohodka, kar je med najvišjimi ravni v Uniji. Potem ko se je leta 2016 nekoliko zmanjšalo, se je povprečno razmerje med dolgom in razpoložljivim dohodkom za jemalce novih hipotekarnih kreditov v letu 2017 ponovno povečalo in doseglo novo najvišjo raven pri 411 %. Rast zadolženosti gospodinjstev je pretežno posledica višjega hipotekarnega zadolževanja, ki je povezano z visokimi cenami stanovanj in strukturnimi izkrivljanji, ki dajejo prednost naložbam v nepremičnine, financiranim s hipotekarnimi krediti. Ravni dolga so neenakomerno porazdeljene, pri čemer se gospodinjstva z nižjimi dohodki in mladi soočajo z izrazito visoko zadolženostjo glede na dohodek. Švedska je v zadnjih letih izvedla več makrobonitetnih ukrepov. Sprejeti ukrepi vključujejo omejitve razmerja med vrednostjo kredita in vrednostjo zastavljenih nepremičnin, prilagoditev spodnjih mej uteži tveganja bank in uvedbo formalnega pravila za odplačevanje hipotekarnih kreditov junija 2016. Marca 2018 je začela veljati nova, okrepljena zahteva glede odplačevanja hipotekarnih kreditov z visokim razmerjem med dolgom in dohodkom. Švedska je sprejela tudi zakonodajo za okrepitev pravnih pooblastil makrobonitetnega organa (*Finansinspektionen*). Nova pooblastila veljajo od februarja 2018, tako da se lahko organ s širšim naborom možnih ukrepov hitreje odziva na tveganja, povezana z rastočim dolgom gospodinjstev. Videti je, da imajo doslej sprejeti ukrepi makrobonitetne politike omejen učinek na rast hipotekarnih kreditov. Postopno omejevanje davčnih olajšav za plačila obresti na hipotekarne kredite ali povečanje periodičnih davkov na nepremičnine bi prispevalo k zaviranju rasti zadolženosti gospodinjstev, vendar vlada glede tega vprašanja ni dosegla napredka.
- (7) Rast švedskega gospodarstva je bila leta 2017 trdna pri približno 2,4 %, poganjalo pa jo je močno domače povpraševanje. Naložbe so se v prvih treh četrtletjih povečale za 6,0 % (medletno) pod vplivom naložb v stanovanjske nepremičnine, tako da je bil njihov prispevek posebej velik. Kljub obsežnemu povečanju novih gradenj v zadnjih letih je ponudba stanovanj, zlasti cenovno dostopnih stanovanjskih nepremičnin v okolici večjih mest, še vedno premajhna. Pomanjkanje razpoložljivih in cenovno dostopnih stanovanjskih nepremičnin lahko poleg tega tudi omejuje mobilnost na trgu dela in učinkovito vključevanje migrantov na trg dela ter prispeva k medgeneracijski neenakosti.
- (8) Po dveh desetletjih hitro rastočih cen stanovanjskih nepremičnin je bil jeseni 2017 zabeležen postopen upad, vendar cene ostajajo nad gospodarskimi temelji. Ključni dejavniki vključujejo davčne spodbude za lastništvo stanovanjskih nepremičnin in najemanje hipotekarnih kreditov ter še naprej ugodne kreditne pogoje skupaj z razmeroma nizkimi obrestnimi merami za odplačilo hipotekarnih kreditov. Poleg tega je pomanjkanje ponudbe stanovanjskih nepremičnin povezano s strukturnimi pomanjkljivostmi, vključno z omejeno konkurenco v gradbenem sektorju zaradi ovir za vstop malih in tujih podjetij ter sposobnosti velikih gradbenih investorjev, da nadzorujejo zemeljske vire. Prisotne so tudi ovire za učinkovito uporabo obstoječih stanovanjskih

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

nepremičnin. Na trgu najemniških stanovanjskih nepremičnin najemnine, nižje od tržnih, ustvarjajo učinke rigidnosti trga ter učinke „vključenih/izključenih“. Na trgu lastniških stanovanj davki na kapitalski dobiček zmanjšujejo mobilnost lastnikov stanovanjskih nepremičnin. Švedski organi nadaljujejo postopno izvajanje načrta v 22 točkah za povečanje stanovanjskih gradenj in izboljšanje učinkovitosti trga stanovanjskih nepremičnin. Vendar ni bil izveden noben večji ukrep politike za uvedbo večje prožnosti pri določanju višine najemnin ali revizijo zasnove davka na kapitalski dobiček.

- (9) Napredno gospodarstvo potrebuje visoko usposobljene delavce; v sektorjih, kot so gradbeništvo, izobraževanje, zdravstvo, znanost, inženirstvo ter informacijske in komunikacijske tehnologije se pojavlja pomanjkanje ustrezne delovne sile. V zvezi s tem so še vedno prisotni izzivi, kot je vključevanje ljudi z migrantskim ozadjem, zlasti žensk, na trg dela. Stopnja zaposlenosti pri ženskah, rojenih zunaj EU, je bistveno nižja kot za celotno prebivalstvo. Vrzeli v uspešnosti izobraževanja med učenci iz različnih socialno-ekonomskih okolij se povečuje. Vključevanje novo prispelih učencev migrantov v šolski sistem zahteva pozorno spremljanje, enako pa velja za vse večje pomanjkanje učiteljev.
- (10) V okviru evropskega semestra v letu 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Švedske in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila konvergenčni program za leto 2018, nacionalni program reform za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Švedska prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko na Švedskem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (11) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil konvergenčni program za leto 2018 in meni ⁽¹⁾, da bo Švedska po pričakovanjih izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (12) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni program reform za leto 2018 in konvergenčni program za leto 2018. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilu 1 –

PRIPOROČA, da Švedska v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Obravnava tveganja, povezana z visoko zadolženostjo gospodinjstev, tako da postopno zmanjša davčne olajšave za plačila obresti na hipotekarne kredite ali poveča periodične davke na nepremičnine. Spodbuja gradnjo stanovanjskih nepremičnin, kjer najbolj primanjkujejo, zlasti z odpravo ovir za gradnjo, in izboljša učinkovitost trga stanovanjskih nepremičnin, tudi z uvedbo večje prožnosti pri določanju višine najemnin in pregledom zasnove davka na kapitalski dobiček.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet

Predsednik

H. LÖGER

⁽¹⁾ V skladu s členom 9(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 13. julija 2018****v zvezi z nacionalnim programom reform Združenega kraljestva za leto 2018 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Združenega kraljestva za leto 2018**

(2018/C 320/27)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ ter zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 22. novembra 2017 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2018. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 22. marca 2018 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 22. novembra 2017 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Združenega kraljestva ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled.
- (2) Poročilo o državi za Združeno kraljestvo za leto 2018 je bilo objavljeno 7. marca 2018. V njem so bili ocenjeni napredek Združenega kraljestva pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 11. julija 2017 ⁽³⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek Združenega kraljestva pri doseganju njegovih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (3) Združeno kraljestvo je 29. marca 2017 uradno obvestilo Evropski svet, da namerava zapustiti Evropsko unijo. Razen če ne bo z ratificiranim sporazumom o izstopu določen drug datum ali če Evropski svet v skladu s členom 50(3) Pogodbe o Evropski uniji in po dogovoru z Združenim kraljestvom soglasno ne sklene, da se Pogodbi prenehata uporabljati pozneje, se bo celotno primarno in sekundarno pravo Unije za Združeno kraljestvo prenehalo uporabljati 30. marca 2019 ob 00:00h po srednjeevropskem času. Združeno kraljestvo bo takrat postalo tretja država. Potekajo pogajanja za zagotovitev urejenega izstopa, ki bi vključeval prehodno obdobje do konca leta 2020, v katerem bi se zakonodaja Unije še naprej uporabljala za Združeno kraljestvo in v njem.
- (4) Združeno kraljestvo je 30. aprila 2018 predložilo nacionalni program reform za leto 2018 in konvergenčni program za leto 2018. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).⁽³⁾ UL C 261, 9.8.2017, str. 1.

- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Na podlagi člena 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Združeno kraljestvo trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter prehodno pravilo glede dolga. Vlada v konvergenčnem programu za 2017/2018 pričakuje, da se bo nominalni primanjkljaj znižal z 2,2 % BDP v letu 2017/2018 na 1,8 % BDP v letu 2018/2019 ter na 1,7 % BDP v letu 2019/2020. Konvergenčni program ne vključuje srednjeročnega proračunskega cilja. V skladu s konvergenčnim programom naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP v obdobju med letoma 2017/2018 in 2019/2020 pretežno ustalil pri 85,5 % ter se nato v letu 2021/2022 znižal na 84,8 % BDP. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Čeprav so ukrepi, potrebni za podporo načrtovanim ciljem glede primanjkljaja, na splošno dobro opredeljeni, naraščajoči pritiski na javnofinančne odhodke na številnih področjih predstavljajo tveganje pri doseganju načrtovanega zmanjšanja primanjkljaja.
- (7) Svet je 11. julija 2017 Združenemu kraljestvu priporočil, naj zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽²⁾ v letu 2018/2019 ne bo presegla 1,8 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP. Hkrati je Svet navedel, bi bilo treba upoštevati doseganje fiskalne naravnosti, ki prispeva h krepitvi trenutnega okrevanja in zagotavljanju vzdržnosti javnih financ Združenega kraljestva. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2018 obstaja v letu 2018/2019 tveganje določenega odklona od zahtev preventivnega dela Pakta za stabilnosti in rast.
- (8) V letu 2019/2020, ko naj bi bil delež javnega dolga v BDP v Združenem kraljestvu nad 60 % BDP, proizvodna vrzel pa naj bi znašala 0,4 % BDP, nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ne bi smela preseči 1,6 %, kar je v skladu s strukturno prilagoditvijo v višini 0,6 % BDP, kot izhaja iz skupno dogovorjene prilagoditvene matrike zahtev v okviru Pakta za stabilnost in rast. Ob nespremenjenih politikah naj bi Združeno kraljestvo v letu 2019/2020 izpolnjevalo to zahtevo. Na prvi pogled se pričakuje, da bo Združeno kraljestvo v letih 2018/2019 in 2019/2020 izpolnjevalo prehodno pravilo glede dolga zaradi dovoljenega letnega odklona v višini 0,25 %. Na splošno Svet meni, da mora biti Združeno kraljestvo od leta 2018/2019 dalje pripravljeno sprejeti dodatne ukrepe za zagotovitev izpolnjevanja določb Pakta za stabilnost in rast.
- (9) Letna neto ponudba stanovanjskih nepremičnin se še naprej povečuje ob podpori sklopa vladnih pobud za spodbujanje trga stanovanjskih nepremičnin in cikličnega okrevanja. Vendar je še vedno precej nižja od ocenjenega povpraševanja, zato zagotavljanje zadostnega obsega stanovanjskih nepremičnin za Združeno kraljestvo ostaja velik izziv. To je povezano z zelo strogo in zapleteno ureditvijo trga zemljišč. Pomanjkanje stanovanjskih nepremičnin in visoki stanovanjski stroški so še posebej pereča vprašanja, povezana z velikim in rastočim povpraševanjem, denimo v urbanih središčih in njihovi okolici. Vlada se problema zaveda in si je zastavila ambiciozne cilje za povečanje ponudbe v prihodnjih letih. Hkrati je ponovno potrdila svojo zavezo, da bo omejila razvoj v okolici urbanih središč. Lastništvo stanovanj se je med mlajšimi generacijami znatno zmanjšalo, kar prispeva k medgeneracijski neenakosti.
- (10) Produktivnost dela je nizka in stagnira. Veliki deli gospodarstva so primerjalno gledano razmeroma neuspešni glede na glavne dejavnike produktivnosti – znanja in spretnosti, naložbe in učinkovite poslovne procese. Cestna, železniška in letalska omrežja Združenega kraljestva so prav tako pod znatnim in naraščajočim pritiskom glede zmogljivosti.
- (11) Čeprav so nominalni podatki o trgu dela še vedno pozitivni pri večini meril, se še vedno pojavljajo pomisleki glede kakovosti nekaterih delovnih mest. To je povezano z vprašanji razvoja znanj in spretnosti, nekaterih netipičnih oblik dela, plač, produktivnosti, udeležbe na trgu dela in revščine delovno sposobnega prebivalstva. V zvezi z vsemi navedenimi vprašanji so bili napovedani pomembni ukrepi politike in nadaljnji razvoj. Bistvenega

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽²⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so zgajene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

pomena je skladnost teh povezanih politik. Kar se tiče znanj in spretnosti, je bil do zdaj poudarek večinoma na vajeništvu in reformah strokovnega izobraževanja. Na obeh področjih bi osredotočenost na kakovost lahko zagotovila trajnostni multiplikacijski učinek za družbo in gospodarstvo. Združeno kraljestvo je med državami članicami, ki že izpolnjujejo več kot dve tretjini osnutkov meril evropskega okvira za kakovostna in učinkovita vajeništva, zato je mogoče določati in spremljati cilje glede kakovosti, npr. s spremljanjem diplomantov. Za zagotavljanje možnosti vseživljenjskega učenja, zlasti za zaposlene, ki so običajni na začetni stopnji zaposlitve, so potrebni viri, sorazmerni s tistimi, ki so namenjeni za vajeništva, ter nove ravni kvalifikacij T (T-Levels) za mlade, ki so opustili šolanje.

- (12) Pozornost bo treba v prihodnje posvečati tudi vprašanju socialne zaščite in vključevanja. Uvajajo se reforme otroškega varstva, vendar bo morda potrebnih več zmogljivosti, zlasti za otroke, mlajše od treh let. Učinek nekaterih reform in krčenj na področju socialne varnosti še ni v celoti prišel do izraza, zlasti pri družinah, katerih člani so zaposleni.
- (13) V okviru evropskega semestra za leto 2018 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Združenega kraljestva in jo objavila v poročilu o državi za leto 2018. Prav tako je ocenila konvergenčni program za leto 2018, nacionalni program reform za leto 2018 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Združeno kraljestvo prejelo v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije za prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko v Združenem kraljestvu, ampak tudi obseg njihove skladnosti s pravili in smernicami Unije.
- (14) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil konvergenčni program za leto 2018, njegovo mnenje ⁽¹⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj –

PRIPOROČA, da Združeno kraljestvo v letih 2018 in 2019 ukrepa tako, da:

1. Zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2019/2020 ne bo presegla 1,6 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP.
2. Poveča ponudbo stanovanjskih nepremičnin, zlasti na območjih, kjer je povpraševanje največje, vključno z dodatnimi reformami sistema načrtovanja.
3. Obravnava potrebe po spretnostih in znanjih ter razvoju z določanjem ciljev glede kakovosti in učinkovitosti vajeništev ter z večjim vlaganjem v izpopolnjevanje za osebe, ki so že vključene v delovno silo.

V Bruslju, 13. julija 2018

Za Svet

Predsednik

H. LÖGER

⁽¹⁾ V skladu s členom 9(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

